

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Hassel_Sven-006-Krvavy_batalion.pdb

PDB Name: 006-Krvavý batalion.txt

Creator ID: REAd

PDB Type: TEXT

Version: 0

Unique ID Seed: 0

Creation Date: 18.12.2005

Modification Date: 18.12.2005

Last Backup Date: 1.1.1970

Modification Number: 0

Sven Hassel
Krvavý batalion

Přeložil: DAVID PETRŮ

Sven Hassel: Krvavý batalion Vydání první.

Copyright (c) Sven Hassel 1970

Published by arrangement with Corgi Books, Transworld Publishers Ltd. All rights reserved.

Vydalo nakladatelství Baronet a. s., Široká 22, Praha t v roce 1999 jako svou 430. publikaci.

Přeloženo z anglického originálu March Battalion vydaného nakladatelstvím Corgi Books, a division of Transworld Publishers Ltd., London, v roce 1970. český překlad (c) 1999 David Petrů.

Přebal a vazba (c) 1999 Karel Řepka a Baronet.

Sazba a grafická úprava studio Ricardo, Sudoměřská 32, Praha 3. Odpovědná redaktorka Ludmila Boumová.

Korektorka Zdeňka Grígarová.

Vytiskla a svázala Těšínská tiskárna a. s., Štefánikova 2, Český Těšín. Veškerá práva vyhrazena.

Tato kniha ani jakákoli její část nesmí být přetiskována, kopírována či jiným způsobem rozšiřována bez výslovného povolení.

Název a logo BARONET jsou ochranné známky zapsané Úřadem průmyslového vlastnictví pod čísly zápisu 216133 a 216134. ISBN 80-7214-217-8

BARONET Praha 1999

Naskenováno 2001

Sven Hassel, generál mezi spisovateli popisujícími hrůzy války, ví, o čem píše. Sám na vlastní kůži prožil nejen druhou světovou válku, ale současně jako zběh a později válečný zajatec také dva koncentrační tábory, německý i ruský.

„Válka je peklo,“ říká autor, jehož knížek se dnes prodalo po celém světě již více než 5 miliónů výtisků. Avšak Hassel prožil mnohokrát situace horší než pouhé peklo. Narodil se jako syn rakouského důstojníka a Dánky a dětství prožil v této severské zemi. Po obsazení Dánska byl násilím odveden do německé armády, ale nikdy se s nacistickým stejnokrojem nesmířil. Od samého začátku si připravoval útěk a skutečně se mu dezertovat podařilo. Gestapo ho však dopadlo a Hassel měl kruté štěstí, že ho nepopravili, nýbrž uvrhli do koncentračního tábora.

Po zahájení ruského tažení Němci potřebovali každého muže, který dokázal unést pušku, a proto byl Hassel znovu odveden. Zařadili ho do trestanecké jednotky, která odjela na ruskou frontu. Zde bojovala v sestavě 7. obrněné brigády a později 2., 11. a 27. tankového pluku. V gigantické bitvě u Stalingradu upadl společně se statisíci dalšími německými vojáky do zajetí a dostal se do zajateckého tábora, kde panovaly velmi kruté podmínky. Když Hassel oba tábory srovnává, říká, že zatímco nacisté mučili vědecky a téměř s nepředstavitelnou krutostí, Rusové ukazovali alespoň základní smysl pro spravedlnost.

Román Generál SS představuje unikátní umělecké svědectví o druhé světové válce. Na základě vlastních autorových zážitků vypráví o jedné z klíčových bitev, o bitvě u Stalingradu. Hrdiny je posádka německého tanku, která v těsných prostorách mezi pancéři stráví celkem čtyři měsíce. Sleduje první granáty a bomby, které dopadly na město, projde peklem a ohněm celé monstrózní bitvy. Po porážce německých sil se posádce podaří proniknout z obklíčení a vojáci ujdou stovky kilometrů nekonečnými zasněženými pláněmi, hladoví, nemocní, vystaveni krutému mrazu a vichru. Na konci strastiplné cesty pochopili jedinou krutou pravdu, která z jejich utrpení vyplynula: Člověk se dokáže vypořádat se sebetěžšími překážkami a má pouze jednoho nepřítele - zase jen člověka.

„Bylo to za španělský občanský války,“ řekl Barcelona Blum a dál nenuceně plival ven otevřeným bočním panelem jedoucího ruského tanku, v němž jsme seděli. „Na začátku jsem bojoval na jedné straně a na konci na té druhé. Nejdřív jsem byl miliciano v Servicios especiales. Potom mě sebrali nacionalisti, a když jsem se je pokoušel přesvědčit, že jsem jen nevinnej Němec, kterej byl nedobrovolně naverbovanej do služeb generála Miaja, přesunuli mě k druhé mu praporu své třetí rotý a donutili mě tam bojovat ve svých řadách. Jistě je vám všem ale jasné, že co se mojí osoby týče, neznamenal pro mě obě strany žádný velký rozdíl... V Especiales jsme pořádali zátah na každýho, o kom panovalo podezření, že je fašista nebo člen pátý kolony a odváželi je do Calle del Ave Maria. Do Madridu. Vždycky jsme si je pěkně seřadili ke zdi v tamních jatkách. Písek tam byl tak suchej, že se do něj všechna krev vsákla během několika vteřin. Aspoň jsme se nemuseli zatěžovat nějakým uklízením... Většinou jsme je radši stříleli vstoj, ale některý z těch sraabů se schoulili na zem a za nic na světě jsme s nima nedokázali hnout z místa. V poslední minutě vždycky vyřvávali: ‚At’ žije Španělsko! `... No a pak, když mě čapli ty nacionalisti, bylo to v podstatě to samý, jen naopak. Jediný rozdíl byl v tom, že nás nutili střílet je vsedě, zády k nám. Ale konec byl pořád tentýž. Než zemřeli, zase vyřvávali: ‚At’ žije Španělsko! `

Zvláštní věc: všichni si mysleli, že oni jsou ti praví vlastenci. Když na to ale přijde, existoval jediný způsob, jak ukázat, že patříš k té správné straně. Jednoduše někoho prásknout. Vůbec nezáleželo na tom, koho, protože jakmile byl někdo jednou udanej, stejně už nedostal šanci promluvit na svoji obranu. Vždycky mu řekli, ať drží hubu, ještě než ji vůbec stačil otevřít...

Když se blížil konec války, ležel před náma jeden velký problém. Byl to seznam lidí, který měli bejt během posledních pěti let popravený. Museli jsme k tomu využít býčí arény. Nahnali jsme je tam a pokosili těžkejma kulometama. Dali nám na to k ruce čtyři čety Mourů. A to byli pěkně mizerný bastardi... Po nějakým čase se k nám přidala dokonce i policie. Těchhle akcí se chtěl zúčastnit prostě každej... A nakonec pak většina z nich zemřela úplně stejným způsobem. Absolutně nezáleželo na tom, ke které straně jste patřili. „

Po krátké chvilce, kterou jsme všichni věnovali vlastním úvahám, promluvil Drobeček. Svým obvyklým přímým způsobem. „Seru ti na nějakou podělanou občanskou válku. Copak nám proboha nemůžeš radši vyprávět něco o tom, jak tam zpívají ptáčci?“

Barcelona pokrčil rameny a přejel si hřbetem ruky přes oči, jako by chtěl zahnat vzpomínky na vraždění. Začal mluvit o jiných věcech. O hájích pomerančovníků, o vinicích a lidech tančících v ulicích.

Pomaličku jsme zapomínali na spalující mráz a ledové sněhy Ruska a na několik okamžiků cítili jen slunce a písek Barcelonova tolik vzdáleného Španělska.

Kapitola první

ROZLEHLÝMI, volnými prostory stepí se proháněl věčný vítr a roztácel sněh do malých i velkých vírů. Tanky se táhly jeden za druhým v dlouhé řadě. Teď právě stály a jejich posádky se zatím v hloučcích krčily na závětrných stranách vozů, kde se snažily najít sebemenší útočiště.

Drobeček ležel pod naším Panzerem 4. Porta si pro sebe mezi pásy vytvořil jakési hnízdo a seděl v něm schoulený jako sněžná sova, krk vtažený hluboko mezi ramena. U jeho nohou se hrbil Legionář, drkotal zuby a tvář mu začínala nabírat fialový nádech.

Náš zběsilý postup byl nečekaně zastaven. Nikdo z nás nevěděl proč a upřímně řečeno nikoho z nás to ani nijak zvlášť nezajímalo. Válka zůstávala válkou, ať se kolona pohybovala kupředu, nebo v klidu stála. Pro nás to vyšlo nastejno.

Julius Heide, který se zahrabal do jámy ve sněhu, navrhl zahrát si oko, ale naše ruce byly příliš zkrhlé na to, abychom v nich udrželi karty. Legionář měl dokonce na prstech i na uších několik vážných omrzlin a léčivá mast jeho stav snad spíš ještě o něco zhoršovala. Porta svůj příděl vyhodil hned první den s jadernými nadávkami, že to smrdí jako kočičí hovno.

Po chvíli se objevil Alte arazil si proti větru cestu směrem k nám. Tázavě jsme k němu vzhledli, protože jsme věděli, že přichází přímo od velitele.

„Tak co?“ řekl Porta.

Dědek hned neodpověděl. Odhodil na zem svoji zbraň a sám se pak mnohem opatrněji posadil do sněhu vedle ní. Potom následovalo rituální zapálení dýmky, té slavné staré dýmky s hlavičkou zakrytou víčkem, které si sám vyrobil. Legionář mu podal svůj zapalovač. Byl to ten nejlepší zapalovač na světě a neznali jsme jediný případ, kdy by selhal. Byl také podomácku dělaný, vyrobený ze staré olovené krabičky, břitvové čepele, několika proužků hadru a kousku křemene.

„Tak co?“ naléhal s rostoucí netrpělivostí Porta. „Co říkal?“

Drobeček se pod tankem začal plácát do stehů ve snaze obnovit krevní oběh.

„Kristepane, to je na chcípnutí!“ Opatrně si třel své pergamenově bledé tváře. „Neříkal někdo, jestli už se blíží jaro?“

„To jistě, za tři tejdny tu máš teprve ty podělaný Vánoce!“ zazněla neveselá Portova odpověď. „A můžu ti tady na místě říct, že jedinej dárek, kterej bys mohl dostat, je jedna do hlavy od nějakýho Ivana!“

Dědek vytáhl zmrtvělými prsty z kapsy své košile mapu a opatrně ji začal rozkládat na sněhu.

„Tak tady teď jsme. A sem se máme dostat.“

Ukázal na místo označené na mapě. Drobeček se vyplazil ze svého odpočívadla, aby se podíval.

„Kotilnikovo,“ řekl Alte a zabodl do mapy prst. „Třicet kilometrů za naši frontou. Z Kotilnikova vyrazíme směrem k místu zvanému Obilnoje, abysme se porozhlídli po ruskejch jednotkách. Podívali se, co dělají, kolik jich to tam dělá... Jinak řečeno, jedeme na výzvědy. A pokud nějakou shodou okolností zůstaneme odříznutý a bez možnosti dostat se zpátky...“ Dědek se mile pousmál, „naše rozkazy znějí, pokusit se kontaktovat 4. rumunskou armádu, která by se měla nacházet někde jihozápadně od Volhy... Alespoň v tuhle chvíli. Bůhví kde jí bude konec, až se ji budeme snažit najít. Možná už nebude žádná ani existovat.“ Okamžik ticha. Porta se mocně uprdl a vyjádřil tím víceméně názor celé naší skupiny.

„Komu tady straší ve věži? Tobě, nebo veliteli? Ivani přece nejsou slepí. Těchhle tanků si musej všimnout na míle daleko.“

Dědek znovu vyloudil na své tváři milý úsměv.

„Je toho ještě mnohem víc. Teď teprve přijde to nejlepší. Jen počkejte, až to uslyšíte.“

Vyndal si dýmku z úst a zamyšleně se jí poškrábal za uchem.

„Plán spočívá v tom, že se převlečeme do ruskejch uniforem a za ruskejma liniema se budeme pohybovat v těch dvou T 34, kterejch jsme se zmocnili.“

Legionář se najednou vsedě napřímil.

„Tak to je ten nejlepší způsob, jak spáchat sebevraždu.“ Z jeho hlasu jasně znělo obvinění. „Nemají právo to udělat. Jestli nás Ivani chytanou převlečený do jejich šatů, je s náma konec.“

„Rozhodně to bude rychlejší smrt než pomalu umrzat na Kolymě,“ zamumlal Alte. „Když se to vezme kolem a kolem, myslím, že bych jí asi dal i přednost.“

Aniž by nás nechal cokoli dalšího k tomu poznamenat, přinutil nás zvednout se na nohy a my se s nevojácky svěšenými hlavami vydali sněhem k vozidlu našeho velitele.

Kapitán Lander nebyl u praporu dlouho. Přišel z Lesvigu a bylo o něm známo, že je to fanatický nacista.

Podezřelé zvěsti, které jeho jméno spojovaly s rozličnými případy týrání dětí, se brzy donesly až ke vždy vnímavým uším mužů na frontě. Porta, jako ostatně vždy, vyzvěděl celou pravdu přes svého přítele

Federse. Šlo prý o jakési ledové koupele v určitém „výchovném zařízení“, s nimiž, jak se ukázalo, měl kapitán Lander něco do činění. Nebyli jsme ani nijak zvlášť překvapeni. Mnozí z těch, kteří byli přiděleni k našemu praporu, měli za sebou takové životy, že se člověk při vyzvídání jejich osudů skutečně nenudil.

A byli to muži, kteří vám klepali na rameno a nazývali vás svým přítelem, muži, kteří se s vámi rozdělili o vlastní cigarety, kteří z Dánska dostávali balíčky se slaninou a šunkou, kteří se vytahovali tím, jak dobře vycházejí s lidmi z okupovaných území. Dříve nebo později je jejich minulost dostihla, a potom to byl buď Porta, nebo Legionář, kdo na sebe vzal zodpovědnost za jejich budoucnost.

Někteří skončili s nožem v zádech během hlavního útoku; jiní byli ponecháni smrti umrznutím; další vydáni do rukou Ivanů. Co se s nimi stalo potom, jsme se nikdy s jistotou nedozvěděli. Možná to tak bylo lepší.

Kapitán Lander na nás již čekal, stál tu rozkročený, s dlouhýma rukama v bok. Byl to menší, buclatý muž kolem padesátky, dřívější majitel obchodu s lahůdkami. Liboval si v citátech z bible a biblicky znějících proslavech. Kdykoli někoho odsoudil před vojenským soudem, říkal: „Bolí mne to mnohem víc než vás, ale taková je vůle boží. Když ukazuje zbloudilé ovečce cestu zpět k nápravě, jsou Jeho cesty nevyzpytatelné.“

Kapitán Lander se často modlil. Před každým jídlem odříkával dlouhou modlitbu. Než podepsal rozkaz k popravě ruských civilistů (které on sám a čistě jen on sám pokládal za partyzány), vzýval vždy Ducha svatého. Pohled na znetvořená a kulkami zbrázděná těla u něj vyvolal toliko poznámku, že kdo mečem zachází, také jím schází.

Toho dne, kdy vlastníma rukama popravil mladou dívku, pronesl následující vybraný citát: „V království našeho Pána nalezněš lepší svět, než je tento.“ Pak jí něžně odhrnul vlasy a musel vystřelit dvakrát, než se mu podařilo poslat ji do uvedeného království.

Vůbec se nám zdálo, že se mu v hlavě trochu pletou osoby Boha a Adolfa Hitlera.

Od místa bojů si však kapitán vždy udržoval úctyhodnou vzdálenost. Svůj železný kříž dostal jednoduše následkem kolosálního byrokratického faux pas. Když se náš pluk pokoušel zjistit, jaké hrdinské činy leží za tímto vyznamenáním, obdržel podplukovník Hinka přímo od nejvyšších autorit z Bendlerstrasse rozkaz, aby neprodleně zanechal veškerého svého pátrání.

Alte podal hlášení a kapitán Lander k nám otočil svou slavnostně naladěnou tvář.

„Válka,“ začal nám vážně vysvětlovat, „si žádá své oběti. Je to vůle Boží. Kdyby válka nezabíjela, nebyla by to válka. Mise, na kterou vás posílám, skončí pro mnoho z vás bezpochyby smrtí. Ale bude to smrt vojáka. Bude to čestná smrt.“

„Třikrát sláva, doprdele,“ zamumlal Drobeček. Příliš hlasitě.

Kapitán se odmlčel. Věnoval Drobečkovi pohled, kterým se snažil vyjádřit nesouhlas, aniž by však dal najevo své znechucení. Z vojenské školy v Drážďanech si dobře pamatoval: nadřízený nesmí nikdy ztratit tvář. Jako kadet popsal Lander dvacet šest sešitů poznámkami na téma chování důstojníků za všech představitelných okolností, včetně ucelené kapitoly „Jak se chovat na jízdním kole“. Proto se teď spokojil s tím, že se na Drobečka pohrdavě zadíval, a pokračoval ve svém kázání.

„Smrt může být krásná,“ přesvědčoval nás. Zvedl hlas a zpěvavým tónem zvolal do padajících sněhových vloček: „Může být dokonce sladká! Smrt může být dokonce tak sladká... Je svatou povinností každého

německého vojáka bojovat za svou vlast. A vzdát se života, pokud se to od něj žádá. Co víc by si mohl přát než zemřít hrdinskou smrtí?“

„Tak to vám můžu říct, jestli vás to skutečně zajímá.“ Zase Drobeček. Kapitánovi zaškubaly rty, bylo na něm vidět, jak se snaží ovládnout. Jeho tvář, již promodralá zimou, přešla okamžitě donachova, následně došarlatova, až nakonec pomalu zbledla.

„Byl bych vám velice vděčný, desátníku, kdybyste laskavě zůstal zticha do té doby, než se já sám rozhodnu s vámi mluvit.“

„Ano, pane!“ odpověděl kousavě Drobeček. „Zůstat zticha,“ opakoval si pro sebe, jako by si chtěl ta slova uložit hluboko do paměti. „Zůstat zticha, dokud se kapitán sám nerozhodne s tebou mluvit.“

Porta se začal řehtat a Legionář stáhl tvář do škodolibého úšklebku. Steiner si rozjařeně odplivl přes nejbližší mrtvolu, již zpola pohřbenou sněhem.

Kapitán Lander si hryzl spodní ret. Pravou rukou zapátral u svého opasku a dotkl se revolveru, který tam nosil. „Mise, která vám byla svěřena, je pro nás životně důležitá. Měli byste být hrdí a šťastní, že jste pro ni byli vybráni. Je to očividně vůle boží, abyste právě vy pronikli za ruské linie.“

„Boží?“ zeptal se zmateně Drobeček. „A já myslel, že to je vůle našich generálů!“

V tom okamžiku bylo všech dvacet šest sešitů s poznámkami o chování důstojníků smeteno ze stolu.

Lander vykročil směrem k Drobečkovi, a když se před ním, s hlavou ve výšce jeho hrudníku, zastavil, celý se třásl. S prvními slovy se mu ode rtů rozletěla i sprška slin.

„Ožralo! Tohle tě bude stát tři dny hodně tvrdé práce, hochu. Drzost k důstojníkům se v německé armádě nebude tolerovat! Ještě slovo a na místě tě tu odstřelím! Zopakuj, co jsem právě řekl.“

Drobeček na nás zmučeně zakoulel očima.

„Jak bych mohl?“ zeptal se poníženě. „Ještě slovo a budu zastřelen.“

V tu chvíli to skutečně vypadalo velice pravděpodobně. Landerova ruka se vznášela nad revolverem. Vteřiny mýjely.

„Na kolena!“

Drobeček odstoupil o krok zpět a trochu sklonil hlavu, aby na kapitána lépe viděl.

„Kdo, já?“ otázal se.

Rozkaz zazněl podruhé, tentokrát již ve falzetu. „Na kolena!“

Drobeček se poslušně svezl do sněhu jako pytel brambor padající z velké výšky. Lander se zhluboka nadechl, pohrdavě si odplivl a otočil se zpět k nám.

„Tento muž je ostudou celého pluku. Měl by být postaven před vojenský soud.“

Drobeček si ve sněhu pro sebe něco zamumlal, ale Lander ho buď neslyšel, nebo se rozhodl ho ignorovat. Zanechal svých obvyklých biblických frází a vysvětlil nám podrobnosti té slavné mise, na kterou jsme se měli v zájmu vlasti vydat. Jednoduše řečeno, bylo rozhodnuto, že se převlečeme do ruských uniforem a ve dvou ukořistěných T 34 vyrazíme k nepřátelským liniím. Jednalo se o jednoznačné porušení Ženevské dohody, ale kapitán Lander odbyl mávnutím ruky jak nás, tak i ženevskou dohodu. Bylo jasné, že co se nás týče, byli jsme již teď považováni za „pohřešované, pravděpodobně mrtvé“.

První obtíží, která nás potkala, bylo najít uniformu dostatečně velkou na to, aby se do ní vtěsna

Drobeček se svými sloními proporcemi. Jak pak sám prohlásil, jednalo se v tomto případě spíše než o porušování Ženevské dohody o porušování základních lidských práv, když byl někdo jako on nucen oblékat si takovou uniformu. Ještě několik minut před odjezdem jsme se stále snažili vtěsna

ruských nohavic, bezpochyby ušitých pro muže mnohem skromnější postavy. Když náš oddíl opouštěl zbytek pluku, nezněly nám na cestu žádné fanfáry. Naše tanky vyrazily do stepí a brzy se ztratily z dohledu za sněhovou oponou.

„A to je naposled, co je vidíme,“ museli si zřejmě říkat všichni, kteří sledovali náš odjezd.

Tank se s řevem pomalu vlekl po svahu. Z výfuku co chvíli vyšlehly modré plameny, motory duněly a jejich zvuk se rozléhal v horských údolích. Pobočník Blum Barcelona Blum, který prve snil o španělském slunci a hájích pomerančovníků - otevřel jeden z bočních panelů a vyhlédl ven do noci.

„Hory,“ pronesl znechuceně. „Nic než zatracený vysoký, zasněžený hory.“

„A Rusáci,“ dodal Alte bez náznaku jakýchkoli emocí. „Na to můžeš klidně vsadit ten svůj sladkej život, že se jima ty kopce jenom hemží.“

„Takže ty myslíš, že jsme už za jejich liniema?“ „Už pár hodin.“

Alte tiskl čelo na gumový okraj okénka ve střelecké věži. Již nějakou chvíli se neúspěšně snažil prohlédnout ven, ale sněžilo příliš hustě a viditelnost byla téměř na nule.

„Jen tiše doufám, že nevjedeme přímo do nějakého minového pole,“ zamumlal.

Drobeček se tomu trpce zasmál a narazil si svůj starý šedý tvrdák ještě o něco pevněji na hlavu. Tenhle jeho klobouk byl pýchou i radostí celého praporu - přestože se našli tací, kteří tvrdili, že z něj už nejednoho důstojníka trefila mrtvice - a on se od něj odmítal odloučit i třeba jen na pár minut.

„Hele,“ otočil se s nadějí v hlase na Legionáře. „Jakou mám šanci, že se dostanu do té Alláhovy zahrady, o který pořad mluvíš?“

„Nijak zvlášť velkou,“ odvětil Legionář. „Na druhou stranu nepochybuju o tom, že když se budeš snažit přestat hřešit a modlit se, Alláh se pokusí nějaký místo pro tebe najít.“

Porta vypustil ze rtů vulgární zvuk.

„Že by si Alláh nechal zaneřádit zahradu takovou špínou, jako je on!“

„A mimo to,“ dodal vážným tónem Heide, jakmile by tam jednou pustil Drobečka, představte si ten šmejď, co by se tam nahrnul po něm. Než byste se stačili pořádně rozkoukat, bylo by po zahradě, zůstala by jen zatraceně velká hromada svinstva.“

„Vy buďte radši zticha,“ varoval je Legionář, který byl na tohle téma háklivý. „Alláh sám dobře ví, co má dělat, a nepotřebuje radit od někoho, jako jste vy.“

Alteho tlumený výkřik nás vrátil zpět na zem. Byli jsme zase vojáci, profesionální zabijáci. Najeli jsme na zadní voj pluku ruské pěchoty. Porta dupl na brzdy teprve v poslední vteřině. Rusové na nás mávali, volali na nás, ale zvuk motorů jejich hlasy přehlušil a v oslepujícím sněhu nás opět rychle ztratili z dohledu. K naší úlevě se brzy objevil i náš sesterský tank, masivní temný stín v bílém světě. Mezi Rusy jsme nezaznamenali sebemenší známky nějakého poplachu: očividně jim na našich T 34, ozdobených rudými sovětskými hvězdami, nepřipadalo nic podezřelého. Alte řekl do vysílačky:

„Udržovat vzdálenost mezi vozidly.“

Druhý tank zpomalil, stín se rozplynul a my si byli jejich přítomnosti vědomi už jen díky hukotu pásů, který k nám doléhal vysílačkou.

„Tady Dora, tady Dora,“ mumlal Alte. „Směr 216, rychlost 30. Končím.“

Hluk druhého tanku se najednou ztratil a kolem nás zase panovalo ticho.

„Bože, to ale zatraceně mrzne,“ řekl jsem. Jako by to někoho zajímalo.

„Vylez ven, běž kousek za náma a volej ‚Heil, Hitler‘,“ navrhl mi Porta. „Dlouho mrznout nebudeš.“

Alespoň pokud jsou Rusové pořád na doslech.“

„Výtečnej nápad,“ řekl jsem, „mně to ale zase až tak velká legrace nepřipadá, jet těsně vedle sebe s nepřátelským vojskem. Jestli dostanou sebemenší podezření, že nejsme to, na co vypadáme ...“

„Je po nás veta,“ dokončil krátce Alte. „A může jim za to někdo dávat vinu? Porušujeme pravidla hry.“

„Ale proč to teda děláme?“ naléhal Drobeček. „Protože je to zatraceně rozkaz!“ odsekl Heide. „A rozkaz je rozkaz, to už bys pomalu mohl vědět.“

Pokračovali jsme dál celou noc, chvíli rozhádání, chvíli družní. Zrovna jsme byli uprostřed jedné z našich nekonečných slovních pŮtek, když Alte najednou vysokým hlasem vyjekl hrůzou. Okamžitě jsme zmlkli.

„Co se děje?“ „Připravte se na boj.“

Nikdo nepromluvil. Legionář zvedl pušku, já jsem se tiše natáhl po granátu, Barcelona se očima přilepil k pozorovacímu průzoru. Z ničeho nic zaječel neznámý ostrý hlas něco rusky a Alte mu baltickým dialektem odpověděl. Druhý T 34 těsně za námi nás spatřil příliš pozdě, aby stihl zastavit včas, takže do nás zezadu najel. Ruský hlas jej plynne proklel všemi představitelnými obscénnostmi, kterými ruština oplývá. Majitel toho hlasu vyskočil na naše vozidlo a křikl rozkaz.

„Sledujte tu kolonu tanků napravo od nás!“

Byl to nějaký důstojník, na hlavě mu seděla čepice se zeleným křížem NKVD. Už jen při pohledu na něj jsme strnuli čirou hrůzou. Drobeček otevřel ústa k výkřiku, ale naštěstí mu z nich nevyšla ani hláška. Alte si jako jediný z nás zachoval duchapřítomnost.

„Odkud pocházíte? Od Baltu?“ zeptal se Rus. „Da.“

„Poznal jsem to podle toho příšerného přízvuku. Až vyhraje válku, zkuste se naučit pořádně rusky...“

A pohněte už konečně touhle zatracenou mašinou.“

„Davaj, davaj, vy lenoši tam dole!“ křikl na nás Alte a přidal nutnou řádku kleteb.

Pokorně jsme se zařadili na konec dlouhé kolony tanků. Všude kolem se hemžili příslušníci NKVD, hulákali, dupali, gestikulovali a všemožně se snažili udržet ve vznikajícím chaosu nějaký pořádek.

„A odkud že to vy všichni kčertu jedete?“ zeptal se důstojník a nabídl Dědkovi machorku.

Alte nesrozumitelně zblekotal cosi o speciální misi, ale jak se zdálo, důstojníka to stejně nijak zvlášť nezajímalo. Navíc byla jeho pozornost značně rozptýlena, neboť tady se cesta nečekaně zužovala, a to donutilo celou tu dlouhou řadu tanků zastavit. Slyšeli jsme, jak se zostra hádá s jedním z příslušníků a vyžaduje uvolnění cesty pro naše dva tanky - vypadalo to, že on sám má někam velice naspěch, a po krátké výměně názorů, v níž až nepříjemně často zaznělo slovo Sibiř, policista poodešel a zamával na nás, že můžeme pokračovat kupředu.

„Šlápněte na to!“ štěkl důstojník.

Porta jeho rozkaz s velkou radostí splnil a to, co v příštích chvílích s těžkým tankem prováděl, mezi námi vyvolalo značnou nevoli a ozvaly se dokonce i návrhy, že by si měl Alte promluvit s velitelem o možnosti převelet Portu do ruských služeb. Alte s vážnou tváří přislíbil, že bude celé záležitosti věnovat náležitou pozornost.

Asi po patnácti minutách opustil důstojník své místo na korbě vozidla a vsunul se k nám dovnitř. Jakmile se v našem výhledu objevily obuté nohy, dal nám Alte tiše znamení, aby nás varoval. O vteřinu později jsme již důstojníka spatřili v celé jeho kráse. Zadupal hlasitě na kovové podlaze tanku ve snaze pořádně si rozproudit krevní oběh.

„Páchne to tu jako v bordelu.“ Rozhlédl se po nás a každého chvíli studoval pohledem; na delší čas se zarazil jen u Drobečka v šedém tvrdáku. „Kde máte vodku?“ zeptal se nakonec.

Alte mu podal láhev a my jen tiše sledovali, jak si nalévá její obsah rovnou do hrdla.

Nakonec jsme dorazili ke kontrolnímu stanovišti, kde po nás seržant z NKVD požadoval heslo.

„Paplili tumany nad rjekoj,“ odpověděl náš důstojník. „Patří tyhle tanky k šedesátému sedmému?“ chtěl vědět seržant.

„Nět. Plní speciální misi.“

Seržant nám řekl, ať chvíli počkáme, zatímco bude informovat své nadřízené.

„Sakra!“ Rus se vysoukal z tanku a seskočil na zem. „Nemůžu se tu poflakovat celej den. Spěchám, nemám času nazbyt.“

S mumláním a kletbami se vydal za seržantem. Viděli jsme, jak se oba blíží k majorovi, který seděl na plátěné stoličce pod stromem, obklopen davem mužů z NKVD. Viděli jsme, jak důstojník mává nějakými dokumenty a jak jimi major listuje; nakonec se zahleděl směrem k našemu tanku a zasmál se, pak ukázal k jinému vozidlu stojícímu opodál. Náš důstojník se tam poíval také a též se zasmál. Jednoduše mu nabídl mnohem pohodlnější způsob dopravy, než byl T 34.

Po chvíli se k nám vrátil seržant a předal nám několik listů papíru.

„Tady máte. Je to nové heslo. To starý můžete zapomenout.“

„A proč to všechno?“ otázal se velice lhostejně a neformálně Alte.

„Kolují zvěsti, že se tu kolem za našima liniema potuluje skupinka Němčourů v našich tancích, ale my je brzo dostaneme. Jen abysme měli větší jistotu, tak jsme změnili všechna hesla... Kde máte vodku?“

Alte mu podal Drobečkův osobní příděl a my byli opět svědky zázraku, jakou rychlostí zmizela v Rusově žízlivém hrdle. Láhev byla odhozena kamsi do sněhu a seržant si hlasitě ulevil oběma stranami.

„To je lepší... Fajn. To nové heslo. Dejte pozor, ať si ho správně zapamatujete. Bylo vybraný speciálně tak, aby ho žádnej Němčour, zbloudilej v týhle oblasti, nedokázal vyslovit, ani kdyby ho znal - ne že byste vy s tím vašim děsivým baltským přízvukem na tom byli o něco líp, ale já vás za pět minut pořádně rusky nenaučím... A teď si to zkuste zapsat do těch vašich tupejch lebek. „Rascvjetalj jabloni i gruši“.

Ponimaješ? Odpověď zní „Šaumjana ulita“. A když vám kdokoli odpoví něco jinýho, nejdřív střilejte a teprve potom se ptejte. Šaumjana ulita. Je to adresa hlavního velitelství NKVD v Tomsu, jestli vám to ještě nedošlo. A teď...“ Vyšplhal se na tank a naklonil se k Altemu. „Tohle jsou vaše nové instrukce. Držte se cesty na Sadovoje, ale neprojíždějte městem, je už přeplněný celou čtrnáctou divizí. Dejte se cestou na jih, na Krasnoje. Tam vám dají nové heslo. Ponimajete?“

„Da,“ řekl Alte.

„Tak je to v pořádku.“

Seržant zvedl ruku, aby nám zasalutoval na rozloučenou, a seskočil z tanku. Byli jsme volní a zase se mohli vydat svou cestou - jenže tentokrát jsme s sebou měli požehnání samotných Rusů!

Několik hodin jsme jeli přímo na východ, jen všem vesnicím po cestě jsme se vyhnuli širokým obloukem. Někdy jsme potkali skupinky ruských vojáků, ale na heslo se nás zeptali pouze jednou:

Pozdě večer jsme dorazili do hor a rozhodli se zastavit na nějaký čas v lese, kde byly tanky dobře skryty před slídivými zraky nepřátel. Alte se spojil s vrchním velením kvůli dalším pokynům a okamžitě jsme dostali rozkaz postupovat dále směrem na Tuapse.

Znovu jsme vyrazili, tentokrát na jihozápad, a prvních několik mil jsme překonali v poměrném tichu, které bylo přerušeno až Portovou osudovou poznámkou:

„Brzy nám dojde benzin.“

Nedočkal se žádné reakce od nikoho z nás, až na Drobečka, který chtěl vědět, jak budeme pokračovat dál bez benzínu, a varoval celý okolní svět, že (a) s jeho kuřimi oky a (b) s jeho hemoroidy od něj nikdo přece nemůže chtít, aby šel pěšky přes půl Ruska. Nikdo mu raději neodpovídal.

Jak jsme pokračovali kupředu, nakupily se nad námi bouřkové mraky. Krajina se teď zdála ještě divočejší, ještě bezútěšnější. Odevšad na nás dýchalo nepřátelství. Cesta, po které jsme jeli, byla na mapě zakreslena jako široká a rovná, ale kilometr za kilometrem se stále zužovala a stoupala stále prudčeji. Těžké tanky měly tendenci po sklovitém povrchu podkluzovat a od řidičů vyžadovalo mnoho zručnosti udržet je pod kontrolou. Z pozorovacího průzoru byla pevná kostka ledu, absolutně bez užitku. Museli jsme mít otevřené boční panely, ačkoli nás následkem toho vítr v prudkých poryvech zasypával sněhem.

Naprosto nečekaně dostal náš druhý tank, řízený Steinerem, na ledu smyk a otočil se do půlkruhu, takže jsme byli nuceni zastavit a vrátit se mu na pomoc. Přetrhli jsme dvě ocelová vlečná lana, jak jsme se snažili vytáhnout jej zpátky na cestu. Obě praskla v půli, jako by nebyla z oceli, ale z bavlny. Potom jsme to zkusili s řetězem. Podařilo se nám ho v pořádku vytáhnout, ale sklouzl znovu na stejném místě a tentokrát se zastavil na druhé straně cesty s přední polovinou čnějící nad propast. Vypuklo všeobecné zděšení. Porta dupl na plyn, řetěz se napnul a držel, tank začal pomalu stoupat zpět na cestu. Zrovna když už jsme chtěli všichni vydechnout úlevou, řetěz se vytrhl, takže tank se zřítil dolů do hlubin a nějak se mu podařilo strhnout s sebou i Müllera. Bůhví jak se to mohlo stát. Několik okamžiků jsme zůstali jako omráčení a jako obvykle to byl Alte, kdo se vzpamatoval jako první.

„Kolik nám zbejvá benzínu?“ Porta o tom chvíli uvažoval.

„Akorát dost na to, abysme s ním vyčistili tady Drobečkovi kalhoty.“

„Tak to je potom všechno v pořádku,“ řekl vesele Heide. „Protože pokud je ho skutečně tolik, tak nám to vystačí na cestu na Sibiř a zpátky.“

Alte se k němu otočil.

„Myslíš? Tohle není moc k smíchu. Chci přesně vědět, jak daleko můžeme doufat, že se dostaneme.“

„Podle toho, co ukazuje měřák benzínu, se nejspíš vů bec nehneme z místa,“ připustil Porta.

„Dobře. V tom případě ho pošleme za tím prvním. Vynosíme ven všechny zbraně a munici, cokoli, co by se nám mohlo hodit - a pamatujte, že kulomet zřejmě využijeme spíš než láhev vodky. Mezi náma a německýma liniema je přinejmenším 600 kilometrů.“

„Nic nemám rád tolik jako příjemnou procházku krajinou,“ prohodil směrem k nám Porta.

„A co moje kuří oka?“ zaštkal Drobeček.

„Tvoje kuří oka mě teď absolutně nezajímají!“ odsekl

Alte podrážděně. „Jestli s náma nechceš jít, klidně si tu zůstaň a třeba shnij!“

Heide pokrčil rameny.

„Myslete si, co chcete, ale podle mě nás ti bastardi odepsali už ve chvíli, kdy nás na tuhle cestu posílali.“

Vyložili jsme tank, Porta nastartoval motor, otočil tank

směrem ke kraji cesty a vyskočil ven. S jistým uspokojením jsme sledovali, jak se ta těžká šedá masa pomalu pohybuje směrem do prázdného prostoru.

„Tak to bysme měli,“ řekl Steiner a přehodil si přes rameno jeden z kulometů. „No tak, vy jedna bando zatracenejch hrdinů... Vzhůru na cestu!“

„Ve všem tomhle sněhu se nějak necejtím doma,“ postěžoval si Drobeček. „Je to něco úplně jinýho než Reeperbahn... číslo 26.“

„A co tam bylo tak zvláštního?“

Drobečkův pohled se na okamžik zastřel a na jeho tváři se rozhostil výraz slabomyslného zasnění.

„Nevěstinec,“ odpověděl blaženě.

Šli jsme celou noc i následující dopoledne a první zastávku jsme si dopřáli teprve pozdě odpoledne.

Drobeček vytáhl balíček cigaret z machorky, jaká se v sovětské armádě dávala na příděl. Rozsadili jsme se do sněhu a kouřili je, hladově jsme vtahovali ten ostrý kouř do plic a vyfukovali jej v dlouhých výdeších zadostiučnění. Posezení s lahví vodky a balíčkem cigaret nám dalo okamžitě zapomenout na naše kručící žaludky, bolavé nohy, omrzlé ruce i tváře a konečně na celé naše zoufalé postavení.

Šestého dne jsme se dostali ven z pohoří a octli se opět na pláních. Alte, Steiner a Barcelona se tvrdošijně táhli dál, zatímco zbytek, tedy Porta, Drobeček, Legionář, Profesor a já, jsme se na chvíli skryli za zubatou linii skalisek a s úzkostlivou péčí se podělili o poslední sousta chleba. Naprosté vyčerpání nás všechny připravilo o veškerou dřívější ostražitost. Když k nám přes planinu zazněl ostrý výkřik: „Stoj, kto tam!“, stěží jsme byli schopni uvěřit

vlastním uším. A o několik vteřin později ani svým očím. Jakmile jsme se otočili po hlase, spatřili jsme psí spřežení mířící přímo k nám. Vynořilo se před námi naprosto nečekaně, neboť až do poslední chvíle bylo skryté za vysokým hrbolem, a bylo u nás dřív, než jsme se stačili nějak připravit.

Saně se zastavily jen kousek před Altem. Jediným jejich osazenstvem byla dvojice vojáků, oba byli malí a podsadití, se zelenými kříži NKVD. Oba měli na nohou lyže a oba drželi zbraně. Jakmile spřežení dohnalo naše přátele, jeden z vojáků seskočil do sněhu a popošel s rozkazovačně napřaženou rukou k Altemu, zatímco jej ten druhý kryl. Nám ostatním, co jsme se krčili mezi skalami a kradmo sledovali každý pohyb, bylo jasné, že požaduje doklady. Tohle velitelské gesto jsme si nedokázali splést ani ve větrných pustinách Kavkazu.

Nebylo toho mnoho, co jsme mohli udělat, abychom zachránili situaci. Naši přátelé stáli přesně v jedné přímce mezi námi a Rusy. Nedalo se vystřelit, aniž bychom někoho z nich zasáhli. Legionář, zocelený mnoha lety bojů v pohořích a pouštích Afriky, byl jako jediný z nás schopný si s touhle situací poradit. Pomalým, až příliš pomalým pohybem opustil úkryt za skaliskem a po břiše se sunul sněhem. Alte a ostatní stáli naštěstí v těsné skupince a sníh tlumil všechen zvuk, takže se Legionář mohl připlížit až těsně za ně, aniž si byl kdokoli vědom jeho přítomnosti. V posledním okamžiku se vztyčil jako duch pomsty a začal ihned pálit, aby Rusové neměli sebemenší šanci k obraně. Jeden z nich se sice pokusil prásknout do bot, ale měl v zádech Drobečkův nůž dříve, než stačil překonat prvních pár metrů.

Psí spřežení se při zvuku výstřelů vyřítilo vpřed. Alte se mu naštěstí postavil do cesty a pevně chytil vedoucího psa za postroj. Pes výhrůžně zavrčel a pokusil se zatnout zuby do nejbližší porce lidského masa, ale Dědek mu svou pevnou rukou sevřel mord a začal ho utěšovat mímými slovy.

Na saních ležely v jedné kupě další lyže a zásoby jídla i zbraní, o dvou soudcích vodky ani nemluvě.

Během pěti minut jsme byli plní alkoholu a ruští vojáci vysvlečeni donaha. Nechali jsme je tam ležet a znovu vyrazili na dočasně přerušenu cestu, tentokrát již jak za pomoci saní, tak lyží. Když jsme to místo opouštěli, byla již obě nahá těla ztuhlá mrazem.

Říkali jsme mu Profesor. Byl to Nor a v době vypuknutí války ještě student. K SS se přidal dobrovolně. Nikdo z nás nikdy nepřišel na to proč. Porta tvrdil, že je to zrádce a že kdyby se vrátil do Norska, pověsili by ho v Gudbrandsdal. Alte se Profesora zastával a říkal, že nemůžeme s jistotou odhadnout, co ho k tomu vedlo, ale Porta trval na svém, že pokud se tedy neprovinil zradou, je vinen přinejmenším vlastní hloupostí, a hloupost sama o sobě zaslouží potrestání.

Byl jistě velice naivní. Když už jednou udělal tu zásadní chybu a připojil se k Hitlerovým silám, bylo pozdě s údivem a zděšením zjišťovat, že s jistými metodami SS vlastně vůbec nesouhlasí - navíc byl natolik pošetilý, že se domníval, že stačí nahlas vyjádřit svůj názor na věc, a může ve zdraví odejít. Samozřejmě jej okamžitě převeleli do kárného tábora a odtud na frontu k trestnému pluku. Našemu

pluku.

Kapitola druhá

DROBEČEK znovu a znovu zakopával na lyžích a padal po hlavě do sněhu. Kdykoli se zabořil do závěje; rozlehla se stepí nová dávka obhroublých kleteb. Profesor klopýtal kus za námi stejně neobratně jako Drobeček, jen snad ještě o něco méně schopný to pochopit. Brýle měl obalené ledem a neustále popotahoval, ačkoli toho si podle mne ani nebyl vědom.

„Zatracenej esesáku!“ posmíval se mu Porta. „Tohle máš za všechnu svou dobrotu.“

Profesor srazil lyže k sobě a hluboce se předklonil, aby se znovu pořádně odrazil. Brýle mu přitom spadly do sněhu.

Heide běžel vedle psiho spřežení a pobízel psy nepřetržitými nadávkami.

„Dělejte, vy bastardi! Koukejte sebou hnout! Tak bude to?“

Vedoucí pes s ním držel krok, cenil tesáky a chvílemi, když se k němu Heide dostal příliš blízko, po něm zuřivě chňapal. Heide pak řičel vzteky a hrozil pěstí.

„Ty zavšivenej, smradlavej čokle! Čornyj! Jednou mě rafneš, a zakroutím ti krkem, ty jedna prašivá, žlutá čubko! Jestli já něco nesnáším ještě víc než Židy, jsou to psi... A jestli něco nenávidím víc než psy, je to tenhle proklatý sněh...“

Heide se na okamžik pokusil spřežení předběhnout, jenže psi vyrazili kupředu za svým vůdcem a hravě ho znovu předhonili. Když ho míjely i saně, Heide škobrtl a svalil se na zem.

„Hej, hej,“ křikl Alte a zapráskal nad hlavami spřežení svým dlouhým bičem.

Saně se tiše řítily vpřed. Heide se zvedl, zlostně za nimi pohrozil pěstí a znovu se dal rázně do pohybu.

„Mám toho všeho akorát dost,“ svěřil jsem se Portovi. „Můžeš odpadnout a chcípnout tady,“ zněla bezcitná odpověď.

Začal jsem počítat každý krok, který jsem udělal, vlastně skluz. Jeden krok je přibližně metr. Více či méně. Snad spíš o trochu víc... Ne. Jeden krok je metr. Takže tisíc kroků dává kilometr. Kilometr jsme urazili za tři minuty. Počítal jsem dál - dvanáct hodin - čtyřadvacet hodin osmačtyřicet hodin. Upadl jsem, zvedl se, zavřel oči, nohy se hýbaly už čistě automaticky. Zapomněl jsem, kde jsem přestal počítat, začal znovu, uprostřed toho jsem se co chvíli zasněl. Ale vypočítal jsem, že během čtrnácti dnů bychom mohli dosáhnout německých linií. Tedy pokud vůbec ještě budou nějaké linie, kterých by se dosáhnout dalo.

Alte často kontroloval správný směr na svém kompasu. Kdesi daleko, daleko na severozápad ležel Balt a tam, u Baltu, Švédsko a Dánsko.

Sníl jsem zrovna o Švédsku a Dánsku, když Profesor kdo jiný než on - zoufale zanařikal a oznámil nám, že se mu zlomila lyže. To nás přimělo udělat si přestávku. Alte zastavil psí spřežení, pomalu seskočil ze saní do sněhu a vytáhl si dýmku. Drobeček se na sněhu rozvalil a roztáhl nohy. Během několika vteřin ho pokryla silná vrstva sněhu. Byl na něj směšný pohled. Porta se vsedě opřel zády o saně, Heide se natáhl na břicho. My ostatní jsme se usadili v rozličných pozicích. Byli jsme příliš unaveni mluvit, ba dokonce i myslet. Psi se také rozložili k odpočinku. Stočili se do klubíčka, čenich pod ocas, jako velké sněhové koule. Zírali jsme na ně nevidoucími pohledy, dokud Alte nevyndal dýmku z úst a neprobral nás z letargie.

„Nemůžeme tu zůstat jen tak, bez pohybu. Pro dnešek to zabalíme a připravíme se na přenocování.“

Začali jsme čistě mechanicky shrabávat rukama sněh, lezli jsme po čtyřech jako malé děti a uplácávali ze sněhu pevné kostky na stavbu iglů. Drobeček pracoval s vervou, která nás přímo zahanbovala, za každou naši kostku měl on čtyři. Ve spěchu a nadšení mu nešťastnou náhodou jedna vypadla z rukou a rozlomila se. Vydal pak ohromující množství energie na to, aby ji dočista rozdupal za doprovodu kleteb určených dílem počasí, dílem „těm zatracenejm Rusákům“.

„Pec nám spadla, pec nám spadla,“ pobrukoval si Porta a s láskou hnětl křehký sněh do správného tvaru.

„Uvědomujete si vůbec, že pracháči utrácení každou sezonu tisíce za to, aby si dosyta užili zimních radovánek? No a my to máme všechno úplně zadarmo

„Zacpěte mu někdo hubu!“ zavrčel Heide. „Ničeho si nedokážeš vážít, to je tvůj problém ... „Ticho!“

Legionář se náhle napřimil s hlavou skloně

nou na jednu stranu. „Něco jsem zaslechl.“ Všichni jsme zpozorněli.

„Houby!“ prohlásil nevěřicně Porta. „Jak říkám = „Oni to slyšeli taky.“

Legionář kývnutím ukázal na psy. Měli našpicované uši, srst zježenou. Znovu jsme se zaposlouchali, ale z tichých stepí k nám nedoléhal jediný zvuk.

„Něco se ti zdálo,“ řekl Barcelona. „Jo? A co psi?“

„Ti to pochytili od tebe. Myslíš si, že jsi něco zaslechl, tak si to oni myslí taky. Sněžná fata morgána jako voda v poušti.“

Legionář jen vytáhl pistoli a pomalu ji odjistil, jako by očekával, že se každou chvíli někdo či něco vynoří z bílé prázdnoty. A pak náhle začali psi výt. Posadili se, napjali svaly a stočili hlavy k západu. Pohlédli jsme stejným směrem. Profesor si zběsile seškraboval sníh z brýlí a mhouřil své krátkozraké oči.

„Vůbec nic nevidím,“ stěžoval si. Alte najednou ukázal kamsi dopředu.

„Psi! Všichni na zem... Professore, zůstaň u spřežení a Bůh ti pomáhej, jestli některý z nich začne štěkat.

Porta a Heide, tamhle s těžkým kulometem. Svene, ty a Barcelona doleva s plamenomety. Zbytek se okamžitě rozptýlí. Odstupy minimálně padesát metrů.“

Jeho rozkazy jsme splnili, ještě než je stačil doříct, a s připravenými zbraněmi jsme se zahrabali do sněhu, který nás skvěle maskoval.

Ted' už jsme slyšeli blížící se psy všichni, ačkoli vidět je zatím nebylo. A pak jsme je spatřili: dvoje dlouhé saně se šesti vojáky NKVD. Míjely nás ve vzdálenosti asi čtyřiceti metrů a rychlým tempem mířily k jihu, taženy dvěma spřeženími o třech psech. Zaslechli jsme prásknutí biče a volání: „Běž! Běž!“ Tiše jsme se ve svých úkrytech modlili, aby naši psi na volání neodpověděli.

Zázrak: nic se nestalo. Zadrželi jsme dech, stěží schopni uvěřit svému štěstí. Saně kolem nás projely a pomalu mizely z dohledu i doslechu, ale my pořád zůstávali zahrabaní na místě.

„Ježíši,“ vydechl Heide. „Tak to bylo o fous.“

„Měli jsme si to s nima rozdat,“ prohlásil Drobeček. „Co to je, šest Rusáků?“

„Měli jsme je odstřelit,“ přidal se Barcelona. Otočil se k Altemu. „Měli jsme je sakra odbouchnout, papíry NKVD by se nám ještě mohly hodit.“

Alte pokrčil rameny a zašilhal k obloze. Počasí se zhoršovalo, tedy pokud to vůbec ještě šlo. Z oblak se sypal v jednom kuse sníh a ruský vítr vyl lítostí nad tím, že jeho šest krajanů před chvílí v takové blízkosti minulo nepřítele, aniž si všimlo jeho přítomnosti. Celý kraj jako by se spíkl proti nám a běsnil nenávistí k vetřelcům.

Náhle se do nás opřel mohutný poryv větru. Naše věci se rozletěly do všech stran, divoce hnány vichřicí, a my je s výkřiky zoufalství a vzteku následovali, potácejíce se v náporech sněhové bouře.

„Prokletá země, tohle Rusko!“ nadával Heide.

Profesor už klopýtal zpět k nám s věcmi v náručí. Po tvářích mu tekly slzy.

„Já jsem tak unavený, tak strašně unavený. Já jsem tak = `

„Koukej zavřít zobák!“ okřikl ho Porta. „Kdybys měl aspoň trochu rozumu, zůstal bys pěkně v klidu a bezpečí doma v Norsku. Do tohohle bordelu jsi se dostal sám, no ne? Chtěl jsi přece bejt velkej hrdina! Ušlechtilý mladý Nor bojuje proti odporným, zlým bolševikům! Můj bože, starej Quisling by na tebe mohl bejt hrdej!“ Otočil se a odplivl si po větru. „Hezky si počkej, až zase budeš doma, to je všechno, co ti k tomu můžu říct.“

Profesor si otřel nos do rukávu.

„Já se už domů nikdy vrátit nesmím.“

„Ne?“ odfrkl Porta. „Tak to tě dostanou Rusáci: Poslouchal jsi někdy v poslední době moskevský rádio?“ „Samozřejmě že ne, je přece zakázáno ladit cizí stanice.“

Drobeček se po těch slovech plácl do čela.

„Svatá dobroto, slyšeli jste to? Copak ty si pořád myslíš, že německá armáda tuhle válku vyhraje?“

Nor pochybovačně potřásl hlavou.

„A ty myslíš, že to prohrajeme?“ zeptal se.

„Podívej, něco ti řeknu.“ Drobeček vzal Profesora za ruku, otočil ho a ukázal mu nejasně kamsi severním směrem. „Někde tam mají dost děl na to, aby poslali celou Šestou armádu do nebes. A všechny ostatní taky, až do posledního vojáka.“ Odmlčel se. „A víš, kdo to bude?“

Profesor krátkozrace zamžoural.

„Nikdo jinej než váš dobrej známej!“ prohlásil Drobeček a vypjal hrud. „Až z Říšskýho sněmu nezůstane než hromada sutin, budu to já, kdo se do těch trosek postaví a plivne na ně. I na kosti všech našich slavných hrdinů.“

„Tak to by mě ani v nejmenším nepřekvapilo,“ zamumlal Alte.

Drobeček zlostně rozkopl sněh a vyjekl překvapením. Rázem padl na kolena a začal hrabat. Najednou se objevila ruka, jako by tu rostla přímo ze země. Brzy nato odkryl Drobeček i tvář, děsivou napohled, modrou, scvrklou, zuby vyceněné, oči hluboko v důlcích. Po chvíli ohromení jsme se všichni pustili do odhrabávání sněhu jako smečka teriérů. V mělkém hrobě tam ležela dvě těla. Dva němečtí pěšáci. Jeden měl stále ještě zdviženou ruku, prsty ohnuté, zamrzlé do gesta, kterým jako by nás zval k sobě.

Drobeček mu s odporem ohnul nohou ruku dolů.

„Nikdy jsem nepřijímal pozvání od cizích lidí,“ řekl. „Podívej se mu do kapes,“ navrhl Barcelona.

„Podívej se sám,“ odsekl Drobeček. „Já se o mrtvolu nestarám.“

Barcelona zaváhal.

„No tak, jen do toho, když tě to tak zajímá!“

Nakonec to byl Legionář, kdo udělal krok kupředu. Hbitým pohybem vytáhl nůž, sklonil se nad jedním tělem a odřízl láhev připevněnou k opasku uniformy. Hodil ji Heidemu, který ji nemotorně zachytil a chvíli na ni s otevřenými ústy zíral. Pak odšrouboval víčko a podržel si hrdlo u nosu. Začichal.

„Je to cítit jako vodka.“

Nabídl flašku Barcelonovi, ale ten zavrtěl hlavou. Drobeček nabídku také odmítl. Jako by se celá naše parta najednou proměnila v abstinenty.

„Blbci.“ Legionář k nám přistoupil a popadl láhev. S obavami jsme sledovali, jak ji zvedá ke rtům. Viděli jsme, jak mu klesá a stoupá ohryzek. hekali jsme, bůhví co se nestane. Legionář si otřel ústa hřbetem ruky.

„Není to špatný,“ řekl. „Vodka to sice přímo není, ale alkohol určitě jo.“

Porta s Drobečkem se okamžitě zmocnili druhé láhve a společně jsme obě během několika vteřin zlikvidovali. Steiner ještě chytře obral mrtvolu o osobní doklady a identifikační karty, načež jsme se přesunuli do našeho iglů zbudovaného s takovou námahou, kde jsme se sesedli do těsného kroužku. Navzdory Altovým protestům jsme se začali připravovat k nocování a měli v úmyslu co nejdříve zavřít oči. O držení hlídek se nikdo nestaral. Jak prohlásil Drobeček krátce před tím, než se odporoučel do říše snů, měli jsme přece dvanáct schopných psů, aby hlídali místo nás. Legionář se všemu smál, neměl pro nikoho slitování. Jen dvě věci bral naprosto vážně: v první řadě své náboženství (byl fanatický muslim) a v druhé řadě Francii. On sám byl samozřejmě Němec, ale strávil mnoho let v cizinecké legii, a to z něj udělalo Francouze.

Pod černou uniformou tankového pluku nosil trikoloru, obtočenou kolem krku jako šátek. V náprsní kapse měl kromě vojenských dokladů ještě malou zažloutlou fotografii muže, kterého nazýval „mon Général“. Nadporučík Ohlsen nám jednou prozradil, že na té fotografii je Francouz Charles de Gaulle, který bojoval v Africe za svobodnou Francii.

Heidé si tuhle útržkovitou informaci uložil pečlivě do paměti a využil ji později během jedné vášnivé hádky s Legionářem, kdy bezdůvodně označil „mon Générala“ za pouštního sráče. Dříve než se kdokoli z nás stačil jen pohnout, vytáhl Legionář nůž a vyřízl Heidemu do tváře hluboký kříž. Zranění si vyžádalo několik stehů a dokonce ještě dnes, kdykoli se Heide rozčílí, vyvstane mu znamení ve tvaru kříže viditelně na tváři. My ostatní jsme se na to vše dívali spíše s pobavením, ale jak Heide, tak Legionář si vzali celou záležitost velice k srdci.

„O komkoli jiném si říkejte, co chcete,“ prohlásil Legionář „ale jestli zaslechnu jediné slovo proti mon Généralovi, skončí někdo s tímhle nožem mezi žebry. To mi věřte.“

Vzali jsme jeho varování vážně, i když jsme se při něm smáli. Nikdo z nás už nikdy mon Générala neurazil alespoň ne v Legionářově přítomnosti.

Kapitola třetí

„TAK DOBŘE, nebudeme to přehánět. Dáme si na půl hodinky přestávku.“ Alte zastavil spřežení, my

jsme si vděčně odepjali lyže a padli do sněhu. Psi vleže ztěžka oddechovali, jejich dech se v mrazivém vzduchu srážel v malé obláčky páry. Alte si zapálil dýmku, Barcelona se zahryzl do zmrzlé chlebové kůrky. Bylo тихо a poměrně klidno. A z ničeho nic vpadl Heide do tohoto ticha s příběhem svého života. Slova z něj začala vypadávat, ačkoli jim zprvu nikdo nevěnoval žádnou pozornost. Nebylo nijak nezvyklé, že se jeden z nás o něčem bezcílne rozhovořil, aniž očekával nebo třeba jen doufal, že někdo bude brát jeho řeč na vědomí. Byl to nevyhnutelný následek života, který jsme vedli, ve sněhu, zimě, neustálém strachu a blízkosti smrti. Společně jsme spali, společně jsme jedli, nikdy jsme se od sebe neodloučili, a přesto tu stále zůstával ten pocit individuální izolace, zoufalé samoty, který nás čas od času přiměl k tomu, že jsme vedli dlouhé rozhovory sami se sebou, jako by nikdo další nebyl na míle daleko. A tak tomu také bylo, když začal mluvit Heide. Slova z něj tryskala nezadržitelným proudem. Nehovořil však k nám, ale k stepím, psům, sněhu a větru. My, pokud jsme mu vůbec chtěli věnovat pozornost, činiли jsme tak kradmo a potají, jako bychom naslouchali za zavřenými dveřmi.

„Můj otec byl opilec,“ řekl a odplivl si pohrdavě proti větru, který mu sliny okamžitě vrátil zpět. „Nasával jako houba. Však to znáte. Nasával jako nějaká zatracená houba... Prokrista, co ten chlap toho do sebe dokázal nalít! To si nedělám legraci, šest lahví bylo pro mého otce jako nic. Jako nic. Myslíte si, že umíte pít?“ Opovržlivě se usmál na naslouchající psy. „Ten by vás dostal pod stůl kterejkoli den v tejdnu... Ne že by přitom sám zůstal střízlivej, to netvrdím. Po pravdě řečeno si vlastně ani nepamatuju, že bych ho kdy střízlivýho viděl.“ Heide se zamračil. „Nikdy totiž střízlivej nebyl, tak je to. Nikdy nevystřízlivěl, pořád měl v hlavě... A kdykoli se opil, zmlátil nás děti domodra tím silným koženým řemenem, co nosil. My se s tím vždycky nakonec nějak vyrovnali, ale moje matka, ta se pořád modlila. Nikdy jsem se nedozvěděl, za co se vlastně modlila, jen si pro sebe něco mumlala v koutku. Drahý Bože, udělej prosím tohle, drahý Bože, udělej prosím tamhleto...“

Heide pohlédl přes nás kamsi k západu, oči neobvykle jasné a modré. Pravděpodobně neviděl ani nekonečný koberec sněhu, ani vysoké borovice, ale jedno město ve Vestfálsku a barabiznu, ve které se narodil.

„A víte, co můj otec říkával, když nás bil? ‚To není proto, že jsem opilej,‘ říkal. ‚Nedělám to proto, že jsem opilej, to si nesmíte myslet. Dělán to pro Německo. Všechno je to pro Německo. Hříchy je třeba vyhnat ven.‘ Tohle nám říkal. Hříchy je třeba vyhnat ven... Však sám svoje hříchy taky vyháněl. V posteli, s mojí matkou... Častokrát jsme tam leželi a poslouchali je, jindy nás poslali na půl hodiny do parku. Sedávali jsme tam a dívali se na sochu císaře na koni. Jen jsme tak seděli a dívali se, dokud jsme si nemysleli, že už se smíme vrátit. Musel jsem s sebou brát svou malou sestřičku, všude jsem ji musel nosit, protože ještě neuměla chodit... Míval jsem ještě jednu sestru. Berthu. Byla z nás nejstarší, ale zemřela. Dali mi její šátek. Pamatuju se, jak jsem šel do kostela a děkoval za to, že mi ten Berthin šátek nechali, protože tu zimu byl pořádněj mráz a já neměl žádněj kabát... Nikdy jsem neměl kabát. Jen jednou, málem se mi podařilo jeden ukrást, ale přišli mi na to, ještě než jsem si ho vůbec stačil obléct. Musel jsem jít a vyzpovídat se z toho u faráře. Praštil mě tak pořádně, až jsem upadl a shodil jeho sekretář s porcelánem. To mě pak zbíl ještě jednou, a ještě víc než kdykoli předtím. Skoro stejně důkladně, jako nás mlátil náš otec. Zuřil mnohem víc kvůli tomu svému porcelánu než kvůli kabátu...“

Jeden z mejch bratrů odešel z domu a dal se k armádě. Poslal nám dopis, i s fotografií, abysme viděli, jak mu to sluší v uniformě, ale nikdy víc jsme o něm už neslyšeli. Tvrdil o sobě, že je komunista. Skončil asi někde v koncentračním táboře. Vždycky si koledoval o problémy. Nikdy nepoznal, kdy má držet jazyk za zuby. Musel pořád vykřikovat cosi o vítězství proletariátu.“

Heide se nad prostotou svého bratra cynicky pousmál. „Pak tu byl Wilhelm. Další z mejch bratrů. Ten mě naučil naskakovat do tramvaje, když se průvodčí neřádně, a když pak přišel a chtěl lístek, tak jsme zase vyskákali ven a vykřikovali přitom ty nejhorší nadávky, co jsme znali. A že jsme jich tenkrát znali pěknou řádku, to mi věřte... Byla to pro nás náramná legrace, nadávat mu, když my jsme mohli vyskočit a utéct pryč, zatímco on musel zůstat uvnitř a nemohl vůbec nic dělat. Jen jednou se za náma pustil a Wilhelm spadl pod tramvaj a ta ho přejela.“

Heide potřásl hlavou.

„Dávali to za vinu mně. Říkali, že já jsem ho do toho dostal, ale to nebyla pravda, byl jsem přece mladší

než on. Nebyla to moje chyba, že zemřel... Chtěl jsem si pak vzít jeho boty, ale nepadly mi. Byl jsem větší než Wilhelm. Mladší, ale větší, chápete? Wilhelm byl vždycky takovej vyzáblej skrček. Tak dali jeho boty Ruth, ale to bylo zbytečný plejtvání. Stejně je nijak dlouho nepotřebovala, protože ji si koupili nějaký pracháči z Lince inu, ONI tomu říkali adopce, jenže náš otec za to dostal peníze, proto říkám, že si ji koupili. Když se dozvěděla, že bude muset odejít, rozplakala se. Otec ji mlátil tak dlouho, dokud nepřestala... Dostal za Ruth padesát marek. Možná se vám to nezdá nijak moc, ale můžu vám říct, že pro nás to tenkrát bylo hotový jmění. V každém případě trvalo pěkných pár dní, než to otec prochlatal... Byl by nás prodal všechny, kdyby nás někdo koupil, jenže takovou smečku usoplenejch spratků nikdo nechtěl. Aspoň on to tak říkal. Šel tu noc ven a někdo mu tam dal přes hubu, takže když se vrátil, schovali jsme se všichni pod střechu a neslezli dolů, dokud zase neodešel, ale stejně nás pak seřezal ráno... Zakrátko nato jsem jednou přišel ze školy a našel matku sedět na posteli a plakat. Ten den si pamatuju tak jasně, jako by to bylo dnes. A budu si ho pamatovat navždy.“

Heide zabodl pohled do padajících vloček, pak natáhl ruku ke svému nenáviděnému nepříteli, k vůdci psiho spřežení, k té prašivé žluté čubce, které stále vyhrožoval, že jí zakroutí krkem. K našemu obrovskému překvapení se k němu pes připlazil po břiše a začal mu vděčně olizovat tvář, zatímco Heide ho zamyšleně drbal za uchem. V tu chvíli jsme jeho příběhu naslouchali už všichni.

Nikdy jsem se nedozvěděl, proč tenkrát vlastně plakala,“ pokračoval. „Ale posadil jsem se vedle ní na postel a začal plakat taky, a tak jsme tam spolu brečeli, dokud jsme neusnuli. Ostatní děti tam nebyly, už ani nevím, kam šly. Asi si hrály někde na ulici. Když jsem se probudil, byla už tma. Okamžitě jsem věděl, že je něco špatně. Znáte taky ten pocit? Cejtil jsem, že matka tam vedle mě pořád leží, ale přesto jsem si připadal hrozně sám. Neslyšel jsem ji dechat. Měl jsem takovej strach, že jsem se nemohl ani pohnout... Po chvíli jsem zapálil svíčky a ona tam pořád ležela a široce otevřeněma očima hleděla do stropu. Hned jsem věděl, že je mrtvá. Bylo mi teprve deset - devět a půl -, ale i v tom věku poznáte, když je někdo mrtvej.“

Heide se najednou zadíval přímo na nás a jeho modré oči byly plné slz.

„Moje matka,“ řekl, „byla dobrá žena. Pocházela z Bobry' rodiny. Vážený a tvrdě pracující rodiny. Nikdy nás nebila, ani nám nenadávala. A můžete tomu věřit nebo ne, ale říkám vám čistou pravdu, moje matka se ani jednou v životě neopila. Otec se ji k tomu jednou snažil donutit. On a jeden náš soused. Chtěli jí vnutit láhev kořalky. Ale ona se nenapila. Víte, co udělala? Popadla tu láhev a přetáhla jí otce po hlavě. A když se na ní rozčilil, vzala jednoduše kuchyňskej nůž a zabodla ho do něj.“ Heide se uchichtl. „To ho rychle zklidnilo, to mi věřte! Měl na noze pěkných pár stehů... Potom jí za to samozřejmě málem vymlátíl duši z těla, ale to se dalo očekávat. Nedokázal ji však donutit udělat něco, co sama nechtěla.“ „A co se stalo toho dne, co jsi o něm mluvil předtím?“ zeptal se Drobeček a přerušil tak Heidův monolog. „Když ses probudil a našel jsi ji?“

Heide se poškrábal na omrzlé tváři, strhl si strup a podal ho psovi. Ten jej nedůvěřivě očichal a potom sežral. Heide se zamračil.

„Přišel otec. Opilej jak zákon káže, jako vždycky. Pořád hulákal, že se chce s někým prát. Přivedl si s sebou jednoho kamaráda. Nějakýj Schmidt. Taky takovej ochlasta.“

Heide se ještě více zachmuřil. Oči měl již zas suché, pohled ostrý a jasný, rty zahořkle sevřené do tenké linky, jako by právě cucal citron.

„Jednou toho bastarda Schmidta dostanu,“ řekl. „Proč?“ naléhal netrpělivě Drobeček. „Co ti udělal?“ „Je to hajzl,“ odpověděl Heide, jako by to samo o sobě byl dostatečný důvod. „Pracoval společně s mým otcem v dolech. Pak ho odtamtud vyhodili a on šel dělat do místního blázince jako mužská sestra. Sestra! Mohl si tam k pacientům dovolovat, co chtěl. Teď má určitě zlatý časy. Má na starosti krematorium, a to mi věřte, že tam pořád čeká pěkná řádka těl na spálení. Zabíjejí je tam jako mouchy. Mělo by to bejt vládní tajemství, ale stejně o tom všichni vědí.“

„Proč?“ zeptal se znovu Drobeček. „Proč by mělo bejt tajemství, jestli ty cvoci umřou, když není žádný tajemství, jestli umřeme ty nebo já?“

„To je něco jinýho,“ řekl Heide popuzeně. „V blázinci jim něco píchnou a říkají tomu pak eutanázie.“

„Ale proč?“

„Jak mám sakra vědět proč? Protože nejsou k ničemu potřeba, aspoň myslím. Dělají jim to doktoři. Je to

naprosto legální, jen přísně tajný.“

Chvilí bylo ticho a my přemýšleli o bláznech, kteří jsou takhle odklizeni z cesty čistě proto, že nejsou k ničemu potřeba. Svým způsobem to sice dávalo smysl, ale i tak vám při tom pomyslení zůstávala nepříjemná pachut v ústech.

„A co bylo s tím Schmidtem?“ zeptal se Porta. „S tím kamarádem tvýho otce. Ještě jsi nám neřekl, co měl vlastně udělat.“

„Co udělal,“ opravil ho Heide. „Co udělal a co řekl... Když vešli dovnitř, oba dva hulákali a ječeli na matku, ať vstane a dá jim něco k jídlu... Říkal jsem jim, že je mrtvá, ale nechtěli mi věřit. Schmidt se smál a tvrdil, že to jen tak hraje. Říkal, že ty starý cvoci v blázinci to taky tak dělají. Věděl, jak se na ně musí. A tak povídá: ‚Proč z ní nevymlátit trochu života? Vsadím se, že ji to rychle přejde, a hned nám dá něco na zub. ...‘ Přesně takhle to řekl.“ Heide se po nás rozhlédl.

„Tehdy jsem přísahal, že ho jednou dostanu.“ „Jak?“ zeptal se prakticky Legionář.

Následovala vášnivá diskuse o tom, jak nejlépe zacházet s člověkem jako Schmidt. Heide nás poslouchal, ale sám se nezapojil.

„Dostanu toho bastarda,“ řekl nám. „Já ho dostanu, to se nebojte.“

A věnoval nám jeden ze svých dábelských úsměvů. „Rozmlátili matku takřka na kaši, než uznali, že je opravdu mrtvá. Pak mi zlomili ruku, odkopli mě na podlahu a vrátili se ke svému pití. Šel jsem na policii. Řekl jsem tam, že si nic nepamatuju, a oni oba zavřeli pro podezření z vraždy. Drželi je v chládku šest tejdnu, než jsem se rozhodl promluvit. Když je pustili, běsnil otec tak, že mě málem zabil... Jakmile jsem se vrátil z nemocnice, sbalil jsem si věci a začal se o sebe starat sám. A tak je to od té doby až doteď.“ Rozhostilo se hluboké ticho. Mnoho z nás v trestaneckých oddílech mohlo vyprávět pěkně tvrdé životní příběhy, ale mám za to, že ten Heidův patří k nejhorším, jaké jsem kdy slyšel. I když jsem ho jako člověka nemohl mít rád, dokázal jsem ho teď alespoň pochopit. A kdyby v našich srdcích zbylo místo pro sentiment, byli bychom ho snad i litovali.

„Tenhle Schmidt,“ ozval se nakonec Porta. „Neodkládáš to s ním už nějak dlouho? Chci říct, byl jsi ještě dítě, když =“

„Před sedmnácti lety,“ přerušil ho Heide. Odehnal od sebe psa a postavil se. „Neboj se, nezapomněl jsem. Vím přesně, kde je, a jednoho dne toho bastarda dostanu.“

Věřili jsme mu. Tohle bylo jedno z témat, stejně jako Legionář a jeho mon Général, o kterých se nežertuje. Většina z nás měla nějaké to slabé místo, nějakou posedlost v srdci, a ostatní se naučili tyhle věci nezlehčovat.

„Říkám vám,“ opakoval Heide, „tomu bastardovi to jednou spočítám.“

„To si piš!“ potvrdil Porta a poklepal ho po rameni. „Ty ho dostaneš, to se neboj.“

Turecko!. Stěží jsme mohli uvěřit vlastnímu štěstí, když jsme zjistili, že máme hranice na dosah. Zdálo se to příliš krásné, aby to byla pravda. Během těch okamžiků, kdy jsme naslouchali nejnovějším zprávám, jsme dali volný průchod svým divokým sexuálníм představám. Snili jsme o nevěstincích a harémech, o břišních tanečnicích a exotických kráskách.

Turecko bylo na dosah! Tak blízko, a přece tak daleko... Zdálo se to příliš krásné, aby to mohla být pravda: bylo to příliš krásné, aby to byla pravda. Naše fantazie neměly dlouhé trvání. Neexistoval způsob, jak se dostat přes hranice...

Opustili jsme vesnici, tak jak jsme do ní vstoupili, Alte řídil psí spřežení, my ostatní na lyžích, Heide stále proklínající tu prašivou žlutou čubku před sebou. Jediný rozdíl spočíval v tom, že teď jsme s sebou vedli zajatce, který nás měl na naší dlouhé cestě doprovázet.

Kapitola čtvrtá

PSI byli vyčerpaní. Natáhli se do sněhu, zhluboka oddechovali, boky se jim pravidelně zvedaly a klesaly, jazyky visely z tlamy. Na první pohled bylo zřejmé, že co se opatrování psího spřežení týče, jsme všichni naprostí amatéři. Dokonce i Alte, který si jinak věděl se vším rady, byl teď v koncích. Vlastním povoláním to byl mlynář, a to bezpochyby jeden z nejlepších. Vojákem se stal z nutnosti. Prvotřídním vojákem. Jenže to první miloval a to druhé nenáviděl. Pro naše psí spřežení udělal vše, co bylo v jeho

silách, a staral se o ně jistě lépe, než by to dokázal kdokoli z nás, ale faktem zůstávalo, že psi byli naprosto vyčerpaní.

Ani my sami jsme na tom nebyli o mnoho lépe. Z okolní krajiny na nás každým novým poryvem větru dýchalo nepřátelství. Cítili jsme ho každou minutu dne a věděli jsme, že nás pomalu ničí. Bojovali jsme a hašteřili se mezi sebou, bez ustání jsme bědovali, klesali na duchu a špatná nálada se obecně blížila zlomovému bodu. To ráno spolu Drobeček a Heide v zahořklém tichu bojovali celých dvacet minut holými pěstmi. Heide měl nos rozbitý na krvavou kaši. Nakonec souboj ukončil až Alte, když oběma zápasníkům pohrozil svým revolverem. Samozřejmě by jej proti nim ve skutečnosti nikdy nepoužil a Drobeček i Heide si toho byli oba dobře vědomi, ale v Altově tichém hlase sídlilo mnohem více autority než v celém regimentu důstojníků. Boj ustal, ale vzájemná zášť trvala. Vyhrožovali jeden druhému smrtí a vypadalo to, že tentokrát to myslí vážně.

Jeden ze psů nemotorně pokulhával a zřejmě měl bolesti. Rozhodli jsme se ukončit jeho trápení a Drobeček se nabídl, že se o to postará. Podřízl zvířeti hrdlo od ucha k uchu a šklebil se u toho jako nějaký maniak. Když jsme chtěli protestovat, rozzlobeně se na nás otočil.

„Proč bych si to nemohl užít? To nebyl obyčejnej pes, koho jsem teď zabíjel, byl to Julius Heide i s těma jeho bláznivejma předsudkama!“

Se zbytkem spřežení jsme znovu vyrazili na cestu. Z ničeho nic, bez jakéhokoli zjevného důvodu, se Alte zastavil na vrcholku nevysokého svahu. Pospíšili jsme k němu a v údivu zůstali zírat před sebe.

„Alláh!“ zvolal Legionář. „To vypadá jako moře.“ „To přece není možný!“

„Tak co to potom je?“

Zkontrolovali jsme mapu, zkontrolovali jsme kompas, ale když jsme se podívali znovu před sebe, moře tam stále bylo. Ať se nám to zdálo jakkoli neskutečné! Alte vrtěl hlavou. Určitě si nespletl trasu, kterou nás vedl, a moře bylo ještě stovky mil daleko. Nebo alespoň mělo být.

Zvláštní,“ poznamenal Porta. „Klidně bych odpřisáhl, že ho vidím ani ne třicet metrů před sebou.“

„Však tam taky je.“

„Ale co to proboha vlastně je?“ „Jezero?“

„Který jezero?“ zeptal se Legionář.

Vrátili jsme se k mapě. Žádné jezero jsme nenašli. „Tak tomu teda nerozumím,“ přiznal Alte.

Stáli jsme v řadě a tiše hleděli na rozlehlou plochu zamrzlé vody.

„Bažiny?“ navrhl Profesor, šilhaje jedinou zbylou čočkou svých brýlí: druhá se mu rozbila před několika dny při jednom z jeho četných pádů. „Moře to samozřejmě být nemůže. Moře nezamrzá.“

„Ale nejsou to ani bažiny. Nikdy jsem neviděl bažiny, který by připomínaly tohle.“

„Tak dobře, ale co to potom je?“

Vyšel měsíc a v jeho světle jsme dokázali matně rozeznat vzdálený břeh, asi dva nebo tři kilometry daleko.

„A je to jasný,“ řekl Steiner. „Je to řeka.“

Opět jsme začali hledat v mapě. Legionář studoval noční oblohu, přeměřoval kompasem vzdálenosti, znovu hleděl k nebi, ale pak pokrčil bezmocně rameny a tuhle hádanku vzdal. Nepodařilo se nám najít žádné moře, jezero ani řeku.

„Kompas se nemůže mýlit. Musíme pokračovat dál na západ. Nedá se dělat nic jinýho než vydat se přes led.“ „Taky si myslím.“ Alte se s obavami ve tváři opřel

o saně. „Jen doufám, že je to opravdu správněj směr. Začíná nám docházet jídlo, takže si nemůžeme dovolit žádné omyl.“

První, kdo se odvážil na led, byl Porta. Plazil se vpřed po bříse a my ostatní ho nejistě následovali.

Pohled na rozlehlou ledovou plochu nás všechny proměnil v roztřesené zbabělce. Jen Bůh ví, jak hluboká byla voda pod námi, ale vykoupat se v ní při téhle teplotě znamenalo téměř jistou smrt. Legionář, mnohem praktičtější než my ostatní, se pokusil prokopat vrchní vrstvu ledu nožem. Nakonec se mu to podařilo a on zdvihl nůž s gestem zadostiučinění. Led byl dostatečně silný, aby nás unesl. Tento objev nás všechny uvrhl do stavu dětské radosti. Drobeček s Portou pobíhali nadšeně kolem a s rozjařenými výkřiky se klouzali.

„Vy mě nikdy nepřestanete udivovat,“ poznamenal Alte. „Copak jste zapomněli, že jsme 150 kilometrů

za ruskejma liniema?“

„Rusáci se můžou jít vycpat!“ jásal Drobeček. Roztočil se dokola. Najednou se ozvalo zlověstné, hlasité zaprašnění, my všichni ztuhli a očima vyřeštěnýma strachy se rozhlíželi kolem sebe.

„Tak jdeme,“ vyzval nás střízlivě Alte.

Znovu jsme se začali k ledu chovat s respektem, plížili jsme se vpřed a snažili se dělat sami sebe co nejlehčími. Každé zaskřípání, každé zasténání zmrzlé masy vyvolalo odpovídající zasténání většiny z nás. Každá minuta s sebou přinášela nové obavy, a než jsme se dostali na druhou stranu, uplynulo několik hodin.

Jakmile jsme se ale opět ocitli na břehu mezi břízkami, strach z nás vyprchal stejně rychle, jako přišel.

Bylo dílem okamžiku nasekat dostatek větví na oheň a my se do toho pustili s opravdovým nadšením.

„Tohle je šílenství,“ poznamenal Alte, když první plameny začaly olizovat mrazivý vzduch. „Začínáte nad sebou ztrácet kontrolu. Tohle musí bejt vidět na míle daleko.“

„No a co?“ Drobeček přihodil vzdorovitě další větev. „Jestli si nějakej Rusák troufne se tu ukázat, jednoduše ho umlátíme a nacpeme do nejbližšího kotle... Kdo ví, třeba i zavšivenej Rusák může chutnat, když je opravdu hlad. Copak nepamatujete na ty kočky v kasárnách v Dibuville? A jeden vypasenej Rusák by určitě šmakoval líp než prašivá kočka.“

„Takže už jsou z nás lidožrouti, jo?“ ušklíbl se Heide. „Ale u tebe mě to vlastně ani nepřekvapuje. U tebe mě už nepřekvapí nic.“

Drobeček se nahnul dopředu.

„Víš, co udělám, Julie? Jeho zadek rezervuju speciálně pro tebe, ačkoli je to to nejlepší sousto.“

„Uduste přece ten oheň!“ přikázal najednou Alte. Dělalí jsme, co jsme mohli, přihazovali plné hrsti sněhu, ale jako by to plamenům jen přidávalo na síle. Ještě když jsme šli spát, zářily uhlíky rudě do noci.

Probudil nás ostrý výkřik. V mžiku jsme stáli na nohou, pátrali po svých zbraních a snažili se rozespálýma očima proniknout temnotou. Výkřik se ozval znovu, dlouze a tklivě, až nám tuhla krev v žilách.

„Panebože, co to je?“ zašeptal Barcelona.

Oheň teď již skoro nebylo vidět. Sem tam leželo pár oharků, ale ty vydávaly jen velice málo světla. Pak když naše oči přivykly temnotě, dokázali jsme rozeznat rozložené obrysy nějakého tvora číhajícího mezi stromy. Porta vykřikl zděšením a schoval se za Drobečka. Profesor klesl se zakňouráním k zemi. Další naříkavý výkřik rozetnul noc vedví. A Legionář se začal smát. Chechtal se upřímnou radostí. Já osobně jsem měl ten dojem, že mu mozek najednou vypověděl službu.

„U Alláha!“ konečně opět našel ztracenou kontrolu a otočil se k naší roztřesené skupince. „Je to velbloud, vy hlupáci! Divokej velbloud. A nejspíš tu někde v okolí budou další.“

Opatrně, stále ještě nepřesvědčen o jeho zdravém rozumu, jsem se spolu s ostatními kradl kupředu, zbraň pohotově připravenou k výstřelu. A najednou tam před námi stál. Nebylo pochyb o tom, že je to skutečně velbloud. A jak jsme se tak na něj dívali, přidali se k němu další dva, přitiskli se v mrazivém větru těsně k sobě a s výrazem odporu na nás hleděli.

„Panebože!“ zvolal Steiner a postoupil odvážně ještě několik kroků kupředu. „Tamhle jsou těch zvířat snad stovky.“

„Celý stádo zatracenejch velbloudů,“ zamumlal Porta. „Dromedárů,“ opravil ho svým umíněným způsobem Heide. „Mají dva hrby.“

„Vždyť právě tolik jich přece mají velbloudi,“ nedal se Porta.

„Dromedáři.“ „Velbloudi.“ „Dromedáři, povídám.“

„Drž hubu!“ zaječel Porta podrážděně. „Koho sakra zajímá, co jsou zač? Jediný, co chci vědět já, je, jestli se na nich dá taky jet!“

„Samozřejmě,“ odpověděl Legionář a nedbale poplácal nejbližší zvíře po čenichu. „Copak jsi nikdy nejel v zoo na velbloudovi?“

„Dromedárovi,“ zamumlal Heide.

„Velbloudovi,“ řekl Legionář. „Vyskytují se ve dvou variantách. Jednohrbí i dvouhrbí.“

„A žijou v Africe,“ dodal moudře Drobeček. „Dobře se podívejte, přátelé - ta zamrzlá plocha, to je Středozemní moře!“

Legionář zavrtěl hlavou.

„Takový štěstí nemáme! Velbloudy najdeš i jinde než jen v Africe. Dá se na ně narazit dokonce až v Číně. Tohle musí být jedna z těch oblastí Kavkazu, kde je chovájí. Slyšeli jste přece, že celý ruský divize jezdily na velbloudech?“

Nečekaně zmlkl, protože se nám naskytl nový znepokojivý pohled: mezi stromy se k nám blížili tři muži odění v podivné směsici potrhanych kaftanů a zvířecích kůží. Zastavili se a usmáli, pak ukázali k západu a spustili na nás jazykem, který měl s ruštinou jen velmi málo společného. Heide automaticky sáhl po svém revolveru, ale Legionář mu jej vytrhl z ruky.

„Nechovej se jako idiot! Třeba jsou to přátelé. Mohli by nám nějak pomoci.“

Alte se obrátil na nejstaršího z mužů. „Nzemec?“ zeptal se.

Odpověď byla naprosto nesrozumitelná. Alte nechápavě pokrčil rameny.

„Nichs ponimaju.“ „Germanski j?“

Zaváhali jsme, znepokojeni zjištěním, že nějak poznali, kdo skutečně jsme. Měli v úmyslu vydat nás do rukou Rusů? Vzhledem k tomu, jak jsme byli oblečení, čekala by nás jistá smrt, kdyby nás zajali. Cizinci se na sebe usmáli. Vypadalo to, že jsou rozhodnutí chovat se k nám přívětivě, ačkoli v nich pohled na Drobečka, jednou tak vysokého než kterýkoli z nich, navíc s rozbitou tváří a zlomeným nosem, musel nutně vzbuzovat strach.

Nabídli nám kus chleba a kozi mléko a my to s nimi vyměnili za krabičku machorek. Neustále se šťastně smáli. Smáli jsme se s nimi, bez žádného zjevného důvodu, prostě nás jen nakazili svou dobrou náladou. Po chvíli se jejich vůdce diskrétním posunkem otázel, zda nám nezbyla nějaká vodka, a Alte mu ochotně podal svou vlastní láhev. Obsah zmizel s obvyklou rychlostí a ti tři si s naším laskavým svolením odvedli Alteho kousek stranou, energicky gestikulovali a lámaně mu cosi vysvětlovali svým domorodým jazykem. Nakreslili něco nerozluštitelného do sněhu a celou dobu přitom ukazovali směrem k západu. Alte na ně nechápavě zíral. Potom začal jeden z nich pobíhat v kruzích kolem, hulákal přitom: „Bum bum!“ a najednou padl jako mrtvý k zemi. Alte zhlédl celé jeho představení dvakrát nebo třikrát, než konečně ochotně přikývl. Všichni tři se opět dali do smíchu. Měli bezesporu velice osobitý a pohotový smysl pro humor, ale co jim to vlastně přišlo tak zábavného, zůstalo pro mne navždy záhadou.

O dva dny později jsme v doprovodu oněch tří mužů vstoupili do vesnice. Nikdo z nás z toho moc velkou radost neměl. Vesnice znamenala lidi, a jak jsme ze zkušenosti věděli, kdekoli byli lidé, tam byli také členové NKVD. Naši tři přátelé zřejmě uhodli, co nás trápí, ale to jen zvýšilo jejich veselí.

„Nět politruk!“ zvolal radostně jeden z nich.

Náš příchod do vsi nevzbudil nikde sebemenší zájem. Fjodor, nejstarší z našich průvodců, ukázal na řadu chýší a kývl na Alteho, aby jej následoval. Alte pochopitelně zaváhal.

„Nět politruk!“ trval na svém Fjodor a usmíval se. Legionář si přehodil pušku přes rameno a nabídl se, že Dědka doprovodí.

„Tak dobře.“ Alte se obrátil k nám ostatním. „Jestli se nevrátíme do půlhodiny, raději se po nás poohlédněte.“ Tak dlouho jsme ani čekat nemuseli. Usadili jsme se v jedné chýši, která zřejmě sloužila za místní bar, a ještě dříve, než jsme vůbec začali být netrpěliví, byli Alte i Legionář zpět a postrkovali před sebou mladého hochy, jistě ne staršího než osmnáct let, v uniformě německého dělostřelectva.

„Podívejte, koho tu pro nás Fjodor měl!“ Dívali jsme se a byli tím poněkud udiveni.

„Je tu prej už tři měsíce. Postřelila ho ruská popravčí četa a od té doby ho tu ve vesnici ukrývají.“

Chlapec nás sledoval svýma velkýma, vystrašenýma očima, jako bychom ho i my chtěli postavit před nějakou popravčí četou. Bezpochyby nemohl uvěřit tomu, že jsme navzdory svým uniformám jeho krajané.

„Paul Thomas,“ představil se potom, „dělostřelec, 209. dělostřelecký pluk.“

Alte vytáhl láhev a podal mu ji. „Napij se. Jsi teď mezi přáteli.“ „Nemůžu pít.“

„Nemůžeš?“ Porta se se zájmem nahnul dopředu. „Proč ne?“

„Nedělá mi to dobře.“

Hoch otočil hlavu a my spatřili rudý šrám táhnoucí se od temene, přes týl, až ke krku.

„Tak to se nedivím,“ zamumlal Barcelona. Rána byla dosud otevřená a hnísala. „Dělá se mi z toho zle, jen se na to podívám. Co se ti stalo?“

„Dostali nás jednou večer. Celej oddíl. Byli jsme tehdy. poprvé v akci, nebo alespoň většina z nás.“

Pokrčil rameny, jako by tohle bylo vše, co měl sílu nám říct. Fjodor, který se nad naší skupinkou přátelsky skláněl, vytáhl láhev mléka. Chlapec se po ní dychtivě natáhl a několika doušky ji vyprázdnil. Usmál se na Fjodora.

„Spasibo, tovaryšč,“ řekl vroucně.

Fjodor ho poplácal po tváři a zabrumlal cosi ve své rodné řeči.

„Tak co se ti stalo?“ opakoval po chvíli Porta. Hoch si nervózně olízl rty.

„No. .. no, Tauber - to byl náš seržant - chtěl se vzdát. Někteří z nás ale chtěli pokračovat v boji. Tauber řekl, že by to byla sebevražda. Převyšovali nás počtem přibližně v poměru sto ku jedný. Tauber nám tvrdil, že když se sami vzdáme, budou s náma zacházet jako s válečnejma zajatcema. Pár kluků se ozvalo, že slyšeli, jak Rusové se sjezma zajatcema nakládají, a že se klidně můžeme udržet ještě dobrou půlhodinu a nic se nám za tu dobu nestane. No ale Rusové na nás pořád volali, ať se radši vzdáme sami. Slibovali, že se k nám budou chovat dobře. A tak Tauber prohlásil, že rozhodně nemíní tu teď zemřít, a navíc, že on je seržant a my jen vojíni, takže budeme dělat, co on řekne. Tak jsme se vzdali,“ uzavřel jednoduše mladík.

Hleděli jsme na něj s obnovenou zvědavostí. „A kde byl zbytek pluku?“ zeptal se Barcelona.

„Už na ústupu. Nás tam nechali, abysme kryli zadní voj.“

„A co se stalo, když jste se vydali Rusům do rukou?“ „Inu, zpočátku bylo všechno v pořádku. Rozdělili nám kořalku i něco ze svezích zásob cigaret a jeden jejich poddůstojník nám vyměnil bochník chleba za Tauberův železný kříž. Pak nás začali vyslýchat, přesně jako to děláme my se sjezma zajatcema. Ptali se nás, jestli jsme členové hitlerjugend. Stejně jako my se jich vždycky ptáme, jestli jsou komsomolci.“

„Doufám, že jste to popřeli.“

„Jo, ale přišli na to, že lžeme. Jeden idiot si u sebe nechal doklady, který dokazovaly, že to není pravda, a tak na nás začali ječet a pořádně se rozzuřili. Obviňovali nás z mučení lidí a bůhví z čeho... Odvezli nás do nějaký vesnice. Daskovo, nebo tak nějak. Nepamatuju si ani, kde přesně to bylo. Nechovali se k nám ale nijak hrubě. Jen nám sebrali všechno, co jsme u sebe měli. Hodinky, prsteny, peníze, prostě všechno.“

Chlapec zaváhal a rozhlédl se postrašeně po nás, jako by si přece jen ještě nebyl jistý, zda mu nechceme ublížit. „Pokračuj,“ vybídl ho jemně Alte. „Co bylo dál?“ „No, pak nás přece postříleli, ne? Jednoho za druhým.“

Museli jsme se vyrovnat do řady a každé vždycky vystoupil o krok vpřed. Stál jsem úplně poslední, protože jsem byl nejmladší, a oni říkali, že mám teda právo žít dýl než ostatní. Když na mě došla řada, postrčili mě dopředu, přinutili mě kleknout si, a ten, co obstarával všechno to střelení, mi řekl, že držím hlavu moc na stranu, takže mi ji vyrovnal, jak měla bejt. Ještě teď cejtím vzadu na krku hlaveň jeho pistole. Byla hrozně studená... A pak přišla ta rána a já myslel, že se mi celá hlava rozletí.“ Opět se po nás rozhlédl a Alte mu věnoval povzbudivý úsměv. „Nic víc si nepamatuju, jen to, že když jsem přišel k sobě, zjistil jsem, že všichni Rusové odešli, a já jedinej zůstal naživu. Ostatní leželi na zemi opodál. Tauber a Willy a všichni ostatní. Byli mrtví. A já si přál, abych byl mrtvej taky,“ řekl vážně. „Měl jsem hrozný strach, když jsem tam ležel tak sám.“

„A co jsi dělal dál?“

„Snažil jsem se odtamtud dostat, jak nejrychlejc to šlo! Nemohl jsem se postavit, to na mě šly mdloby. Musel jsem se plazit, a i to jen s velkou námahou, tak jsem byl zesláblej. A pak mě našel Fjodor, jen asi zprvu netušil, co jsem zač. Byl jsem celej od krve, snad jsem ani nevypadal jako člověk. Donesl mě sem a od té doby se o mě stará.“

„A co ta tvoje hlava?“ otázal se Porta. „Udělalí ti s ní něco?“

„Poslali mě ke svému doktorovi. Aspoň myslím, že to byl doktor. Přivázal mě ke stolu a vrtal se mi nůžkama v hlavě tak dlouho, dokud nenašel kulku.“

„Nůžkama?“ zděsil se Profesor. „Máš na mysli takové ty lékařské kleště?“

„Ne, nůžkama. Obyčejnýma nůžkama na střihání.“ „A bez anestetik?“

„Ano.“ Chlapec potřásl hlavou, jako by chtěl omluvit doktorovy primitivní operační metody. „Myslím, že tu tyhle věci ani neznají. Navíc jsem stejně omdlel dávno předtím, než byl se mnou hotový.“

Věnovali jsme mu několik okamžiků uctivého ticha, jež přerušil až Heide.

„Co je to vůbec za šílený jazyk, kterým tady mluví?“ „Turečtina,“ řekl Paul. „Už jsem z ní něco pochopil.“ „Turečtina?“ Zůstali jsme na něj civět. „A kde to vlastně jsme?“

„Nedaleko tureckých hranic.“

„Věřili byste tomu?“ zeptal se užasle Drobeček. „Jak my to jenom děláme! Jednu chvíli jsme na Kavkaze, další na břehu Středozemního moře, pak se dostaneme za stádem velbloudů do Číny a teď jsme, co by kamenem dohodil od Turecka!“ Otočil se k mladíkovi. „Pověz mi, synku, kdy odsud odjíždí nejbližší vlak? Jakmile se dostanu pryč, může mi být celý starý strejda Adolf úplně ukradený!“

„Odsud vlaky nejezdí,“ odpověděl vážně Paul. „Uvázli jsme tu nastalo. Nedá se odtud nijak dostat.“

Jeho slova však neměla na naši rozjásanou náladu prázdný účinek. Když ne tělem, tedy alespoň myslí jsme již dávno v Turecku byli. Porta se ihned oddal svému oblíbenému snu o luxusním nevěstinci a šílené směsici sexuálních perverzností. Rozebíral tohle lechtivé téma ze všech možných stran a seznamoval nás se svými představami. Barcelona rozložil na zaprášené podlaze mapu, aby Drobečkovi ukázal, kde přesně vzhledem k naší současné pravděpodobné pozici Turecko leží, a Drobeček po ní ve své dychtivosti skákal sem a tam a celou ji pošlapal tak, že se na ní již skoro nic nedalo rozeznat. Legionář si vzpomněl, že má známého v Ankaře, a společně jsme začali spekulovat o způsobech a možnostech překročení hranice.

„Jak daleko odsud to může být?“ chtěl vědět Alte. „Kolem padesáti kilometrů,“ odpověděl Paul. „Jenže kolem hranic je pás země nikoho, který je celý zaminovaný a NKVD se tam jen rojí. Nikdo se odtud zatím nevrátil živý, aby o tom mohl vyprávět. Tak mi to alespoň řekl Fjodor.“

Jeho slova jako by nikdo neslyšel. Myšlenka na neutrální území téměř na dosah dokázala okamžitě rozrušit i ty nejkliďnější z nás.

Trvalo několik dní, než jsme byli schopni nepochybnou pravdu Paulových slov přijmout: jednoduše nebylo možné překročit ruskou hranici a dostat se do Turecka. Naštěstí v době, kdy naše rozčarování právě dostoupilo vrcholu, objevil Drobeček ukryté skladiště alkoholu. Bylo tam několik soudků a všechny označeny rudou hvězdou Sovětské armády. Fakt, že jde o majetek nepřítele, jen umocňoval naše chutě. Pili jsme dlouho a vítězoslavně, až začali jeden po druhém vylézat ze svých chýší a chatrčí i vesničané a přidávat se k nám. Kdosi odněkud přitáhl starý flašinet a my v extázi tančili zasněženými ulicemi. Brzy byste už nenašli jediného muže či ženu, ba dokonce ani dítě, kteří by zůstali střízliví. Celá vesnice byla en fete. Nicméně, když náhle Alte pozdvihl varovně ruku, dav se ihned utišil a zmlkl v instinktivním očekávání nějakého nebezpečí.

Ze vzdáleného konce ulice k nám dolehl hlas zpívajícího muže. Zazníval stále blíž a blíž, až se před námi objevil i zpěvák sám. Byl to cizinec, nikdo z vesničanů. Přes rameno měl přehozený lehký kulomet a píseň, kterou si zpíval hlubokým basem, byla smutná a dojemná. Zůstali jsme stát jako přimrazení. Muž se zastavil několik kroků od davu. Přeměřil si nás pohledem a nakonec se usadil k odpočinku u jednoho ze soudků s alkoholem. Zvedl jej, podezřívavě k němu přičichl, pak se spokojeně ušklíbl, zaklonil hlavu a zhluboka se napil. Říhl si, odplivl ~a znovu pozvedl soudek ke rtům.

„Tovaryšč,“ obrátil se na Portu, který k němu seděl nejbliž, „ty seš ožralej jako prase. Tak na zdraví!“ S těmito slovy odhodil prázdný soudek kamsi za hlavu, popadl svou kožešinovou čepici a s chraplavým výkřikem ji vyhodil do vzduchu. V ten moment jsme si poprvé všimli zeleného kříže NKVD. Takřka jsem slyšel, jak jednotlivá srdce v davu přestala bít. Najednou odhodil muž ke všeobecnému překvapení svou zbraň do sněhové závěje, zkrřížil ruce na prsou, dřepel si na paty a začal tančit, vykopáváje nohy všemi směry a jásavě dupaje podpatky.

Drobeček, rychlý jako blesk, už držel v ruce revolver. Pozvedl jej, zacílil - a pak vybuchl opileckým řehotem. Prstem několikrát nekontrolovaně stiskl spoušť a vzduchem začaly svištět kulky. Všichni v dostřelu padli na tvář do sněhu, jen Rus pokračoval nerušeně ve svém bláznivém dovádění. Naštěstí pro nás měl očividně již něco vypito ještě před svým příchodem do vesnice. Drobeček se přestal smát.

Znovu nabil revolver a začal pálit do země kolem Ivana.

Tanec konečně dospěl k závěru. Rus vyskočil na nohy. Popadl další soudek pití a zazubil se Drobečkovi do tváře.

„Jestli si myslíš, že to bylo něco zvláštního, tak na mě to teda nijak zvláštní dojem neudělalo. Tumaš, lokni si.“ Drobeček byl natolik zaměstnán nabídnutým alkoholem, který přirozeně nedokázal odmítnout, že si

Rus mohl v klidu sebrat svůj kulomet a poslat mu k nohám hřmící dávku kulek. Drobeček zaječel a odskočil dozadu.

„Na co si to sakra hraješ? Víš, kdo já jsem, Russkij? Germanskij voják. To jsem! Tankista! Bum bum! A na tebe i na Stalina i na všechny tvoje proklatý krajany já zvysoka seru!“

„Tak a teď to víš,“ řekl Porta, přešel k Rusovi a pevně ho uchopil za klopy. „A stejně tak se můžeš dozvědět i zbytek... Ty Russkij, já Germanskij, my nepřátelé... Rozumíš? Já desátník, páteř německý armády. On...“ mávl rukou směrem k Legionáři - „on ne Russkij, on ne Germanskij. On Francuzskij.“ Rus se na Portu přátelsky usmál, pokývl Legionárovi a potřásl pěstí na Drobečka. Očividně nepochopil ani slovo z toho, co mu bylo řečeno.

„Podívej,“ řekl podrážděně Porta. Vytáhl nůž a podržel ho muži u hrdla. „Varuju tě, Russkij, tahle čepel je sakra ostrá. Jestli budeš dělat problémy, podržnu tě jako králíka, kamaráde!“

V tom okamžiku, v náhlém zápalu opilecké horlivosti, vpadl do dění Heide. Běžel z druhé strany ulice, prodíral se k nám davem s ručním granátem sevřeným v dlani. Zhlédl jsem, jak se mu Alte snaží bránit v cestě, ale Heide ho prostě odstrčil stranou a pokračoval za svým cílem. To už Rus nebyl opilým a boдрým vojákem, ale členem snad nejhrůznějších policejních sil na celém světě. Ztuhl, přimhouřil oči a zvedl svůj kulomet. Kulky rozvířily sněh kolem Heideho. Ten však varování ignoroval.

Z čistě zábavné situace se začala stávat smrtelně vážná věc. Alte vytrhl revolver z pouzdra a také zamířil. Na Rusa. Ten jej zpozoroval koutkem oka. Na vteřinu zakolísal a v té kratičké chvíli Heide zakopl a vrazil hlavou tvrdě do jeho žaludku. Ruční granát se odkutálel do sněhu, kde byl zneškodněn Profesorem. Kulomet vyletěl do vzduchu a Legionář jej bleskově zachytil. Heide s Rusem zatím splynuli ve vířící masu rukou a nohou, takže Alte mohl sklonit revolver a nad vším jen zavrtět hlavou. S obrovským úsilím se Rusovi nakonec podařilo vyprostit z Heideho zuřivého sevření. Odstoupil několik kroků zpět, zahrozil nám všem pěstí a hlasitým, arogantním tónem nám sdělil, že on, Pjotr Janov, se osobně postará o to, aby Heide dostal nejvyšší trest za to, že se opovážil vztáhnout ruku na člena NKVD. On, Pjotr Janov, si nenechá takovou urážku líbit. Vtom se Heide divoce rozchechtal a řekl Rusovi, že on, Julius Heide, si tu klidně sám na místě podržne krk, pokud si to veliký Pjotr Janov bude přát.

Nastala chvíle ohromeného ticha. Jakmile se ale Rus trochu vzpamatoval, začal na nás obvyklým zlostným tónem vymáhat naše doklady.

„Jdi se vycpat!“ křičel Heide. „Tohle můžeš zkoušet leda tak na ty vaše chudáky. Na nás to neplatí. Německá armáda ti na to sere!“

Rus si nás pomalu pečlivě přeměřil, obzvláště naše uniformy. Když pak promluvil, zněla z jeho slov přímo prosebná naléhavost.

„Nět Russkij?“ zašeptal.

Alte udělal krok kupředu, odjištěný revolver v ruce. Dav se kolem nás těsně sevřel, pohled na pokoření svého největšího nepřítele, jemuž se najednou nedostávalo slov, mu opět dodal odvahu. Nějaká žena kdesi zakvokala škodolibou radostí. Drobeček zvedl jeden ze soudků s pitím a podal jej Rusovi.

„Připiješ nám na zdraví,“ přikázal. „Na nás a na pád našich nepřátel! Zkázu Rusům! Heil Hitler!“

A Pjotr se napil. Zdál se být zmaten natolik, že naprosto nechápal, co se kolem děje. Bylo nám jasné, jak se asi cítí. Přítomnost německých vojáků tak daleko za ruskými liniemi - a co víc, německých vojáků oděných do uniform ruského tankového pluku - mu musela připadat jako nejnemožnější noční můra. A přesto nás viděl drze stát před sebou.

V té chvíli jsme k tomu muži nedokázali cítit nepřátelství. Někde ve vesnici našli a upekli celou půlku prasete a my teď našeho krotkého Rusa přizvali k slavnostní hostině. Slabě sice protestoval, že to vepřové je sovětským majetkem a že nemáme právo ho sníst, ale sám si musel uvědomovat pošetilost svých slov.

Posadili jsme ho mezi sebe a začali trhat kusy pečeného masa holýma rukama. Soudky s lihovinou volně kolovaly. Všechny bariéry mezi námi se brzy rozplynuly. Barcelona přátelsky zafukal na Rusovo rameno pažbou svého revolveru a vykřikl: „Vive Moskva!“ Rus si odříhl a povzbudivě cosi zavolal na Drobečka, který se právě v opilosti snažil znásilnit jednu tlustou vesničanku.

„Vive Stalin!“ zařval Barcelona.

„Vive Stalin!“ opakoval Rus. „A ať žije Lenin, ochránce proletariátu!“

Ztratil rovnováhu, takže se svezl na bok do sněhu, ale Legionář ho vytáhl zpět. Pjotr na něj namířil prstem. „Jste zatčen,“ oznámil mu. „Vy všichni jste zatčeni.“

Už nějakou dobu vás pozoruju... Proradní trockisti!“ Pročistil si hrdlo, odplivl přes rameno a řekl Legionáři, že Karel Marx byl notorický ožrala, znovu padl do sněhu a zamilovaně se přitulil k Portovi. Pak se rozhlédl kolem sebe, jako by se chtěl přesvědčit, že má dostatečné soukromí, předklonil se a hlasitě zašeptal.

„Tovaryšč, řekni mi jedno. Odkud sakra umíš tak dobře rusky?“

„Z domova přece,“ zašeptal Porta důvěrně. „To mě jednou musíš naučit!“

„Ale rád,“ ujistil ho Porta. „Anebo..., co kdyby ses radši naučil německy?“

Rus se opět zasmušil.

„Kde máte doklady?“ naléhal. „Ještě jsem neviděl vaše doklady... Máš vůbec nějaký doklady?“

„Samozřejmě,“ odpověděl Porta. „Ale nemá smysl ti je ukazovat. Stejně jsou to všechno padělky.“

Uprostřed všeobecného veselí, kdy Portův vtip zřejmě nejvíce oceňoval náš přítel Pjotr, se k Altemu přištrachal Fjodor a naléhavě mu cosi začal mumlat do ucha. Vysvětloval něco směsicí posunkové řeči a lánané ruštiny, kterou se s námi obvykle dorozumíval, a jakmile se ke mně Alte otočil, poznal jsem z výrazu jeho tváře, že přišel čas ukončit radovánky a vrátit se zpět ke špinavým záležitostem války.

„Svene! Vstávej, a to okamžitě! Podle Fjodora se sem blíží hlídka NKVD.“

„Dobře! Jdu připravit saně na cestu.“

Mezi vesničany se novinka rychle rozšířila. Najednou by se nás rádi zbavili přinejmenším stejně rychle, jako jsme se my chtěli dostat od nich, a dychtivě zahlazovali veškeré stopy naší přítomnosti. Alte odtrhl Drobečka od jeho dámy, zatřásl Profesorem, aby jej probral z opileckého transu, zvedl ze země Heideho a začal nás připravovat k spěšnému odjezdu. Rus nás vsedě pozoroval, na klíně choval prázdný soudek od alkoholu a zřejmě nedokázal pochopit, co tak náhle přerušilo náš večírek.

„Co s ním?“ zeptal se Porta a ukázal na něj palcem. Heide navrhl na místě ho oddělat, ale Fjodor při představě mrtvého Rusa ve vsi protestoval tak rozčileně, že nám nezbylo nic jiného než vzít Pjotra s sebou.

„Zastřelíte později,“ škemral Fjodor. „Mnohem později. Ale dobře zastřelíte. Nebo podříznete krk. Zahrabete do sněhu.“

„S největším potěšením,“ uklidnil ho Heide. „Já se o něj postarám.“ Popadl Rusa za rameno. „Hej ty, vstávej! Je čas vyrazit.“

Rus si apaticky připnul lyže a natáhl se po svém opuštěném kulometu. Heide mu ho okamžitě sebral.

„Vojenoplennyj,“ vysvětlil mu. „Tohle už nebudeš potřebovat. Odteď budeš dělat, co se ti řekne.“

Psi už byli zapřaženi, Paul se uvelebil na saních, celá vesnice se shromáždila, aby nám dala sbohem. S prásknutím biče a Altovým výkřikem: „Hej!“ jsme se dali na cestu. Spřežení vyrazilo kupředu a saně se rozjely. Ves se ztratila kdesi za námi a všudypřítomná kombinace sněhu a větru z nás vyhnala poslední zbytky alkoholu a pečeného vepřového, které nás až dosud hrálo v žaludcích a zvedalo nám náladu. Opět jsme se octli sami uprostřed nepřátelské krajiny, na důvěrně známé cestě do pekla.

Celé tři dny setrval náš válečný zajatec v nepřetržitém, vzdorovitém mlčení: Poprvé promluvil na Alteho.

„Bude bouřka,“ řekl mu. „Raději byste měli ihned začít stavět stan, protože kdo zůstane venku, ten to s největší pravděpodobností nepřežije.“

Alte stiskl dýmku mezi zuby a vzhlédl k nízkým mrakům, kupícím se na obzoru.

„Tak dobře,“ uznal nakonec. „Jestli je to tvoje rada, budeme se podle ní řídit. Znáš svůj vlastní kraj líp než my.“ Dědkův klid jako by Rusa popudil.

„Když říkám ihned, myslím ihned! Tu bouřku budete mít přímo nad hlavou ani ne za hodinu, a jestli v tu dobu nebude stan stát, jsme do deseti minut všichni mrtví. Teplota půjde hrozně dolů. Minimálně na čtyřicet stupňů mrazu.“

„Má pravdu,“ potvrdil Legionář. „Zažil jsem na Sahaře hezkejch pár písečnejch bouří, ale můžu vám říct,

že sněhovou bouří uprostřed Ruska si představit nedokážu.“

Porta se zatvářil znechuceně.

„Přece nechcete skákat, jak tenhle dacan píská?“ zeptal se.

„A proč ne? Zná tenhle kraj, nebo ne?“

„Vy jste se dočista zbláznili,“ rozhorlil se Porta, ale Alte včas zakročil.

„Drž hubu a koukej radši stavět ten stan!“

Pomalou a neochotně jsme začali vykládat saně, Porta si pro sebe něco tiše brblal a Heide zatím zahrnoval svými oplzlostmi naše psy, jako by právě oni mohli za špatné počasí. Najednou se přes nás neznámo odkud přehnal silný závan větru, řezající do tváří jako čepel nože, a převrhl saně.

„Teď se snad už konečně pohnete!“ zařval Legionář. Pracovali jsme tak rychle, jak jen nám to zkřehlé prsty a neutichající vítr dovolovaly, takže se nám nakonec podařilo plátno stanu vztyčit, i když bylo ztuhlé jako prkno a skoro se s ním nedalo manipulovat. Pak jsme na Portův návrh začali vršit kusy ledu a sněhu do obranného valu proti blížící se bouři.

Naštěstí jsme všechno stihli včas a naprosto vyčerpáni jsme ve stanu usnuli přitulení jeden k druhému, jen Profesora jsme nechali, ať na nás a našeho vězně dává zatím pozor. Je to zvláštní, ale jakmile se jednalo o nějaké hlídání, vždy vyšla řada na Profesora.

Probudila nás bouře. Nikdo z nás nic takového dosud neviděl, protože podobné bouře snad přicházejí jen v Rusku a na severním pólu. Čtyři nebo pět hodin jsme se společnými silami snažili udržet stan neporušený. Nakonec se vítr přece jen utišil. Rus si lehl na záda a kývl na nás.

„Tak dobrý. Konečně se můžeme prospat.“ „Prospat?“ podivil se Alte. „Vždyť už bude pomalu svítat. Musíme znovu na cestu.“

Rus se soucitně usmál.

„Tak proč to nezkusíte? Udělejte krok ven a uvidíme, jak daleko se dostanete.“

Drobeček to chtěl samozřejmě hned vyzkoušet. Se slovy posměchu a sebedůvěry na rtech vystoupil ze stanu, zapadl do několik stop hluboké sněhové závěje, nejistě se postavil, okamžitě byl větrem stržen znovu k zemi a po hlavě odhozen zpět do stanu, celý obalený sněhem.

„Zvláštní představa, že si s chlapiskem, jako jsi ty, takhle pohrává obyčejný, něžný vánek!“ posmíval se Porta. „Jak dlouho to může trvat?“ zajímal se Alte.

Rus pokrčil bezstarostně rameny.

„Tři dny, když budeme mít štěstí. Když ne, klidně i týden.“

Jeho odhad byl přesný. Bouře proháněla sních po pláních přesně tři dny. Jakákoli konverzace byla téměř nemožná a z neustálého křičení jsme dočista ochraptěli. Čas od času jsme se vypořádali ven do mrznoucího, bílého světa a zkontrolovali psy stočené do klubíčka v závětrí stanu a sotva rozeznatelné pod kyprou sněhovou pokrývkou. Uvnitř jsme zápasili a hádali se a spali a probouzeli se a znovu zápasili a hádali se, zatímco hodiny monotónně mýjely. Drobeček se Steinerem se navzájem zmlátili takřka do bezvědomí; Steiner se pak zaměřil na Profesora a málem ho přizabil; Heide přišel Profesora zachránit, ale byl okamžitě obviněn Portou, že podporuje SS, proto Profesora nakonec v rozezení sám omráčil a zbytek své zuřivosti si rozhodl zchladit na svém starém nepříteli Drobečkovi. Ve finále jsme se všichni spolčili proti Rusovi, který tiše a mrzutě posedával v koutku, a přímo zázračně jsme se dokázali shodnout na jedné zásadní věci, totiž že právě on je vinen celou válkou.

Čtvrtého rána jsme se probudili do zlověstně klidného světa. Sních se sice z olověného nebe hustě sypal dál, ale vítr se ztišil. Závěje se tyčily jako hory a my ve sněhu dováděli jako malí kluci, váleli jsme se v něm, skákali, nabírali plné hrsti a navzájem se koulovali.

O dva týdny později jsme se konečně blížili k německým liniím. Vyčerpali jsme už své zásoby potravin a všichni jsme zpola umírali únavou. Již tři dny jsme jeli bez psů. Nebyli schopni pokračovat dál, tak jsme je jednoduše odvázáli, ať se o sebe postarají sami. Saně jsme vyložili a zanechali na dně rokle. Náš válečný zajatec se cítil čím dál tím víc nespokojený. Jeho dřívější arogance se vytratila a bylo nám jasné, že všechny jeho myšlenky se upínají k možnosti útěku. Kdo z nás by se na jeho místě choval jinak?

Po celý tento čas jsme na svém pochodu stepí nepotkali ani živáčka, ale den, kdy se mělo naše štěstí zlomit, už nebyl daleko. Blížili jsme se k lesu a byli od něj nanejvýš půl kilometru daleko, když se nad plání ozvěnou rozlehl zlověstný výkřik.

„Stoj!“ Porta i Legionář se otočili na patě a vyslali směrem, kterým zavolání přišlo, spršku kulek.

„Do úkrytu!“ zavelel Alte. „Rychle mezi stromy!“ Heide a Profesor se vrhli za sněhový hřeben, aby kryli náš ústup. To byla příležitost, na kterou Rus čekal. Rozběhl se na otevřenou planinu ke svým krajanům, mával rukama ve vzduchu a ze všech sil volal: „Urá, Stalin!“ Jenže tohle byl zase přesně ten okamžik, na který čekal Heide. Ve vesnici slíbil Fjodorovi, že se osobně postará o Rusovo odstranění, a konečně se toho mohl bez výčitek zhostit. Ozvalo se štěknutí kulometu. Ze svého úkrytu pod stromy jsme viděli, jak sebou Pjotr náhle škubl, jako by jeho tělem trhla nějaká neviditelná nitka. Otočil se kolem své osy, pomalu se svezl do sněhu a zůstal nehybně ležet. Heideho kulomet vyplivl další dávku. Ted' jsme již nepřítel bombardovali ze svého úkrytu v lese jako těžké dělostřelectvo. Heide se zvedl, vzdorovitě ještě vrhl tři ruční granáty a rozběhl se v Profesorových stopách do úkrytu. Granáty explodovaly ve zmrzlém sněhu a lidských troskách. Heide se k nám připojil za triumfálního zpěvu na rtech.

Byl to rozený zabiják, tenhle Julius Heide. V době míru by ho bezpochyby zavřeli jako nebezpečného psychopata, ale za války proslul jako excelentní voják, nebojácny, nepřemýšlející, vždy v centru každého boje a připraven pálit okamžitě po všem, co se kde hne. Vyznamenali ho za jeho odvahu a odměnili za průbojnost. Kdyby byl válku přežil a typům jako on se to většinou dařilo - stal by se jistě instruktorem ve vojenské škole. Společnost mohla instinktů Julia Heideho vždy využít ve svůj prospěch, jen je musela včas rozpoznat. Nicméně, nebyl to člověk, jehož byste rádi viděli kolem sebe.

Se supěním zapadl do sněhu za těžkým kulometem, který měli na starost Porta s Legionářem.

„Dostal jsem aspoň dvacet z nich!“

„Ty budou mít chvíli o čem přemýšlet... Najednou po nich začne pálit vlastní vojsko.“

„Možná si myslí, že jsme Brandenburčani.“

„Pak nám pomáhej Bůh, jestli se jim někdy dostaneme do rukou.“

„Škrť je ostnatým drátem,“ řekl Steiner. „Jednou jsem viděl dva Brandenburčany, který chytily. Jednoho zaškrťli ostnatým drátem a druhého zaživa upekli na rožni.“

„Okouzlující,“ poznamenal Porta. „Já osobně horko nesnáším.“

„V každém případě,“ kasal se Heide, „bych se divil, kdyby vůbec někdo z nich zůstal naživu, aby mohl poznat, co jsme zač.“

Pospíchali jsme pod stromy kupředu, ale sotva jsme zdolali prvních pár metrů, zaslechli jsme nedaleko před sebou nezaměnitelný hukot tanků. Jako jeden muž jsme se vytratili z cesty a ponořili se do podrostu přesně ve chvíli, kdy se první T 34 objevil v dohledu. Zasvištěl kolem nás granát a my se přitiskli co nejvíce k zemi. Porta se rozběhl po úzké stezce, kde se málem srazil s ruským seržantem, který jej samozřejmě pokládal za přítele. Nedostal čas uvědomit si svůj omyl: Porta do něj z minimální blízkosti vyprázdnil svůj revolver a popadl plamenomet, který muž nesl.

„Ted' těm bastardům ukážeme!“ zavolal.

Zaujal pozici přímo v cestě blížícím se tankům, poklekl na jedno koleno a klidně vyčkával, jako by šlo jen o nějaké rutinní cvičení. My ostatní jsme se zavrtali ještě hlouběji do křovisek a nervózně si hryzali nehty.

„Střílej, proboha,“ zašeptal Alte. Drobeček se už neudržel.

„Pro Kristovy rány, STRÍLEJ!“ zařval na Portu.

V našich uších vypuklo v té chvíli peklo, ale Porta nezaváhal, okamžitě vypálil a dlouhý plamen se natáhl až k nejbližšímu T 34. Tank se dočista vztyčil ve snaze se mu vyhnout. Ještě kousek popojel a zastavil se. Ze střelecké věže vyšlehl k obloze oheň. V otvoru se objevil muž. Vytáhl se polovinou těla ven do volného prostoru, ale pak zapadl zpět pokryt modrými plamínky, nenasytně olizujícími celé jeho tělo. Při dlouhém výkřiku utrpení, který následoval, tuhla každému krev v žilách. Každému, snad kromě Heideho. Tomu se to nejspíš líbilo. Naše nozdry zasáhly odporný zápach páleného masa. Zbývající dva tanky se otočily a v panice se řítily lesem pryč. Zřejmě pokládaly plamenomet za nějaké protitankové dělo a neměly v úmyslu nechat se zmasakrovat.

Co se nás týče, vzali jsme raději také do zaječích. Běželi jsme, dokud jsme se nedostali z lesa a nevynořili se vyčerpáni a bez dechu ve volné krajině, kde jsme padli na zem a začali lízat sněh jako zvířata, abychom utišili svá pálicí, vyprahlá hrdla. Kolem nás byl klid a ticho, jen z velké dálky k nám doléhal rachot šrapnelů a burácení dělostřelectva.

„Tam,“ vydechl Steiner a ukázal k severu. „Fronta.“ „Bože, jak já tohle všechno nenávídím.“

Profesor se náhle natáhl do sněhu a my ostatní jej po chvilce váhání následovali. Potřebovali jsme si chvíli odpočinout, než si na svá bedra naložíme nový náklad problémů.

„Co přesně nenávidíš?“ zeptal se Porta. Ležel na zádech a hleděl vzhůru do korun stromů.

Profesor jen mávl rukou.

„Všechno. Všechny ty lži a podvody a nesmyslné zabíjení. Když jsme se k nim tehdy v Oslu přidali, znělo všechno úplně jinak.“

„Samozeřejmě,“ odvětil suše Porta. „Předpokládám, že vám slibovali úžasný vítězství a vlajkoslávu s fanfárama? A nepřátelé byli jen hrstkou cínových vojáků, který popadají jako kuželky? Všemohoucí Bože, čemu všemu lidi neuvěřej!“

„Umírali jsme jako mouchy,“ řekl Profesor. „Poslali nás do bitvy úplně nepřipravené. Dřív než jsme si vůbec stačili uvědomit nebezpečí, měla to většina z nás už za sebou.“

„Tohle všechno známe,“ prohodil Barcelona.

„Jo. Přinutili tě myslet si, že válka je něco jako nedělní školní výlet,“ řekl Porta. „Jakej se obtěžovali připravit pro vás výcvik?“

„Šest týdnů,“ odpověděl Profesor. Všichni jsme se na něj otočili. „Šest týdnů?“

„Ani o den víc.“

„Můj bože, my si toho užili tři roky,“ řekl zvolna Alte. „Pro nás začala válka hned v Polsku. Něco jako manévry, jen s ostrejma nábojema místo slepejch... Šest týdnů! Bože na nebesích! Kolik z vás přežilo první útok?“

„Na začátku nás bylo dvě stě třicet pět. Všechno dobrovolníci. Vikinská divize na Ukrajině. První den zabili sto jedenadvacet z nás. Většinu jsme ztratili, když silnici začaly bombardovat ruské stíhačky a několik ambulancí chytlo plamenem... Velitel se z toho zbláznil a střelil si kulku do hlavy. Dva dny nato bylo osm z nás popraveno za ‚dezerci před tváří nepřítele‘. Devět dalších bylo převeleno k trestaneckým plukům za to, že řekli, že naši důstojníci nesou na všem větší díl viny než my sami: Oni byli profesionální vojáci a měli přece vědět, co můžou čekat. My byli jen dobrovolníci, a navíc nám nikdo neříkal pravdu... Mě osobně pak šest hodin nepřetržitě mlátili ve vězení v Lembergu. Nejdřív jsem si myslel, jaké mám štěstí, že mě vůbec nechali naživu. Ted' si tím už tak jistý nejsem.“

„Dokud jsou na světě děvky, stojí za to žít,“ namítl Drobeček.

Profesor se pousmál a my při slově „děvky“ hned automaticky ožili. Sex patřil k tématům, která nás nikdy neomrzela. Všichni jsme věděli, čemu ti druzí dávají přednost, žili jsme se znalostí těch nejintimnějších představ ostatních, ale ani tak nás konverzace na téma sexu nikdy nezačala nudit.

Zanedlouho jsme zaslechli odkudsi zprava sérii výstřelů a v mžiku jsme byli ve střehu.

„Asi za náma vyslali pátrací oddíl,“ zašeptal Alte. „Kryjte se a zůstaňte schovaní.“

Tiše jsme se po břiše plazili zpět do úkrytu v podrostu.

Nadcházel soumrak a při vyhlídce, že se máme stát šťvanou zvěří, jsme měli nervy napnuté k prasknutí.

Pátrací skupina se nervozitě zřejmě také neubránila. Poslali několik výstřelů do křovin, vzdálili se, znovu se vrátili, stříleli nazdařbůh kolem sebe. Bezpochyby by všechno nejraději vzdali a prohlásili nás za ztracené, kdyby na ně jejich důstojníci nenaléhali obvyklou směsí hrozeb a nadávek.

Na okamžik jsme je zahlédli, když procházeli mezi stromy. Samí mladí nezkušení bažanti, tohle klidně mohla být jejich první akce. Zaslechli jsme, jak jeden z nich, zřejmě sebejistější než ostatní, chlubitě prohlašuje, že začne pálit okamžitě, jak nás uvidí.

„Když budeš čekat tak dlouho, jsi za chvíli mrtvej! V takovejchhle případech se střílí podle instinktu, ne podle toho, co vidíš. A ted' koukej mlčet a našpicovat uši.“

Legionář se tiše zvedl z křoví a vyslal za hlasy krátkou dávku. Ozval se výkřik a čísi kletby. V podrostu zapraskalo a opět bylo ticho. Cítili jsme nedaleko něčí přítomnost. Legionář soustředěně mhouřil oči do temnoty. Heide se začal kradmo sunout kupředu po úzké pěšině, těsně následován Portou a Drobečkem, Barcelona je kryl svým kulometem. Zaprštěla zlomená větvíčka a my spatřili z křovin vystupovat temnou postavu. Barcelona ihned zahájil palbu. Muž vykřikl a přitiskl si ruce na oči. Byl to ruský nadporučík. Klopýtaně se po cestičce blížil směrem k nám, po tváři mu stékala krev. Barcelona znovu vystřelil, aby muže zbavil trápení, a ve stejném okamžiku jsme i my ostatní zahájili palbu na několik postav nejasně se

rýsujících ve tmě. Byla to snadná kořist. Ti, kteří nepadli na místě, se otočili a pádili pryč. Po chvíli k nám doletěl rozrušený ruský hlas. To se zřejmě jejich velitel pokoušel znovunastolit pořádek. Alte potřásl hlavou.

„V pořádku. Jdeme.“

Po zbytek noci i následující den jsme zůstali skryti a ničím nerušení v lese. S nadcházejícím večerem jsme se připravovali na cestu k německým liniím. Vymysleli jsme plán, který teoreticky vypadal velice jednoduše, ale zda bude fungovat i v praxi, to se alespoň mně zdálo značně nejisté.

Přiblížili jsme se k ruským zákopům. Samozřejmě nás zastavili a vyslýchali. Na všechny otázky odpovídal Alte stejně: Byli jsme vysláni ven jakožto protiminová jednotka. Nikdo nehnul ani brvou. Dostali jsme potřebné vybavení a popřáli všem hodně štěstí.

„Budete ho potřebovat spíš než my,“ namítl seržant, který nás doprovázel k poslednímu stanovišti na naší pouti ruskými zákopy. „Ať vás opatrují všichni svatí!“

„Spasibo, gospodin,“ odvětil Porta falešně.

Pak jsme se ocitli v zemi nikoho a co nejrychleji se plížili směrem k německým liniím. Náhle zem kolem nás rozbrázdilo krupobití kulometných střel a my okamžitě zapadli do nejbližší díry po granátu.

Přeskakovali jsme z jámy do jámy, dokud nás Alte nepřesvědčil, že půjde dál sám a my zatím počkáme vzadu. Raději jsme jeho postup ani nesledovali. Jen jsme leželi, hryzali si rty a čekali, kdy vypukne ta pravá legrace. Pak po době, která se zdála být věčností, na nás německy zavolal neznámý hlas.

„Okej, můžete se zvednout, hoši, ale nedělejte žádný vylomeniny. Půjdete pěkně po jednom, s minimálně minutovejma rozstupama.“

Měli očividně strach z nějaké léčky, protože jakmile každý z nás seskočil na dno zákopu, okamžitě ucítil na prsou ostrou špičku bajonetu. Vyslychal nás mladý nadporučík od pěchoty a bral naše odpovědi značně skepticky ale kdo mu to mohl mít za zlé? Němečtí vojáci převlečení do ruských uniforem?

Němečtí vojáci přicházející ze země nikoho směrem od ruského tábora? Vždyť tomu, že jsme konečně zpět, jsme pořádně nemohli uvěřit ani my sami!

„To byste se divil, co se v německý armádě děje za věci,“ poznamenal vesele Barcelona.

Nadporučík se k němu otočil.

„Držte jazyk za zuby, feldweble! Možná jste se tu pár týdnů poflakovali po okolí a užívali si, ale teď jste zpátky v armádě a měl byste to vzít na vědomí.“

„Tak jsme tady správně,“ zamumlal Steiner. „Kde jinde by se nám dostalo tak vřelého přijetí? Řeknu vám, nadporučíku, je to hotovej požitek, bejt zase doma.“

Kapitán Lander nás přivítal ještě rozpačitěji. Měli jsme podivný pocit, že nás moc rád nevidí. Nicméně tři dny nato bylo jeho tělo nalezeno v houští provrtané kulkami a rozhodně se nesluší myslet si o mrtvém něco špatného.

Jako obvykle byla vražda připsána na vrub partyzánům, ačkoli někteří lidé pozvedli tázavě obočí směrem k Portovi a Drobečkovi. Ti se nakonec museli uchýlit k tak extrémnímu kroku, že se zúčastnili kapitánova pohřbu, aby prokázali svou nevinu.

Přišel k nám z vojenského vězení v Glatzu. Vojenský soud ho odsoudil k deseti letům u trestaneckých jednotek za to, že se opovážil prohlásit, že válka je vlastně jen prostředek, kterým si druhořadý malíř pokojů vynucuje, aby se mu říkalo génius.

Byl z generála degradován na majora. V Africe přišel o levé oko, ve Finsku nechal kus svého žaludku. Byl znamenitým velitelem tanku, dokázal vést celou divizi, ale nikdy se nenaučil neříkat nahlas to, o čem byl přesvědčen, že je to pravda.

Major Mercedes byl nejlepší nadřízený jakého jsme kdy poznali. Postavil se před nás na svůj starý cestovní kufr, s holou hlavou a v krátkých rukávech, a představil se nám.

„Tak, hoši. Jsem váš nověj důstojník. Karl Ulrich Mercedes. Jsem v těchhle sračkách až po krk stejně jako vy. Je mi třicet pět a vážím 217 liber. Nějaký otázky? Ne. Nemám, co bych víc dodal, snad jen tohle: Řekněte mi svoji váhu, já vám řeknu svou a vyjdeme spolu dobře, to vám povídám. „

V Lugansku byl raněn do břicha a ustřelili mu půlku čelisti. Byl jedním z mála důstojníků, kteří si získali náš respekt.

Kapitola pátá

KDYŽ jsme vjeli s tanky do Lugansku, bylo město v jednom plameni. Mlha ležela poházená po ulicích s vnitřnostmi vyhrézlými jako odpadky z překocené popelnice. V iluzorním bezpečí vypálených domů a mezi hromadami pobořeného zdiva se skrývaly celé oddíly potrhaných a krvácejících vojáků.

Výstřel. Ještě jeden, a další kulky, ruční granáty, protitankové střely, zápalné bomby. Celý arzenál zaměřený jen na ničení a smrt.

Vnitřkem našeho tanku, dvaapadesátitunového tigera, se rozlehl drsný zvuk kovu narážejícího na kov: plechovky s jídlem, kontejnery na vodu, kovové nádoby, různé nářadí, prázdné krabice od granátů.

Porta dupl na plyn, tiger vyrazil kupředu a nám se k nohám sesypalo celé železářství.

Mechanici, pokrytí blátem, olejem i krví, zoufale hledali ve zdevastovaných ulicích své jednotky. Jeden pěší kapitán vyřvával rozkazy tak nešikovně uprostřed ulice, že ho projíždějící tiger zachytil a odmrští na zem. Následující tank už nebyl schopen se mu vyhnout. Vše, co z něj zůstalo, byly nohy v kožených botách s nablýskanými ostruhami.

Nikdo neřekl ani slovo. Nikoho to nezajímalo. Co byla smrt jednoho dalšího muže proti hromadnému vraždění, které postihlo Lugansk v noci na 14. dubna? Už dávno jsme se povznesli nad veškeré emoce, naše city byly mrtvé.

Nedaleko se s hromovým rachotem zřítíla střecha a na nás se snesla sprška jisker. Razili jsme si cestu dál přímo kupředu, dokud nás nezastavil ostrý Drobečkův výkřik. Skokem byl venku z tanku a o překot se hnál kamsi zpět hořící ulicí.

„Co se mu stalo?“ zeptal se Heide. „Kde si, sakra, myslí, že je? Někde na vejletě?“

Se zachrastěním se k životu probudila vysílačka. Byl to nadporučík Ohlsen, který nám položil zhruba stejnou otázku jako právě Heide a přidal strohý rozkaz, že bychom konečně mohli znovu vyrazit a přestat zdržovat celou kolonu. Porta pokrčil rameny a sešlápl plyn. Tank se pohnul kupředu a ve stejném okamžiku se znovu objevil Drobeček. Hodil nám cosi poklopem dolů a sám dopadl hned potom. Zůstali jsme zírat na umouněného uličníka, jistě ne staršího než čtyři pět let, který se po nás nejistě rozhlížel.

„Co má tohle znamenat?“ vyštěkl Alte. Drobeček si posadil dítě na kolena.

Seděl tam v blátě tak sám. Nemohl jsem ho přece jen tak nechat, až ho něco zabije. Ještě pár vteřin a pohřbilo by ho půl tuny hořícího dřeva.“ Pohlédl na nás. „Je teď můj, jasný? A od téhle chvíle na něj můžete všichni přispívat něčím ze svezích přiděľů... Ty a já,“ otočil se k chlapci, „budeme teď spolu, platí?“

„Jo, živě si dokážu představit majorův výraz, až se o tomhle doslechne,“ prohodil sarkasticky Alte.

„Bude mít takovou radost, že jsme to ještě nezažili.“

„Seru na něj i na všechny ostatní,“ ozval se Drobeček. „Tenhle kluk je můj a nikdo mi ho nevezme... Jen si to představte, že mě je teď otec! Chudáček, je vystrašený k smrti. Julie, otoč prosím tě tu svoji ohyzdnou držku někam jinam, člověku se při pohledu na ni dělá blbě.“ Obrátil chlapce tváří k sobě a ukázal na sebe prstem. „Hej, tovaryšče! Ty plemjanik! Já, Drobeček. Otčenáš.“

Porta se škodolibě zasmál.

„Ty jsi přece kus kretěna, jestli si myslíš, že když se začneš modlit, že ti hnedka každé porozumí.“

„Jasně, tak mu to vysvětlí,“ odvětil rozčileně Drobeček. „Řekni mu, že jsem jeho otec. No tak!“

Porta ochotně spustil plynou ruštinou. Hoch si začal cucat palec, očividně utišen zvukem své mateřštiny, ale jinak zřejmě stále netušil, jak se v podobné situaci chovat. Byl oblečen v hadrech, celý zaprášený, s popáleninami na bosých nohou a ošklivým šrámem přes tvář. Legionář ho trochu omyl a obvázal mu rozličná poranění, Heide mu podal jablko, které ihned hltavě snědl i s ohryzkem. Nic víc jsme mu nabídnout nemohli, navíc si naši pozornost teď vyžadovalo mnoho důležitějších věcí.

Šrapnely a zápalné bomby explodovaly všude kolem, budovy se bořily jako domečky z karet, co chvíli se před nás zřítily trámy z hořící střechy a čumák tanku zavalily trosky. Vydali jsme se na cestu ven z města, jeli jsme pomalu a opatrně. Z ruin proti nám vyběhla skupinka vojáků, a teprve když jsme poslali k zemi posledního z nich, uvědomili jsme si svou chybu. Postříleli jsme vlastní krajany. Zřejmě našli ve vyhořelých domech dočasný úkryt a museli si myslet, že už jsou zachráněni, když spatřili naše blízkost se tanky. Bohužel v tomhle pekle se od sebe maskovací obleky Němců a uniformy Rusů daly jen stěží

rozeznat.

Předměstím se tanky prohnały plnou rychlostí. Zahnuli jsme doleva a projeli něčím, co snad kdysi mohlo být nádhernou pěstěnou zahrádkou. Betonová obruba okrasného jezírka se pod tíhou tanku rozlomila vedví. Kolem nás proudily masy v barvě khaki. Všichni, ať již pěšky, v tancích, autech nebo na motorkách, měli na mysli jedině: zvětšit vzdálenost mezi sebou a plamenným peklem Lugansku, jak jen to bude možné.

„Vpřed!“ zavelel majorův hlas ve vysílače.

Rázně jsme vyrazili; řada padesáti tanků se ponořila do moře hnědě. Všude kolem se rozléhalo staccato výstřelů z kulometů, výbuchy šrapnelů. Plamenomety prosvětlyly ovzduší nasáklé benzinem unikajícím z mnoha nabouraných a opuštěných vozidel. Kolem nás se panicky vzdouvaly vlny ruské pěchoty, chvíli se snažily uniknout na jednu stranu, hned zase na druhou, vojáci se choulili na zemi a hrabali prsty v půdě. v zoufalé snaze zavrtat se pod povrch. Jenže naše artillerie byla vždy o krok napřed, rozrývala zem hlubokými brázdami a spolu s ní i muže. Tanky se draly kupředu, ať jim stálo v cestě cokoli nebo kdokoli.

A pak najednou ticho. Střelba ustala. Už jí nebylo třeba. Rusové před námi jen bezhlavě prchali, my je obklíčili jako stádo ovcí a tlačili je před sebou směrem k německým liniím. I ty nejméně agresivní z nás přemohl pocit šílené rozjařenosti, téměř krvavé rozkoše. Bylo to nevyhnutelné a pro přežití v téhle válečné vřavě konečně i nezbytně nutné.

Jenže naše běsnění bylo náhle ut'ato ostrým kovovým zaduněním. Tiger zasáhla protitanková střela, a to takovou silou, že se vozidlo na okamžik ocitlo naprosto mimo naši kontrolu. Jen šťastným zázrakem granát neprorazil vrchní ocelový plášť.

„Honem pryč, doprdele!“ zařval Alte, oči přilepené na pozorovacím průzoru.

Protitankové dělo bylo zřejmě někde v blízkém okolí a několik následujících vteřin jsme prožili v mučivém očekávání dalšího granátu. Žádný nepřítel. Zřejmě nějaká dobrá duše toho střelce vyřídila místo nás. Se stále provozuschopným tankem jsme vyrazili kupředu a rozhodli se za každou cenu dosáhnout co nejdříve vlastní linie.

Odtud nás poslali na nové pozice u Novodaru, ale jen co jsme tam dojeli, hlas nadporučíka Ohlsena nám v praskající vysílače přikázal na místě se otočit a vydat se jiným směrem.

„Ježíši Kriste,“ ulevil si Porta. „Tahle podělaná válka mě už pomalu začíná nudit.“

Znovu jsme se rozjeli, Drobeček se snažil udělat co nejvíce pohodlí svému čerstvě adoptovanému synkovi, jehož neustávající pláč nám rval srdce. Naše tigery se připojily ke skupině několika obrněných transportérů, které byly vyslány na pomoc pěšímu pluku. Po nějaké době jsme se ale podle rozkazů zastavili a vyčkávali příchodu nepřátelského vojska. Byl silný mráz. Drobeček věnoval svůj kabát chlapci a teď pobíhal venku dokolečka, aby se aspoň trochu zahřál.

Najednou se na naše tanky snesla z čistého nebe sprška granátů. Řev raněných se mísil se zvukem výbuchů. Drobeček vyrazil srdceryvný výkřik a zapadl do tanku. Jeho pravé ucho bylo dočista pryč. Tvář měl celou od krve.

„Moje ucho!“ hulákal. „Ti hajzlové mi uťkli moje nebohý ucho!“

„Bolí to?“ zeptal jsem se nepříliš moudře. Drobeček se na mě rozvztekle otočil.

„No schválně, co myslíš, ty pitomej bastarde?“

Byla to ode mne pošetilá otázka. Sám jsem si to hned uvědomil.

Opět jsme se ocitli uprostřed boje. Tanky se draly kupředu clonou granátů a kulek. Domy vzplály, lidé křičeli, okamžiky překrásného ticha vystřídal rachot děl a kulometů.

„Tentokrát to nedopadne dobře,“ řekl Alte. „Nějak se mi to nelíbí.“

A jestliže se Altemu něco nelíbilo, hned jsme si mohli být jisti, že je to s námi opravdu zlé. Veterán fronty jako on vycítil nebezpečí dávno před tím, než si většina z nás uvědomila, že vůbec nějaké existuje.

Znovu se ozval nadporučík Ohlsen.

„Co tomu říkáte, Beiere? Co si o tom myslíte?“ Alte potřásl hlavou.

„Nevidím to moc dobrý, jestli jste chtěl vědět tohle. Ivani na nás šijou nějakou boudu... Je jen otázka jakou. Ten zatracenej kouř venku je hustej jak mlha. Nevidím dál než na pár kroků.“

„Dobře, mějte oči otevřené.“ „To budeme.“

Kolona tanků opatrně postupovala vpřed. Jeden po druhém jsme přejeli malý dřevěný můstek, který pod naší váhou bolestivě sténal a vrzal. Ve vysílačce to bez ustání chrástilo a muži se nervózně bavili o nadcházejícím útoku. Noc byla plná nejistoty, naše nervy napnuté k prasknutí.

Útok do tmy je pro každý tankový pluk pořádně těžkou zkouškou. Měli jsme obrovskou nevýhodu, protože silnice, po níž jsme jeli, byla úzká a samá zatačka, po obou stranách obklopená zrádnými bažinami. Rusové na nás však zřejmě dobře viděli, protože nás jejich bombardování provázelo s nepříjemnou přesností.

Jeden z tanků sjel z cesty a zapadl do mokřiny. Snažili jsme se ho vytáhnout na lanech, ale vězel v bahně příliš hluboko a lana se pod jeho tíhou trhala. Přiběhl k nám major Mercedes a volal na nás slova, která důstojníkovi rozhodně nepřísluší; ptal se, na co si to tam proboha hrajeme. Pak se sám zapojil do práce a začal upevňovat nové lano. Na rukou měl své tlusté, dokařské rukavice. Jenže ještě než jsme stačili nové lano napnout, znovu se ke slovu přihlásilo ruské dělostřelectvo. Major byl uvnitř našeho tanku takovou rychlostí, že bych ji, upřímně řečeno, u muže jeho váhy nepokládal za možnou. Zavřeli jsme boční panely právě včas. Tank se nešťastně otřásal pod palbou. Rusové jako by si na nás chtěli vybit veškerou svou zlost. Drobečkův adoptovaný synek se samozřejmě rozkřičel strachy a my měli co dělat, abychom se k němu sborem nepřidali. Ve vysílačce se ozval Barcelona: „Dědku! Vidíš něco?“

„Pitomá otázka,“ poznamenal Porta. „Vidím prd,“ odpověděl Alte.

„Odkud na nás sakra útočí? Už smetli celou čtvrtou rotu.“

Najednou se rozhostilo ohromující ticho. V panice jsme začali slepě pálit do tmy. Naše pěchota zůstala tiše a zřejmě vyčkávala, co se bude dít dál. Veškerou iniciativu ponechali Rusům.

Vše vypuklo znovu s obnovenou zběsilostí. Jako by vybuchl vulkán soptící nikoli lávu a kamení, ale šrapnely, kulky a granáty. Ovzduší bylo nasyceno smrtí. Blížila se k nám ze všech stran a my tiše a vystrašeně seděli uprostřed, uvězněni v ocelové krabici, která mohla každým okamžikem explodovat a poslat nás do nebe. Nikdo nic neříkal. Pravděpodobně nebyl nikdo ani schopen promluvit. Jen jsme se pevně drželi, zatímco se tank otřásal a vzdouval pod útočnou palbou. Oči jsme měli doširoka otevřené, hrdla vyprahlá. Připadali jsme si jako v pekle, odtrženi od zbytku světa. Zdálo se jen otázkou času, minut či dokonce vteřin, než si některá střela najde ten správný cíl a 1 500 litrů benzínu se promění v jeden plamen. Dobře jsme věděli, co by to znamenalo. Viděli jsme, jak se to samé stalo našim přátelům a kamarádům a nedělali jsme si žádné iluze o vlastním osudu. Posádky tanků ve většině případů končily jako zuhelnatělé kostry: jen deset procent z nás válku přežilo.

Všude kolem dopadaly šrapnely a v obrovských gejzírech katapultovaly zem do vzduchu. Na zátylcích jsme už cítili ledový dech smrti, mráz nám běhal po zádech. Mohli jsme se sice obrátit k ústupu, ale ve skutečnosti nás to vůbec nenapadlo. Nebyli jsme žádní hrdinové, ani jsme po hrdinství netoužili. To železná disciplína, kterou do nás za ta léta vtlukli, se již stala natolik součástí nás samých, že jsme se jí nedokázali zbavit ani uprostřed pekla. Jí a strachu o vlastní kůži. Nebojovali jsme za Hitlera, nebojovali jsme za vlast, bojovali jsme jednoduše proto, abychom zůstali naživu. Byla to pravděpodobnost smrti z rukou Rusů proti jistotě smrti před popravčí četou, kdybychom jedinkrát couvli. Věděli jsme moc dobře, co by nás čekalo. Znali jsme posádky tanků, které se pod náporom zoufalého strachu zlomily. Nijak jsme jim to neměli za zlé, nicméně hned dalšího dne za úsvitu je čekala smrt. „Dezerce před tváří nepřítele.“ Nikomu jsme nic o osudu těchhle nebožáků nezatajovali. Byl to jediný způsob, jak ostatní odradit od následování jejich příkladu.

Nový zásah otřásl tankem. Chlapec náhle vykřikl. Schoulil se na podlahu, kopal kolem sebe, skřípal zuby, u úst se mu objevila pěna. Dříve než jsme tomu mohli zabránit, narazil hlavou do pažby kulometu. Drobeček vzal dítě do náručí, zatímco my ostatní jsme zděšeně hleděli na tuhle novou tragédii přímo v našem středu. Heide nervózně sáhl po revolveru. Chlapec napnul tělo v křeči, cukl dozadu hlavou, vyškubl se Drobečkovi z rukou a znovu se zřítíl na zem.

„Udělejte něco!“ křičel na nás jako smyslů zbavený Drobeček. „Kurva, nestůjte tu jen tak! Dělejte něco!“ Alte se sklonil nad dítětem a pomalu pokýval hlavou. „Nic se už dělat nedá. Je mrtvý.“

Pokroucené, potlučené a krvácející tělíčko nehybně leželo na zašpiněné podlaze tanku. Vypadalo jako hromádka prázdných hadrů. Drobeček zíral před sebe, jako by nebyl schopen uvěřit tomu, co jeho oči

vidí. Pak se najednou tvrdě udeřil zafatou pěstí do čela a vykřikl zoufalstvím. Než se kdokoli z nás stačil pohnout, sebral dětské tělíčko a už byl nahoře a lezl ven z tanku, hrozivě přitom mával revolverem a divoce páčil na všechny strany.

„Ukažte se, vy zavšivený, smradlavý svině!“ Fascinovaně jsme na něj hleděli. Na jeho postavu nebyl nikdy obzvlášť příjemný pohled, ale teď, s krvavým obvazem na hlavě a mrtvým dítětem přitisknutým k hrudi, z něj šel opravdu strach.

„Toho troubu můžeme odepsat,“ zahučel Porta. „Nevydrží tam nahoře ani pár sekund.“

„Dostanu ho z toho.“

Legionář obratně, tiše a jistým krokem následoval Drobečka ven z tanku. Jednou dobře mířenou ranou ho srazil do bezvědomí a Heide s Portou vtáhli společnými silami jeho tělo zpět do bezpečí. Dítě mu vypadlo z náruče a zůstalo ležet na silnici. Legionář je tam nechal, ani se neohlédl.

Pomalu se začal probouzet šedý úsvit. Ve vzduchu visela hustá a dusivá mlha, ale aspoň jsme viděli, co se kolem nás děje. Od ruských linií vyletěly do vzduchu dvě rakety; zelená a bílá. Věděli jsme, co to znamená, byl to signál k útoku. Drobeček přišel znovu k sobě a okázale všem vyhrožoval, že je brzy zabije: Jeho čas měl ještě přijít.

Útok začal. Vlna za vlnou se ruská pěchota valila k našim zákopům. Zaslechli jsme jásavé výkřiky:

„Urá!“ , jak se Rusové hnali do boje. Rozpínali se, kam až oko dohlédlo, a naše vlastní jednotky najednou nebyly nic než malé ostrůvky uprostřed moře nepřátel. Opouštěly své pozice, odhazovaly pušky a kulomety, snažily se zachránit holé životy. Proti takové ofenzívě se ani nic jiného dělat nedalo. Byl to den plný mlhy a šedi zataženého nebe. Den jako tolik jiných. A přece, pro tisíce a tisíce mužů na téhle části fronty byl právě tohle jejich poslední den na zemi. Nikdo si ani netroufal spočítat přesné ztráty. Obě strany si protrpěly svůj díl a obě strany raději zničily seznamy mrtvých, než by pohlédly pravdě do očí. Bitva u Lugansku je vyšla příliš drahá. V oficiálním hlášení stálo jednoduše: „Lokální útok v sektoru Lugansk odvrácen naším dělostřelectvem. Pozice udržena.“

Ve vysílačce se nám ozval Mercedes:

„Všechny tigery okamžitě do útoku. Snažte se dostat k tomu železničnímu náspu asi 400 metrů vpředu. Hodně štěstí!“

Železniční násep byl jedinou změtí převržených vagonů a lokomotiv. Dlouhé úseky trati byly zohýbány nebo úplně vytrhány, takže teď trčely k nebi jako kovové prsty vztyčené v gestu obžaloby. Návěští byla bezcílně svěšena a celkový chaos dovršovaly poházené hořící barely s nat' tou. Tělo jednoho německého vojáka, odmrštěné silnou explozí, leželo nabodnuté na vyvrácené kolejnici a teď se houpalo dopředu dozadu jako lidská korouhvička.

Z náspu jsme měli před sebou celou scénu jako na dlani. Ruská pěchota roztažená až kamsi k obzoru, skvrny khaki barvy rozstříknuté tu a tam v podobě protiletectvých baterií a protitankových děl tažených koňmi.

„Bože na nebesích,“ zašeptal Alte. „Přece není možný, aby jich tu bylo tolik.“

Tanky vyrazily do útoku. Při pohledu z dálky musely působit cizím a děsivým dojmem stáda prehistorických monster. Teď však nebyl čas o tom uvažovat nebo z toho mít strach. Čistě mechanicky jsme se zhostili svého úkolu ničit. Zem se pod námi chvěla, hlavně burácely. Jedna dávka kulek za druhou si klestily cestu masou nepřátel. Oceán lidí jako by na okamžik zaváhal. Proběhl jím nejprve slabý záchvěv, a pak, když se nejbližší tanky obrátily k útoku, následovala hotová přílivová vlna. Mnozí byli za všeobecného zděšení ušlapáni. Další roztrhání těžkými šrapnely, které dopadaly mezi ně a vyhazovaly do vzduchu gejzíry půdy i lidí.

My uvnitř tanků jsme pomalu umírali zadušením. Horký a štiplavý vzduch nás páčil v očích i hrdlech.

Heide pracoval jako maniak, znovu a znovu ládoval dělo. Těžké kožené rukavice měl ožehnuté a stoupal mu z nich proužek dýmu. Každou chvíli někomu z nás chytilo oblečení a museli jsme holýma rukama dusit plameny. Tváře jsme měli černé, koupali jsme se v potu. Za normálních okolností bychom tyhle podmínky pokládali za nesnesitelné, ale teď jsme si toho sotva všímali.

Tank se houpal a otřásal a nás přepadlo nadšení z lovu. Znali jsme to již z dřívějších, ale vždy to na nás zapůsobilo jako úplně nová zkušenost. Zapomněli jsme na nebezpečí, zapomněli jsme na smrt, zapomněli jsme na celou válku. Věděli jsme jediné, že musíme zabíjet. Postavy v khaki už nebyli lidé, byla to divá

zvěř, kterou jsme měli lovit a ničit. Byli jsme lovci zabíjející čistě pro to primitivní potěšení, které lov sám o sobě přinášel. Hlasitě jsme se smáli a drtili přitom pod sebou svou kořist. Vítězoslavně jsme povykovali, když jsme viděli, jak se zbaběle snaží ukrýt do děr, otočili jsme se a jediným výstřelem je poslali na onen svět.

Pracovali jsme prostovlasí, nazi do půli těla, odhodili jsme čepice i košile. V zašpiněných, odpudivých tvářích nám bíle svítily zuby. Oči slabomyslně zářily. Drobeček vyl jako vlk. Zabíjeli jsme a znovu zabíjeli, každou zbraní, kterou jsme měli k dispozici, dělem, kulomety i plamenometem. Rusové se proti nám otáčeli jako raněná zvířata zahnaná do slepé uličky a bojovali se zoufalým nasazením. Ač smrtelně ranění, vkládali do bitvy vše, co mohli. Jenže jejich revolvery a pušky na nás měly stejný účinek, jako kdyby stříleli prakem. Dokonce i protitanková děla byla na vzdálenost kratší než sto metrů k nepotřebě. Někteří z nich se na nás vrhali v sebevražděných útocích s Molotovovými koktejly a magnetickými minami, jenže připevnit magnetickou minu k tanku bylo takřka nemožné a Molotovovy koktejly většinou nadělaly víc škody na jejich straně než na naší.

„Tygři, ukažte jim konečně drápy!“ burácel ve vysílačce major. „Nemáme na to celý den, špinit se s touhle cháskou!“

Popuzeně jsme vyrazili s ještě větší zuřivostí. Rusové se před námi dali na útěk, v jejich řadách vybuchovaly šrapnely, rozbitá těla létala do vzduchu jako hadrové panenky a padala zpět dolů pod tanky. Hučení ventilátoru značilo, že větrání dosud funguje, přesto se nám však při zápachu krve, potu a páleného lidského masa zvedal žaludek. V jedné chvíli sklonil Alte hlavu na stranu a začal zvracet. Dostal jsem svůj díl do obličeje, ale jen jsem se otřel hřbetem ruky, jako bych si vůbec nic neuvědomoval.

„Dávám tam poslední šrapnel,“ oznámil nám náhle Heide.

„A zbejvá už jen třicet litrů benzínu,“ dodal Porta. Kdesi vzadu postupovaly ve stopách krveprolití cisterny s palivem. Otočili jsme se nazpět a v rekordním čase doplnili munici. Vysílačkou jsme dostali nové rozkazy: Ruské tanky po pravé straně. Vzdálenost 200 metrů. Poradte si s nimi.

Byla to kompletní formace T 34. Spatřili jsme je seřazené na vzdáleném konci železniční trati, a jakmile jsme zahájili palbu, vrátil se mi strach. Ve chvílích jako tahle znamená být uzavřen v kovové pasti tanku hotové peklo. „Palte!“ zavelel Alte.

Těžké zbraně zaburácely. Téměř okamžitě se vedoucí

T 34 ocitly v jednom plameni - jenže i na naší straně vzplálo pár pochodní. Během několika minut jsme byli obklopeni planoucí masou oceli. Jen několika mužům se podařilo uniknout z toho pekla dřív, než vybuchla munice a roztrhala jak tank, tak i jeho posádku na milion nerozpoznatelných kousků. Nejvíce utrpěly lehké tanky; tigery přečkaly útok téměř bez úhony, zatímco ostatní byly takřka do jednoho zničeny.

Přibližně po hodině boje jsme Rusy porazili. Cena zaplacená na obou stranách byla však děsivá.

Nepřítel zjistil, že průlom v tomhle úseku fronty je nemožný; my jsme zjistili, že se dokážeme ubránit koncentrovanému útoku. Otevřeli jsme poklopy a zajíkali se chladným vzduchem; kolem sebe jsme spatřili jen zmatenou směsicí vyhořelých tanků, zuhelnatělých těl a zmrzačené, krvavé trosky lidí, kteří se dosud drželi při životě.

Na oslavu svého vítězství jsme měli jen okamžik. Alte jako první zpozoroval, že na konci železniční trati se znovu shromažďují T 34. Muselo jich tam být snad přes stovku. Jejich cíl byl zřejmý: odříznout nám cestu k ústupu. Jak jsme věděli z mnoha dřívějších trpkých zkušeností, byli Rusové mistři podobných taktických manévru.

Nebyl čas uvažovat nad vlastní situací. Alte odvysílal zprávu přímo majoru Mercedesovi a v mžiku jsme měli rozkaz k ústupu. Byl to závod o život. Otočili jsme se a přehali, každý tank si hledal k německým liniím vlastní cestu.

Před námi se vynořil T 34. Měli jsme ho na dohled... Pal! Tank se otrásl. Z hlavně vyšlehl plamen. O vteřinu později zaplál k nebi oheň i z T 34 a tank zahálil černý, hříbovitý oblak kouře. Následovala exploze, která zničila jak tank, tak celou posádku.

Dva další jsme odrovnali podobným způsobem, ale štěstí se nás nemohlo držet navždy. Hnali jsme se vpřed a v plné rychlosti mýjeli trosky několika našich tanků. V jednom místě jsme narazili na skupinku německých vojáků, zamazaných od krve a kulhajících. Chromí a slepí se podpírali navzájem. Zpomalili

jsme, abychom je vzali s sebou. Během několika okamžiků byla celá kapota i střelecká věž obsazená muži. Několik z nich se nedokázalo udržet a svezli se zpět na cestu, ale nezbylo nám než je tam nechat. Ted' nebyl čas na sentiment. Kdybychom se měli zastavovat pro každého, mohli jsme všichni brzy skončit jako hromádka zuhelnatělých kostí. Nicméně ani pro tak tvrdé chlapy, jako jsme byli my, nebylo zrovna jednoduché jet dál a zanechat kamarády napospas milosti nepřítele. Ruce se zoufale držely po stranách tanku, hlasy přešly do srdceryvných výkřiků. Porta instinktivně položil nohu na brzdu, ale Alte se na něj rozčileně obořil.

„Jed' dál, ty zatracenej blázne!“ Porta na něj okamžik mlčky hleděl.

„Řekl jsem, jed' dál!“ opakoval Alte. „A je to rozkaz, kamaráde.“

Porta otevřel ústa k protestu, ale jeho slova byla přehlušena úderem nějakého těžkého kovového předmětu na povrch tanku. Celý se otřásl. My uvnitř jsme popadali do jednoho nekoordinovaného chumlu nohou a rukou. Venku řvali ranění vojáci v agonii bolesti.

„Bombardéry,“ sykl Alte. „Ted' už se snad pohneš a pojedeš.“

Porta lhostejně pokrčil rameny a tank znovu nabral na rychlosti. Všichni jsme vydechli úlevou. Porta byl nejlepší řidič z celého pluku, a jestli nás někdo mohl dostat bezpečně zpět, byl to právě on. Jakmile jsme se pohnuli vpřed, ozval se výkřik, při němž nám přeběhl mráz po zádech. Strnuli jsme. Legionář jen pohodil hlavou.

„Někdo spadl pod tank,“ komentoval to lakonicky. Směřovali jsme do stepí, chvíli jsme si razili cestu mořem ruin, pobořeného zdiva a rozbitého skla, chvíli jsme brázdili opuštěné zákopy nebo jámy a krátery po granátech. Ostatní tigery byly už daleko vpředu. S námi držel krok jen Barcelona, jehož tank se úplně ztrácel pod hordou raněných pěšáků.

Alte si pro sebe pořádně brumlal. Zachytili jsme

jen slovo „most“ a hned jsme věděli, co se mu honí hlavou. Abychom se dostali na druhou stranu řeky, museli jsme přejet právě přes jeden určitý most. Ted' záleželo na tom, zda u něj budeme dříve my, nebo Rusové.

Brzy se vyskytla první překážka: Barcelonův tank vjel do nevelké bažiny a okamžitě se začal propadat. Hodili jsme mu sice lano, ale protože jsme se nemohli dostat před něj a museli ho tahat z boku, bylo to stejně k ničemu. Mohli jsme se jen dívat, jak těžký tank klesá stále hlouběji do bahna, a major Mercedes, když jsme se s ním spojili vysílačkou a informovali ho o nastalé situaci, nám přikázal jej opustit a zničit. Barcelona i jeho posádka přelezli k nám a my znovu vyrazili. Každícké místo na tanku bylo opět obsypáno masou těl. Narazili jsme na ruskou baterii a vjeli do ní dřív, než se vojáci stačili rozptýlit. Když jsme si jejich středem razili cestu, zahlédli jsme jen vyděšené tváře, poznamenané strachem.

Brzy nato jsme se začali třást strachy my: tank ztrácel rychlost. Porta i Drobeček horečně pracovali, ale bez viditelného užitku. Vzdálenost mezi námi a ostatními tanky se stále rozšiřovala.

„Co se to sakra děje?“ ptali jsme se popuzeně a zmateně v hrůzných představách z pravděpodobných nesnází. „Přidejte, prokristapána!“

„Nejsem kouzelník,“ vrčel Porta.

Alte se snažil vysílačkou kontaktovat nadporučíka Ohlsena; žádná odpověď. Viděli jsme, jak se poslední z našich tanků ztrácí za hřebenem nedalekého kopce. Zdálo se teď velice nepravděpodobné, že se k mostu vůbec dostaneme... A pak, naprosto nečekaně, motor znovu naskočil. Zakuckal se, zaprskal, dočista zmlkl a vzápětí se opět probudil k životu. Tank sebou trhl dopředu. Doslova za pět minut dvanáct se Portovi podařil zázrak. Zahrnuli jsme ho nekonečnou chválou, ale on si jen pohrdavě odplivl a přeřadil rychlost.

„Jsme hrdinové,“ prohlásil Drobeček. „Je naší povinností zemřít hrdinskou smrtí... Heil Adolf! Jaký štěstí pro tebe, že jsme se narodili právě v týhle době. Jaký štěstí pro nás, že jsme naživu, abysme mohli bojovat pár dalších zatracených dní!“

„A proč vlastně ksakru pořád bojujeme?“ zavrčel Barcelona z kouta, kde se krčil, aby nikomu nepřekážel. „Neptej se tak blbě,“ doporučil mu Alte.

Zahaleni mračnem prachu jsme konečně dorazili k mostu. Stál dosud nedotčený, strážný oddílem ruské pěchoty. Nečekali jsme na žádnou výměnu zdvořilostí, projeli jsme doslova skrz ně. Nějaké dvě

opovážlivé duše se nám vrhly před tank: jedné jsme ustřelili ruku my sami, s druhou si poradili naši pasažéři na kapotě.

Za mostem jsme ještě museli projet vesnicí, kterou tvrdě bránili naši nepřátelé. Nějak se nám podařilo přestát vytrvalou palbu protitankových děl, ačkoli soudě podle výkřiků a jekotu zvenčí, muselo při tom mnoho našich krajanů značně utrpět. Nemohli jsme pro ně však nic dělat.

Kus za vesnicí jsme se ocitli tváří v tvář jednomu T 34. Uvědomili jsme si to, teprve když nám na předním pancíři explodoval šrapnel. Neměl naštěstí dostatečnou sílu na to, aby nás vážně poškodil, ale zbytky našich pasažérů byly rázem smeteny jako stébla trávy prudkým větrem. Zamířil jsem na ruský tank. Než jsem však stačil vystřelit, zadupl Porta plyn až k podlaze a my se řítili střemhlav na nepřítele. Oba tanky to do sebe s děsivým rachotem napálily a odrazily se zpět. My uvnitř tigera jsme popadali na zem. Málem jsem skončil v bezvědomí, hlavou jsem se praštil o ostrý roh bedny s municí. Lehčí ruský tank byl na tom podstatně hůř než my s dvaapadesáti tunami. Převrátil se na bok a dva členy jeho posádky, kteří ve chvíli srážky byli vykloněni z poklopu, to přesešlo vejpůl, když se nad nimi nárazem zavřelo těžké víko.

Po nějaké době jsme předjeli oddíl německé pěchoty, která ten den prošla na první pohled dost těžkými boji. Všichni byli polomrtví únavou, oči propadlé, tváře zašedlé a vychrtlé; většina z nich měla zašpiněné, krví

prosáklé obvazy. Jeden ztratil ruku, druhý nohu, další oko. Netušili, zda jdou směrem k ruským nebo německým liniím. Volali na nás, když jsme je míjeli, a prosili, ať je vezmeme s sebou. Zamávali jsme jim a křikli několik povzbudivých slov, jenže oni, jakmile spatřili, že nemáme v úmyslu jim zastavit, okamžitě zaměnili prosby za výhrůžky a nadávky. Jeden kapitán od dělostřelců vytáhl revolver a několikrát po nás vystřelil a nějaký oberwachmaister se dokonce s kulometem v ruce postavil před nás doprostřed cesty a hulákal, ať koukáme stát. Neúprosně jsme jeli dál. Oberwachmeister odmítl ustoupit, takže následovalo nevyhnutelné. Jeho společníci nás zasypali rozzuřenými výkřiky.

O něco později jsme v lese, několik kilometrů jižně od Lichnovského, dohnali zbytek našich tanků. Pod rouškou tmy se tu mechanici snažili dát poničené tanky do kupy. Dostali jsme nový motor i oplechování a vyměnili nám jeden pás,. Barcelona převzal tank, který tu zanechala vojska SS. Neměl sice funkční dělo, ale to bylo zčerstva nahrazeno modernější zbraní, vymontovanou z těžce poškozeného tanku, který se už ani nevyplatilo opravovat.

K naší skupince se připojil nadporučík Ohlsen a nechal kolovat krabičku cigaret.

„Co abys nám něco zanotoval?“ obrátil se na Portu. „To jako co?“ zeptal se Porta a natáhl se pro svou flétnu. „Něco pro rozveselení. Cokoli chceš.“

„Co takhle Horst Wessel,“ navrhl Profesor. Vyprskli jsme smíchy.

„Podplukovník říkal něco pro rozveselení,“ připomněl mu Porta.

Ve stopách cigaret se vydala láhev vodky. Začali jsme odpočívat po všech krutostech dne.

„Dáme si tu naši ‚Vyrůstal jsem v bordelu‘,“ navrhl Porta.

Vyřvávali jsme z plných plic, vychutnávali si verš po verši všechny ty oplzlosti. Láhev vodky kolovala.

Postupně se mezi nás vkrádal pocit míru a pohody.

„Kdyby nám sem aspoň dovezli tank plnej kurev,“ povzdechl si Drobeček.

Chvíli jsme o té možnosti vzrušeně diskutovali, a taky s nadšením, jaké jsme obyčejně sexuálními otázkám věnovali. Jako vždy se diskuse bezy vyostřila a nakonec skončila hádkami a rvačkou. Nadporučíka Ohlsena jsme očividně začínali nudit. Řekl nám, ať držíme hubu, a odešel o kus dál k mnohem mírumilovněji vyhlížející skupince, zatímco my pokračovali v šarvátce. Kdosi přetáhl Portu přes hlavu rukojetí od granátu. V době, kdy jsme byli my ostatní pilně zabráni do boje, vyprázdnil Drobeček sám naši láhev vodky. Pak někdo praštil Heideho rýčem a Profesor skončil jako obvykle s rozbitým nosem. Uprostřed toho všeho zazněl nečekaně rozkaz: připravit se k odjezdu. Zaslechli jsme, jak první tanky již vyrážejí mezi stromy, a viděli mlsné ohnivé jazyky, šlehající z jejich výfuků.

Opět jsme vyjeli do akce. Opustili jsme úkryt v lese a zařadili se na silnici do dlouhé kolony vozidel - tanků, nákladáků, obrněných transportérů, obojživelných VW a džípů - směřující na blíže neurčené stanoviště kamsi k jihu.

Po několika mílích jsme zpomalili. Porta se vyklonil z tanku a zavolal na pěší divizi, která se k nám zatím

připojila.

„Hej, vy, buďte od té dobroty a řekněte nám, jestli jedeme správným směrem do války! Nechceme tam přijet moc pozdě, abysme se ještě vůbec dostali ke slovu!“

„No, však už zatraceně brzo poznáte, že jste na správném místě,“ zazněla rozladěná odpověď.

Z dálky k nám doléhalo důvěrně známé burácení těžkého dělostřelectva. Oblohu křížovaly kužely světlometů a vzadu za vrcholky stromů prozařovaly noc barevné signální rakety.

Tanky se zastavily jeden za druhým a trpělivě očekávaly nové rozkazy, dlouhá řada tanků natažená po silnici až daleko do nedohledna. Porta s Drobečkem opustili poměrně pohodlí vnitřku tanku, odvážně se rozložili venku v příkopu a hráli kostky o nezměrné sumy peněz, které samozřejmě ani jeden z nich nevlastnil. Po chvíli se k nim připojil ještě Heide s Legionářem a hra se brzy stala záminkou k nové dávce výtržností.

Kdesi příliš blízko na to, abychom to nechali bez povšimnutí, štěkl krátce a suše kanon.

„T 34,“ poznamenal ledově Alte.

Dostali jsme rozkaz vyrazit kupředu. Všichni čtyři hazardní hráči museli zapomenout na své neshody a vrátit se zpět do tanku. Barcelona nám dal znamení zdviženým palcem. Přímou před námi vyletěl do tmy proud bílých a zelených světlic. Signál k útoku.

Zvolna jsme se ponořili do hustého podrostu, lámající pod sebou keře a malé stromky. Pálili jsme v krátkých dávkách. Nedaleko explodoval jeden T 34 a na nás se snesla rudá sprška horké oceli. Všude kolem řádila protitanková děla. Kdykoli jsme některé zaslechli, instinktivně jsme vtáhli hlavu mezi ramena.

Náhle bylo dunění a burácení těžkého dělostřelectva konec a místo něj se rozlehlo praskání samopalů a rachocení kulometů. Z chraplavých výkřiků vzájemného povzbuzování jsme usoudili, že do útoku přešla pěchota. „Tygři, kupředu!“

Přidali jsme na rychlosti. Létały od nás cákance bláta, stromy jsme káceli jako kuželky. Na okamžik jsme zastavili, aby kolem nás mohl projít oddíl pěchoty, a pak se v bojové formaci vyřítili proti Rusům. Opět nás zachvátila horečka lovu. Jen s jedním rozdílem: nikdo si nebyl jistý, zda tentokrát lovíme my je nebo oni nás. Všechno se odehrávalo v naprostém zmatku.

Dorazili jsme do malé vesničky, křižovatky železničních tratí, kde se divoce bojovalo. Neustávající drnčení kulometů, ruční granáty, rakety, plamenomety, drsné výkřiky v ruštině i němčině, volání a jekot za hustou clonou kouře. Před očima nám v plamenech vyletěl do povětří muniční sklad. Na cestu svítily gigantické pochodně hořících domů. Dostalo se nám vřelého uvítání od protitankových děl, která jsme museli zničit, než jsme mohli pokračovat dál. Ulice byly vystlané obvyklými krvavými troskami. Mrtví vojáci, mrtví koně, mrtví civilisté. Části výzbroje, které někdo opustil. Ruský kapitán rozdrcený pod převráceným vozidlem, ústa otevřená k výkřiku, slepé, strnule hledící oči. Mnoho raněných, kteří se nedokázali odplazit dostatečně rychle, nalezlo pod našimi pásy svou smrt. Vše neustále skrápěl déšť horkého popela, pronikal dokonce i dovnitř do tanku. Dařilo se nám tím peklem projet s rukama v ochraně zkříženými před obličejem, ale pro ty venku to muselo být ještě mnohem horší. Viděli jsme mnoho vojáků rvát bolestí a klopýtat přes ulici s rukama přitisknutými na oči.

Ve vsi zuřil boj muže proti muži; museli jsme uhnout stranou a prodrat se řadou domků. Zdi se při nárazu dvaapadesáti tun pomalu sesouvaly. V jednom domě ležela na posteli dvě mrtvá těla; mezi nimi, dosud živá, malá holčička. Porta nestihl včas zabrzdit a vyhnout se jí. Nikdo neřekl ani slovo. Svým mlčením jsme se ale snažili obelhat sami sebe. Nikdo nepromluvil z prostého důvodu. Nikdo nenašel dost odvahy si připustit, co se právě stalo. Tohle už nebyla válka, to byla vražda. Jedna z těch věcí, o kterých se nikdy nemluví.

Vesničané ztratili všechno. Mnozí z nich i život. Jedna stařenka seděla v ruinách dřívějšího domova mezi dřevěnými trskami, které snad kdysi byly jejím nábytkem. Dlouhé šedé vlasy měla zuhelnatělé, paže i nohy silně popálené. Následovala nás cestou prokletěnou mezi domy, s očima rozšířenými hrůzou. Neučinila však sebemenší pokus se před námi skrýt. Ono stejně nebylo kam. Uprostřed silnice leželi tři mrtví civilisté. O kus dál vedle sebe tělo mrtvého dítěte a tělo vojáka, jejich rudá a dosud teplá krev se mísila v jednu.

Aniž jsme tušili proč, dostali jsme rozkaz zastavit v jedné uličce. Hned za rohem byla náves, vlastně větší

dlážděný dvorek se studnou uprostřed. Do téhle studny si právě ulevoval německý voják. Musel to už držet dost dlouho, protože trvalo celé věky, než se vyprázdnil. Seděli jsme a tiše ho sledovali, jako bychom byli svědky nějakého podivného rituálu. Proč musel znečist'ovat zrovna zásobárnu pitné vody? V jeho konání však nebyla žádná zášť. Močil do studny čistě proto, že tu studna byla, protože to bylo pohodlné, protože u toho nepřemýšlel; pro nic víc. Když konečně skončil, zapnul si poklopec a odstoupil s hlubokým výdechem uspokojení, jako by se tím na světě něco zlepšilo.

Na opačné straně studny si v písku hrál malý chlapec, na první pohled vůbec nedotčený válkou, která zuřila všude kolem něj. Voják k němu přešel, prohodil několik slov, pohládl ho po hlavě. Otočil se a zpozoroval tanky; vesele na nás zamával; zapálil si cigaretu, opřel se o studnu a kouřil. Pak se znovu ohlédl přes rameno na děcko, vytáhl cosi z kapsy a hodil do písku. Chlapec to popadl a hned strčil do pusy. Voják se pousmál a pokýval hlavou. V příštím okamžiku se s výrazem naprostého překvapení v tváři sesul k zemi. V nohou mu zacukalo, z otevřených úst vytryskl pramínek krve. Hošík se postavil, udělal několik nejistých kroků vpřed, a pak se i on zhroutil. Kulky, která je oba zabila, jsme si všimli, teprve když dopadla a explodovala. Rozvířila překvapivě malý obláček prachu a i ten se ostatně brzy usadil.

Stejná scéna jako předtím. Jen skupinka kuřat si vyšla na náves a začala zobat kolem dvou těl s nadějí, že tam najde nějakou potravu.

Pod ochranou tanků se naše pěchota vrhla do dalšího útoku. Z nesčetných děr se najednou vynořili muži v hnědých uniformách. Porta se vyklonil z tanku a zamával na ně.

„Uvidíme se v Moskvě, mládenci!“

Na hlavu se mu sneslo krupobití kulek, takže se za posměchu vojáků raději rychle stáhl zpět.

Útočící postupovali dopředu, stáhli se, znovu postoupili a tváří v tvář divokému ruskému odporu zakolísali. K zábavě začalo přispívat svým dílem i ruské dělostřelectvo. Naši vojáci padli na zem, jenže náraz výbuchu je stejně vymrštil do vzduchu a pohazoval s nimi jako s polámanými loutkami. Sledoval jsem tu hrůznou scénu jako v kině, s čelem přitisknutým k pozorovacímu průzoru.

„Nepřátelská protitanková děla po pravé straně,“ ohlásil náhle Alte.

Byla jich tam celá baterie, schovaná za zdmi hospodářského stavení. Společně s ostatními tigery jsme postupovali směrem k nim a zahrnovali je soustředěnou palbou. Nějakou dobu nám odolávala, dokonce nám zasadila několik nepříjemných ran, ale brzy jsme nad nimi získali vrch a rozdrtili je pod svými těžkými pásy. Posádky se sice stačily dát na útěk, ale odstřelili jsme je kulomety. Tank nadporučíka Ohlsena dostal čtyři přímé zásahy ve stejnou chvíli a síla exploze otřásla dokonce i námi. Zhlédli jsme jen, jak posádka vylétla v plamenech do vzduchu. O tom, zda někdo přežil, bylo zbytečné uvažovat. I z dalších čtyř tanků zůstaly jen doutnající vraky. Z celé První rotы zbývalo teď už jen šest vozidel. Čtvrtou rotu se nepříteli podařilo vyhladit celou už před nějakým časem.

Z lovců jsme se opět stali šťvanou zvěří. Opustili jsme oblast, kde nám hrozilo bezprostřední nebezpečí, a o několik kilometrů dál se seřadili do útočné formace. Nečekaně se u nás v otevřeném voze objevil velitel divize, generál Keller, a čile znovu nastolil pořádek namísto chaosu. Z blízkých ozbrojených oddílů dorazily posily a my se vydali zpět do pole.

Uvnitř tanku bylo k zadušení. Selhal ventilační systém a my všichni stěží popadali dech, ale se zarudlýma očima jsme dál neúnavně nabíjeli zbraně po každém výstřelu. Heide byl po nějaké době přemožen výpary a svalil se nám k nohám na podlahu. Odkopli jsme ho do rohu a nechali ho tam. Neměli jsme čas ani příležitost cokoli pro něj udělat.

Náhle jsem zpozoroval, jak se k nám zleva, podél úzké cesty vroubené topoly blíží dlouhá kolona důvěrně známých tmavých stínů a přes všechno okolní horko jsem cítil, jak mi naskakuje husí kůže.

„Těťřicetčtyřky!“

„Co víc jsme si mohli přát,“ podotkl hořce Alte. „Konečně společnost,“ dodal Porta. „Nebo se snad někomu chce jít právě teď domů?“

„Dvanáct set metrů,“ zamumlal znovu Alte. „Máš je, Svene? Jestli tohle posereš, tak je s náma konec.“ Byl jsem si toho sám dobře vědom. Vzal jsem si na mušku první T 34. Rozhled jsem měl dobrý. Vypálil jsem, aniž jsem si to vůbec uvědomoval.

Následovala exploze. Než mne zpětný náraz odhodil na záda, stačil jsem ještě zhlédnout dým a plameny

a stěží jsem mohl věřit svému štěstí.

„Ty jsi to dokázal!“ zaječel Porta a vesele do mne dloubl. „Sakra, tys to fakt dokázal!“

Kolona tanků T 34 se zmateně zastavila. Natočili hlavně doprava, ale očividně si nebyli jisti, co je zasáhlo, ani kde mají nepřítel vlastně hledat. Patrně nás pokládali za baterii protitankových děl, skrytou za topoly.

Znovu jsem je měl ve výhledu; znovu jsem vystřelil, a střela si znovu našla cíl. Ostatní tigery se přidaly k nám, a protože měl nepřítel značnou nevýhodu, ztěžkl vzduch brzy mraky hustého, černého dýmu, protkaného rudými a žlutými jazyky plamenů.

„A je to!“ zvolal nečekaně Drobeček. „Konec ohňostroje!“

Alte na něj překvapeně pohlédl. „Co to sakra plácáš?“

„Došla munice,“ oznámil se smíchem Drobeček. Posadil se na podlahu vedle Heideho ležícího tu v bezvědomí a uštědřil mu pohrdavý kopanec. „Můžeš se probrat, o všechnu srandu jsi už stejně přišel.“

Opustili jsme místo bitvy a Alte zavolal pro dodávku munice. Jenže než se k nám vozy dostaly a doplnily nám zásobu střeliva, z T 34 nezbyl ani jediný a zbytek našeho oddílu už mířil někam úplně jinam.

Vynořili jsme se z houštiny stromů a ocitli se na okraji pláně, která se černala shromážděnými tanky. Ten pohled nám dočista vyrazil dech. Okázalá manifestace čisté síly. Muselo tu být v jednom místě koncentrováno odhadem podle počtu pluků minimálně dvě stě tigerů.

Náš příjezd sledoval příslušník SS, obersturmführer, a když jsme ho míjeli, opovržlivě plivl na umrlčí lebku nakreslenou na naší věži. Umrlčí lebka byla znakem trestaneckých pluků. Obersturmführer patřil k Druhé SS tankové divizi zvané Das Reich, jedné z nejarogantnějších v celé německé armádě. Abychom mu dokázali, že jsme skutečně každým coulem takoví neotesanci, za jaké nás má, věnoval mu Porta, když jsme jej míjeli, velice neslušné gesto.

Rozkaz zněl postupovat jihozápadním směrem na Sinegorskij, kde zůstala celá jedna naše divize v obklíčení nepřítel. Jejich zoufalé prosby o pomoc jsme zachytili vysílačkou.

Během hodiny jsme byli na místě. Za nepřítomnosti nepřátelských tanků jsme se s veškerým odporem lehko vypořádali a byli svými krajany oslavováni jako praví hrdinové. Jediný problém spočíval v tom, že se ukázalo, že se jedná o členy SS. Jak správně poznamenal Porta, kdybychom to bývali věděli, nehnuli bychom pro jejich záchranu prstem. Stěží jsme totiž dokázali říct, koho nenávidíme víc, zda Rusy, nebo oddíly esesáků.

Přišel rozkaz rychle se shromáždit a opustit území, dokud to jde. Během několika minut jsme byli na cestě, ale Rusové nás nenechali dlouho na pokoji. Objevila se eskadra IL 2 a začala nás bombardovat. Okamžitě jsme se rozptýlili po zalesněné ploše kolem silnice, přesto však, když bombardéry konečně odletěly kamsi k jihu, zanechaly za sebou děsivé krveprolití. A jako by ani to nestačilo, zahlédli jsme v dálce několik divizí ruské pěchoty.

Major Mercedes pečlivě prostudoval mapu a poradil se s podplukovníkem Gaunem, svým dělostřeleckým důstojníkem.

„Mám za to, že nejlépe uděláme, když odsud vypadneme, dokud ještě vůbec máme šanci. Jestli se tu budeme poflakovat moc dlouho, můžou nás odříznout.“

„Co s raněnými?“

Major vyndal svůj polní dalekohled, pohlédl na postupující Rusy, mrkl ještě jednou do mapy, pak pokýval hlavou a vylezl zpět do svého tanku.

„Každého, kdo není schopen pochodovat po svých, tu budeme muset nechat.“

Podplukovník Gaun odmítavě postoupil kupředu. „Pane, nemůžeme je přece jen tak opustit. Víte, že Rusové nebudou brát zajatce. Je to jistá smrt. To jsme je stejně dobře mohli nechat už na tom prvním místě.“

Major mu věnoval jen letmý pohled.

„Bude to jistá smrt pro mnohem víc z nás, jestli odsud okamžitě nevypadneme.“

Zmizel v tanku a ten se dal pomalu do pohybu. Podplukovník chvíli nerozhodně postával, pak se otočil a nechal své oči putovat po skupinkách raněných mužů, sedících nebo ležících na zemi. Možná to byli příslušníci SS, ale přesto na ně byl velmi žalostný pohled. Mnozí z nich na tom byli opravdu zle a bez odborné péče by stejně dlouho nevydrželi. Neměli jsme ani čas pořádně jim obvázat rány. Někteří muži

si dokonce museli sami ošetřit své roztržité údy. Provizorní obvazy již teď měli prosáklé krví skrz naskrz. Tu a tam jim z nich vyčníval zubatý konec kosti, jasně svítící bílou barvou. Přesto vládla mezi nimi docela dobrá nálada. Patrně jim ještě nedošlo, že tu budou ponecháni na milost přicházejícím Rusům. Toužebně se bavili o klidu a míru nemocničních pokojů; všichni už teď snili o půvabných sestřičkách, doteku chladivých rukou na svém čele, čistých prostěradlech a měkkých pokrývkách; už žádné smradlavé zákopy, žádný boj, žádný strach. Ten, kdo ztratil ruku či nohu, se měl skutečně z čeho radovat. Znamenalo to pro něj totiž trvalé osvobození od noční můry zákopů na frontě, návrat do Německa k ženě a dětem. My, kteří jsme zaslechli majorova slova, jsme se soucitem hleděli na podplukovníka Gauna a ani v nejmenším jsme mu teď jeho roli nezáviděli.

Zazněly povely k odjezdu. Tanky se těžkopádně pohnuly vpřed, všechny pokryty tolika vojáky, kolik se jich na povrchu dokázalo udržet. Těm, které jsme nechávali za sebou, chvíli trvalo, než byli ochotni přijmout tvrdou pravdu. Když se tak stalo, následovala reakce horší než kterákoli bitva, již jsme dosud prošli. Výkřiky plné vzteku a hrůzy se mísily se zoufalým, prosebným jekotem. Do těch, kterým se podařilo nalézt někde na tanku alespoň místečko, se zatínaly prosebně vztažené ruce. Muži, z jejichž otevřených ran prýštila krev, se potáceli směrem k nám, řvali přitom bolestí i zoufalstvím z toho, co jim chceme učinit. Někteří se stěží plazili, jiní se podpírali navzájem svými těly místo berel. Další jen leželi a zírali na nás prázdnými, skelnými pohledy. Tři důstojníci se postavili jedoucímu tanku do cesty a ten je rozmačkal. To bylo naše poslední sbohem tisícům raněných krajanů. Byl to jediný projev vděku, jaký se dal za války očekávat. Heil Hitler a snaž se zemřít jako hrdina!

Pro nás začínal závod s časem. Z obou stran nás pomalu doháněly ruské tanky a pokoušely se nám odříznout cestu k ústupu. Zасыпávaly nás deštěm kulek. Nebe se jen hemžilo průzkumnými letouny a navíc k nám začalo pomalu doléhat dunění nepřátelského letectva.

Letadla se na nás vyřítla s jekotem z mraků. Sotva jsme je stačili vzít na vědomí, když najednou se náš tank ocitl ve vzduchu, jako by ho nabral na lžici neviditelný bagr, důkladně s ním zatřásl a odhodil zpátky na zem s takovou razancí, až jsme všichni pocítili každíčkou kost v těle.

Jeden z nepřátelských bombardérů našel svůj cíl - přímo pod otočnou věží nám vybuchla bomba. Jen zázkamem neexplodoval celý tank. Vyhodilo nás to ke stropu, vzápětí pak jsme se ocitli v jednom chumlu zase zpátky na podlaze. Všude vytrhané dráty a trubky, hlaveň děla přeražená, do těl se nám zabodávaly kousky skla. Svět se proměnil v rozvířenou zmršť bomb, země, kamení a oceli, všechno to létalo v jednom šíleném vzdušném reji. Odkudsi se k nám přitíhly jaky. Pro muže venku to musela být hotová jatka. I uvnitř jsme si připadali jako v pekle. Lapení v rozmlácené černé díře, kde nebylo nic vidět, kde se nedalo pořádně dýchat, oči i hrdla podrážděné palčivými výpary. Téměř nás ovládla naléhavá touha vrhnout se do moře bomb a raději se postavit smrti tváří v tvář než na ni čekat v temnotě a moci být každým okamžikem rozerván na milion kousků.

Když to všechno skončilo, nikdo z nás se ani nehnul, ani nepromluvil. Náhlé ticho nám připadalo cizí a paralyzující. Zdálo se nemožné, že jsme pořád ještě naživu. Dlouho jsme se báli vystrčit hlavu ven a podívat se, co nás obklopuje za hrůzy.

Pomalu, skoro neochotně jsme vylézali na čerstvý vzduch. Z těch, kdo se drželi nahoře na tancích, mohl stěží někdo zůstat živý... Vždyť z většiny tanků samotných zbyly jen dýmající hromádky trosek. A z těch, které vydržely, se teď bolestivě draly ven odpudivé, těžko rozeznatelné postavy. Viděli jsme muže, jak se plazí z beztvaré kupy oceli a z poraněného hrdla mu prýští krev. Viděli jsme dalšího se spálenou polovinou tváře. Drobeček měl roztrženou pravou ruku, Porta na čele ránu velkou jako pěst. Ruské bombardéry odvedly dobrou práci. Byl to skutečný masakr.

Potácel se k nám Barcelona se zbytkem své posádky. “Pohlédl na náš tank, pak na nás, jako by nemohl uvěřit, že jsme z něj vylezli živí. Otočili jsme se a stejně nechápavě jako on si náš tiger prohlédli. Hlaveň byla dočista pryč, pásy zohýbané jako horská dráha, byl celý promačkaný, chyběla většina kol, benzinové nádrže rozdrčené. Vozidlo jako takové vlastně už ani neexistovalo. Několik minut jsme tiše zírali, až Porta potřásl hlavou a vytřel si krev z očí.

„Bože, tentokrát jsme měli fakt namále,“ řekl smutně.

Torgau. říkali tomu vězení; ve skutečnosti to bylo peklo. Chladné, šedé peklo plné sadistických maniáků

ve vysokých botách s bičíky v ruce, plné nešťastných trestanců, na které se tu pohlíželo jako na stádo dobytka a zacházelo se s nimi snad ještě hůř

Z Torgau vedly jen dva východy: jeden před popravčí četou a druhý k trestaneckému praporu na ruské frontě. Devadesát procent vězňů odcházelo první cestou. Možná to pro ně nakonec bylo to šťastnější východiště.

Kapitola šestá

TI, kdo z našeho pluku zůstali naživu, byli posláni zpět do Německa. Snad někoho konečně napadlo, že si zasloužíme odpočinek.

Naše rota obsadila posty dozorců ve vojenském vězení v Torgau. Bylo to odpuzivé místo, kde se všechno utápělo v šedi: šedé chladné kamenné zdi, šedá hlavní brána, šedé uniformy, šedé mříže v oknech. I samotné nebe, pokud jste vůbec měli to štěstí na ně pohlédnout, bylo šedé.

Velké dvojité dveře se otevřely, aby dovnitř vpustily dalšího vězně, vedeného v poutech mezi dvěma strážci. Když pak za ním opět s bouchnutím zapadly, nervózně sebou trhl. Ústa se mu na okamžik zkrivila, všechny svaly ve tváři se napjaly, až jsme si mysleli, že se hlasitě rozkřičí. Ale jen si něco pro sebe zamumlal a k nám z toho dolehla pouze slova „pohřben zaživa“.

„Hubu drž!“ zařval feldweibel. „Tady budeš mluvit, jen když se tě někdo na něco zeptá, nikdy jindy... A připrav se na to, že poprvé se bude obtěžovat na tebe promluvit, teprve až se tě budou ptát, jestli chceš mít šátek přes oči.“

Feldweibel Schmidt se zařehotal, uspokojen vlastním vtipem. Pořád se něčemu smál. Ostatní dozorcí mu proto říkali Vtipálek. Možná by se o něm dalo říct, že je to veselá kopa, nebýt té skutečnosti, že jeho povedené vtipky šly bohužel vždy na účet někoho druhého. Nebyl v tomhle směru docela normální. Jeho touha neustále se vysmívat ostatním už pomalu hraničila s posedlostí. Jenže tady to nebylo nic nezvyklého: o žádném z dozorců, zaměstnaném v některém z Hitlerových vězení, se nedalo bez nadsázky říct, že je úplně normální.

Feldweibel Schmidt stiskl na zdi tlačítko, které rozeznělo zvonek kdesi v hlubinách vězení, v místnosti, kde sídlil hauptfeldweibel Dorn. Vězeň byl doručen na místo.

Hauptfeldweibel trávil svůj život v pečlivě udržovaném nepořádku mezi stohy papírů a dokumentů. Ve všech čtyřech rozích jeho úřadovny stály dřevěné kartotéky. Přímo před ním čekal na stole drátěný stojan s přihrádkami plnými listin. Složky označené jako K podpisu, Nevyřízené, Naléhavé, Nejvyšší priorita a tak dále ležely poházené všude, kam oko pohlédlo, a hlásaly světu, že hauptfeldweibel Dorn je člověk velice zaneprázdňený vězeňskými záležitostmi. Na stole se vršila hromada per, tužek, gumových razítek, lahvíček s inkoustem, pravítek a dalšího kancelářského náčiní. Za tím vším trůnil sám hauptfeldweibel a dělal jen tolik práce, kolik bylo nezbytně nutné. Ve třetí zásuvce jeho stolu, dobře ukryta pod kupou výtisků Völkischer Beobachter, které nikdy nikoho nenapadlo ani otevřít, ležela tmavě zelená láhev s etikétou Lepidlo. Ve skutečnosti však obsahovala koňak, kterým se Dorn posilňoval vždy, než musel vzít do ruky pero a podepsat pár lejster.

Dveře kanceláře se otevřely a vstoupil Schmidt ještě s jedním dozorcem a spoutaným vězněm.

„Heil Hitler!“ vyštěkl Schmidt.

Dorn ho čistě ze zvyku ignoroval. Hrbil se u stolu, očividně plně ponořen do obsahu spisu, který právě studoval. Mezi několika popsány listy, v deskách označených razítkem Přísně tajné, měl vložen pornografický časopis.

Feldweibel Schmidt si odměřeně odkašlal, aby na sebe upoutal pozornost.

„Ticho!“ okřikl ho Dorn. „Vidíte, že mám práci.“ Nějakou dobu bylo pak slyšet jen těžké oddechování a významné šustění tajnými dokumenty. Nakonec Dorn

zaklapl desky, schoval je do šuplete s lahví lepidla pod Völkischer Beobachter a majestátně se otočil, aby si prohlédl vězně. Beze slova natáhl ruku ke Schmidtovi. Ten mu do ní tiše vložil věžňovy doklady.

Dorn se na ně zahleděl a důležitým tónem s přidechem pohrdání pronesl: „Hm!“ Pak je nenuceně pohodil do jedné přihrádky drátěného stojanu, postavil se, čistě kvůli efektu zůstal chvíli nehnutě stát, posléze pomalu obešel stůl a postavil se přímo proti vězni.

„Nuže?“ zeptal se. Vězeň ztuhl.

„Nadporučík Heinz Berner, 76. dělostřelecký prapor,“ nahlásil.

„A dál?“ zeptal se znovu Dorn. „To mám hádat, kvůli čemu tady v Torgau jste? Nebo je to snad přístaj?“ Nadporučík se zahleděl k zemi.

„Odsouzen k smrti za vraždu... pane.“

„Z důstojníka vrah?“ Dorn pozvedl svá úzká obočí. „Z důstojníka německé armády? To je pro mne naprosto nepochopitelné... Kdo, smím-li se zeptat, byl tou nešťastnou obětí?“

„Moje snoubenka.“

„Vaše snoubenka?“ Dorn zaklonil hlavu a zařehtal jako kůň; před kterého postavili pytel s ovsem. „To je dobré! To se povedlo! To je nejlepší věc, jakou jsem v poslední době slyšel! Inu, nevádí, nadporučíku Heinzi Bernere: už brzy se s ní zase setkáte. V německé armádě nemáme pro muže, jako jste vy, místo.“ Nadporučík Berner byl odveden do třetího patra a zavřen do cely o rozměrech 3 krát 1/2 metru.

Připadal si jako sardinka v konzervě. Každou minutu teď někdo může otočit klíčem a ten okamžik bude pro nadporučíka Bernera znamenat smrt.

Ztěžka klesl na dřevěnou stoličku, složil hlavu do dlaní a zůstal tak téměř půl hodiny bez hnutí sedět.

Zdalo se mu, že jeho život je u konce dřív, než vlastně pořádně začal. Mnoho přátel se od něj odvrátilo; pro ně byl mrtvý už teď. Každým okamžikem očekával, kdy zaslechne chrastění klíče, a bude vědět, že si pro něj jdou, že kdesi na dvoře už čeká popravčí četa.

Připadalo mu to tak dávno, kdy opouštěl vojenskou školu v Postupimi s hodností nadporučíka a ověnčen slávou. Pak dorazil domů, kde se na nádraží setkal se svými hrdými rodiči i s oddanou Elsou. Ani teď, když se vracel zpět ve vzpomínkách, nedokázal říct, kde přesně se stala ta prvotní chyba, od kterého okamžiku nabraly události špatný směr. Možná, pomyslně si, se první náznak potíží objevil ten den, kdy vzal Elsu ven na oběd. Políbil ji ve vestibulu. Byl to dlouhý polibek, při němž špičkou svého jazyka propátrával vnitřek jejích úst. Přesně takový, jak o tom četl v jedné knize od - jak se jmenoval? Nějaké americké jméno. Müller? Müler? Ano, to je ono. Henry Müler. Kniha byla zkonfiskována a poté, co si ji přečetla polovina tábora, ostentativně spálena. Elsa na políbení reagovala jako nějaká zneuctěná panna. Když o tom tak přemýšlel, napadlo ho, že asi opravdu panna byla, a s velkou pravděpodobností se cítila pošpiněna. Celé dva dny s ním odmítala mluvit a v jejich vztahu byla ochotna pokračovat jedině za přísné podmínky, že se jí už nedotkne ani prstem, natožpak jazykem. Byla členkou organizace Bunn Deutscher Mädel. Podle jejich doktríny nesměl žádný důstojník od žádné z nich „tyhle věci“ požadovat. Jedině snad v manželství, ale i pak velice umírněně. Touha nesměla existovat. A kdyby přece jen nešťastnou náhodou, díky nějakému vrtochu přírody, začala vystrkovat růžky, měla být dočista vymýcena ještě dříve, než bude moci být mladý pár bezpečně oddán. Copak by führer dopustil, aby byly jeho mladé dívky špatně vychovány? Samozřejmě že ne! To bylo naprosto nemyslitelné.

Heinz dělal vše pro to, aby se své nízké touhy po Else zbavil. Koneckonců byl tím zavázán samotnému fiihrerovi. Jeho chtíč se však bohužel vymýtit nenechal.

„Důstojník německé armády by se prostě tak neměl chovat,“ řekla mu Elsa.

„Jak tak?“

„Ty víš dobře jak, Heinzi.“ „A jak se tedy má chovat?“

„Měl by počkat, dokud se neožení.“

Heinz to musel akceptovat, protože jinou volbu ani neměl, ačkoli pokud si dobře vzpomínal, na vojenské škole v Postupimi se o žádných pravidlech spojených s touto problematikou neučili.

„Tak se vezmeme,“ navrhl. „Od okamžiku, kdy jsme k sobě začali fyzicky patřit, tě stejně považuju za svou ženu. Takže je všechno v pořádku, nebo ne?“

Elsa se k němu vrhla a nějakou chvíli se líbali s veškerou zakázanou vroucností popisovanou v knize Henryho Millera. Potom ho však od sebe nečekaně odstrčila a zahleděla se na něj s odporem v očích jako na nějakou ohavnou stvůru.

„Tak? Tohle je ten jediný důvod, proč si mě chceš vzít? Protože mě chceš do postele? To je hnus! Já těmito věcmi naprosto opovrhují. Zrovna nedávno jsem udala jednu ze svých nejlepších kamarádek za to, že měla sexuální vztah s mužem.“

Trvalo mu několik následujících hodin, než ji dokázal přesvědčit, že se v něm mýlí. V době, kdy se mu to konečně podařilo, už to ostatně byla skoro i pravda: veškerou touhu, alespoň pro ten moment, dočista

potlačil.

Jenže pak druhého dne - jak k tomu vůbec došlo? Jak se to jen mohlo stát? Byli spolu tak šťastní. A ty bestie z kriminálky mu odmítaly uvěřit, že si skutečně nic nepamatuje. Mlátily ho a hrozily mu „menším výletem“, při němž, jak ho ujišťovaly, by se mu paměť rychle vrátila. Nechápal sice, co tím mají na mysli, ale bylo mu jasné, že asi nejde o nic zrovna příjemného. Hlavní inspektor ho několikrát udeřil do obličeje a obvinil ho, že kromě Elsy má na svědomí ještě několik dalších lidí.

„Tak to konečně vyklop,“ naléhali na něj ti chlápci. „Svěř se nám a my pro tebe uděláme, co bude v našich silách. Necháme tvůj případ řešit tady v Hamburku místo v Berlíně. V Hamburku to budeš mít lepší. My tu s lidma zacházíme spravedlivě.“

Pohazovali si s ním po místnosti a kopali ho do žaludku, dokud nezačal zvracet krev. Přinutili ho slízat vlastní zvratky a provedli mu několik dalších věcí, na které je lépe zapomenout. Nakonec mu zlámali dva prsty, na každé ruce jeden. Vybrali si samozřejmě prostředničky, na nichž se dalo způsobit nejvíc bolesti, protože je lze úspěšně zlomit na třech místech. Doktora, který ho potom ošetřoval, to nesmírně pobavilo.

„Uklouzl na podlaze, říkáte? To je zvláštní, kolika lidem se to v poslední době stává. A já jim přitom pořád opakuju, ať ty podlahy tolik neleští. Člověk tak dneska může přijít k vážnému úrazu.“

A teď byl tady, v Torgau... Torgau! Bože můj, je to vůbec pravda? Copak se skutečně musel ze všech míst dostat právě sem? Torgau, synonymum pro peklo, pro muka, smrt... ‘

Nadporučík znovu zabořil hlavu do dlaní; tentokrát se navíc rozvzlykal jako dítě. Nechtěl ještě zemřít, dokonce ani smrtí důstojníka a dej Bože, ať mu dopřejí aspoň to. Jenže on se ještě necítil připravený na smrt, byl dosud příliš mladý. Teprve dvacet let. Navíc plný vlastenecké oddanosti. Proč ho musí zabít? Chtěl by bojovat za vlast, za fihrera, pro čest a slávu říše. Byla by přece hloupost takhle plýtvat udatnými důstojníky. Jenže co mohl dělat? Napsat generaloberstovi Halderovi? Ano. Halder mu pomůže. Určitě. Bylo přímo jeho povinností mu napsat. Ne kvůli sobě, ale kvůli celému Německu.

Nadporučík vyskočil a hnál se ke dveřím cely. Chytil se mříží a řval z plných plic.

„Chci napsat dopis! Musím napsat dopis!“ Zvenku z chodby mu kdosi zabušil na dveře. „Ticho tam vevnitř!“

Nadporučík se vrátil zpět. Otupěle klesl na dřevěnou stoličku. Dlouhou dobu bylo ticho. Jen čas od času zaslechl v chodbě kroky a cinkání klíčů. Ten zvuk ho vždy uvrhl až na samý okraj paniky. Pokaždé si myslel, že už jdou pro něho.

Ty bestie z kriminálky s ním zacházely jako s nějakým sexuálním maniakem. Vojenský soud pak projevil lítost nad tím, že může zemřít jen jednou smrtí, že ho nemohou popravít desetkrát za sebou. Přesto si ani teď nedokázal přesně vybavit, jak se to všechno zběhlo. Miloval Elsu. Určitě neměl v úmyslu jí ublížit. Musel být opilý, tím si byl jist. Příliš opilý na to, aby se mohl kontrolovat, ale zase ne tak opilý, aby se nemohl ani hnout. Roztrhal jí oblečení, to si ještě pamatoval. Elsa křičela a bránila se, ale nikdo ji neslyšel. A pokud ano, nebral ji na vědomí. To byla jedna z chyb války. Příliš jste si zvykli na násilí a přijímali ho už jako běžnou součást života. A nakonec jste si ho přestali všimnout úplně.

Elsa ho tvrdě kopala do holení. Bolelo to, ale on se jen zasmál a zesílil svůj stisk kolem jejích zápěstí.

„Nech mě jít! Nech mě jít!“

Ale on ji nenechal. Schválně ji nenechal. Dobře si vzpomínal, jak ji pevně držel. Bojovala jako smyslů zbavená. Nadávala mu do sviní, hajzlů a Židů, což byla tři nejhorší slova, jaká znala. Několikrát ho udeřila do obličeje a shodila přitom z krbové římsy vázu ze Sévres, takže se roztříštila na zemi. Podobný osud potkal i pár kousků drážďanského porcelánu, malovaného skla a několik drahých cetek.

Tohle všechno si ještě dokázal vybavit, ale co následovalo potom, na to si vzpomenout nemohl.

Nepamatoval si například, jak trhal Else vlasy po celých chomáčích nebo jak ji bil, až začala krváčet; jak s ní hodil na zem nebo jak dvakrát vystřelil z revolveru přímo do portrétu císaře. Nepamatoval si, jak zanořil zuby do jejího krku, nepamatoval si tu teplou slanou pachuf její krve, ani nezvyklé chrčení v jejím poraněném hrdle, ani nenadálou poddajnost jejího dosud tak strnulého těla. Na nic z toho se nedokázal rozpomenout.

Když pak přišel k sobě, popadl dívku do náručí, volal

na ní a cloumal s ní sem tam, až jí hlava padala ze strany na stranu jako loutce. Všude kolem něj leželo v zaschlé krvi rozbité sklo a on se sám sebe zděšeně ptal, co se to tu probíhalo. Prosil Elsu, ať mu

pomůže, ale nedočkal se žádné odpovědi. Pomalu mu docházelo, že je mrtvá.

„Jen to na mě hraješ!“ křičel na ni a třásl jejím tělem. „Jen to předstíráš! Nejsi mrtvá! Ty nemůžeš být mrtvá!“ Jenže ona byla. A on utekl z toho pokoje, zpola nahý a zamazaný krví, slepě běžel ulicemi, dokud ho nechytily. Těžké kroky v chodbě. Nadporučík se ztuhle a napjatě posadil, po čele mu stékal pot. Už? Jdou si pro něj?

Někdo zaklel. Další kroky. Ticho.

Přistoupil ke dveřím a pokusil se vyhlédnout ven. Položil prst na zvonek. Budou mít řeči, když zazvoní? Jen aby věděl, co se děje? Muž odsouzený k smrti má přece právo vědět, co se děje. Ale chtěl to opravdu vědět? Zaváhal, prst se mu zachvěl. Kdo přijde, když zazvoní? Některý z dozorců. Desátník nebo jiná nízká šarže. Nebyl on snad nadporučík dělostřeleckého praporu a vzhledem k tomu jaksi povznesen nad jednání s takovými lidmi?

Zaslechl, jak za dveřmi vlečou něco těžkého. Lidské tělo? Šli snad nějakého nebožáka připravit na cestu smrti a on jim omdlel strachem? Omdlí i on, až si pro něj přijdou? Představil si je v těch jejich ocelových helmicích, s puškami v rukou, a předem s jistotou věděl, že nebude schopen pohlédnout jim odvážně tváří v tvář. Budou ho muset odtáhnout, jako teď táhnou toho venku...

Další kroky. Nadporučík Heinz Berner se roztráveně schoulil ke zdi a volal v duchu svou matku. Když se kroky zastavily, srdce mu málem přestalo bít. V zámku se otočil klíč. Už je to tady. Už si pro něj přišli...

Do dveří vstoupil vysoký obergefreiter. Měl na sobě černou uniformu tankového pluku s odznakem ve tvaru umrlčí lebky. Chvilí si nadporučíka lítostivě prohlížel, pak pokrčil rameny a zavřel za sebou.

„Není to nic moc, co? Žádný přepych, bejt v takovýhle situaci důstojníkem? Já osobně bych tedy radši byl

obyčejnej voják na svobodě než důstojník zavřenej ve vězeňský cele.“

Heinz Berner udiveně sledoval, jak si obergefreiter nenuceně sedá na dřevěnou lavici, která tu sloužila za postel, a gestem ho vybízí, ať se posadí vedle něj. Má se jako důstojník bavit s obyčejným vojákem?

Neslýchané. Kde zůstal respekt před jeho uniformou? Respekt, o němž se učil ve vojenské škole v Postupimi? Pohlédl dolů na sebe, aby se ujistil, že na sobě skutečně má uniformu nadporučíka dělostřelecké jednotky. A tohle velké nemehlo, tenhle obergefreiter, se tu před ním klidně takhle rozvaluje... Poprvé v životě začal Heinz Berner pochybovat o pravdivosti toho, co ho učili.

„Poslouchej, mládenče,“ řekl obergefreiter, otočil hlavou a odplivl si na podlahu.

Mládenče! Jemu, nadporučíkovi! Chtěl toho muže okřiknout, ale pak si připomněl svou tíživou situaci a raději zůstal zticha. Zbaven veškeré síly se zhroutil na lavici. Obergefreiter se k němu rozhovořil. Berner neměl sebemenší ponětí o čem. Zíral tupě před sebe a pomalu, velice znenáhla si začal uvědomovat, že ani ne stopu od sebe má obergefreiterův revolver. Jen tak volně zavěšený v pouzdře. Visel si tam úplně nepovšimnutě. Přímě jako by čekal, až ho někdo popadne a použije. O svazku klíčů připevněných k opasku ani nemluvě... Před Heinzem Bernerem vyvstala vidina svobody a svou intenzitou ho téměř oslepila. Jenže obergefreiter nebyl žádný trasořitka. Naopak, hotový obr. Ale takoví lidé, jak je obecně známo, mají zpomalené reakce. Jsou pomalejší jak fyzicky, tak i mentálně. Jedna dobře mířená rána pažbou revolveru - a s obergefreiterem je konec. Pro nikoho žádná velká ztráta. Heinz Bernerovi se rozrušením zrychlil dech. A obergefreiter mluvil a mluvil.

„Celej problém, mládenče, spočívá v tom, postavit se tomu s odvahou. Jakmile začneš panikařit, je to pro tebe o to horší. Chci říct, že až tě vyvedou ven, budeš to mít za sebou, ani nebudeš vědět jak. Žádný špinění, žádný otálení, žádná bolest, nic takovýho... A pamatuj si, že když uděláš dojem na medika, dá si říct a něco ti před tím píchne. Aby tě to trochu oblblo, chápeš? Přesně tak to udělal s tím majorem, co se dostal na řadu včera. Když se dovedeš správně chovat, vždycky můžeš dosáhnout takovejchhle maličkostí. Stejně jako když budeš něco potřebovat, prostě se zeptáš mě a já uvidím, co pro tebe můžu udělat - ale nikomu jinému ani slovo, jasný?“

Otočil se a znovu plivl na podlahu. V tom okamžiku se Heinz Berner zmocnil jeho revolveru a rázem stál na nohou.

„Ruce vzhůru!“

Drobeček pomalu zvedl své mohutné tělo z lavice. Zíral na nadporučíka s otevřenou pusou. Jednou rukou sáhl po svém revolveru, ale pouzdro bylo prázdné. Berner nervózně luskl prsty.

„Klíče,“ přikázal.

Drobeček smutně potřásl hlavou. Odepjal celý svazek klíčů a podal mu jej. Ve stejném okamžiku však svižným a pohotovým pohybem, který naprosto popíral veškeré důstojnickovy domněnky, tvrdě sekl druhou rukou. Drobeček nikdy nepotřeboval udeřit dvakrát. Nezkušený dělostřelecký nadporučík se skácel na podlahu, Drobeček jen překročil jeho tělo a zvedl svůj revolver.

„Pitomec,“ utrousil zahořkle.

Práskl za sebou dveřmi cely a vydal se chodbou zpět. Potkal se s Portou a společně chvilku sledovali skupinku vězňů v potrhaných šedých uniformách, jak si vyplachují jídelní misky pod kohoutkem se studenou vodou.

„837 to na mě před chvílí zkusil,“ prohodil Drobeček, aby řeč nestála. „Daleko se nedostal.“

„Haha,“ zachrochtal Porta. Pak ukázal palcem přes rameno.

„Dáme si paničku oka?“

Vydali se směrem k toaletám, jedinému místu, kde si mohli být jisti soukromím, a to díky zrcadlu umístěnému ve správném úhlu přede dveřmi, v němž včas viděli každého příchozího. Porta vytáhl balíček ošoupaných karet a pár cigaret zkrácených na takovou délku, aby se daly pohodlně schovat uvnitř v ústech, kdyby se nečekaně objevil nadřízený důstojník. Oberstleutnant Vogel, nejvyšší vězeňský velitel, kdysi dávno rozhodl, že kouření bude zahrnuto do obsáhlého seznamu „přísně zakázaných“ aktivit. Každého vojáka přistiženého při činu čekalo kruté potrestání. Nejen že Vogelovi dělalo udělování krutých trestů velice dobře, měl navíc jakousi psychickou potřebu činit tak co nejčastěji. A tohle byl jeden ze způsobů, jak si zajistit trvalý přísun provinilců.

Partie oka trvala nerušeně asi dvacet minut a byla chvatně zakončena až při příchodu vězeňského kaplana von Gerdeseima.

„Mír s vámi.“

Přátelsky Portovi i Drobečkovi pokynul. Po kartách ani cigaretách už nebylo ani stopy. Drobeček s falešnou pokorou sklonil hlavu. Ve skutečnosti všechny kněze ze srdce nenáviděl.

„I s vámi, otče. Doufám, že se k vám okolní svět chová ohleduplně.“

Kaplan se zamračil, očividně plný podezření k Drobečkově nově nalezené uctivosti. Drobeček se pousmál a zbožně sepjál ruce. Kaplan si odkašlal.

„Pověz mi, synu - ehm - věříš v Boha?“

Drobeček vyvalil oči, a jak nejlépe dovedl, předstíral šokované rozhořčení nad tím, že mu taková otázka vůbec mohla být položena.

„No to bych řekl, že věřím, otče!“

„Musím přiznat, že je to pro mne příjemné překvapení, narazit na věřícího mezi řadovými vojáky - a zejména u vašeho pluku. Je to přinejmenším hodně nezvyklé.“

Drobeček pohlédl k nebesům s andělským úsměvem na rtech.

„Jen - ehm - jen si nemohu vybavit, že bych vás byl viděl u přijímání, nebo se mýlím?“

Kaplan hovořil váhavým, téměř omluvným tónem, jako by byl přesvědčen, že tam Drobeček jistě byl, jenom on si ho jednoduše nevšiml. Drobeček svezl pohled z nebes a zaměřil jej tupě na kněze.

„Ujišťuju vás, otče, že navštěvuji kostel pravidelně každého 15. srpna.“

„Vskutku? A smím se zeptat, jaký zvláštní význam se pro vás k tomuto datu váže?“

„Svatá Panna,“ prohlásil vážně Drobeček. „Každého 15. srpna chodím pravidelně do kostela na její počest, to je přece jasný, no ne?“

Kaplan zavrtěl hlavou.

„Drahý příteli, je mi líto, ale nevidím v tom žádnou spojitost!“

„Dobrá, vezmeme to jinak,“ řekl Drobeček mímým tónem. „Věříte nebo nevěříte ve svatou Pannu? Protože na tom to všechno závisí.“

Kaplan začal pomalu rudnout. „Prosím?“ zeptal se.

„Herodes byl pěkný sráč,“ prohlásil Drobeček bez zjevné souvislosti. „A svatej Bernardýn se tím svým šnapsem ožral ve sněhu jako doga.“

Tím Drobeček naprosto vyčerpал veškeré své náboženské znalosti.

„Zešilel jste?“ otázal se kaplan.

Už se ovládal jen se zřejmými obtížemi, ale nakonec se jeho hlas přece jen vrátil k tomu milému, laskavému a chlácholivému tónu.

„Proč říkáte takové věci, můj synu? Copak vám to přináší nějaké uspokojení?“

Drobeček byl samý úsměv.

„Podívejte, otče, řekněte mi jednu věc. Řekněte mi, jestli je to pravda, nebo ne. Když jsem byl jako dítě asi takhle velkej, měl jsem naléhavý nutkání vydat se do kláštera uršulinek v Egeru. A víte proč? Protože jsem jednou zaslechl, jak někdo tvrdí, že tam mají schováno několik litrů mlíka svatý Panny. No a tak mě napadlo, že jestli to vědro pamatuje samotného Ježíše, že to mlíko v něm bude asi pěkných pár století starý. Chápete, jak to myslím? No a tak =“

„To úplně stačí.“ Kaplan odstoupil od Drobečka, jako by se od něho mohl něčím nakazit. „Vaše jméno, obergefreitere?“

Drobeček se postavil do pozoru.

„Wolfgang Creutzfeld, 27. tankový pluk, první prapor, pátá rota. V současné době ve službě dozorce ve vojenském vězení v Torgau, sekce C... A jestli vám to nějak pomůže, padre, přátelé mi říkají Drobeček.“

Předklonil se dopředu a zvědavě se snažil nahlédnout do notesu, kam si kaplan něco poznamenával.

„Ještě o mně uslyšíte, Creutzfelde.“

Kaplan podrážděně notýsek zaklapl. Ukázalo se, že si Drobečkovy nacionále omylem zapsal do Knihy žalů. Na Drobečka to očividně udělalo velký dojem.

Díky kaplanově pomatenosti byl následkem tohoto incidentu popraven jistý stabswachmeister Kraus, člen Schutzpolizei, a to dokonce bez pozhřnutí církve, o které si ostatně ani nezažádal, a i kdyby mu je sami nabídli, pravděpodobně by byl odmítl. Jeho poslední vzdorná slova zněla: „Smrt Hitlerovi!“

Drobečka odsoudili k pouhým osmi dnům samoty. Tři dny poté, co ho propustili, se společně s Portou nehorázně opili a kaplana zmlátili. Brzy nato byl pak kaplan, trpící téměř absolutní amnézií, přesunut do vojenského vězení v Glatzu. Tam ho také v květnu 1945 našli a uvěznilí Rusové a tam se následně také sám oběsil.

Gustav Dürer strávil jedenatřicet let v armádě a osma

dvacet let z toho působil jako hlavní dozorce ve vojenském vězení v Torgau. Podle hauptfeldwebela Dorna, který si jeho služeb velice cenil, byl on a muži jemu podobní pravou páteří neliřemožitelné německé armády. Jenže pak, velká to rána pro německou armádu, přišel den, kdy byl na Gustava Dürera spáchán atentát. A jako by to samo o sobě nebyla dostatečně velká potupa, atentátníkem byl jeden z jeho vězňů. Jméno Gustav Dürer se přes noc stalo pro hauptfeldwebela Dorna prokletím.

Nechal je odstranit z čestné listiny svého vězení, nebožtíkův majetek dal spálit a vůbec dělal všechno pro to, aby se zapomnělo, že ten blbec vůbec někdy existoval. Páteř německé armády se najednou bez mužů jako Gustav Dürer dokázala dost dobře obejít.

Jediné, co si Dorn po svém bývalém hlavním dozorci _ ponechal, byly čtyři lahve koňaku a jedna vodka. Zkonfiskoval je ve prospěch státu a zamkl do zásuvky pod výtisky Völkische Beobachter, které nikdy nikdo nečetl. Byly upřímně řečeno, důkazem Dürerovy nespolehlivosti: ten člověk se k nim přece bezpochyby nemohl dostat legální cestou.

Kapitola sedmá

BYLO chladné, šedivé ráno. Vzduch ztěžkl mlhou a povrch dláždění na dvoře zvlhl a zledovatěl. Alte se krčil ve dveřích, zatímco vězni se ve skupinkách štrachali kolem, celí zkřehlí, rty promodralé zimou. Ti, kteří měli dosud dostatek energie nebo vůle, pobíhali sem a tam ve snaze aspoň trochu se zahřát. Jeden dva drželi v dlaních pečlivě ukryté cigarety. Alte mužům během krátkých rozvíček vždy povoloval kouřit, přestože to bylo „přísně zakázáno“.

Kus od ostatních stál se shrbenými rameny a očima tupě upřenýma do jednoho místa feldwebel

Lindenberg. Třepotavý proužek kouře, táhnoucí se od jeho pravé ruky, prozrazoval přítomnost cigarety, kterou mu věnoval Porta. Byla to pozornost, za kterou by dárce dostal šedesát dní samoty, kdyby se na to přišlo.

Zbytek vězňů ponechával Lindenerga uctivě jeho vlastním myšlenkám. Rozkřiklo se totiž, že jeho poprava byla pevně stanovena již na příští ráno. Po celé věznici se vědělo, že ho předešlého dne navštívil kaplan, a rozpis služeb stráží obsahoval rozkaz, aby se první oddíl druhé skupiny dostavil pátečního rána ve 4.15 do zbrojnice. Věděli, co to znamená: každý dostane dva náboje; náboje starého typu, se zaoblenou špičkou. Nikdo nechápal, proč se vlastně na popravy používají zrovna tyhle staré náboje. Bylo to prostě tak.

Nadporučík Heinz Berner pohlédl na Lindenerga a přemýšlel, jak se asi člověk cítí, když ví, že jeho hodina už je napevno stanovena. Otřásl se chladem i odporem. Právě ubíhal čtvrtý týden jeho pobytu v Torgau a každé ráno se probouzel s obavou, zda dnešek nebude TEN den, den, kdy ho navštíví anděl smrti a on bude vědět, že do šestatřiceti hodin všechno skončí. Ani plynoucí čas nedokázal otupit ostré hrany strachu. Každý den ho přibližoval jeho konečnému osudu a každý den byl díky tomu horší než ten předešlý.

Za ty poslední čtyři týdny se mladý nadporučík mnohému naučil. Věděl, co znamená, když za vámi do cely zavítá vězeňský kaplan. Věděl vše o růžových deskách s podepsanými rozkazy k popravě, které přicházely z hlavního velitelství přímo na stůl hauptfeldwebela Dorna. Věděl, kde přesně se popravy konají, a věděl také, že na starosti je má tankový pluk, který je teď ve vězení ve službě. Dozvěděl se toho tady o popravách všeobecně - a o popravách v Torgau především - mnohem víc, než kolik ho naučili ve vojenské škole.

Nadporučík Berner seděl na vlhkém dláždění, zády opřený o kamennou stěnu latrín. Vedle něj se uvelebil mladý sedlák Kurt Schwartz. Seděli sice pohromadě, ale ani jeden z nich nemluvil. Obecně se soudilo, že Schwartz je značně prostoduchý, ne-li přímo mentálně zaostalý. Byl v Torgau už přes šest měsíců. Jeho dvě odvolání proti trestu smrti byla již zamítnuta: třetí zatím na zamítnutí čekalo. S úspěchem by se dalo pochybovat o tom, že si toho byl Schwartz vůbec vědom. Prvních osmnáct let svého života strávil spíše ve společnosti dobytka než lidí, a když ho pak odvedli jako brance, absolutně nedokázal pochopit fakt, že je teď armádním majetkem a nemůže se sebrat a jít, kam se mu zachce. Zůstal jen tak dlouho, jak to jemu vyhovovalo, ale s příchodem jara usoudil, že jeho prvořadá služba je doma v hospodářství, a jednoho pátečního večera si prostě sbalil věci, pověsil pušku přes rameno a odešel. Doma na statku potom schoval pušku i zbytek svého vojenského vybavení pod pytel brambor ve stodole a pokračoval v každodenní práci jako předtím, než ho z ní vytrhla válka. Vojenská policie neměla žádné potíže ho vystopovat: ani se stopy nesnažil nijak zamaskovat. Dokonce je vesele přivítal, jako by přišli na návštěvu starí přátelé.

„Grüss Gott!“

„Heil Hitler!“ odvětil feldwebel, který celou skupinku vedl. „Hledáme nějakého Kurta Schwartze. Nejste to náhodou vy sám?“

„Jo, to jsem,“ odvětil pohotově Kurt. „Copak chcete? at' je to cokoli, asi vám moc nepomůžu, protože se blíží déšť a já mám řůru práce.“

„K čertu s deštěm!“ odsekl feldwebel. „Půjďte s námi, a to hned. Čeká vás vojenský soud.“

„Mě?“ pohlédl na něho zmateně Kurt. „Proč by na mě měli čekat? Nikdo mi nic neřekl.“

Teprve ve chvíli, kdy feldwebel ztratil veškerou trpělivost a začal ho mlátit pěstmi a domáhat se odpovědi na otázku, kam schoval svoji pušku, začal Kurt nejasně tušit, že všechno zřejmě není v tom nejlepším pořádku. Tihle čtyři muži v ocelových helmách ho naplnili pocitem nejistoty. Nechápal, co jim mohl provést, že je to tak rozčílilo. Snad neměl odcházet z kasáren bez rozloučení?

Feldwebel začal vyhrožovat hlavně kvůli ztracené pušce. S primitivní zatvrzelostí a paličatou umíněností sklapl Kurt najednou ústa a rozhodl se o úkrytu neprozradit ani slovíčko. at' se feldwebel snažil nahnat mu strach, at' mu lichotil, Kurt zůstával němý. Přišla řeč na dezerci a její hrozivé následky, ale Kurt jen zíral před sebe prázdnýma očima, neschopen proniknout do jemných rozdílů mezi „odchodem bez dovolení“ a „dezercí“, přestože jedno z toho znamenalo vězení s následným převelením k trestaneckým jednotkám a druhé smrt.

Ted' čekal v Torgau na popravu. Každý den, když Drobeček v čase rozcvičky otevřel dveře jeho cely; odehrál se ten samý výjev:

„Už?“ zeptal se Kurt.

Drobeček jen zavrtěl hlavou a odpověděl: „Ještě ne.“

Kurt pak pokrčil filozoficky rameny a řekl jen: „Nu, dobrá. Snad zítra?“

A Drobeček přitakal. „Snad zítra.“

Přesto si však vůbec nerozuměli. Drobeček měl na mysli rozkaz k popravě, Kurt svůj návrat na farmu. Na dvorku kolem dokola obíhal blondatý, několikrát vyznamenaný oberleutnant. Byl v Torgau už dva měsíce. Za jednoho náletu na Berlín ztratil rodinu, ženu a tři děti. Zaživa uhořely ve sklepě. Oberleutnanta odmítli uvolnit z armády, tak vzal věci do svých rukou, zfalšoval potřebné dokumenty a vrátil se do Berlína. Tam ho takřka okamžitě sebrali a vojenský soud s ním byl hotov během deseti minut: dezerce, padělání dokladů, odsouzen k smrti.

Na vrcholku kamenného schodiště seděl postarší podplukovník, bleděmodrýma očima hleděl kamsi do dálky. V rozporu s rozkazy shora vyvedl svůj pluk z beznadějně pozice v obklíčení ruskými vojsky. Vojenský soud měl na celou záležitost jiný názor: sabotáž, zbabělost před tváří nepřítele, odsouzen k smrti.

Znásilnění, vzpoura, vražda, krádež, takzvaná zbabělost, takzvaná dezerce - za všechny tyto a mnoho dalších zločinů pykali neboží odsouzcenci v Torgau.

„Copak vám to nedělá problémy,“ zeptal se kdysi Heideho slušně jeden důstojník, „střílet lidi, které jste předtím osobně poznal?“

„Co to má být za pitomou otázku?“ zavrčel Heide. „Jen mě to zajímá. Podle mne je znatelný rozdíl mezi bojem o život na frontě - zabíjením lidí, které jste nikdy nepotkal, a čistě proto, že když nezabijete je, zabijí oni vás - a chladnokrevným odstřelováním mužů, kteří žili několik měsíců vedle vás. Já vím, že nemůžete dělat nic jiného než uposlechnout rozkazy, co ale vůbec cítíte, když takový okamžik nadejde?“

„Na co se mě to ptáte za blbiny!“ Heide byl očividně vyveden z míry. „Co je vám do toho, jak já se cejtím? Ptám se snad já vás, jak se cejtíte vy?“

„Ne, ale klidně byste mohl. Nic bych proti tomu nenamítal,“ odvětil jemně důstojník. „Vlastně nevím, proč bych vám to nemohl říct: mám strach. Někdy, když ležím sám na cele a přemýšlím, jestli si pro mě neprijdou už dnes, mám tak strašlivý strach, že se stěží ovládám, abych nezačal křičet... Zvláštní věc, na frontě jsem se podobně nikdy necítil. Věděl jsem, že můžu klidně každým okamžikem zemřít, ale =

„Nechtěl byste být zticha?“ zeptal se podrážděně Heide. „Mám svejch starostí dost a nehodlám poslouchat ještě ty vaše. Tak laskavě přestaňte tlachat a zapamatujte si jednu věc: já vás neznám, nikdy jsem vás neznal a znát vás ani nechci. Neznamenáte pro mě nic víc než jedno z mnoha zatracenejch čísel!“

Důstojník potřásl hlavou a usmál se.

„Ale vy mě znáte. Mě i všechny ty ostatní ubožáky, co sem zavřeli. Znáte nás všechny a nikdy na nás nezapomenete.“

Venku na dvoře zapískal Alte na píšťalku. Uběhlá přesně hodina a vězni museli zpět do svých cel, kde měli strávit další den naplněný čekáním. Tiše se seřadili do dvojic podle navykklého pořádku, jenže pak se přihodilo cosi, co zaběhlou každodenní rutinu nabouralo: ve dveřích se objevil stabsfeldwebel Gustav Dürer. Při pohledu na něj jako by celá dlouhá řada mužů dočista zkameněla. Pomalu po nich přejížděl očima, až se každý z nich roztrásl a snažil se pokud možno co nejvíce skryt za svého souseda.

Všeobecně se říkalo, že Gustav Dürer snad ani není člověk. Vězni i strážé z něj měli stejný strach. Kolovaly zvěsti, že je v přímém spojení s gestapem, a často se zdálo, že ani samotný velitel věznice se v jeho přítomnosti necítí zrovna dvakrát dobře.

„Vy!“ švihl Dürer rukou a ukázal na Lindenbergu. „Vy tam! Pojd'te se mnou!“

Z Lindenbergovy tváře se zvolna vytratila všechna barva. Zakolísal, a nebýt obětavých rukou okolostojících druhů, byl by se svalil na zem. Všechny, včetně Alteho, v té chvíli napadlo, že Lindenberg má být teď, uprostřed odpoledne, odveden na smrt. Byl by to přesně žert podle Dürerova gusta: navyknout vězně na určitý stereotyp - například na pravidelnou návštěvu kaplana vždy šestatřicet hodin před popravou - a ten pak jediným úderem rozdrtit a uvrhnout tak všechny do naprosté paniky a nejistoty.

Proto když Lindenbergu odvedli, mysleli si všichni přihlížející, že právě měli poslední možnost spatřit jej živého. O tom byl ostatně přesvědčen i sám Lindenberg. Zprvu proto naprosto nebyl s to pochopit fakt,

že ho stabsfeldwebel dovedl nikoli před popravčí četou, ale do jedné z vězeňských kanceláří. Trvalo několik minut, než si dokázal připustit, že tomu tak skutečně je. V místnosti stála žena. Jedna z typických představitelk Strany, vysoká, statná, s pletí barvy slonoviny a vlasy plavými jako sluncem vybledlá kukuřice. Na sobě měla hnědou uniformu a v ruce diplomatický kufřík. Lindenberg byl tak omámený a zmatený, že vůbec nerozuměl tomu, co mu říkala. S netrpělivým gestem mu svou otázku zopakovala.

„Jste, nebo nejste feldwebel Hermann Lindenberg?“ „Jsem.“ Sklonil před ní hlavu. „Ano.“

„Potřebuji od vás podepsat pár dokumentů. Tady, vezměte si je.“ Podala mu do neochotně natažené ruky několik papírů. „Nemusím vám snad vysvětlovat, že je nakonec podepíšete, ať budete chtít, nebo ne, ale jen pro vaši informaci, jde o listiny opravňující stát převzít veškerou kontrolu nad vašim synem a jeho výchovou.“ „Cože?“

Lindenberg trhl hlavou a zůstal na ženu nevěřícně zírat. Ohrnula horní ret a odkryla tak řadu bílých zubů.

„Myslím, že jste mě slyšel dobře... Vaše žena byla

shledána nezpůsobilou k výchově dítěte. Žádná německá žena, která ukrývá v domě dezertéra a sabotéra, jako jste vy, si tu čest nezaslouží... A byla bych moc ráda, kdybyste to podepsal hned. Ušetříte tím spoustu problémů nám i sobě.“

Lindenberg si hřbetem ruky přejel přes čelo. Nejspíš

jen proto, aby vůbec něco udělal, protože jinak by se na tu stvůru musel vrhnout.

„A když nepodepíšu?“ odvážil se zeptat.

„Ale vy podepíšete. Je to rozkaz. Pro naši společnost jste vy i vaše žena přestali existovat. Chlapec teď patří státu. Stát ho bude oblékat a živit a starat se, aby z něj vyrostl plnohodnotný občan.“

Lindenberg postoupil o krok k ženě a chladně, pohrdavě jí plivl do tváře. „Tohle je všechno, co ode mě dostanete,“ řekl.

Jak se dalo očekávat, zasypal ho Gustav Dürer okamžitě svým gumovým obuškem ranami do hlavy a zad. Žena si otřela tvář a s úsměvem zůstala stát, zatímco Lindenberg skučel bolestí.

„Už jste připraven podepsat?“

„Nic nepodepíšu,“ zasípal Lindenberg. Další rány. Další bolest.

„Nic nepodepíšu!“

„Myslela jsem si, že tu máte své vězně pod kontrolou,“ řekla úsečně žena. „Nemohu tu ztrácet čas.

Přinut'te ho, ať to do zítřka podepíše.“

Dürer se významně pousmál. „Podepíše.“

„Postarejte se o to.“

„Postarám. Nemusíte si dělat starosti... Máme tu své metody. Přísně tajné...“

„Nechám to tedy na vás.“

„Jak si přejete. Bude mi potěšením.“ Žena odešla a Dürer za ní zlehka zavřel dveře. Otočil se na Lindenbergu.

„A teď... bychom se mohli začít věnovat své práci.“ „Dělejte si se mnou, co chcete,“ procedil Lindenberg mezi zaťatými zuby. „Za pár hodin budu stejně mrtvý. Nemáte nade mnou žádnou moc.“

„Myslíte že ne?“ „Vím to.“

„Nu, uvidíme, příteli... Přinejmenším vám těch pár

zbývajících hodin znepříjemníme, jak jen to bude možné... A víte, že my tu život znepřijemňovat dovedeme.“

Pohlédl na Lindenbergu a hurónsky se zasmál, jako by si už předem vychutnával, co mělo přijít.

„Začneme, dejme tomu, tím, že vám zlámeme všechny kosti v těle... A když říkám všechny, myslím tím všechny... V lidském těle je jich kolem dvou stovek a to, to vás upozorňuji předem, to bude teprve začátek. Až s vámi budeme končit, budete žebrot o smrt.“

Lindenberg se náhle dočista pomátl. S divokým výkřikem se vrhl na Dürera a chytil jej pod krkem.

Dürer, vyveden z konceptu spíše překvapivostí útoku než jeho silou, se neudržel na nohou a padl na záda s Lindenbergem pověšeným na hrdle. Oba muži prskali vzteky a podobali se v té chvíli spíše divokým šelmám než lidem. Lindenbergovy prsty se zaryly do masa Dürerova krku, svíraly a drtily. Dozorci postupně zrudly oči krví z popraskaných žilek, jeho pravidelný dech se změnil v chrčení a sípot.

Drobeček ve třetím patře přímo nad osudnou místností zaslechl bouchání a nárazy, dušené výkřiky i

cinkot Dürerových klíčů a vyběhl ke schodišti zjistit, co se to děje. Otevřel dveře kanceláře, zběžně nakoukl dovnitř, tiše za sebou opět zavřel a rozběhl se k toaletám, kde se právě Heide s Portou oddávali zakázané hře v kostky. Vletěl k nim v takové rychlosti, že je přistihl přímo při činu, a byl proto od nich také proklet za svou debilitu.

„Vykašlete se na to!“ Drobeček skočil do jedné z kabiněk, spláchl, otočil se a hned pádil do další.

„Dělejte kravál - jakékoli kravál - Lindenberg zrovna vraždí Dürera!“

„Děláš si srandu!“

„Jdi se podívat, jestli mi nevěříš.“

„Nevěřím,“ řekl Heide, ale nutkání začít dělat hluk bylo příliš silné, aby mu dokázal odolat. „Jestli si z nás děláš blázný, tak tě vlastnoručně zaškrťm.“

Zvedl ze země rejžák a prohodil ho oknem, kopl do kbelíku na podlaze, dvakrát třikrát bouchl dveřmi. Porta pustil kohoutky ve všech umyvadlech a nechal vodu naplno proudit, cákal a začal do toho všeho navíc zpívat. Drobeček dupal v těžkých armádních botách sem a tam a dál splachoval ve všech kabinkách.

„Už by s tím pomalu mohl bejt hotovej, ne?“ zeptal se Porta.

„Pokud vůbec něco dělá,“ dodal Heide s pohledem na Drobečka. „Já osobně o tom pochybuju.“

Drobeček zvedl ruku na znamení ticha a všichni se zaposlouchali.

„Už by s tím mohl bejt hotovej, ne?“ opakoval Porta. „Doufejme. Času jsme mu dali dost.“ Drobeček otevřel dveře a kývl na ostatní. „Jdeme. Podíváme se.“

Nikdo další naštěstí v nejbližším okolí nebyl. Pomalu se plížili chodbou, před dveřmi do místnosti se na okamžik zastavili, a teprve když nezaslechli žádné podezřelé zvuky, otevřeli a nahlédli dovnitř.

Lindenberg seděl Dürerovi na prsou, prsty dosud sevřené kolem jeho hrdla. Dozorce byl na první pohled mrtvý. Obličej pokrytý modrými skvrnami, krvavé oči děsivě vypoulené z důlků, jazyk vyplazený mezi zuby.

Všichni tři muži zůstali tiše stát. Lindenberg se zvolna postavil na nohy. Odepjal mrtvému svazek klíčů, otočil se a s omluvným úsměvem ho podal Portovi.

„Uškrtil jsem ho.“

„To vidíme,“ zamumlal Porta. „A nemůžu udělat nic jinýho, než ti za to poděkovat.“

„Co s tím teď budete dělat?“

Navzájem na sebe pohlédli. Heide si odkašlal. „Musíme to nahlásit. To je jasný. Musíme to říct Dornovi.“

„Jasně.“ „Za tohle se zapíšeš do dějin,“ prohlásil vážně Drobeček. „Je to první slušná věc, kterou kdo na tomhle místě udělal.“

Lindenberg se unaveně usmál.

„Neměli byste mě radši vzít zpátky do cely? Být vámi, jdu tu záležitost nahlásit radši hned. Bude to tak lepší. Nechci, abyste se kvůli mně dostali do problémů.“ „Asi máš pravdu.“ Porta se obrátil na Heideho.

„Půjdeš to ohlásit, když my ho zatím odvedeme zpátky?“ „To sakra nemůžu! Jsem ve službě, nesmím se hnout ze svého místa.“

„Drobečku =

„Já s tím nechci nic mít,“ prohlásil pevně Drobeček. „Není z mého křídla. Je to tvůj holoubek, tak si s ním porad sám.“

„Není možná z tvého křídla, jenže ty jsi měl mít právě na týhle chodbě službu. A navíc jsi to byl ty, kdo ho viděl při činu a nic jsi proti tomu neudělal.“

„A vy jste zase pomáhali dělat rámus, aby to nebylo slyšet!“ odsekl Drobeček.

Heide najednou srazil paty a vypjal hrud.

„Jsem tu nejstarší a příkazuju ti jít a nahlásit událost hauptfeldwebelu Dornovi.“ Upřel pohled na Drobečka. „Okamžitě, Creutzfeld!“

„Jdi se bodnout!“ zazněla lhostejná odpověď.

Za těchto okolností však mohl Heide proti takové do očí bijící neposlušnosti stěžet něco dělat. Silou donutit Drobečka k tomu, aby šel za Dornem, by nedokázal, a z dřívějších zkušeností věděl, že veškeré hrozby ho nechávají chladným.

„Pro Kristovy rány!“ zvolal popuzeně. „A co teda navrhuje? Nechat tady tu mrtvolu hnít a nikomu nic neříct?“

Drobeček pokrčil rameny. „Proč ne? Co je nám do toho?“

„A co s ním?“ Heide kývl hlavou směrem k Lindenbergovi, který se zatím usadil na židli a tvářil se, jako by se ho celá záležitost netýkala. „Co uděláme s ním?“

„Co s ním uděláš TY? Jsi tu přece nejstarší, vzpomínáš? Je to na tobě.“ Klidně si vyndal cigaretu, zapálil si ji a bez zájmu přitom hleděl na velkou ceduli na stěně, na níž velkými, zářivě červenými písmeny stálo: ZÁKAZ KOUŘENÍ. „Promiň, kámo, ale vypadá to, že jsi v pěkném průseru.“

„Zahod tu cigaretu!“ zaječel Heide.

Porta si ho nevšímal. S vážnou tváří se obrátil na Drobečka.

„Ještě že nejsem seržant,“ řekl. „To tě přivede jen do problémů. Vezmi si například nás dva. Žádná zodpovědnost. Zacházejí s náma jako s idiotama. Nechápeme nic, dokud se nám to třikrát nezopakuje... Jo, je to fajn život, to mi věř! Zato on,“ kývl k Heidemu, „se všema svejma odznakama! On je ten, kdo celou tu káru táhne, chudák.“

„Víš co?“ navrhl Drobeček. „Vezmeme Lindenbergu zpátky do cely, a pak hodíme paničku oka. Co ty na to?“ Vypadalo to jako nejlepší nápad, jaký tu zatím zazněl.

Jenže mrtvola Gustava Dürera jim zatím pořád strašila v myslích.

„Koledujeme si o pořádnéj průser,“ řekl Heide. „Varuju vás.“

„Ty jsi tu nejstarší... Dej mi další kartu.“

„Až se na to přijde, spadneme do toho všichni.“ „Ještě jednu,“ řekl bez zájmu Drobeček.

„Když se stane něco takovýho, vždycky se z toho pak můžou zbláznit = “

„Další.“ „Pro vás to možná ještě nebude tak hrozný = “ „Já končím.“

„Mám nápad,“ ozval se Porta. „Proč neřekneme Dědkovi, co se stalo, a nenecháme to na něm?“

Drobečku, zvedni se a jdi mu to říct.“

„Proč já?“ zeptal se Drobeček podezřívavě.

„A proč ne? Neříkám přece, abys šel za Dornem, nebo jo?“

„To máš taky štěstí, protože tam bych nešel... Tak dobře, zajdu za ním, ale tím to pro mě končí. Potom si svou špinavou práci už udělejte sami.“

Drobeček se vytratil. Za několik okamžiků byl zpátky s Altem a Barcelonou Blumem.

„To je zlý,“ řekl Alte. „A co sakra čekáte, že s tím já udělám? Kde je Lindenberg teď?“

„Ve svý cele.“

„Ve svý cele. Fajn. Nikdo z vás nic neviděl. Nikdo nic neslyšel. Jasný? Nic jste nevěděli, dokud za váma sám nepřišel. Jasný? Ale co s tím, kdo měl v tomhle oddělení držet službu? Proč nedělal svou práci pořádně?“

Heide s Portou pohlédli na Drobečka. Ten si odplivl na podlahu.

„Mě se neptejte. Měl jsem běhavku. Celý ráno jsem strávil na hajzlu. Byl jsem tam i v době, kdy starej Gustav dostával na frak. Sral jsem na hajzlu.“

„Aha.“ Alte si zhluboka oddechl. „To by šlo. Byl jsi s tím za doktorem, doufám?“

„Ne. Vidiš, to mě vůbec nenapadlo.“

„To je smůla,“ řekl suše Alte. „To já si myslel, že jsi řekneme - dneska v osm ráno během rozcvičky zašel za obergefreitérem Holzermannem a ten ti dal nějaký prášky na zklidnění žaludku.“

„Cože?“ Drobeček se chvíli zmateně rozhlížel, ale pak se mu tvář pomalu vyjasnila.

„Jo tak. No jo, máš pravdu. Dal mi nějaký prášky a já je spolknul všechny najednou. A od té doby mám tu běhavku.“

„Na to ti skočí,“ ujistil ho Alte. „Skočili by ti na cokoli... Co se Porty týče, ty jsi, pokud vím, prohledával za Lindenbergovy nepřítomnosti jeho celu... Je to tak? Musíme si ve všech faktech udělat jasno předem.“

„Přesně tak,“ souhlasil Porta. „Máš naprostou pravdu. Prohledával jsem celu. Přesně tak.“

„A co já?“ zeptal se netrpělivě Heide.

„Ty... No, ty jsi byl dělat soupis nádobí v kuchyni. Starej inventář se někam ztratil, tak bylo potřeba udělat novej a několikrát ho zkopírovat. Drobečku, skoč za Lindenbergem do cely a udělej tam bordel, jako by se tudy přehnala smršť. Taky mu řekni všechno, na čem jsme se dohodli.“

„Dobře.“ Drobeček vyrazil pryč, ale ve dveřích se zastavil a obrátil se k ostatním.

„Počkejte ještě chvíli - kdo to tedy půjde říct Dornovi?“

„Já,“ ozval se Barcelona. „Ne, ne, neděkujte mi, to se nesluší. Beztak vím, že jsem hotovej anděl.“

„Jsi zatracenej blázen, žádnej anděl,“ pronesl Drobeček a zmizel.

Hauptfeldwebel seděl s nohama na stole a doutníkem majora Divalordyho v zubech. Hauptfeldwebel miloval doutníky. A zejména doutníky majora Divalordyho. Zbožňoval to aroma drahého kouře, zbožňoval ten pocit nadřazenosti, který s ním byl spojen. Na stole před ním se jako obvykle kupila hromada dopisů a lejster. Na klíně držel otevřené album pornografických fotografií.

Barcelonovo první zaklepání na dveře ignoroval. Ze způsobu klepání bylo zřejmé, že venku nestojí žádný důstojník, tak jej Dorn čistě ze zvyku nechal čekat. Teprve po třetím Barcelonově pokusu apaticky zavolal: „Dále.“

Sotva za sebou Barcelona zavřel dveře, ozvalo se nové zběsilé ťukání. Ještě než stačil Dorn tázavě svraštit obočí, vpadl do místnosti Porta. Srazil podpatky a zasalutoval.

„Stabsgefreiter Porta, pane, Pátá tanková rota. Hlásím se na velitelův rozkaz.“

„Kvůli čemu, proboha?“

„Rozkaz zkontrolovat všechny psací stroje a další kancelářské vybavení, pane.“

Dornovi poklesla čelist.

„A kdo vám ten rozkaz dal, jestli se můžu zeptat?“ „Plukovník Vogel,“ prohlásil sebejistě Porta.

Na takovou lež mu těžko mohl někdo přijít. Od plukovníka Vogela nezřídka přicházely velice zvláštní a neobvyklé rozkazy. Bylo značně nepravděpodobné, že právě tento si bude chtít někdo ověřit.

„No dobře, dobře, tak se do toho pusťte!“ štekla Dorn. „A ať vám to netrvá celý den.“

S tichým pobrukováním si Porta položil na zem brašnu s náradím a začal rozebírat psací stroj na kousky. Rozšrouboval všechno, co rozšroubovat šlo, vyndával součástku po součástce, vytáhl ven několik metrů dlouhou pásku, pošťoural se tady, něco popopravil tamhle a všechno pečlivě promazal. Dorn sledoval jeho počínání s rostoucím zděšením.

„Doufám, že to budete umět dát všechno zpátky.“ „Ale jistě, pane,“ přisvědčil Porta horlivě.

Dorn mlaskl jazykem a otočil se k Barcelonovi. „A vy, feldwebele? Co byste si přál?“

„Pane,“ začal vážně Barcelona. „Feldwebel Blum, pane. Na rozkaz velitele svého oddílu - to jest feldwebela Beiera, pane - feldwebel Beier je totiž velitel mého oddílu, pane =

„Proboha!“ zařval Dorn. Barcelona na něj zmateně pohlédl. „Pane?“

„Mluvte normálně, člověče! Přímě k věci, šlo by to?“ „Jistě. Byl zabit stabsfeldwebel Gustav Dürer. Leží v jedné místnosti na hlavní chodbě bloku 6...“

Doutník v Dornových rtech se zachvěl. Dorn jej vyndal a zůstal civět na Barcelonu.

„Co jste to říkal?“

„Stabsfeldwebel Dürer, pane. Uškracen.“

„Vy jste se zbláznil! Kde jste tu absurdní historku sebral? Dürer by nikdy nic takového nedopustil... Kdo to udělal? Vysvětlíte mi to!“

Barcelona tak s jistou dávkou skrytého potěšení učinil. Porta mezitím kontroloval každou jednotlivou součástku rozebraného psacího stroje a jedním uchem dobře poslouchal, kdy nadejde vhodný okamžik vložit se do diskuse. Počkal, dokud Dorn nezačal klást nebezpečně zvědavé otázky.

„Pane!“

Dorn trhl hlavou směrem k němu. „Co je? Co chcete?“

„Skončil jsem s tím psacím strojem, pane. Mohl bych se teď mrknout na váš psací stůl?“

„Proč, proboha?“

„Plukovníkův rozkaz, pane. Řekl zkontrolovat každý ` „No dobře, dobře, když je to nutné! Dělejte si svoji práci a přestaňte mě vyrušovat!“ Dorn se popuzeně obrátil zpět na Barcelonu. „Kdo měl službu v době Dürerovy - eh - vraždy?“

Barcelona potřásl hlavou. „To nevím, pane.“

„Bože všemohoucí, jestli budeme takhle pokračovat dál, je válka už předem ztracená!“ Dorn udeřil pěstí do stolu, až sebou Porta leknutím trhl. „Nic než banda sabotérů a zrádců! Spolčili jste se s trestanci, všichni! Plížíte se mi za zády, zanedbáváte svoje povinnosti... Bůh je mi svědkem, že jsem se snažil s vámi

vycházet po dobrém, ale to se teď všechno změní. Pamatujte si, feldwebele, to se teď všechno změní!“ Doutník v ruce mu už dávno zhasl. Odhodil ho pryč a vzal si ze stolu majora Divalordyho další. Téměř nepostřehnutelná značka křídou mu prozradila, zda neměl někdo jiný tu drzost otevřít zásuvku.

„Kdo vás povýšil na feldwebela?“ vybafl náhle na Barcelonu.

„Když jsem byl u 36. v Bambergu, pane, náš velitel = ` „Hm,“ zamručel Dorn bez zájmu. „Je to zvláštní, feldwebele, ale silně mi připomínáte špatně usmažený karbanátek. Nejradši bych vás předhodil sviním a psům.“

„Ano, pane,“ souhlasil klidně Barcelona.

„Pane!“ Vpadl do rozhovoru znovu Porta, obličej rozzářený štěstím a dobrotou. „Poprášil jsem vám šuplata ve stole speciálním pudrem, pane. Teď vám půjdou otvírat a zavírat tak lehce, že si to ani nedokážete představit... Smím provést totéž i s majorovým stolem, pane?“

„Buďte zticha!“ zaječel Dorn. „Už je mi z toho vašeho neustálého žvanění špatně. Udělejte, proč jste přišel, a koukejte vypadnout. Mám na práci důležitější věci než vás.“

Dorn rázně opustil místnost a odebral se vyhledat Alteho a prohlédnout si mrtvé tělo.

„Tohle bude stát někoho krk!“ prohlásil dramaticky. „Nedám si pokoj, dokud nedostanu viníka do rukou. V téhle budově nebude ani na chvíli klid = `

„Vlastně,“ přerušil ho Alte, „pachatele už máme. Je nahoře ve své cele.“

Dorn na něj vyvalil oči a odešel.

Svým způsobem byl skoro rád, že Dürera zavraždili. Byla to Dornova šance ukázat, co v něm vězí. Dlouze, důkladně vyslyšel všechny, kteří byli s celou záležitostí přímo, nepřímo i jen velice vzdáleně spojeni. Kontroloval a překontroloval výpovědi. Ke všemu přistupoval s povzneseným, rozvázným klidem... Jenže pak se pustil do rozhovoru s Drobečkem a Drobeček jej porazil. V pomateném bludišti jeho vysvětlování se Dorn dočista ztratil - co Drobeček všechno udělal, proč to udělal, kde to udělal, jak to udělal, kde byl, odkud tam přišel, co kdo řekl a co mu na to on odpověděl a co by BYL BÝVAL odpověděl, kdyby

„Obergefreitere Creutzfelde!“ zařval Dorn. „Začínám vážně pochybovat o vašem duševním zdraví. Vy patříte do ústavu, a ne do německé armády!“ Obrátil se k Altemu. „Feldwebele Beiere, zbavte se toho muže. Dejte mu nějakou jednoduchou práci a postarejte se, aby u ní zůstal. Ale tady ho už nechci vidět!“ Nakonec vyslechl v cele i Lindenberg. Vyhrožoval mu smrtí a naznačil mu, co se stalo s lidmi, kteří se opovážili vztáhnout ruku na členy gestapa. Lindenberg během celého proslovu tiše seděl a pak s klidnou tváří poslal Dorna do prdele, přičemž jen tak mimochodem dodal, že zaškrcení Gustava Dürera mu udělalo náramně dobře a že kdyby mohl, škrtl by ho s potěšením znovu a znovu.

Dorn opustil celu dočista otřesen. Tenhle Lindenberg byl bez pochyby krvelačný maniak. Úřady neměly právo posílat ho do vojenského vězení. Těžko může někdo činit personál v Torgau odpovědným za činy šilence.

Zbývalo ještě podepsat určité dokumenty, vyplnit trojnásobně a čtyřnásobně zkopírované formuláře a Gustav Dürer mohl být definitivně odstraněn ze záznamů. Dorn se vrátil do své kanceláře ve velmi špatné náladě a práskl za sebou dveřmi.

„Copak, něco se vám nedaří?“ otázal se mírně vyčítavý hlas.

Dorn spolkl nadávky, které se mu automaticky draly na jazyk. Srazil podpatky.

„Heil Hitler! Vyspal jste se dnes dobře, pane?“ „Jen průměrně, díky za optání, Dorne.“

Major Divalordy byl bývalý pojišťovák z Innsbrucku. Měl ve zvyku plést si armádu s pojišťovnou a choval se k Dornovi se stejně upřímnou přátelskostí jako ke svým někdejšími klientům. Nikdy mu nepřišlo na mysl, že pruský profesionální voják jím za to může jen od srdce pohrdat.

Major se vlídně usmál a pohládl si konečky pěstěného světlého kníru.

„Tak jak to jde? Co máme dnes na pořadu dne? Nějaké zajímavé novinky?“

Víc, než si myslíš, pomyslel si rozzuřeně Dorn. Postavil se do pozoru a začal po vojenském způsobu odříkávat události dne.

„Stabsfeldwebel Gustav Dürer byl zaškrcen jedním z vězňů. Feldwebel Lindenberg, zřejmě šílenec. Smrt nastala teprve nedávno, již jsem dokončil vyšetřování faktů. Tělo zůstalo nedotčené v místnosti v bloku 6 myslím, že se na ně budete chtít podívat. Psací stroj v této kanceláři vyčištěn a zkontrolován, přesně

podle plukovníkova rozkazu. Zásuvky stolů napudrovány, aby šly bez obtíží zavírat i otvírat. Na svém stole, pane, naleznete dvě složky, které si vyžadují vaši pozornost - zamítnuté žádosti. Dále tu na váš podpis čeká jeden rozkaz k popravě a nový inventář kuchyňského nádobí, kdybyste se chtěl podívat... To je myslím vše, pane.“

Dorn zůstal ztuhle v pozoru a sledoval majorovy reakce. Zaznamenal několik kapiček potu na jeho čele a byl spokojen.

„Vaše zprávy na mne působí tísnivým dojmem. Velice tísnivým dojmem... Gustav Dürer zavražděn! Tomu lze jen těžko uvěřit... Že by se v civilizovaném zařízení mohla stát taková věc... Vskutku šokující události! Jste si tím naprosto jist, drahý příteli?“

„Absolutně jist. Vězeň Lindenberg se k vraždě sám doznal.“

„Ale proč by takovou věc dělal? Co si myslel, že tím získá?“

„To skutečně netuším,“ odvětil Dorn, který dosud na Lindenbergovy motivy ani nepomyslel. „Je velice pravděpodobné, že na sobě prostě nedokázal snést stabsfeldwebelův pohled.“

„Opravdu?“ Major si zneklidněně začal kroutit konečky kníru. „Jak neobvyklá událost! Nemohu říct, že bych Gustava Dürera nějak obzvlášť miloval, ale to přece ještě zdaleka není důvod k vraždě.“

„Jak jsem již řekl, pane, ten vězeň je očividně šílenec.“ „Jistě, jistě. Ale i tak =

Dorn se kochal pohledem na majorovo utrpení. Naklonil se nad jeho stůl a začal mu předkládat rozličné dopisy a dokumenty připravené k podpisu. Major si vzal pero a vpisoval své jméno, kam mu Dorn ukázal. Neměl z větší části ani tušení, co to vlastně podepisuje. Bez svého pobočníka, který mu stále ukazoval cestu, by se v téhle džungli jistě brzy ztratil. Největší obavy v životě měl z toho, že jednou zůstane v kanceláři sám a nečekaně zazvoní telefon. On ho bude muset zvednout a dříve či později se na druhém konci ozve některý z důstojnického personálu plukovníka Vogela. Užívali telefonu jen k tomu, aby si stěžovali, a co je horší, major Divalordy nikdy nerozuměl ani slovo z toho, co mu říkali. Mluvili tou svou děsivou vojenskou hatmatilkou, z níž major dosud pochytil jen několik běžných každodenních frází.

Dorn se usmál a vytáhl růžové desky. Otevřel je s přímo patolízalskou ochotou. Major kývl své díky, sklonil se a do spodní části stránky naškrábal svůj podpis. Další příkaz k popravě, jako už tolik před ním. Zavřel složku a podal ji zpět, aniž by si vůbec všiml tučně vytištěného nápisu na vnější straně růžových desek:

Feldwebel Hermann Lindenberg 43. pěší pluk

Datum úmrtí...

Dopravení do krematoria...

Dorn posbíral podepsané listiny a shrnul je dohromady. „Bude ještě třeba vyplnit formuláře ohledně Dürerovy smrti, pane. Chcete se na ně podívat, nebo to mám udělat sám?“

„Ne, ne, nechávám to na vás. Vy už si s tím nějak poradíte.“

Major otevřel zásuvku a vyndal z ní dva doutníky, z nichž jeden nabídl Dornovi. Oba si nalili skleničku koňaku z láhve stojící v rohu jedné kartotéky. Obsah láhve se od minulého večera značně ztenčil. Oba si toho všimli, ale ani jeden nic neřekl.

Chudák, pomyslel si major. Potřeboval se něčím povzbudit, když se to všechno stalo.

Všichni jsou to stejní mrchy, pomyslel si Dorn. Na veřejnosti vám tvrdí, že se nedotknou ani ženy, ani pití, ale v soukromí se nestarají o nic jiného než o děvky a chlast. To je pro ně typický.

Dorn se pohodlně usadil za svým stolem. Přinesli dnešní poštu, on si ji prolistoval, vybral si jeden určitý dopis a ostatní odhodil na stojánek. Obsah dopisu ho na chvíli příjemně zabavil. Nakonec schoval obálku s lítostí do skryše pod Völkischer Beobachter a věnoval svou pozornost formulářům, které potřeboval vyplnit. Do záhlaví stránky nadepsal: „Vyšetřování případu

úmrtí stabsfeldwebela Gustava Dürera vedené hauptfeldwebelem Dornem“. Pod to, k nadpisu „Příčina smrti“, vepsal jediné slovo: „Vražda“. Pohodlně se opřel a zůstal na svůj výtvar několik minut potěšeně zírat, teprve pak pečlivě pokračoval ve zbytku hlášení. Kdo ví, zda neskončí přímo na stole samotného SS reichsführera Heinricha Himmlera? Dorn se už viděl, jak ho převelují ke gestapu.

Vyrušilo jej až finčení telefonu u lokte. Major Divalordy opustil spěšně místnost v jakési neodkladné záležitosti. Dorn se při jeho úprku ušklíbl, uchopil sluchátko a zavrčel do něj:

„Ano? Kdo volá? Co chcete?“

„Chci vědět, co se to sakra na vašem oddělení děje.“ Byl to hlas plukovníka Vogela. Dorn v panice upustil sluchátko, a to se zřítilo na podlahu.

„Haló? To jste vy, Dorne? Co se to kčertu děje? Jste tam ještě?“

„Ano, pane.“

Dorn převyprávěl svou verzi Dürerovy smrti i to, jak v celé záležitosti postupoval.

„Tak mi připadá, že jste to tam pěkně pohnojili,“ řekl plukovník.

Dorn spěšně dodal, že se všemi fakty již seznámil majora Divalordyho, a ten převzal celou věc do vlastních rukou. Plukovník cosi zachrochtal a zavěsil.

Dorn zůstal několik okamžiků ohromeně a neschopen pohybu sedět na své židli, ale pak se sebral a pustil se do vlastních telefonátů. Teprve když si vylil hněv na

všech podřízených v budově, začínal znovu získávat ztracenou sebejistotu a vyrazil z kanceláře, aby si zchladil žáhu na každé nižší šarži, která mu náhodou přijde do cesty. Aby sám sobě dodal zdání, že má něco na práci, popadl obsah jedné přihrádky z regálu a napěchoval ho bez ladu a skladu do příručního kufříku. Takto vyzbrojen se vydal kroužit po budově a hledat oběť, kterou by mohl terorizovat.

Hned na konci první chodby šťastně natrefil na skupinku vězňů netečně drhnoucích podlahu. Věnoval jim celých pět minut svého času, přičemž svou výchovnou lekci završil tím, že vzal kbelík s vodou a vylil ji na ně. Pak si šel dál svou cestou zas o něco spokojenější se životem.

Jakmile zabočil za roh, téměř se srazil s majorem Divalordym, jehož tvář byla dokonce i v nejasném vězeňském osvětlení mrtvolně bledá. Dorn škrobeně zasalutoval. Major jen potřásl hlavou.

„Narodili jsme se v těžké době. V moc těžké době, drahý příteli... Volají mne na jedenáctou k plukovníkovi do kanceláře. Mám obavy, že je tahle záležitost s Dürerem asi moc nepotěšila.“

Dorn zamručel jakési politování a pokračoval chodbou do armádního skladiště, které měl na starosti oberfeldwebel Thomas. Thomasovi vypomáhal Legionář a jemu samotnému byl tři dny v týdnu k ruce ještě Drobeček. Armádní skladiště bylo velice příjemné místo k práci. Podle rozkazu musely být všechny dveře uzamčeny a zevnitř zajištěny závorou. Díky tomu zůstávala veškerá aktivita odehrávající se uvnitř bezpečně utajena. Ve chvíli, kdy se objevil Dorn, byla právě v plném proudu partička karet. Než mu však Thomas otevřel dveře, nebylo už po kartách ani stopy a jak Drobeček, tak Legionář pilně čistili výzbroj.

„Tomuhle říkáte armádní sklad?“

Dorn se důležitě rozhlédl kolem. Neměl tu sice žádnou pravomoc, ale stálo za to alespoň to zkusit.

„Vypadá to spíš jako nějaká skládka než armádní sklad.“ Odkopl přes celou místnost prázdnou krabici od patron a obrátil se na Thomase.

„Jak by se vám líbilo, kdybych o tomhle všem podal hlášení - o tomhle bordelu, o tomhle - o tomhle chaosu? No? Vy víte, že bych mohl. Kdyby se mi líbilo, mohl bych vám u plukovníka Vogela pořádně znepříjemnit život. Já to samozřejmě neudělám, ale rádím vám, Thomasi, dohlédněte na to, ať to tu trochu vypadá.“

„Mně to vyhovuje, jak to je,“ odvětil s nezájmem Thomas.

Nastalo ticho. Dorn varovně pokýval hlavou a otočil se k odchodu. Ještě než tak učinil, zastavil ho Legionářův hlas.

„Docela trapas, tahle věc s Gustavem, že jo?“ „Nemluvte mi o tom!“ vyštěkl Dorn. Jeho vyrovnanost byla tatam. „Jak se tohle mohlo stát! Ztracená svině!“

„Kdo? Myslíte feldwebela Lindenbergu?“

„Ale vůbec ne! To platilo na Gustava Dürera. Jak může zkušenější dozorce udělat takovou pitomost! Přes dvacet let služby, a on se nechá uškrtit šílencem...“

„Doplatil na svoji bezstarostnost,“ podotkl Legionář. „To se může stát jen na místě, jako je tohle.“

Dornovi nebezpečně zasvítily oči.

„Co tím chcete říct? Snažte se mě urazit?“ Legionář na něj šokovaně pohlédl.

„Ten to ne! To by mě ani nenapadlo.“

„Navíc,“ přispěchal na pomoc Drobeček, „nebyla to přece vaše chyba, že k tomu došlo, nebo jo?“

Nikdo vás nemůže z ničeho obviňovat. Jen nešťastnou náhodou se to stalo právě ve vašem oddělení, to

je přece jasná věc, že jo? Prostě,“ dodal filozoficky, „pokaždý musí bejt nějaký poprvé, nebo ne? Víc se k tomu nedá říct. To se stane i nejlepšímu z nás. Bejt váma, nic bych si z toho nedělal.“

Dorn si náhle uvědomil, že Drobeček je tentýž užvaněný ňouma, který ho prve tak zmátl.

„Neříkal jsem, že vás už nechci v životě vidět?“ „Přesně tak,“ potvrdil Drobeček s pohotovým úsměvem. „Řekl jste, ať mi dají nějakou jednoduchou práci, protože s ničím složitějším si nedokážu poradit... Tak tu čistím zbraně, pane.“

„Tak pokračujte a čistěte!“ zařval Dorn. Vypochodoval ven a práskl za sebou dveřmi. Ten dementní trouba znovu otrásl celým jeho pocitem dokonalosti a osobním zadostiučiněním. Teď může začít úplně znovu.

Vyrazil chodbou pryč a zdálo se mu, jako by jeho podezřívavé uši zaslechly za zamčenými dveřmi armádního skladiště výbuch bujarého smíchu.

KatZ a Schröder přijeli do Torgau brzy ráno, a to přímo z Berlína. Kráčeli bok po boku jistým krokem, hlavy skloněny ruce v kapsách.

Jen o několik hodin později nás opět opustili. Vraceli se zpět do Berlína, ale cosi v jejich chůzi se změnilo. Kroky se zkrátily Ztěžkly znejistěly; nohy tahali neochotně za sebou. Hlavy vtažené hluboko mezi ramena se jim sklíčeně klimbaly

„Ten sráč,“ ulevil si KatZ. „Normální zavšivenej, smradlavej sráč, ten plukovník. „

„A dělostřelectvo k tomu. „

„Celá armáda, dokonce i eses. „ Ticho.

„Co myslíš?“ „Jako co?“

„Co myslíš, může na tom něco bejt?“ „S tou ruskou frontou?“

„Hm. „ Další ticho.

„Jak by mohl takovej zavšivenej, smradlavej sráč jako tenhle plukovník mít nějaký vliv? No to mi řekni. Vždyť není dokonce ani z eses. „

Katz pevně stiskl rty.

„Tihle zavšivený, smradlavý plukovníci mají někdy víc vlivu, než bys myslel. „

„Seš si tím jistý?“ „To si piš. „

Ploužili se tiše dál směrem k nádraží. „Ten sráč!“ povzdechl si hořce Schröder.

Kapitola osmá

BRZY ráno byl feldwebel Lindenberg vyveden k popravě. Doprovázeli ho Porta s Drobečkem, každý u jednoho lokte.

Lindenberg byl oblečen ve své zelené uniformě, jen hlavu měl holou, přesně podle předpisu. Naproti tomu Porta i Drobeček měli ocelové helmy, které se v chladném, šedém úsvitu zlomyslně blyštěly. Na ramenou se jim houpaly ručnice a těžké boty nekompromisně duněly po dláždění.

První rota pod vedením nadporučíka Ohlsena už byla na místě. U stěny stál opřený kapitán místní posádky s kaplanem a důstojnickým medikem. Na vzdálenější straně dvora, u malých dvířek, si v očekávání hověli dva lékaři pomocníci.

Lindenberg se po všech nervózně rozhlédl. Až dosud se mu dařilo zachovat si důstojnost. Měla mu odvaha v posledních okamžicích selhat? Drobeček se ho snažil na půl úst povzbudit.

„Hlavu vzhůru, kamaráde. Nedopřej těm troubům to potěšení. Jsme s tebou.“

Lindenberg se pokusil usmát. Zdvihl hlavu a vzdorovitě vykročil k popravčí četě. Když došli na stanovené místo, klidně se postavil a zdvihl ruce, aby mu je Drobeček mohl upevnit do řemenů, které držely odsouzence ve vzpřímeném postoji až do samotné střelby. Přistoupil kapitán se šátkem na zavázání očí, ale Lindenberg zavrtěl hlavou.

„Dejte to pryč, nebudu to potřebovat. Chci vidět, co se děje.“

„Jak si přejete.“

Kapitán lhostejně pokrčil rameny a vrátil se na své stanoviště u zdi. Lindenberg si za jeho zády pohrdavě odplívl. Po chvíli ticha zvedl nadporučík Ohlsen ruku. Lindenberg si uvědomil, že hledí do hlavní snad tisíce pušek, všech mířících na malý kousek bílého hadříku, přišpendlený na jeho hrudi a značící polohu

srdce. Srdce, bijícího v téhle chvíli tak divoce a nepravdivě, že Lindenbergovi připadlo, že musí zemřít na nějaký záchvat ještě dřív, než se ho dotkne první kulka. Zmocnila se ho obrovská panika. Začal ztrácet vědomí, hlava se mu zatočila, krev rozbušila v uších. Na okamžik si pomyslel, že každou chvíli padne k zemi, ačkoli dobře věděl, že je to nemožné, protože je přivázaný.

Musí ovládnout svou slabost. V posledním okamžiku nesmí podlehnout; Dlužil to Drobečkovi, Portovi i všem ostatním - všem těm mužům, kteří stáli pevně na jeho straně, kteří s ním soucítili, a přesto právě oni ho teď měli zastřelit. Námořníci v modrém, hoši z tankového pluku v černém, odsouzenec v zeleném.

Hezký obrázek.

Lindenberg zvedl hlavu a očima se setkal s Drobečkem, který stál až na konci roty a tyčil se nad ostatní. Lindenberg mu věnoval poslední úsměv, úsměv odpuštění. Drobeček neznatelně pohnul puškou tak, že už nemířila na kousek bílého hadříku, ale někam nad odsouzenecovo levé rameno. Nemohl osobně udělat nic pro to, aby zastavil popravu, nedokázal však ani v nejmenším vystřelit na přítele. O několik vteřin později následoval Drobečkova příkladu i Porta. Lindenberg naplnil hluboký pocit vděku. Tento bezmocný důkaz přátelství jej dojal tak silně, že mu po tvářích začaly pomalu stékat slzy. Nebyly to slzy slabosti, proto se za ně nestyděl.

Jeden z vojáků náhle omdlel. Mladý chlapec, sotva starší osmnácti let. Zhroutil se na místě jako podt'atý a padl na obličej. Na dláždění zazvonily jeho brýle, puška vypadla z rukou. Nikdo mu nevěnoval pozornost.

Ubožák, na tyhle věci je ještě příliš mladý.

To byla poslední Lindenbergova myšlenka. V příští chvíli zarachotily pušky. Ozval se jeden dušený výkřik, pak ticho.

Nadporučík Ohlsen vystoupil s revolverem v ruce, ale rány z milosti nebylo třeba. Lindenberg byl mrtvý. Ohlsen hleděl chvíli s nehnutou tváří dolů na tělo, pak se tiše zařadil zpět. Na znamení důstojnického medika přinesli jeho dva sanitáři nosítka, položili na ně tělo a zmizeli v malých dvířkách vedoucích do krematoria. První rota odpochoďovala do kasáren. Profesora zvedli z dláždění na nohy. Opodál kdosi tiše, bezstarostně zvracel.

Drobeček s Portou se společně procházeli.

„Nezbejvá nám než čekat,“ zamumlal Drobeček. „Nezbejvá než čekat, až si to s nima budeme moct vyřidit. Bastardi.“

Nemusel vysvětlovat, koho má na mysli. Porta mu dobře rozuměl.

„Přijde den,“ řekl, „a my si dáme setsakra pozor, kam míříme. Mrzelo by mě, kdybych minul!“

Odbilo pět hodin. Přesně před dvaceti minutami vyšel Lindenberg naposled ze své cely. V jedenáct dopoledne převázal hauptfeldwebel Dorn desky s jeho případem a mohl ho nadobro pustit z hlavy.

Všechny potřebné listiny byly sepsány, všechny nezbytné formuláře vyplněny. Celkové náklady za akci vypočítal na 1290,05 marek. Všude, kde bylo třeba něco podepsat, použil razítko majora Divalordyho, všechno zapečetil do úřední obálky a připravil k odeslání. Tak to by bylo. Celou záležitost měl z krku a odvedl dobrou práci. Konečně si mohl dopřát odpočinek.

Dorn se uvelebil na své židli, s nohama na stole a jedním z majorových doutníků v ruce. Otevřel spodní zásuvku svého stolu a pod Völkischer Beobachter zapátral rukou po pornografickém albu, pak se se spokojeným povzdechnutím pohodlně usadil a počal lupou studovat ty nejoplnější fotografie.

Doba kolem oběda byla Dornovou nejoblíbenější částí dne. Všichni ostatní měli totiž své práce až nad hlavu a nikdo ho tedy nerušil. Ti, kteří si přece jen dovolili vetřít se do jeho soukromí, brzy na vlastní kůži pocítili Dornovo rozladění a jen největší hlupáci a největší poctivci ho přišli v tomto rizikovém čase otravovat s vězeňskými problémy podruhé. Jedinou výjimkou byl telefon: ten jej čas od času vyrušil zvoněním tak neodbytným, že ho stěží mohl ignorovat. Právě teď znovu zazvonil, ani ne deset minut po tom, co si Dorn zapálil doutník a usadil se k zaslouženému odpočinku. Rozladěně zvedl sluchátko.

„Dorn. Kdo volá?“

Byl to nějaký feldwebel a chtěl vědět, co má udělat s Lindenbergovými věcmi.

„Jakými věcmi? Je tam něco zajímavého?“

„Ani ne, pane. Pár ušmudlanejch dopisů a nějaký hadry.“

„Pošlete to na vojenský soud,“ řekl Dorn a při pohledu lupou mu proběhlo tělem příjemné vzrušení.

„Můžou si tam s tím třeba vytříť zadek... A ještě něco, feldwebele,“ jeho hlas o tón zhrubl, „dokud vás mám na telefonu, chtěl bych vám ještě připomenout skutečnost, že jsem velmi zaneprázdňený člověk a nepřeji si být nadále vyrušován kvůli podobným trivialitám. Trochu samostatnosti, feldwebele. A nebudu vám to opakovat.“

„Rozumím, pane.“

Dorn zavěsil a vrátil se ke svému doutníku a fotografiím. O pět minut později přišlo druhé vyrušení. Po ostrém zaklepání na dveře vstoupili bez vyzvání dva muži. Byli oblečeni jako dvojčata. Oba měli na hlavě měkký, plstěný klobouk s promáčknutou střechou, hnědé boty vrzající při chůzi a dlouhé kožené kabáty dopnuté až ke krku. Jejich tváře se lišily, jen oči měli oba tytéž: světle šedé, chladné a hrozivé. Dorn na ně s nohama dosud na stole drze pohlédl. V tom okamžiku mu však po páteři přeběhl mráz, až se mimoděk otřásl.

„Komu vděčím za tohle vyrušení?“ zeptal se.

„Těžko říct.“ Větší z obou mužů se obrátil na svého společníka. „Čemu myslíš, že tak může vděčit za tohle vyrušení?“

„Možná tomu, že jsme s ním my dva chtěli prohodit pár slov.“

„Co má tohle znamenat?“ řekl Dorn. „Kdo jste?“ „Katz a Schröder.“ Znělo to jako v nějaké muzikálové komedii. „Katz a Schröder k vám zavítali na návštěvu. To jsme my.“

Vyšší muž, podle všeho Katz, se na Dorna mile usmál. „Nenabídnete nám něco k pití, hauptfeldwebele?“ Dorn zůstal na oba muže v naprostém ohromení zírat.

Bylo na nich něco, co ho silně znepokojovalo, přesto však odmítl ihned kapitulovat. Měl koneckonců čisté svědomí. Ať byli kdokoli, ať je sem kdokoli poslal, Dorn se neměl čeho bát. Nicméně cítil se v jejich přítomnosti značně nesvůj. Pomalu sundal nohy ze stolu a zasunul pornografii do své skrýše.

„Promiňte, pánové. Mohu vám nabídnout jen čistou vodu. Můžete si ale samozřejmě kdykoli poslat do kantýny pro pivo.“

„Samozřejmě,“ přitakal s úsměvem Schröder. „Tak je to jediné správné. Počínáte si velice dobře... Ale, dokud na to myslím, hauptfeldwebele - už žádné nohy na stole, ano? Je to koneckonců fihrerův majetek.“

„Co tady chcete?“ otázal se opatrně Dorn. „Tohle je vojenské zařízení. Nic pro civilisty.“

Oba domnělí civilisté si vyměnili pobavené úsměvy, ale neřekli nic. Dorn se postavil, podepřel se rukama o desku stolu a naklonil se k nim.

„Jestli mi to okamžitě nevysvětlíte, budu nucen zavolat na vás strážu a dát vás vyvést. Tohle je moje kancelář a já jsem zaneprázdňený člověk. Vaše chování a vaše způsoby se mi vůbec nelíbí. Nemáte právo sem bez dovolení takhle vpadnout. Buď vyklopte, o co vám jde, nebo vypadněte.“

Dorn se musel uchýlit k vyhrožování, protože nic jiného mu už ani nezbývalo. Odstoupil a čekal na následky. „Bravo,“ zamumlal Schröder nezřetelně.

Odfíkl si a obrátil se na Katze.

„Drink nám sice nabídnout nemůže,“ řekl, „ale je tu cítit, že ten člověk kouří velice dobré doutníky. V zájmu pohostinnosti,“ prohodil pak k Dornovi, „si myslím, že by mohl krabičku vyndat.“

Jako by Dorn předtím vůbec nic neřekl. Šlo o zjevnou urážku a on teď neměl na výběr. Se stisknutými rty natáhl ruku a zazvonil pro strážu. Katz se mu vysmál do tváře.

„Jeden dozorce bude těžko stačit... Budete potřebovat aspoň tři! Tři siláky a tupce. Čím silnější a tupější, tím lepší... Pak budeme požadovat volný stůl, psací stroj, tři židle a dvě lampy s pětistovkovými žárovkami. Doufám, že to tu všechno máte? Je to totiž vaše povinnost, hauptfeldwebele, všechno to pro nás zajistit.“

Dorn na něj jen vytřeštěně civěl.

„O čem to proboha mluvíte? Proč jste sem přišli?“ „Vskutku,“ řekl Schröder, potlačuje zívnutí, „kdyby si jen dokázal přiznat vlastní omezenost =

Byl však přerušen příchodem dozorce doprovázeného jedním seržantem.

„Tak tady máte tu svoji stráž,“ oznámil Schröder, aniž se ohlédl. „Co jste mu to vlastně chtěl?“

Dorn několikrát polkl, pak ukázal prstem. „Vypadněte, vy idioti! Nevidíte, že mám společnost?“

Dozorci vyvalil oči a seržant jen zamumlal cosi jako

„poplach“. Pohled na ty dva tupě zírající obličeje byl už na Dorna příliš.

„Vypadněte!“ zařval. „Kolikrát se vám musí opakovat rozkaz, než ho ráčíte uposlechnout?“

Oba vojáci spěšně zasalutovali a opustili místnost. Dorn si uhladil hřbetem ruky obočí a zauvažoval, zda z něj vyzařuje více autority, když sedí nebo když stojí. Nakonec se rozhodl, že alespoň pro tento okamžik zůstane stát. Jediným problémem bylo, co s rukama. Klátily se mu u boků a byly jen na obtíž. Dal si je za záda, ale hned si připadal jako nějaký školáček, tak je sepnul před sebou, jenže to se zas cítil jako kněz. Pak je nechal volně klesnout podél těla, takže mu dlaně visely až kdesi u kolenou, a jemu připadalo, že má na každém zápěstí přivázáno tunové závaží. Bylo mu jasné, že Katz a Schröder ho po celou dobu sledují a v duchu se smějí jeho rozpakům.

„Už jste připraven?“ zeptal se měkce Schröder. „Připraven na co?“ Dorn se obrátil k tazateli s posledním pokusem převzít kontrolu nad celou situací. „Nevím, odkud jste vy dva, pánové, přišli, ale radím vám, abyste se tam co nejdříve zase vrátili. Nechápu, co byste po mně mohli chtít. Po pravdě řečeno, začínáte mě otravovat.“

„Slyšel jsi to?“ zeptal se Schröder. „Copak je to opravdu takový hlupák, že mu ještě nedošlo, odkud jsme přišli?“ „Je to možné,“ odvětil Katz. „Většina těchhle lidí je neobyčejně nedovtipných.“

„Už mi dochází trpělivost!“ vybuchl Dorn. „Bud' okamžitě opustíte moji kancelář, nebo budu nucen zavolat plukovníka Vogela - a to, to vás mohu ujistit, může mít hodně nepříjemné následky.“

„Pro plukovníka Vogela,“ přikývl Schröder. „Ne pro nás. Jsem si jist, že kdyby věděl, že tu jsme, měl by dost rozumu, aby nám šel z cesty.“

Katz obešel stůl a usadil se na Dornovu židli. Dal si nohy na stůl, otevřel jednu zásuvku a začal se v ní znuděně přehrabovat. Pak si rozepnul vrchní knoflík svého kabátu a pohodlně se opřel dozadu. Dorn si již bezmocností ani netroufal protestovat. Když si teď pozorně Katze prohlížel, všiml si hrozivě vybouleniny pod jeho pravou paží, která mohla znamenat jediné: ten muž tam měl revolver. Mrkl na Schrödera a spatřil totéž. Ve chvíli, kdy si uvědomil pravdu, zaplavil jeho záda studený pot.

„Vy jste z gestapa?“

Oba muži se okamžitě rozesmáli, jako by se Dornovi podařil náramný vtip.

„Tomu to pálí,“ vyprskl Schröder. „U Dachau, tomu to fakt pálí! Pěstujte si svůj bystrý úsudek, příteli, a máte šanci se tu ještě pěkně dlouho udržet.“

„Jen v případě,“ podotkl Katz, „že je mu souzeno zemřít přirozenou smrtí.“

„Jistě.“ „No a teď...“ Katz upřel pohled na Dorna, třesoucího se na druhé straně stolu, „do práce. Jsme, Schröder a já, z RSHA 4-2A a rádi bychom si s vámi promluvili o těch věcech, co se tu ve vězení dějí.“

„Věcech? Jakých - věcech?“ „Ten atentát.“

Schröder si odplivl na zem a rozmázl slinu botou. Není to žádný džentlmen, pomyslel si Dorn bezmocně. Jinak by mi tu neplival po podlaze.

„Kde je?“ obořil se na něj náhle Katz.

Dorn se donutil odtrhnout zrak od děsivého pohledu na Schrödera, který zamazával svůj plivanec do koberce. „Kde je kdo?“

Katz luskl prsty.

„Ten šílenec z Torgau..., ten blázen..., ten atentátník. Kde je?“

Dorn tupě pohlédl z jednoho muže na druhého. „Dobře,“ řekl trpělivě Katz. „Jestli je na vás ta otázka příliš složitá, nemusíte odpovídat. Jen zaříd'te, ať nám sem toho člověka pošlou.“

„Vy s ním chcete mluvit?“

„Dalo by se to říct i tak.“ Katz poslal Dornovi úsměv, v němž nebyla ani špetka humoru nebo porozumění. „Ne že by nás vaše společnost intelektuálně neuspokojovala, bohužel však nemůžeme věnovat celý den zábavě. Věřím, že vy, o kom se všeobecně ví, jak jste pracovně vytížený člověk, nás plně pochopíte. Pošlete nám sem toho vězně a nechte nás vyřídit, co potřebujeme.“

Dorn ztěžka polkl. Vnitřnosti se mu náhle stáhly v křeči a udělalo se mu zle.

„To není - není možné.“

„Co není možné?“ zeptal se přátelsky Katz.

„Ten zločinec - dnes ráno šel před popravčí četu.“ Dorn zvedl bezmocně ruce. „Je mrtvý a pohřbený. Celá záležitost je uzavřená.“

Schröder pomalu vykročil směrem k Dornovi. „Vy si asi myslíte, že jste náramně vtipný?“

„Ale vůbec ne,“ odporoval Dorn. „Toho muže popravili.“

Schröder si vyměnil pohled s Katzem a odfrkl si.

„V tom případě, můj drahý příteli, vám musím sdělit, že jste se osobně dopustil sabotáže vyšetřování zločinu proti Říši a zároveň porušil paragraf 1019 trestního zákona. Předpokládám, že víte, co to znamená?“

Dornovy potní žlázy zdvojnásobily svůj výkon. Ovanul ho chlad a celý svět se s ním zatočil.

„Ale já za to nenesu zodpovědnost. Já tu nevydávám rozkazy, já jsem jen připravil doklady =

„Přesně tak. Vy jste připravil doklady.“ Schröder vymrštil ruku a popadl Dorna za límec košile. „Varuju vás. Jestli nám okamžitě nepřivedete vraha, můžete se spolehnout, že se před popravčí četou brzy ocitnete sám. Vy jste připravoval dokumenty, vy jste zapsal výpovědi, vy jste prověřoval důkazy, vy jste udělal všechnu práci - vy nám teď přivedete vraha. Jakéhokoli vraha chcete, ale někoho tu prostě chceme mít. Je to jasné?“

Dorn tiše otevřel ústa jako mořská sasanka. Jeho mozek se zmítal ve stavu strachu a zmatku. Před očima mu tančily vidiny popravčí čtyř a ruské fronty. A za všechno může ten mizera Gustav Dürer. Byly s ním problémy, dokud byl naživu, a jsou s ním jen problémy i teď, když je mrtvý. Jaká ironie, že on sám ho dosadil na toto místo! Dorn se však najednou probral. Jestli je tohle konec, tedy dobrá, je to konec. Jen ať vidí, jak se chová pravý hauptfeldwebel. Dost bylo shovívavosti k podřízeným. A konečně i k nadřízeným, když se to tak vezme. Už nese na ramenou svou část břemene víc než dlouho. Od téhle chvíle bude tvrdý, tvrdý jako ocel z Kruppových závodů.

Schröder zatím pustil Dornův límec a mával mu před obličejem svým prstem, mimochodem nijak zvlášť čistým. „Naposled vám opakuju: buď nám přivedete vraha, nebo jste mrtvý muž.“

Ticho. Dorn zůstal strnule stát, ruce u boků, tvrdý jako ocel z Kruppových závodů. Náhle se k životu probudil Katz.

„Posaďte se,“ stroze pokynul k židli uprostřed místnosti. „Jste zatčen.“

Dokonce i ocel z Kruppových závodů se pod přímým úderem oťrese. Dornovo srdce se na okamžik zastavilo, aby se následně opět zběsile rozbušilo a vehnalo mu tepající krev do uší. Je konec mírumilovným dnům stráveným s majorovými doutníky a albem lechtivých fotografií. Místo toho teď sám sebe viděl drhnout podlahy, vytírat zašpiněné vězeňské toalety nebo sedět zavřený v cele v Glatzu jako obyčejný kriminálník. Či snad dokonce - a z toho měl největší hrůzu - být odsouzen do Ef. samotného Torgau, kde ho všichni vězni znali jako hauptfeldwebela a kde by ho všichni zcela jistě nesnesitelně ponižovali.

Katz se usadil k psacímu stroji a zasunul do něj čistý list papíru.

„Jméno? Věk? Vyznání?“

Vyplnil obsáhlé hlášení se čtyřmi hlavními nadpisy: Sabotáž, Protizákonné jednání, Zanedbání povinností a Padělání dokumentů. Když byl se vším hotov

k vlastní spokojenosti, podal Dornovi pero k podpisu. Čistě ze zvyku dodal Dorn za podpis i slovo „hauptfeldwebel“. Katz mu vytrhl pero z ruky a slovo přeškrtnal.

„Na to můžete zapomenout. Vy už nejste hauptfeldwebel. Jste ve vazbě, jste osoba bez jakéhokoli postavení.“ V tomto pokořujícím okamžiku se otevřely dveře a vstoupil důstojník. Vzrůstem sice nepatrný, přesto však byl nejvýše postavenou osobou v místnosti. Byl to sám plukovník, oděný ve světle šedé uniformě armádního sboru, ozdobené dvěma stříbrnými umrlčími lebkami. Kolem pasu měl široký kožený opasek a pouzdro s černým revolverem P.38. Na muži tak malé postavy nabýval revolver rozměrů kulometu. Plukovníkův levý rukáv byl prázdný; kolem krku mu visel Croix de Chevalier.

Významně vkročil do místnosti, vědom si vlastní důležitosti. Dorn ihned vyskočil do pozoru.

„Hauptfeldwebel Joa-“ Náhle se zarazil a opravil. „Joachim Dorn, právě ve vazbě, pane.“

Plukovník nehnul ani brvou. Stál strnule s očima chladně upřenýma na oba muže z gestapa. Katz i Schröder se instinktivně zvedli na nohy. Již se necítili tolik jisti svou převahou. Dorn nedokázal zabránit tomu, aby se mu neroztřásla kolena. Srazil nohy těsně k sobě a celý se rozklepal. V plukovníkově přítomnosti se vždy cítil poněkud nesvůj. Zavládlo ticho, prodlužované až k nesnesitelnosti. Prolomil je nakonec sám plukovník.

„Tihle muži,“ znechuceně hleděl na Katze a Schrödera, „zřejmě patří k tajné policii?“

„Ano, pane,“ potvrdil Katz s nejistým úšklebkem. Nesnášel výraz tajná policie. „SS stabscharführer Katz v doprovodu svého asistenta SS Oberscharführera Schrödera. Byli jsme sem posláni sepsat hlášení o incidentu, který se udál včera ve druhé sekci věznice a při němž byl jedním z vašich vězňů zavražděn jistý Gustav Dürer.“

„Předpokládám, že jste již shromáždili dostatek materiálu k sepsání svého hlášení?“

Plukovníkova otázka vyzněla spíše jako konstatování. Pronesl ji zdvořilým, přesto však výhrůžným tónem. „Co se hauptfeldwebela Dorna týče - smím se zeptat,

zda je podle vás do vraždy nějak zapleten?“ „Ne, pane. Do vraždy samotné nikoli.“

„Ale?“ Plukovník zdvihl obočí. Nozdry se mu slabě zachvěly jako psu, který náhle zjistí, že je na správné stopě. „Můžete mi tedy prozradit, co vy dva, pánové, dosud pohledáváte v této kanceláři?“

Vytáhl z kapsy zlaté hodinky a zkontroloval čas s velkými hodinami na stěně.

„Pokud mé informace souhlasí - o čemž nemám sebemenší důvod pochybovat - prošli jste vrátnicí v 9.37. Teď máme 17.14. Jste ve věznici již 7 hodin a 37 minut a já jsem dosud neměl to potěšení se s vámi setkat - dokonce i teď jsem to já, kdo musel přijít za vámi, což se mi zdá být poněkud neuspokojivý stav událostí.“

Katz otevřel ústa, jako by chtěl promluvit, ale v poslední chvíli si to zřejmě rozmyslel. Plukovník pozdvihl i druhé obočí.

„Možná vám neřekli, že jsem to byl právě já, a ne druhá sekce, kdo zařídil, aby vás sem poslali?“

„Ale ano, pane,“ odvětil Schröder s nerozumným nadšením. „Bylo nám řečeno, že jste si vyžádal vnější prošetření celého případu.“

„Skutečně?“ Plukovník mu věnoval mrazivý úsměv. „V tom případě mi naprosto není jasné, jak se mohlo stát, že jste mě po mém příchodu sem zapomněli navštívit?“

Katz byl ušetřen trapného úkolu nalézt na tuto otázku uspokojivou odpověď, protože se rozletěly dveře a dovnitř vpadl major Divalordy.

„Dobré jitro, dobré jitro!“ spustil svým obvyklým radostným tónem. „Dneska se nám venku udělalo = ‘ Uprostřed věty se zarazil. Jeho úsměv povadl. Podí

val se na Dorna, na plukovníka, na oba příslušníky gestapa. Několikrát mu nervózně zacukalo obočí a koutky úst. Stal se očividně středem veškeré pozornosti. Z ticha, které se rozhostilo kolem, bylo jasné, že vpadl doprostřed čehosi významného, a ve snaze o sebevyjádření začal tedy major žvatlat jakési nesmysly. Všichni mu vstojí vážně naslouchali, dokud mu uprostřed jedné věty trapně neselhal hlas. Znovu se rozhostilo to protivné ticho.

„Nemám nic zvláštního k hlášení, pane,“ prohlásil bázkově major.

„Vskutku?“ Plukovníkova obočí se opět zvedla, tentokrát obě současně. „Ve všem tomhle rozruchu vy nemáte nic zvláštního k hlášení? Aha.“

Major rozpačitě zašoupal nohou po podlaze. Zamumlal cosi o nešťastném incidentu, který se včera udál.

„Více než nešťastném,“ přerušil ho plukovník. „Řekl

bych spíš katastrofálním. A následky tohoto ‚nešťastného incidentu‘, majore Divalordy, jsou značně nepříjemné.“ „Přesně tak, pane,“ přikývl srdečně major. „Totéž jsem si říkal i já. Značně nepříjemné.“

„Pro mne ani tak ne,“ řekl plukovník. „Ne, pane?“

„Ne, majore. Ani ne tak pro mne jako pro vás.“ Major Divalordy naprázdno polkl. Cítil, jak mu po celém těle začíná vyrážet pot. Plukovník si na oko nasadil monokl a natáhl ruku pro papíry, které svíral v dlani Katz. Ten mu je beze slova předal a okamžitě se postavil do pozoru.

Plukovník jen zběžně prolétl první stránku a odhodil štos pohrdavě na stůl. Sundal si monokl a pečlivě si prohlédl nejprve Katze, potom Schrödera.

„Záměrně jste neuposlechli mých rozkazů. Měli jste své hlášení odevzdat na velitelství - to jest mně osobně. Namísto toho si tu hrajete v druhé sekci na soukromé detektivy a vynášíte rozsudky nad jedním z mých hauptfeldwebelů.“

Katz ani Schröder nic neřekli. Upřeně hleděli k fotografii Adolfa Hitlera, jako by v ní hledali povzbuzení a inspiraci.

„No výtečně,“ řekl plukovník. „Chápu vaše mlčení tak, že přiznáváte svou vinu. Za několik okamžiků si

vás zavolá můj pobočník. Připravil sám hlášení o celé věci a na jistých dokumentech potřebuje váš podpis. Dnes večer vás očekávají zpět v Berlíně. Odtud budete převeleni na jiné oddělení - někam na východní frontu. Preji vám hodně štěstí, pánové.“

S tím byli oba hrdinové z gestapa propuštěni. Plukovník se k nim otočil zády a oni bez jediného slova opustili místnost. Teď přišla řada na Dorna.

„Jste už hauptfeldwebelem celkem slušnou dobu,“ spustil plukovník nečekaně mile. „Dobře vás sleduji, Dorne, a zdá se mi, že v posledních několika měsících je pro vás vaše práce poněkud - náročná, mohu to tak říct? Poněkud nudná? Jste dobrý voják, já to vím. Cítím ve vás touhu skončit s tímhle kancelářským životem a vlastnoručně popadnout fűhrerovy nepřátele za krk... Nemám pravdu?“

Dorn přikývl na souhlas. Co jiného mohl ostatně také dělat?

„Váš talent se tady promrhává na papírování,“ pokračoval melancholicky plukovník. „Muž s vaším talentem, s vaším zápalem, vaší oddaností a věrností vlasti měl být už dávno v aktivní službě. Venku s ostatními, tam na frontě... Byl jste celé ty roky velice trpělivý, Dorne. A to nezůstalo nepovšimnuto. Teď je třeba vás za to odměnit. Přišla vaše šance...“ Plukovníkův hlas poněkud ztvrdl. „Vaše doklady jsme odeslali už předem. Buďte připraven za hodinu vyrazit. Příjemnou cestu a hodně štěstí.“

„Dočista omráčený a zděšený Dorn jen zasalutoval a vyplížil se z místnosti. Nic nebylo jeho myšlenkám a touhám vzdáleno tak jako právě osobní konfrontace s fűhrerovými nepřáteli - pokud zrovna neseděli za pevnými mřížemi vězení jako v Torgau. Krev v něm vřela vzteky. Tolik let oddané služby a teď se mu plukovník takhle odvděčí. Pošle ho na frontu, aby tam zemřel jako ten nejposlednější voják. Kdyby jen fűhrer tušil, jak se zachází s jeho nejvěrnějšími služebníky.

Když za Dornem zapadly dveře, zůstal silně se potící major Divalordy s plukovníkem sám. Sympaticky se usmál, ale plukovník jeho úsměv neopětoval.

„Inu, majore, tohle je velice neuspokojivý obrat v událostech. Zajímalo by mě, kdo dostal ten absurdní nápad svěřit tuhle sekci na starost právě vám? Vy se pro ten úkol evidentně nehodíte. Nechal jste se vodit za nos obyčejným feldwebelem, a to vám nemohu tolerovat. Člověk je buď důstojník, nebo obyčejný voják. Co vy sám si myslíte, že jste?“

Major Divalordy křečovitě polkl. „Důstojník, pane.“

Snažil se přitom o sebevědomé zvolání; z jeho rtů však vyšlo obyčejné zamečení.

„Důstojník? Opravdu?“

Plukovník celou věc chvíli zvažoval.

„Jste zvláštní člověk, majore. Dal jsem vám šanci ukázat, co ve vás je, a dostal jsem se díky vám sám do nemalých problémů. Můžete být v podstatě rád, že jsem pro vás našel místo u ženijního pluku. Uvidíte spoustu akcí, budete mít plno příležitostí se osvědčit. Já osobně totiž upřímně pochybuji, že skutečně jste důstojník - ale budu jedině rád, když se ukáže, že se mýlím.“

K majorovu zděšení vyndal plukovník Vogel formulář s nadpisem Žádost o převelení a hodil ho na stůl.

„Myslel jsem si, že nebudete chtít ztrácet čas, proto

jsem již provedl potřebná opatření. Stačí, když to podepíšete, předáte mému pobočníkovi a uvidíte, že budete převelen bez jakýchkoli zbytečných průtahů... I vám, majore Divalordy, preji příjemnou cestu a hodně štěstí.“

Plukovník opustil místnost a major Divalordy tam ještě hodnou chvíli strnule stál, zabýváje se divokými úvahami o sebevraždě.

Nakonec zemřel roku 1948 na úplavici v zajateckém táboře v Tobolsku.

Všechny rozsudky vojenského soudu byly posílány k ověření na armádní právní oddělení. Každý případ musel dostat oficiální podpis hlavy celého oddělení, generála von Grabacha, než mohl být proveden rozsudek.

Von Grabach proslul však spíše svými zálibami než právními znalostmi. Byl znám pro své děvkaření a slabost pro láhev koňaku. Vyžíval se v nákladném životním stylu, zajímal se mnohem víc o sadu svých kravat a lesk kožených bot se stříbrnými ostruhami než o ty svěštější aspekty armádního života.

Již uplynulo mnoho let od doby kdy se ještě zatěžoval číst dokumenty, na které s takovou lehkostí připojoval své jméno. Rozsudky smrti nebo objednávky uzenin, pro něj to bylo jedno a totéž.

Kapitola devátá

GENERÁL VON GRABACH netrpělivě přecházel sem a tam po tlustém koberci ve své kanceláři a nepřítomným pohledem zíral ven na velkolepou scenerii okolí Landwehlkanalu, Místo vody a stromů však před sebou viděl postavu paní von Zirlitz v hedvábných růžových kalhotkách. Generál von Grabach zbožňoval růžovou barvu, a dokonce to u něj došlo tak daleko, že i on sám nosil růžové prádlo. Kromě toho samozřejmě zbožňoval i Ebbu von Zirlitz, svou současnou milenkou.

Každou chvíli pohlédl netrpělivě na hodinky a odečetl dalších pět minut z dlouhých hodin čekání, které ho ještě dělily od rozkoši nadcházejícího večera. Hodinky byly celé ze zlata, na těžkém zlatém řetízku.

Dostal je darem od městské rady v Bukurešti, kde čtyři měsíce působil. Bukurešť! To byly časy.

Nekonečné dny vyplněné tancem, večírky, dobrým alkoholem a tabákem, které jste dostali za babku.

Nekonečné noci plné dovádění a hýření. Jak tak na ty doby vzpomínal, připadalo mu, že snad každá žena, kterou v Bukurešti potkal, byla nádherná nymfomanka.

Tady v Berlíně to bylo jiné. Tady jste o ženy museli bojovat. A byl to zatraceně tvrdý boj. Nejhorší ze všeho ale bylo, že se člověk nemohl ani volně pohybovat, protože celé město se rojilo muži z SS. Příšerní typci. Chátra neotesanců, pro jaké by podle jeho názoru vůbec nemělo být v německé armádě místo, Při pomýšlení na ně stáhl von Grabach tvář do kyselého úšklebku. Otočil se k oknu a vyhlédl ven, kde za sebou dýchavičný remorkér táhl lenivými vodami kanálu řetěz nákladních člunů. Vrátil se v myšlenkách k paní von Zirlitz. Nesmí zapomenout poslat dopis svému příteli, generálovi, který velí divizi, k níž patří i kapitán von Zirlitz. Udatný kapitán nesmí dostat žádnou příležitost k nečekanému návratu. Znamenalo by to jen nepříjemnosti, a kdyby se něco doneslo až na Prinz Albrecht Strasse, mohlo by to mít i katastrofální následky. Žádný rozumně uvažující člověk by jistě skutečnost, že někdo spí se ženou důstojníka bojujícího na frontě, nepovažoval za zločin, bylo to naprosto přirozené a dalo se to ostatně i očekávat, jenže naneštěstí někteří muži, kteří drží v rukou otěže vlády třetí říše, se za rozumně uvažující lidi považovat nedají.

Opět se od okna odvrátil a začal rázovat sem a tam po tlustém koberci. Generálova kancelář, jak ostatně jeho hodnosti a postavení příslušelo, se podobala spíše elegantnímu salonku než skutečné kanceláři. A právě tady, na tomhle nádherně vyřezávaném psacím stole, podepisoval rozsudky smrti pro vězně z Torgau. Jenže v těchto okamžicích se jeho mysl nezaobírala žádnými rozsudky smrti, ale Ebbou von Zirlitz a jejími hedvábnými růžovými kalhotkami.

Ze snění ho vyrušil až příchod štábního důstojníka, který mu na stůl položil dvě složky dokumentů v růžových deskách.

„Promiňte, že vás ruším, pane. Tohle právě přišlo. Dvě žádosti z Torgau. Jednu jsme tu už měli - nějaký feldwebel od pěchoty, odsouzený za dezerci. Druhá je nová nadporučík od dělostřelců, shledán vinným z vraždy.“

„Díky, Walthere, nechte mi je tu. Podívám se na ně později, až budu mít čas. Taky by nás s těmi žádostmi mohli přestat otravovat, stejně dobře vědí, že je nikdy nenecháme projít.“ Generál si spokojeně vyndal zlaté pouzdro na doutníky. „Někdo jiný možná, ale my jsme

tvrdí hoši. Tahle bídna stvoření si ani lítost nezasluhují. Spáchali své zločiny a musí za ně zaplatit. Železná disciplína, Walthere, a já jednám podle toho, co říkám... Tady, vemte si doutník. Myslím, že vám bude po chuti, dostal jsem je přes Červený kříž až z Ameriky.“ Pobaveně se zasmál. „Co bych za to dal, kdybych viděl, jak by se asi tvářili ve Washingtonu, kdyby zjistili, kde ty jejich doutníky skončily.“

„Děkuji,“ odvětil Walther s chabým úsměvem.

Oba muži stáli bok po boku u okna a sledovali pochodující skupinu mladých rekrutů, vesele si zpívajících do kroku.

„Pěkní mládenci,“ poznamenal generál. „Opravdu pěkní mládenci. Mládí Německa, Walthere. Mládí Německa... Bůh jim žehnej!“

„Ano, přesně tak,“ přidal se Walther horlivě. „Včera jsem je osobně viděl trénovat. To jejich nadšení člověka přímo hřeje u srdce - každý z nich je připraven kdykoli položit za fűhrera život.“

„Hitlerjugend.“ Von Grabach zhluboka a s viditelným uspokojením nasál vzduch. „Řekněte mi, Walthere... abychom změnili téma - nebyl jste v poslední době v cikánském oddělení?“

„Byl jsem tam včera večer, pane.“ Generál vzrušením podivně zarehtal.

„A objevil jste něco - zajímavého? Někoho, koho byste mi mohl - doporučit?“

„Řekl bych, že ne, pane.“

Walther lítostivě zavrtěl hlavou a generál si dlouze povzdechl. „Není tam samozřejmě nedostatek žen, alespoň pokud člověk není příliš vybíravý. Ale žádná, kterou bych mohl vám osobně doporučit, pane. Žádná odpovídající vašemu postavení, jestli mi rozumíte.“

„Škoda. Důvěřuji v těchhle věcech plně vašemu úsudku, Walthere... Mimochodem, nepotkal jste se někdy na svých cestách s jistou Ebbou von Zirlitz?“

Cosí v generálově hlase Waltherovi napovědělo, že otázka není položena zas tak nenuceně, jak by se snad mohlo zdát. Zaváhal.

„Ebbou von Zirlitz?“ Pamatoval se na ni velice dobře. „To jméno mi nic neříká. Měl jsem s ní snad již někdy mít tu čest?“

„Zřejmě ne. Ostatně, na tom nezáleží.“ Generál mávl ve vzduchu doutníkem. „Není to důležité. Ptal jsem se jen kvůli jednomu svému příteli. Má pro tu dámu zřejmě slabost.“

Walther se připojil ke generálovu smíchu, ale myslel si přitom své. Ten starý blázen! Skoro každý zná Ebbu von Zirlitz. On sám s ní byl před několika měsíci na jednom večírku a věděl s jistotou minimálně o tuctu dalších mužů, kteří s ní něco měli.

„Tak dobře, Walthere. To by bylo pro tuto chvíli všechno. Až vás zase budu potřebovat, pošlu si pro vás.“ Generál ho propustil a vrátil se zase k oknu, ke svému tichému rozjímání a vnitřním představám Ebby v růžových kalhotkách. Pomalu a rozkošně se začala v jeho mysli svlékat, ale generálovi se ji našťástí podařilo zastavit dříve, než věci došly příliš daleko. Žádostivě odvděchoval svými širokými nozdrami, obrátil se zpět k psacímu stolu, zvedl jednu z růžových složek, ale hned ji zase odhodil, aniž jí věnoval jediný pohled, a natáhl se po telefonu.

„Ebbo? Jsi to ty, můj miláčku? Tady Claude... Počítám tu hodiny, srdíčko, které zbývají do dnešní noci.“ Poslal jí po drátě hlasitý, mlaskavý polibek. Ebba se rozmařile rozesmála.

„Nezapomeň na ten kožich, který jsi mi tak sliboval!“ „Dostaneš ho, drahoušku, nemusíš mít strach.“ Následující tři dny zůstaly růžové desky ležet netknuty a zapomenuty na von Grabachově psacím stole. Postupně se k nim přidávaly další z ostatních věznic, až se jich tu kupila pěkná hromada. Každá složka představovala jednoho odsouzence a jeho přátele a rodinu, netrpělivě čekající na jakékoli zprávy. Každá složka znamenala dny, týdny, snad i měsíce úsilí a obětování - neustálých návštěv u rozličných autorit, nekonečného cestování do nejdlejších míst, dopisů, telefonátů, slz a ponižování. Sestry odsouzených zaprodávaly svá těla, jejich otcové své duše. Ženy, matky a milenky opouštěly domovy a odcházely pracovat do berlínských továren, aby byly blíž a mohly do svých snah vložit více energie. Rodiny se vzdávaly značného jmění s nadějí, že tam, kde selhaly osobní prosby, mohly by zabrat alespoň úplatky. Byla to dlouhá a vyčerpávající bitva, než bylo vybojováno právo podat si žádost o milost, a když pak byla žádost schválena a předána k posouzení těm nahoře - co pak? Jen čekání. Den po dni, čekání na zprávy, které stále nepřicházely, s vědomím, že už jste skutečně udělali všechno, co bylo ve vašich silách, a celá záležitost se vám teď dostala z rukou.

Z vašich rukou do rukou generála von Grabacha. Jenže generál byl teď zaneprázdněný člověk, neměl čas na to, aby se zaobíral podružnostmi. Na dveře si nechal přibít velikou tabuli PRACUJI. ZA ŽÁDNÝCH OKOLNOSTÍ NERUŠIT. Dokonce i Walther ho vídal jen několik minut denně. Kolikrát měl stěží čas říci mu „dobré jitro“ nebo „dobrý večer“, jak rychle se generál prohnal jeho kanceláří. Z toho všeho si Walther vyvodil jediný závěr, a to ten, že záležitost s Ebbou von Zirlitz se zřejmě velice zdárně vyvíjí. Poznal to i z přivezeného slíbeného kožichu - ze sobolí kožešiny, dodaného přímo od vrchního komisaře ze skladu, který nedávno zkonfiskovala SS. Zabavené kožichy byly připsány vojsku bojujícímu na východní frontě, ale žádný se k nim nikdy nedostal. Vysocí důstojníci v Berlíně si odebrali svůj díl pro manželky, přítelkyně a milenky. Zbytek putoval do Polska, kde se o něj rozdělila okupující armáda. Vojáci v zákopech umírali od mrazu, ale koho by to zajímalo?

Vrchní komisař si vzal jeden kožich pro sebe a jeden pro svého přítele generála. Neměl sice generála nijak obzvlášť v lásce, ale věřil, že je třeba udržovat dobré vztahy s těmi, kteří by mu jednoho dne mohli

být prospěšní.

„Vaše práce vás jistě velice zatěžuje?“ nadhodil. „Jistě, přesně tak,“ souhlasil generál, zaujat mnohem více čištěním zubů stříbrným párátkem než diskusí o problematice své práce. „Pořád se objevuje něco nového. Člověk je celý den na nohou.“

Pohodlně se opřel v křesle a spokojeně usrkl doušek koňaku. Vrchní komisař měl jednu z nejelegantnější vybavených kanceláří v Berlíně; dokonce ještě elegantnější než sám generál.

„Znameníť koňak,“ podotkl.

„Není špatný, že?“ souhlasil potěšeně komisař. „Vyžádal jsem si ho ve Francii k léčebným účelům... Zrovna včera jsem kvůli němu poslal jednoho svého feldwebela do Spandau. Chytli ho při krádeži.“

Pohlédl na generála. „Doufám, že vojenský soud zhodnotí tento případ stejně vážně jako já. Z takových mužů je třeba udělat odstrašující příklad. Podle mého názoru by tu byl trest smrti zcela na místě.“

„Naprosto vás chápu. Osobně na ten případ dohlédnu.“ „To by mě potěšilo. Zdá se mi totiž, že se v poslední době do Služeb začíná vkrádat jakýsi nepořádek v disciplíně.“

„Nikoli z mého oddělení, to vám mohu zaručit. Mým krédem je železná disciplína. A jednám podle toho, co říkám... Jednou například přijel jeden muž z mého vlastního personálu o tři dny později z dovolené. Snažil se mi vnutit jakousi smyšlenou omluvu, ale já nejsem pro žádné polovičatosti. Všechno, nebo nic - to je jediný možný způsob. V naší vlasti není pro povaleče a parazity místo.“

„A co jste s ním tedy udělal?“

„Inu, zavolal jsem vojenskou policii a nechal ho zavřít. Pro podezření z dezerce. Požádal jsem o trest smrti. Paragraf 1 133, článek 9.“

Generál si promnul ruce a s nadějí v očích posunul svou prázdnou sklenku k láhvi koňaku.

„Kam bychom se dostali, kdybychom nechali lidi odcházet a přicházet, jak je napadne? Než byste se rozkoukal, celý pluk by se sebral a odešel domů, kdy by se mu zachtělo.“

„Přesně tak. Podle mého je náš vojenský řád až příliš tolerantní. Kolikrát člověk slyší, jak byl někomu zmíněn trest smrti a nějaký nepotřebný zmetek poslán válet se na frontu k takzvanému ‚trestaneckému praporu‘.“

„Za sebe vám mohu říct,“ podotkl von Grabach, „že jen velice zřídka vyhovíme žádosti o milost. Skoro bych mohl říct, že nikdy.“ Zvedl k ústům druhou sklenku koňaku. „V tuto chvíli máme třeba v rukou případ opakovaného neuposlechnutí rozkazu. Nějaký mladý kapitán od pěšího pluku. Ten chlapík má pár pěkně vlivných příbuzných a upřímně řečeno, ať rozhodnu jakkoli, bude to špatně. Za tři týdny je naplánováno konečné slyšení. Nicméně, nemohu si dovolit nechat se ovlivňovat jakýmikoli tlaky zvenčí. Pevně zastávám stanovisko udílet trest smrti, kde jen to zákony dovolují. Tím chci říct, že kdyby to těmhle lidem mělo znovu a znovu procházet, vypadala by celá disciplína jen jako nějaká fraška... Vlastně, co se tohoto zvláštního případu týče, mám už všechny potřebné listiny dávno připravené.“

„Ještě před slyšením?“ Komisař vypadal na okamžik naprosto šokován. „Chcete říct, že znáte rozsudek dopředu?“

Generál von Grabach se pobaveně zasmál.

„Úplně takhle se to říct nedá,“ řekl s jistou dávkou blahosklonnosti v hlase. „Vojenský soud však většinou vynese ty rozsudky, o jaké požádáme. Ti, kdo hřeší proti státu, musí být potrestáni bez ohledu na to, jaké mají příbuzné. Já se nenechám nikým ovlivňovat. Dělán svou práci poctivě a nikdo mě nevychýlí ze správného směru - kromě samozřejmě samotného führera nebo Heinricha Himmlera,“ dodal. „Mohu vás ale ujistit, že i oni se řídí železnou disciplínou. Jsme ze stejného těsta. A já jsem hrdý na to, že jsem, jaký jsem... Vidíte tenhle kříž?“ Ukázal na ozdobu na krku. „Víte, za co mi ho dali, generále Schrolle? Za to, že můj úřad pracuje účinně. Protože v 99 případech ze sta požaduji trest smrti. Polní maršál mi osobně řekl: ‚Ve válce je třeba tvrdých mužů, a tyto muže musíme také odměňovat.‘ Myslím, že mi dáte za pravdu, když řeknu, že na frontě dokáže bojovat každý blbec. Ale jakmile dojde na práci, jako je ta má...,“ potřásl unaveně hlavou, jako by i teď cítil na ramenou tíhu své odpovědnosti, „to je pak něco jiného. Nejde totiž vůbec jen o nějaké podepisování papírů. Je k tomu třeba pevného kulturního zázemí. Správného smyslu pro psychologii. Pochopení samotné lidské podstaty. Životní zkušenosti v jednání s lidmi...“

„Máte naprostou pravdu, můj drahý generále. Nedá se vůbec pochybovat o složitosti vaší práce - a

vlastně ani o té mé. Upřímně řečeno, byl jsem v poslední době poněkud rozladěný. Přepřacování, však to znáte. Všechno to napětí... Doktor mi doporučil minimálně šest týdnů v Baden-Badenu, pokud se chci vyhnout naprostému zhroucení... Neznáte tam náhodou někoho?“

Von Grabach zakoulel očima a sledoval, jak se kouř z doutníku kroutí ke stropu.

„V Baden-Badenu?“ Usrkl koňak a chvíli ho zamyšleně povaloval v ústech. „Musím uznat, že máte vynikající doutníky! Kdyby se vám jich někdy dostalo do rukou větší množství =

„Chutnají vám? Hned zítra vám jich pět krabic pošlu.“ „Skutečně? Jak milé! Jste tak štědrý!“ Prázdna sklenka od koňaku se opět s nadějí posunula k láhvi. „Baden-Baden. No uvidíme... Myslím, že mám jednu nebo dvě adresy, které bych vám mohl přenechat. Někoho vám sem s nimi zítra pošlu.“

„Budu vám velice zavázán. A mimochodem...“ Generál Schroll pozvedl láhev s koňakem a důvěrně se předklonil, „už jste slyšel ty pověsti, které kolují Berlínem? Že naše vojsko na Kavkazu bylo zahrnuto na útěk? Jestli je to pravda, člověk pomalu začíná pochybovat o tom, že skutečně ještě můžeme dosáhnout konečného vítězství, jak =

Uprostřed řeči byl přerušen generálem von Grabachem, který se v křesle najednou napřímil a s hlasitým klepnutím postavil sklenku na stůl.

„Promiňte, pane? Nevím, zda mohu věřit vlastním uším! Vy snad pochybujete o našem konečném vítězství ve válce?“

„Ale to vůbec ne!“ zvolal komisař, jemuž začal kolem límce uniformy pomalu rudnout krk. „Můj drahý generále, nechápu, jak vás vůbec mohla taková věc napadnout... Myslel jsem to tak,“ pokračoval v zoufalé improvizaci, „že tady na komisariátu máme jednoho oberfeldwebela, který je snad až příliš pesimistický. Já sám jsem od něj musel při několika příležitostech vyslechnout nejednu poráženeckou frázi. A tahle zvěst o Kavkaze byla tou poslední kapkou. Rozhodl jsem se, že se toho člověka musím zbavit.“

„Jistě,“ zamumlal von Grabach s očima upřenými na žhnoucí konec svého doutníku. „Je tu ve správných rukou. Jsem přesvědčen, že jedině vy budete vědět, jak takovým proradnostem udělat rázný konec.“

Schrollův krk zrudl již téměř až k jeho dvojité bradě a ušním lalůčkům. Zblekotal několik nesrozumitelných slov a zoufale se pak chytil první příležitosti k úniku, která se mu naskytla: telefon.

„Omluvte mne, prosím, můj drahý generále! Právě jsem si vzpomněl, že musím zařídít jednu neodkladnou záležitost!“

Nějakou dobu horečnatě hovořil s oberstintendantem Schmidtem, vedoucím zvláštního zásobovacího skladu. „A mimo to,“ zakončil pak, „buďte od té dobroty a pošlete mi do mé kanceláře co nejdříve osm krabic doutníků a šest lahví šampaňského. Stejně doutníky jako posledně.“

A velice to spěchá. Díky... A mimochodem, Schmidte, ta žádost, co jste mi ji tu posledně nechal.

Nemusíte si s tím dělat žádné starosti. Osobně na to dohlédnu.“

Položil sluchátko a důvěrně se usmál na von Grabacha. „Doutníky už jsou na cestě. Zítra je tam máte. A doufám, že se neurazíte, když přidám bednu šampaňského? Úplně čerstvá dodávka z Francie.“

Přátelsky si potřásli rukama. Von Grabach se však ve dveřích ještě otočil.

„A nezapomeňte na hlášení o tom vašem zrádci.“ „O mém zrádci?“

„To jste tak rychle zapomněl? Ten váš oberfeldwebel, co stále mluví o porážce... Jakmile dostanu vaše hlášení, budu se tou záležitostí osobně zabývat. Dostali jsme nařízení jednat v těchto případech obzvlášť nekompromisně.“

První z generálů opustil místnost; druhý zůstal stát jako opařený. Pod vysokým límcem se koupal v potu. Von Grabach dobře věděl, že žádný zrádce neexistuje. Komisař si uvědomil, že svou improvizací ničeho nedocílil. Vlastně udělal obrovskou taktickou chybu. Pustil si hubu trochu moc na špacír a spadl von Grabachovi do pastí. Doutníky a šampaňské mu určitě stačit nebudou, bude pomalu utahovat smyčku a čekat, co se bude dít. Bylo třeba někoho obětovat. Schroll zavolał svého pobočníka a usadil se do křesla, aby promyslel, z koho udělá toho obětního beránka.

Brandt, generálův pobočník, působil před válkou jako bankovní úředník. Byl poslušný a diskrétní, bez jediné vlastní myšlenky v hlavě.

„Brandte,“ řekl generál, „máme tu jistého oberfeldwebela - pořád mluví o strategickém ústupu a takových věcech. Víte, koho mám na mysli?“

Brandt zkrabatil své hladké čelo jako harmoniku. „Myslím, že vím, pane.“

„Dobře. V tom případě chci, aby byl okamžitě vzat do vazby.“

Brandtovi překvapením málem vypadly oči z důlků. „Uvěznit ho, pane? Za co?“

„Poraženecké řeči. Podkopávání morálky vojska. Takoví muži jsou hrozbou celé německé armády.“

„Ale pane, nevěřím, že by kdy s někým z armády mluvil. Myslím o porážce. Nikdy jsem ho s nikým o porážce mluvit neslyšel.“

„Ale o strategickém ústupu ano?“

„Jenže to je přece rozdíl,“ protestoval Brandt.

„Vám to tak možná připadá, Brandte. Pro mne jsou to však synonyma. Čistě z praktických důvodů. Je to všechno součást propagandy, o kterou se snaží v Londýně a v Moskvě.“

Brandt se zachmuřil. Neměl v úmyslu se s generálem přit o zásadní věci; měl v hlavě všechno jasně a přehledně uspořádáno, měl tam pro všechno své místo a všechno také na svém místě, jenže teď se před ním objevilo několik faktů, které prostě na své místo nezapadaly.

„Promiňte, pane,“ pronesl pevným, avšak uctivým tónem úředníka, který objevil chybu v matematických propočtech svého nadřízeného, „ale pokud se pamatuji, při několika příležitostech jsem slyšel s nadšením hovořit o strategickém ústupu i vás. Jednou zrovna nedávno, když =

„To bylo něco úplně jiného,“ zamračil se Schroll. „To byla jiná situace a jiná doba. To bylo v dočista jiné fázi války.“

„Rozumím, pane.“

Brandt zmlkl. K porozumění měl sice ještě hodně daleko, ale uvědomil si, že tu není od toho, aby rozuměl. Je tu od toho, aby upozorňoval na chyby a nepřesnosti, ne od toho, aby je interpretoval.

„Zpět k tomu oberfeldwebelovi,“ pokračoval Schroll. „Jistá osoba se o něj začala nepříjemně zajímat. Nepříjemně pro něj, ale nepříjemně i pro nás. Když jsem to celé zvážil, dospěl jsem k závěru, že nejlepší bude, když co nejdříve zmizí. A jeho doklady s ním, samozřejmě.“

Brandt ztuhl.

„Pane! Promiňte, pane, ale to je nemožné. Je to proti všem pravidlům. Nemůžete se jen tak zbavit nějakých dokladů. Doklady jsou pro chod celé armády naprosto nezbytné. Kde bychom bez nich dnes byli? Možná si to neuvědomujete, pane, ale =

„Doprdele už!“ vybuchl Schroll, ztrácje trpělivost. „Kdo si myslíte, že jste, Brandte, že mě tu budete poučovat? Udělejte, co vám říkám, a radši sebou koukejte hodit, jestli nechcete za pár dnů ležet někde v zákopech!“

Generál a jeho pobočník si několik okamžiků tiše hleděli navzájem do očí. Brandtova uhlazená, jemná tvář byla plná výčitek.

„Jděte!“ rozkázal Schroll a odvrátil se. „Chci, aby byl ten prokletý oberfeldwebel během hodiny pryč z Berlína, na cestě někam hodně daleko!“

„Dobře, pane. Myslím, že bych mohl zařídit jeho rychlé převelení do pěšího oddílu do Řecka.“

„Do Řecka?“ zvolal opovržlivě Schroll. „Copak vůbec nepřemějšíš, ty zatracenej idiote? Je jediný místo, kam ho můžeme poslat, a to je ruská fronta. Když říkám zbavit se ho, myslím zbavit se nadobro...

Možná by ještě tak šlo Finsko. Prostě někam, kde nám nebude překážet. A co se těch dokladů týče - udělejte s nima, co chcete. Spalte je, nactpěte je do komína, nactpěte je, kam chcete. Nechávám to na vás, ale ty doklady musí zmizet.“

„Ano, pane,“ odpověděl slabě Brandt.

Jeho bezpečným, uspořádaným světem kartoték, materiálů a kopií jako by se přehnala smršť. Zfalšovat dokumenty! Spálit doklady! Nikdy v životě takovou věc neudělal. Doklady byly podle něj živnou mízou civilizace. Brandt cítil, že z toho snad zešílí.

Vypotácel se z místnosti a na jeho místo si generál zavolal mladého nadporučíka, který se výtečně vyznamenal na válečném poli, kde také přišel o jednu nohu. Schroll mu pokynul ke křeslu.

„Posaďte se, Brückere. Udělejte si pohodlí. Doutník?“ Brücker zapadl hluboko do křesla a sledoval, jak Schroll rázuje sem a tam, tam a sem, poklepáváje si přitom do dlaně levé ruky pravítkem.

„Není to jednoduché, udržet si přímý kurz v nepřátelských vodách tohoto světa... Nezdá se vám, nadporučíku?“

Brücker se zlehka zasmál.

„Já si na metafory moc nepotrpím, pane, ale v podstatě bych s vámi souhlasil.“

Generál se ještě chvíli procházel. Brücker přimhouřil oči. Co jen to právě ten starý ďábel v tom svém mozečku vymýšlí? ať je to cokoli, jemu to ublížit nemůže. Nadporučík měl bratra v SS a jeho bratr měl vliv. To by spíše mohl Brücker nějak uškodit generálovi než naopak.

„Můj pobočník,“ prohlásil konečně Schroll. „Zjistil jsem, že je to přímo nesktečný tupec.“

„Je to debil,“ souhlasil Brücker.

„Debil! Ano, to je přesně to pravé slovo.“ Schroll se na Brückera dychtivě otočil. „Chtěl bych - mohl byste zařídít, aby mě ho zbavili? Bez zbytečného křiku nebo nějakého pozdvižení, chápete? Abych do toho nebyl zatažen. Já se budu naopak tvářit, že bych si moc přál, aby tu zůstal... Rozumíte mi?“

Brücker na něj chladně pohlédl. Schroll si nervózně odfrkl a začal si mnout ruce.

„Ten chlap mi jde na nervy. Nemůžu se soustředit na práci, když ho vidím kolem sebe. Já =

„Nemusíte pokračovat, generále. Vím, co dělat. Na Ukrajině je právě jedna jednotka SS =

„Výtečně! Skvěle! Jestli se vám to podaří zařídít, drahý příteli, pomůžete tím nám oběma. Budete do konce měsíce povýšen, to vám mohu zaručit.“

„Děkuji, pane.“

Brücker zamyšleně vykulhal z místnosti. Povýšení ho vůbec nezajímalo. Měl vlastní prostředky, jak toho dosáhnout, kdykoli si bude přát. I osud pobočníka mu byl dočista lhostejný: ten chlap byl blázen a plně zasloužil, co se na něj chystalo. Bylo by však zajímavé zjistit, co na generála ví. Bylo to zřejmě něco nebezpečného. Něco, o čem stálo za to vědět.

O čtyři hodiny později přišlo dálnopisem sdělení, že stabsintendant Brandt byl převelen ke zvláštní jednotce na Ukrajině. Generál Schroll s výtečně zahraným rozhořčením vzýval asi dvacet minut nebesa, ať mu jeho pobočníka ponechají v Berlíně. Když mu však bylo sděleno, že rozkaz přišel „shora“, a když zjistil, jak vysoko shora - přímo z mraky zahalených vrcholů, výše, než mohl doufat, že se sám někdy vyšplhá - vzdal svou marnou snahu a namísto toho se usadil do křesla a kroutil hlavou nad nečekaným vlivem toho mladého nadporučíka Brückera.

Po nějaké chvíli se ozval von Grabach, aby se informoval na oberfeldwebela, u něhož (jak to alespoň generálu Schrollovi teď připadalo) všechny problémy začaly.

„Převelen?“ nevěřícně zamumlal, když vyslechl novinky. „A váš pobočník také? Že tak náhle!“

„Stejně se tu jen flákal,“ odvětil neurčitě komisař. „Ovšem, pokud máte dojem, že celá ta věc stojí za to, mohu se pokusit dostat ho sem zpět.“

Generál von Grabach se jen usmál a v duchu před svým kolegou smekl klobouk. Ten chlapík dokázal jednat zatraceně rychle, to se mu musí nechat.

Později téhož dne obdržel von Grabach z komisariátu dvě bedny koňaku. A generál Schroll odcestoval na zasloužený odpočinek do Baden-Badenu.

Koňak dorazil krátce před obědem. Kolem čtvrté hodiny odpoledne byl von Grabach, v té době již ve stavu naprosté euforie, poctěn návštěvou jistého radního Bernera. Nebýt duhových, koňakem prosycených obláček, na nichž se právě vznášel, nikdy by k sobě toho muže nepustil. Z jeho zmatené řeči vyrozuměl tolik, že syn radního Bernera je v současné době ve vojenském vězení v Torgau a čeká ho smrt před popravčí četou. Radní Berner by byl samozřejmě velice rád, kdyby mohl být život jeho syna ušetřen. Přišel sem osobně a donesl s sebou jména několika vlivných příbuzných, aby tak podpořil synovu žádost o omilostnění.

Generál naslouchal snažným prosbám radního Bernera bez jediného pohybu. Vyslechl jména všech vlivných příbuzných a zdráhavě souhlasil s tím, že něco by se snad udělat mohlo. Vážně pokyvoval hlavou z olympských výšin své moci.

„Udělám, co bude v mých silách, ale pochopte, že ta záležitost není jen v mých rukou. Dostávám své rozkazy shora jako kdokoli jiný... Kdyby to záviselo čistě jen na mně, ani na okamžik bych neváhal vaši žádosti vyhovět. Osobně jsem proti jakékoli formě násilí a brutality. Kdyby bylo po mém, úplně bych rozsudek smrti zrušil. Nicméně,“ pokrčil rameny, „disciplína je disciplína, to se mnou jistě souhlasíte. Našinec nemá na výběr než uposlechnout rozkazy.“

Radní při své řeči v rozrušení třepetal prsty ve vzduchu, jako by hrál na piano.

„Jak dobře víte, generále, nespáchal přece můj syn žádný zločin proti Říši, byl to zločin z vášně. Ta dívka ho vyprovokovala. Nebyl plně při smyslech, když to udělal... Je to dobrý voják. Nemůžeme si dovolit takhle likvidovat muže, jako je on. Jen mu zachraňte život a dejte mu šanci prokázat svou oddanost. I kdyby to mělo znamenat, že ho pošlete na ruskou frontu, dejte mu aspoň tu šanci =

„Ano, ano, udělám, co budu moci, o tom vás ujišťuji.“ „Mohu se na vás spolehnout, generále?“

„Dávám vám své slovo,“ řekl von Grabach, omámený alkoholem. „Život vašeho syna by měl být zachráněn.“ V Bernerově domácnosti se toho večera oslavovalo.

Šampaňské teklo proudem, telefony vyzváněly. Radní vykládal všem, kdo byli ochotni mu naslouchat, že Německo by mělo být na své generály skutečně hrdé: jsou to moudří a humánní lidé a nikdo ať mu netvrdí opak. Ještě té noci napsal svému synovi, aby mu sdělil všechny ty novinky, a jeho srdce přetévalo vděkem.

Dotyčný moudrý a humánní generál si zapálil doutník, nalil si vrchovatou sklenku koňaku a pohodlně se uvelebil v křesle. Všechno mu teď v jeho omezeném, avšak nákladném životě vycházelo. Prožil noc plnou fantazie a vzrušení s Ebbou von Zirlitz a ráno se pak dozvěděl, že mu byla přidělena dlouhá dovolená v Berchtesgadenu. Život ho skutečně hýčkal. Možná by za to měl podat alespoň nějaký důkaz svého úsilí a podívat se do těch růžových desek, které mu dosud ležely na stole. Mezi dvěma vyfouknutími kouře z doutníku natáhl ruku a přitáhl k sobě první z nich.

„Nadporučík Heinz Berner, degradován na vojína. Vězeň, druhá sekce, cela 476, Torgau, Sasko. Odsouzen k smrti.

Generál netečně listoval stránkami. Očima sice přejížděl po jednotlivých slovech, ale mozkiem je nevnímal. Jedna růžová složka jako druhá, on jich za svůj život viděl už nepočítaně. Odložil Heinze Bernera a vzal si Paula-Nicholase Griina. Totéž. Von Grabach ani nevěděl (a v podstatě se o to ani nijak nestaral), pro jaké zločiny se vlastně do Torgau dostali. Byli to vězni a byli odsouzeni k smrti, to jediné ho zajímalo, a tím pro něj také celá záležitost končila.

Vlil do sebe zbytek koňaku. Mrkl na hodinky. Byl čas jít a dohlédnout na balení, pokud chtěl do Berchtesgadenu odcestovat ještě dnes. Zvedl pero a do obou složek bezstarostně načmáral svůj podpis. Heinz Berner i Paul-Nicholas Griin tím byli neodvolatelně odsouzeni k smrti a zachránit je mohl snad už jen boží zázrak. I kdyby na vrata Torgau bušili sami Rusové, na Bernera i Griina stejně čekala popravčí četa. Železná disciplína. Rozkaz je rozkaz.

Generál von Grabach vyrovnal jedny desky pěkně na druhé s pocitem člověka, který právě dobře odvedl svůj denní příděl práce. Na krátký okamžik jej naplnil neurčitý pocit rozrušení, jenž, jak si uvědomil později v Berchtesgadenu, měl cosi společného s radním Bernerem a několika bezstarostnými hodinami strávenými nad lahví koňaku. Jakmile vystopoval jeho zdroj, rozrušení okamžitě ustoupilo a bylo nahrazeno spíše jakousi mrzutostí. Jaké měl vůbec ten chlap Berner právo míchat se do vojenských záležitostí? Ten falešný slib si na generálu von Grabachovi vymohl jedině tím, že zneužil jeho tehdejší opilosti. Každý přece znal generálovy zásady. Každý o něm věděl, že je to muž železné disciplíny, který by se nikdy proti rozsudku vojenského soudu nepostavil. Už jen myšlenka na vyhovění takové žádosti byla naprosto nepřijatelná. V každém případě, ať už pod vlivem alkoholu řekl radnímu cokoli, bylo teď stejně příliš pozdě zastavit přirozený běh událostí, který následoval okamžitě po jeho podpisu rozsudku smrti. Válka je válka a už i mnozí jiní museli přijmout všechny nepříjemnosti, které s sebou přináší.

Von Grabach se přesto rozhodl pro jeden velkorysý ústupek: zprostředkuje rodičům poslední návštěvu syna před jeho popravou. Bylo to mnohem víc, než si zasluhovali, ale von Grabach chtěl ukázat, že není nespravedlivý ani nepostrádá dostatek lidskosti. Usmyslel si prokázat jim tuhle poslední laskavost, ačkoli sám dobře věděl, že se za ni asi příliš velkého vděku nedočká. Odeslal proto do Berlína zprávu a pustil celou věc konečně nadobro z hlavy. V noci se mu nerušeně zdály příjemné sny, žádné noční můry ho nestrášily a jeho svědomí zůstávalo klidné.

Byla to paní Bernerová, kdo otevřel oficiální sdělení z Berlína:

„Přejete-li si vykonat poslední návštěvu u vězně Heinze Bernera, jehož poprava byla stanovena na 5.00, 24. května, dostavte se dne 23. května v 18.00 na velitelství vojenské věznice v Torgau. Toto oprávnění je platné pro čtyři osoby. Délka návštěvy byla stanovena na deset minut.“

Paní Bernerová, kterou neměl v okamžiku krize kdo podepřít, jen srdceryvně vykřikla a sesula se na

podlahu. Naproti tomu paní Griinová, matka druhého odsouzence, se právě nacházela uprostřed asi dvanáctihodinové služby v hotelu Graf, kde pracovala jako uklízečka, a nemohla si tudíž dovolit upadnout do bezvědomí. Zprávy vzala na vědomí statečně, jen postele byly toho dne poněkud hůře ustlány a podlaha nedbale vytřena. Hrozili jí, že to nahlásí inspektorovi pracovního oddělení, což by pro ni okamžitě znamenalo přeložení do nějaké továrny, ale paní Griinová na to jen pokrčila rameny a zdálo se, že ji vůbec nezajímá, kam ji pošlou nebo nepošlou. O tři měsíce později spáchala sebevraždu pod koly vlaku ve stanici St. Paul.

My v Torgau jsme všichni četli Bernerův dopis nebo jsme o něm aspoň slyšeli a byli jsme přesvědčeni, že Heinz Berner byl nějakým zázrakem skutečně omilostněn.

„Štípněte mě někdo, ať vidím, že se mi to nezdá!“ prosil Heide. „Nikdy jsem nedoufal, že se toho dne dožiju. Ty máš ale pořádnej kus štěstí, Heinzi.“

Heinz Berner byl bez sebe radostí. Poskakoval po cele jako rozdováděné hříbě, zatímco my ostatní seděli na jeho posteli a prodiskutovali zvláštnost situace.

„No, přinejmenším jsi teď jeden z nás,“ prohlásil Drobeček samolibě. „A to ti říkám, toho si važ. Kdo by si taky mohl přát být nějakým zatraceným důstojníkem?“

Jen Alte zůstal nadále skeptický.

„Je to příliš krásný, aby to byla pravda,“ řekl, když jsme opustili celu a octli se z doslechu. „Nechápu, jak by o tom mohl vědět jeho otec, když jsme o tom nezaslechli my tady. Už bysme to tu dávno měli dálnopisem.“

„Všechno je možné,“ namítl Legionář. „Cesty Alláha jsou nevyzpytatelné. Už jsem viděl, jak se staly mnohem podivnější věci. Tenkrát, to jsem byl ještě v legiích. Jednoho mládence zachránili doslova v posledním okamžiku. Milost přišla jen pár sekund předtím, než ho měli zastřelit.“

Alte potřásl hlavou.

„Nějak se mi to nechce líbit. Nechce se mi to líbit. Jen doufám, že by nikdo nebyl takovej sadista, aby si z toho kluka jen tak utahoval.“

„Bude to v pořádku,“ ujistil ho Porta. „Chceš se vsadit?“

„O lidskej život se nikdy nesázím,“ odvětil vážně Alte. Špatné zprávy nám přinesl až Barcelona. Přitřít se ze sekretariátu, bledý jako stěna, takřka nedokázal ani promluvit. Trvalo pěknou chvilku, než se nám podařilo něco z něj vypáčit.

„Zejtra - v pět ráno - ho chtějí zastřelit = ` Rozhostilo se ohromené ticho.

„Koho?“ zeptal jsem se, ačkoli jsme všichni dobře věděli, že mluví o Heinzovi.

„To není možné!“ vykřikl Porta. „Přece by si s ním takhle nezahrávali!“

„Viděl jsem doklady,“ řekl Barcelona. „Podepsal to sám generál. Všechno stanovili na zejtrék, na pět ráno.“ Opět mrazivé ticho. Hleděli jsme na sebe navzájem a v našich tvářích byla jen čirá hrůza.

„Ubožák,“ zamumlal Alte. „Kéž by mu otec nikdy nic nepsal.“

„Jenže ten to přece musel mít od někoho shora. Není snad takovej blázen =

„On si teď myslí, že ho zejtra propustí =

„Takovýhle věci by se neměly nikomu říkat, dokud si člověk není úplně jistej =

„No, tak my si teď úplně jistý jsme. Kdo mu to půjde říct?“

„Já,“ nabídl se nečekaně Drobeček. „Mám za něj určitou odpovědnost. Nikdy jsem nemohl žádnýho důstojníka vystát, hnusili se mí vždycky až do morku kostí. On je první, se kterým jsem si rozuměl. Nikdy bych nečekal, že přijde den, kdy budu jednoho z těch bastardů litovat.“

„Je to ještě dítě,“ řekl Porta. Obrátil jsem se na Barcelonu.

„Kdo ho má zastřelit?“ zeptal jsem se chladně. Odpověď byla stejně tak chladná a krutá. „My,“ řekl Barcelona.

„Bože!“ Porta na něj zůstal nevěřicně zírat. „Oni vyloženě chtějí, aby to utrpení bylo co největší.“

Legionář vytáhl hrst cigaret a podal je Drobečkovi. „Tady to mu dej. Trocha opia mu v nejtěžších chvílích nemůže nijak uškodit. Uvidím, jestli se mi nepovede sehnat pro něj ještě injekci.“

„Něco vám řekl?“ zvolal náhle Porta co nejsilnějším hlasem. „Až přijde krvavá revoluce a bude na nás všechny ty hajzly postřílet, daruju každému z nich milost, ale den před jeho propuštěním si to vždycky rozmyslím. Postarám se, aby si to pěkně protrpěli. Budu je napínat na skřípec tak dlouho =

„To stačí, my ti rozumíme,“ přerušil ho unaveně Alte. „Nemusíš pokračovat.“

Drobeček statečně vykročil k Heinzově cele. Ten si tam zatím četl knihu; dočista klidný a prvně od té doby, co ho přivedli do Torgau, i veselý. Když Drobeček otevřel dveře, zvedl oči a usmál se na něj.

„Nazdar! To už mě jdeš propustit?“

Drobeček tiše zavrtěl hlavou. Nabídl mu cigaretu a Heinz se na něj znovu usmál.

„Co je to s tebou? Vypadáš jako odsouzenec na smrt!“ Zhluboka zatáhl z cigarety a sledoval, jak mu z nosních dírek stoupá kouř.

„Za jak dlouho mě podle tebe převedlí k trestaneckému pluku? Myslíš, že hned zejtra?“

„Ne,“ odvětil Drobeček. „To bych neřekl.“

Otočil hlavu a vyhlédl ven malým okénkem vysoko ve stěně. Nehodlal se nechat vtáhnout do žádné slovní potyčky. Přišel sem s nelehkým úkolem a čím déle ho bude odkládat, tím to bude horší, pro něj i pro Heinze. Otočil se zpět s pevným rozhodnutím všechno bez dalších okolků vyklopit. Heinz se však náhle postavil a přátelsky ho šfouchl do hrudi.

„Ty jsi stejně srandovní chlap, Drobečku! Když jsem sem poprvé přišel, nemohl jsem se na tebe ani podívat. A teď, věř tomu nebo ne, přestože se tak těším, až odsud odejdu, myslím, že mi snad budeš i chybět. Bůhví proč, ale je to tak.“

„Nebudu ti chybět,“ namítl stroze Drobeček. „Nestojím za to. Budeš rád, že jsi ze všeho venku, chlapče. O tom nepochybuj.“

Bernerův úsměv pomalu uvadal.

„Co se děje?“ zeptal se. „Co tě najednou začalo tak žrát?“

„Posad se a já ti to řeknu.“

Drobečkův hlas zněl tvrdě a ostře, přesto však v něm byl patrný náznak soucitu. Berner poslušně klesl na postel, celé tělo napjaté v náhlých obavách.

„Co se děje?“

„Jednoduše tohle: my tě zejtra nepustíme. Ani zejtra, ani nikdy jindy.“

„Cože?“ Berner už byl instinktivně opět na nohou.

„Chceš říct - že moje omilostnění nakonec zrušili?“ „Nikdy ti milost ani nedali. Všechno to byl nějaký omyl.“

„Ne! Já ti nevěřím, ty lžeš! Máš mě na svědomí!“ Berner divoce vrtěl hlavou. „Někde jsi to zvorál, že jo? Zvorál jsi to?“

„Nic jsem nezvorál, Heinzi. Jen ti někdo musel dojít říct pravdu. A já se nabídl.“

„Ty jsi blázen!“ zajechel Heinz. „Mám to tady černý na bílým!“ Sáh rukou pod pokrývku a vytáhl osudný dopis od svého otce. „Podívej! Poslechni si, co píše - ‚Podařilo se nám získat pro tebe milost a právě ti zařizují převedení k trestaneckému pluku! ‘ Myslíš, že by mi vlastní otec něco takovýho napsal, kdyby to nebyla pravda? Je radní, ví, co dělá. To ty se pleteš! Musí tu bejt ještě někdo další, kdo se jmenuje stejně jako já!“

„Je mi to líto,“ řekl Drobeček. „Podívej se pravdě do očí, Heinzi. Nevím, odkud vzal tvůj otec svoje zprávy, ale nám přišel na zejtrék rozkaz k popravě. Je mi hrozně, že ti to musím takhle říct, ale = ‘ Berner však vyslechl jen několik jeho prvních slov. Dříve než Drobeček domluvil, zhroutil se v bezvědomí na podlahu.

Než stačil hoch přijít docela k sobě, dostavil se do cely kněz. Byl to mladý muž s hodností oberleutnanta. Měl na sobě šedou polní uniformu s německou orlicí a hákovým křížem na hrudi a krucifixem kolem krku. Ve dveřích do cely zaváhal, protože se očima střetl s Drobečkovým pohledem plným pohrdání a nepřátelství. Jen se na okamžik zadíval na vězně, pak sklonil hlavu a nechal oba muže o samotě. Berner sevřel Drobečkovu ruku.

„Kdy to přijde?“ „Zejtra ráno. V pět.“

„Aha... A kdo to má udělat?“

„My.“

Berner se po tom slově zhroutil k zemi a objal rukama Drobečkovy nohy.

„Pomoz mi! Pomoz mi, proboha! Je to teď ještě horší než dřív. Já to nevydržím, musíš mi pomoci!“

„Vezmi si můj revolver,“ nabídl tiše Drobeček. „Přetáhni mě s ním přes hlavu a = ‘ Rozhodil rukama.

„Bude to tak rychlejší a jednodušší, věř mi.“

Berner si sedl na paty.

„Zastřelit se? To bych nedokázal, neměl bych odvalu. Udělej to ty, Drobečku. Prožeň mi kulku hlavou. Můžeš jim říct, že jsem se snažil utéct.“

Drobeček zavrtěl hlavou.

„Byl bych to ochotně udělal, když jsi sem prvně přišel. Ale nemůžu teď chladnokrevně zastřelit kamaráda. Nevystřelím na tebe ani zejtra, já ani Porta. Nikdy to neděláme.“

„Ale co se stane, když nevystřelí ani nikdo z ostatních?“

„Oni vystřelí. Vystřelí přímo a neminou. Budeš to mít za sebou, ani nebudeš vědět jak... Nemělo by smysl, kdybysme všichni odmítli střílet. Poslali by před popravčí četou i nás a našli by si na tu práci někoho jiného... Podívej, proč si o tom nepromluvíš s Juliem? Má strach z nadřízenejch, takže kdyby ses pokusil vzít roha v jeho přítomnosti, okamžitě by tě zastřelil. Julius je sráč. Udělá cokoli, aby se vyhnul problémům. Ale po mně to nechtěj. Já nemůžu... Rozumíš? Prostě nemůžu.“

Berner plakal, docela tiše, s obličejem v dlaních. „Pošlu ti sem Dědka, ať se na tebe podívá. Promluví si s tebou. Zvládne to líp než já.“

Drobeček se zoufale rozhlédl kolem sebe, jako by hledal pomocnou ruku. Tvář se mu najednou vyjasnila. „Víš co, Heinzi? Možná že ti zejtra pět minut po pátý bude líp než teď. Na všech těch kecech o ráji přece může něco bejt. Chci říct, člověk se to nedozví, dokud to nezkusí, chápeš? Kněz jednou povídal, že ze smrti nemám mít strach, protože jako mrtvému mi bude líp než živému. Třeba je to pravda.“

Heinz však jako by jeho slova útěchy neslyšel. Drobeček to zkusil ještě jinak.

„Smrt sama o sobě zase není tak hrozná, horší je způsob umírání. Vezmi si třeba rakovinu. Toho se bojí každý. Nebo obrnu. Nebo plyn. Nebo další a další. Co je proti tomu popravčí četa!“ Jen mávl rukou.

„Jen takový štípnutí, kamaráde! Vůbec nic necejtíš, to ti můžu zaručit. Jak říkám, Julius je sráč, ale jedno se mu musí nechat: dej mu do ruky pušku a nikdy nemine cíl.“

Jeho slova opět neměla žádný viditelný účinek. Drobeček vytáhl svoje cigarety se zápalkami a položil je na postel. Mohlo ho to stát šest měsíců toho nejtvrďšího drilu, kdyby se na to přišlo.

„Musím už jít, Heinzi. Mám bejt ve službě... Využij si ty cigarety. Je mezi nima i pár kousků s opiem. Dej si jich pár zejtra ráno, pomůže ti to se z toho dostat... Kdybys ještě něco potřeboval, klidně zazvoň. Někdo z nás se za tebou staví... Jasný?“

Berner neřekl ani slovo, jen dál tiše plakal. Drobeček ho ještě chvíli sledoval, než opustil celu. Venku na chodbě v zápalu náhlého vzteku zuřivě nakopl kbelík plný vody. Ozval se pekelný rachot, jak se kbelík plnou rychlostí rozletěl chodbou, řinčel po kamenné podlaze a odrážel se od stěn. Chvíli bylo ticho. Pak se ozval Heideho rozčilený hlas ze spodního patra:

„Co se to tam sakra děje?“

„Vypadni a starej se sám o sebe!“ zařval na něj místo odpovědi Drobeček.

Heide se raději stáhl. Jen by si zbytečně říkal o problémy, kdyby se pletl Drobečkovi do cesty v takovéhle náladě.

Poté, co se asi třicet minut bezcílně potuloval věznicí, zamířil Drobeček do strážnice za Altem.

„Musíš si promluvit s Heinzem. Slíbil jsem mu to. Nedokážu mu to pořádně vysvětlit, potřebuje někoho, jako jsi ty.“

Alte se na Drobečka tázavě zadíval.

„A co po mně chceš, abych mu vykládal?“

„Já nevím... Co myslíš, že bude nejlepší. Něco o Ježíši a životě po smrti a všech těchhle sračkách.“

„On je věřící?“ zeptal se Barcelona. „Nikdy jsem neslyšel, že by se sháněl po kaplanovi.“

„Já nevím, co je, ale potřebuje, aby si s ním někdo promluvil,“ trval na svém Drobeček.

„A jen proto, že na to nevěříš, neznamená, že bys o tom nechtěl slyšet, když přijde tvoje hodinka,“ dodal Porta. „Kdyby se totiž náhodou ukázalo, že je to všechno pravda.“

Barcelona se obrátil na Legionáře.

„Proč tam za ním nezajdeš ty? Mohl bys mu vyprávět o Alláhovi a tý jeho kouzelný zahradě.“

Legionář si Barcelonu podezřívavě prohlížel, očividně na pochybách, jestli to myslí vážně, nebo si

koleduje o rvačku. Než však dospěl k nějakému závěru, Alte vstal, upravil si opasek a natáhl se po čepici.

„Tak dobře, já jdu. Odvedu přinejmenším stejně dobrou práci jako nějaký kněz. Ale chci s sebou někoho, kdo bude dávat venku pozor a postará se, aby nás nikdo nerušil.“

„To ti můžu zaručit,“ slíbil Porta.

Alte zůstal v cele s odsouzeným tři hodiny. Nikdo se nikdy nedozvěděl, o čem spolu hovořili, ale Heinz potom vypadal o něco klidnější. Snad si jen už zvykl na představu vlastní smrti, snad mu Dědek opravdu dokázal tak promluvit do duše, nicméně všechno bylo v pořádku až do večera, kdy přišli na poslední návštěvu rodiče.

Seděli bok po boku a hleděli přes malý stůl na svého syna. Po pravé straně stál u sloupu vězeňský dozorce a snažil se tvářit jako součást kamene. Splýnul se svým okolím tak dokonale, že si jeho přítomnosti nikdo téměř ani nevšiml. Naslouchal, ale vypadal, že ničemu nerozumí.

Radní Berner se synovi nedokázal ani pořádně podívat do očí. Paní Bernerová seděla a štkala do kapesníčku. „Heinzi,“ vzlykla a natáhla ruku přes stůl. „Heinzi, musíme být všichni stateční.“

Oči kamenného dozorce zpozorněly a sledovaly pohyb ženiny ruky: nesnaží se vězni něco podstrčit?

„Heinzi,“ zašeptala něžně jeho jméno. „Heinzi, můj ubohý chlapečku =

„Mluvte prosím nahlas a zřetelně,“ pronesl strážce mechanickým hlasem.

„Otče, je to pravda?“ Heinz se k němu naklonil s poslední nadějí ve žhnoucích očích. „Opravdu zamítlí moji žádost?“

Otec pomalu přikývl.

„Je to tak, Heinzi... Jak říká tvoje matka, musíme to všichni nést statečně. Zapamatuj si jednu věc, můj synu: jednou budeme zase všichni spolu. Spolehni se na to. Nikdy na to nezapomeň.“

„Mám takový strach,“ zakňoural Heinz.

Radnímu se roztrásl vrchní ret. I on měl strach. Z Heinze začaly pojednou proudit zmatené, nesouvislé věty, kterým jeho rodiče naslouchali s rostoucím zděšením.

„Nejhorší je cesta z cely na dvůr... Julius je sráč, ale dej mu do ruky pušku a nikdy nemine cíl - budeš to mít za sebou, ani nebudeš vědět jak... To není jako rakovina. Z rakoviny bys měl mít strach... Nebo z plynu. Je to jenom štípnutí... Pět minut po pátý zejtra ráno ti bude možná mnohem líp, uvidíš...“

Můj bože, on se pomátl, pomyslel si radní.

„Heinzi,“ ozvala se něžně paní Bernerová, „o čem to mluvíš?“

Heinz pohlédl na matku prázdnýma, zarudlýma očima. „Tohle mi říkali.“

„Kdo? Kdo ti to řekl?“ „Moji přátelé.“

„Myslíš ostatní vězně?“ Heinz zavrtěl hlavou.

„Ne. Dozorci. Drobeček a Dědek a všichni ostatní.“ „To jsou tvoji přátelé?“

„Ano.“ Po chlapcových tvářích stékaly slzy. „A zítra za úsvitu mě zastřelí.“

Paní Bernerová smrtelně zbledla. Lehce se zapotácěla, pak ztratila vědomí a tiše se svezla na podlahu. Její manžel, zatímco se snažil usadit ji zpět na židli, přemýšlel, zda se jeho syn skutečně nezbláznil. Jak může někdo nazývat „přáteli“ lidi, kteří ho mají popravit?

Dozorce se náhle odlepil od sloupu.

„Čas vypršel.“

Heinz s otcem na sebe pohlédli. Postavili se. Byl to tak neskutečný okamžik, že si neměli co říct. Heinz padl otci do náručí. Poprvé v dospělosti se objali. Přemohla je hrůza konečného rozloučení a bylo třeba dvou strážců, aby je od sebe odtrhli. Radní se ženou byli odvedeni chodbou jako pytle s moukou.

Heinze odvedli do jeho cely. Jakmile se vzduch trochu vyčistil, vzali jsme ho s sebou a propašovali ho do strážnice, kde jsme ho opili vodkou a úplně namol ho dopravili zpátky do cely.

Tu noc jsem měl službu já s Barcelonou. Ostatní si vyrazili dolů do města a vrátili se až k půlnoci, opili jak zákon káže. Drobeček byl jako obvykle pěkně roz dováděný a měl sklony k házení nábytkem a prorážení okenních tabulek pěstí. Musel na něj přijít ze své ubikace nadporučík Ohlsen a nakázat mu, ať drží hubu, ale jak se ukázalo, sám na tom nebyl o moc lépe. Opil se na první pohled téměř stejně jako Drobeček, takže jsme si nakonec museli s celou situací poradit já s Barcelonou.

Nedaleko věznice, v hostinci zvaném Rudý husar, trávili noc Hen Berner s manželkou. Ani jeden z nich nespál a ani se o to nesnažil. Seděli vedle sebe na okraji postele, hleděli před sebe prázdnýma očima a poslouchali, jak hodiny odtikávají posledních pár hodin života jejich syna.

Heinz Berner zatím ve své cele pochodoval sem a tam, co chvíli se zastavoval, aby pěstmi zabušil do dveří a vydal hlasité zoufalé zavytí, výkřik člověka topícího se uprostřed pustého oceánu.

Probudili nás ve čtyři ráno - tedy ty z nás, kteří dokázali usnout. Legionáře poslali do armádního skladiště. Ve čtyři třicet přišel kapitán místní posádky zkontrolovat, zda jsme všichni připraveni k akci. Naposledy navštívil i vězně.

„Musíš se držet. Vzpomeň si na svůj důstojnický výcvik. Každý z nás musí jednou pohlédnout smrti do tváře. A ty jako voják máš povinnost pohlédnout statečně, bez couvnutí. Snaž se nezklamat.“

S těmito slovy povzbuzení za sebou zavřel dveře cely a nechal Heinze Bernera v osamění čekat na svůj osud. Nadporučík Ohlsen se objevil ve strážnici v poněkud špatném rozpoložení. Jeho ocelová helma se leskla, knoflíky i přezky se blyštěly jako diamanty, jen on sám jaksi postrádal jiskru. Alte k němu přistoupil a zasalutoval.

„Všichni připraveni, pane.“

Nadporučík Ohlsen přikývl, ale neřekl ani slovo. Otočil se a vydal se k Bernerově cele. Všichni jsme ho následovali. Heinz už na nás čekal, ležel na posteli a hleděl do stropu. Nadporučík mu položil ruku na rameno.

„Je čas, Heinzi. Bud odvážný. Budeme se snažit zvládnout to tak rychle, jak jen to půjde.“

Chlapec, bledý jako stěna, se posadil, svěsil nohy přes okraj postele a vrávoraně vstal.

„Musím ti spoutat ruce,“ řekl s omluvou Ohlsen. Vytáhl kus bílého provazu. Heinz poslušně natáhl ruce dopředu jako malé dítě, kterému se mají natáhnout rukavice. Jeho oči, to už nebyly oči živého člověka. Nadporučík mu omotal motouz několikrát kolem zápěstí, ale než ho mohl pořádně utáhnout, hoch omdlel. Padl tak nečekaně, že nás to všechny zaskočilo. Hloupě jsme tu postávali, hleděli na něj a myslím, že v té chvíli nám všem probleskla hlavou stejná myšlenka:

„Bože, dej, ať je to srdeční záchvat!“

Mnoha lidem je souzena lehká smrt, jenže Heinz Berner k nim patřit neměl. Nadporučík Ohlsen a Alte mu pomohli na nohy. Vědomí nabylo takřka okamžitě. Rty se mu chvěly. Náhle začal křičet a volat, prosit nás, proklínat, žebrat o milost. Nemohli jsme mu nijak pomoci. Ztratil kontrolu sám nad sebou a ani Alte s tím nedokázal nic udělat. Co se vůbec dá říct dvacetiletému chlapci, kterého vedete před popravčí četou? Zejména v případě, kdy ta popravčí četa jste vy sami.

Chodbami a na dvůr jsme ho museli doslova dotáhnout. Celou dobu křičel a kopal kolem sebe. Porta přišel o helmu, Heide v zápase ztratil pušku, mě nabral nohou přímo do žeber. Pro všechny z nás to znamenalo ponížení na nejnižší stupínek lidskosti.

Ze všech stran se na nás sypaly hlasité výkřiky nenávisti. Muži bušili do dveří svých cel, pískali a řvali, dupali nohama, házeli nábytkem.

„Vrazi!“ „Fašistický svině!“ „Vrazi!“

„Zasraný vrazi!“

Venku na dvoře se probouzel jasný úsvit. Vzduch byl příjemně čerstvý, nebe čisté. Byl to den, kdy by měl mít člověk radost ze života. Napadlo mě, zda je jednodušší umírat za takového dne, a sám za sebe jsem usoudil, že bych si rozhodně vybral pro svůj odchod spíš hezké počasí než smutné, šedé mrholení, které doprovázelo na smrt například Lindenbergu.

Když jsme ho táhli po dláždění, Berner jako by ztratil poslední stopy zdravého rozumu. Koulel očima, u úst se mu objevila pěna. Stal se z něj jen vřeštící šílenec. Nijak nám náš úkol neulehčoval, připravoval nám život s noční můrou, na kterou nikdo z nás nebude schopen zapomenout. Měl však vůbec někdo právo očekávat, že se smrti postaví s důstojností?

Se zoufalým tělesným vypětím se našemu vězni náhle podařilo vyprostit ruce z provazu, který je poutal dohromady. Než se kdokoli z nás mohl pohnout, pověsil se na Dědku, objal ho rukama i nohama, tiskl se k němu a křičel, křičel tak naléhavě, až jsem si myslel, že každou chvíli začnu křičet s ním.

„Já nechci umřít! Já nechci umřít! Pomoz mi, prosím, pomoz mi, prosím, prosím, pomoz mi!“

Nadporučík Ohlsen stál otřesen a s popelavou tváří opodál. Nikdy jsem ho neviděl tak zdrceného. Celý

se klepal, po tvářích se mu nekontrolovatelně kutálely slzy, vypadal skoro stejně špatně jako vězeň sám. Alte s hochem zápasil, neschopen ho od sebe odtrhnout nebo utišit. Čtyři jsme mu museli pomoci. Do toho všeho jsem začal najednou zvracet.

„Ty zatracená, podělaná svině!“ zařval Porta. „Podívej se na moje boty!“

Drobeček, už takřka smyslů zbavený, se otočil a vrazil Portovi facku. Porta mu ránu okamžitě vrátil. Byla to scéna přímo jako z Bedlamu. Na zadní straně dvora se objevila další popravčí jednotka. Vedli s sebou feldwebela Griina, jenž pokorně kráčel mezi dvěma strážci, svázané ruce natažené před sebou. Byl to on, kdo nás nakonec zachránil. Zastavil se před námi a vážně pohlédl na našeho vězně.

„Nemusíš se bát,“ řekl. „Nejsi v tom sám. Odejeme do lepšího světa společně, platí?“

Myslím, že spíš než cokoli jiného to bylo překvapení, co přivedlo Bernera k rozumu. Tak nebo tak, konečně se utišil a my za to byli neskonale vděční.

Pokračovali jsme přes volné prostranství. K procesí se teď přidal i vězeňský kaplan, kráčel nám v patách a velebně žádal Boha o odpuštění našich hříchů.

Vyšlo slunce a naplnilo chmurný dvůr nezvyklým karmínově rudým přísvitkem. Kdesi zpíval kos a všude kolem nás poletovali a vznášeli se rackové. Nádherný den na umírání.

Heide s Legionářem dovedli Bernera k zakrvácenému kůlu, u něhož již tolik mužů našlo svou smrt.

Připevnili mu řemen kolem prsou. Nakonec k nim přistoupil Alte. „Mám ti zavázat oči?“

„Jen mi pomozte,“ zašeptal Berner. „Prosím, pomozte mi. Já nechci zemřít.“

Nadporučík Ohlsen si skousl rty a musel se odvrátit. Zhlédl jsem, jak si Drobeček otírá rukou obličej. Zůstal jsem hledět jeho směrem a pozoroval racky, naslouchal jejich mučivým skřekům a sám sebe se ptal, proč sem přiletěli, proč nejsou někde u moře. Když jsem pohlédl zpět, Alte právě dovázel chlapci šátek kolem očí a zařadil se mezi nás.

Feldwebel Griin, připoutaný k druhému kůlu také potřísněnému krví, se odmítl nechat připravit o poslední možný pohled na svět. Stál vzpřímeně a ostražitě sledoval přípravy ke své vlastní smrti.

„Prosím, pomozte mi,“ zakřičel Berner.

Byl to zoufalý výkřik dítěte. Dítěte, které ví, že volá zbytečně, které už přišlo o veškerou naději, ale které to přesto přese všechno zkouší znovu s přesvědčením, že ho lidé přece nemohou ignorovat donekonečna. Tentokrát to byl nadporučík Ohlsen, kdo podlehl napětí. Náhle si přikryl ústa rukou a s dávivými zvuky odspěchal přes dvůr. Nikdo z nás mu nic nevyčítal. Vždyť právě on nám měl dát povel k výstřelu. Naprosto jsme chápali, že není schopen to učinit.

Jeho místo zaujal po chvilkovém prodlení dočista cizí nadporučík, zřejmě někdo z motorizovaného pluku. Jeden z rukávů měl prázdný - vyrozuměli jsme, že přišel u Stalingradu o ruku. Mohlo mu být nanejvýš pětadvacet a jeho hrud se přesto třpytila stužkami a odznaky. Nenáviděli jsme ho od prvního pohledu. Připadalo nám, jako by se sem násilně vetřel, jako by neměl právo připojit se k chystané rituální vraždě. Všichni jsme tu sdíleli bolest s obětí a on u toho správně neměl být.

Nadporučík buď zapomněl, nebo úmyslně zanedbal tradici poslední cigarety. Možná to od něj bylo moudřejší. Jen by tím zbytečně prodlužoval utrpení a těch deset minut by stejně nikomu nepomohlo.

„První skupina, vpravo v bok!“

Provedli jsme ten pohyb s automatickou vojenskou přesností. Alte nás přešel kritickým pohledem, ale neshledal ve výsledku jedinou chybu. Stáli jsme v dokonalé řadě.

„Zamířit!“ Mé oči se samy od sebe upnuly k místu vyznačenému na Bernerově srdci. Byl jsem připraven konat svou službu.

Nadporučík vytrvale hleděl k hodinám na vězeňské věži. Nepatrného pohybu Drobečkovy a Portovy pušky si ani nevšiml. I kdyby ho však zpozoroval, nejspíše by jej přisoudil náporu na nervy a nejistým rukám. Na tom ostatně nezáleželo. Na cíl mířilo dalších deset cvičených hlavních.

Hodiny odbíjely pátou. Vzduchem štelk krátký povel. „Pal!“

Dvanáct výstřelů se slilo v jeden. Dlouhé zasténání odumřelo v tichu a krvi. Tělo Heinze Bernera ochablo. Tím skončila další poprava a rackové odletěli zpět k moři.

Všechno samozřejmě nemohlo dopadnout jinak, než že nás z Torgau poslali zpátky na frontu. Zavinili to Porta s Drobečkem; oni a jeden odsouzenec, který se pokusil uprchnout. V průběhu zuřivého

vyšetřování, jež po útěku následovalo, vyšlo najevo, že vězeň využil nástroje, které se k němu nepochybně dostaly odněkud zvenčí: nůžky nůž a pilník. Vylomil zámek ve dveřích své cely a unikl na střechu. Ze střechy se s pomocí dlouhého, pevného lana dostal rovnou za vnější zed: To všechno tři dny předtím, než měl být oběšen.

Drobeček a Porta, kteří měli té době službu - nebo spíše měli mít službu - byli okamžitě zatčeni a vyslýcháni. Oba však zatvrzele hráli hlupáky a odmítali vnést do celého incidentu jakékoli světlo. Když se ještě po čtrnácti dnech nepodařilo vězně znovu chytit, od dalších nikam nevedoucích výsledků se upustilo. Plukovník Vogel si na nás došlápl na všechny. Celkem nepříjemný zážitek, dokonce i pro válkou zocelené veterány, jako jsme byli my. Než jsme s konečnou platností opustili Torgau, přišel nám plukovník, jak měl ve zvyku, popřát dobrou cestu. Potřásl si rukou s jediným z nás, a to s Drobečkem. Porta tvrdil, že když se pak odvrátil, pohrával mu na tváři úsměv

Kapitola desátá

TESTNANOVNA. Nevelké městečko poblíž rumunské hranice, s výhledem na Černé moře. Kdysi muselo být plné lidí a dopravního ruchu, obchody nacpané zbožím, úhledné řady bíle natřených domků koupající se ve slunečním svitu. Ted' zelo prázdnotou, opuštěné většinou svých dřívějších obyvatel, opakovaným bombardováním přeměněné v jedno rozlehlé rumiště. Na začátku války to byl důležitý železniční uzel a centrem navíc procházela hlavní silnice na Velkov. Nyní jen zapomenuté město bez významu. Téměř jako by ani neexistovalo.

Jednoho dne jsme náhodou narazili na zachovalý prázdný dům, v němž jsme měli příležitost na vlastní oči spatřit, v jakém spěchu museli obyvatelé město opustit. V dřezu se dosud povalovaly neumyté hrnky a talíře; kuchyňský stůl byl prostřený k jídlu. Dveře kredence zůstaly dokořán, postele neustlané. V jednom pokoji jsme našli osamocenou botu, ležící bezútešně uprostřed koberce. V polovině schodiště jsme málem zakopli o žlutého plyšového medvídku. Chvilí jsme se tiše rozhlíželi a každý si v mysli představoval scénu při odchodu rodiny.

„Zatracená válka!“ vybuchl náhle Alte. „Aspoň ty děti by mohla nechat na pokoji!“

„A proč by měla?“ nadhodil cynicky Drobeček, aby tak zakryl vlastní emoce. „Copak jsou někomu k užítku? Nemůžou ani střílet, natož třeba řídit tanky.“

Pohrdavým kopnutím poslal plyšového medvídku přes zábradlí, až s žuchnutím dopadl kamsi dolů do chodby.

„Kdo by se staral o bandu zavšivenejch děcek?“

Bylo to myslím poprvé, kdy jsem byl svědkem toho, že se Alte přestal ovládat. Otočil se na Drobečka, ruku na pažbě svého revolveru.

„Zavři tu svoji špinavou hubu! Jestli tě někdy uvidím vztáhnout ruku na nějaký dítě, tak tě zabiju, na to můžeš vzít jed. Na místě tě zabiju!“

S touto hrozbou dosud nám znějící v uších jsme sledovali, jak Dědek schází po schodech dolů a kráčí hlavními dveřmi ven. Drobeček se na nás obrátil se zmateně rozšířenými očima.

„Co ho tak dožralo?“

„Myslím, že jsi ho zasáhl na jeho slabým místě,“ zabručel Porta.

„Ale dyt sakra dobře ví, že bych dítěti nezkřivil ani vlas na hlavě!“ zvolal Drobeček.

Porta lhostejně pokrčil rameny. Každého z nás čas od času přepadla chvíle zaslepeného vzteku nebo paniky; naprostá ztráta sebekontroly. Většina z nás si tím prošla už dříve a teď došlo i na Alteho.

Drobeček si toho byl vědom stejně jako všichni ostatní, přesto se ho však incident zřejmě bolestivě dotkl.

„Já jsem poslední člověk, kterej by ublížil dítěti... VY to přece víte! Kolikrát jsem šel ven, abych některý zachránil? Co třeba ten kluk v Lugansku? A co ten transport u Majdanku? Kdo riskoval život a střílel na strážce, aby ty malý spratkové zatím mohli vzít roha? A co,“ dodal se zjevným uspokojením, „ten esesák, jak jsem s ním nakrmil psy?“

Všichni jsme se ve vzpomínkách vrátili k onomu příslušníkovi SS, o němž mluvil.

„To jsi zašel příliš daleko,“ namítl Porta. „Říkal jsem ti to už tenkrát a teď ti to říkám znovu.“

Na tu noc v Polsku nikdy nezapomeneme. Za doprovodu devíti polských partyzánů jsme nečekaně

narazili na transport - židovské děti odtržené od rodičů, odvezené ze svých domovů, odtažené bůhvíkam za bůhvíjakým účelem. Drobeček dočista zešílel. Jeden z partyzánů, postrašený jeho chováním, se ho marně snažil uklidnit. Významným tónem nám oznámil, že je vlastně polský důstojník, a vytáhl dokonce fotografii sebe sama v uniformě, aby nám to dokázal. My jsme mu bez rozpaků nebo jakýchkoli důkazů sdělili, že jsme generálové německé armády. Téměř jistě nám to nevěřil, jen pokrčil rameny a ztratil se v lese, následován svými šesti partyzánskými společníky a dětmi, jimž se podařilo uprchnout. Nechal nás, ať si s důstojníkem SS, kterého Drobeček zastřelil, poradíme sami. Dva partyzáni zůstali s námi. Nejsem si jist, zda to byl zrovna jejich nápad vyříznout mrtvému srdce, ale v každém případě se do toho společně s Drobečkem zuřivě pustili, zatímco my ostatní jsme je zděšeně a fascinovaně sledovali. Když skončili, zavěsili zmrzačené tělo za kotníky na větev stromu. Drobeček nám vždycky tvrdil, že to srdce pak určitě sežrali místní psi, a pravděpodobně se v tom nemýlil.

V opuštěné Testnanovně jsme našli i prázdnou vilu a zřídili si v ní dočasnou základnu. Byla vskutku velkolepá, posazená vysoko na kopci, s výhledem na Černé moře. Celé první a druhé podlaží bylo plné ložnic, musely jich tam být snad tucty, všechny vyvedeny v sytě růžové nebo světle modré barvě, s rozměrnými zrcadly, kamkoli jste se otočili. Usadili jsme se v přízemí v obývacím pokoji, rozvalili se v křeslech a na pohovkách, těžkými armádními botami jsme dupali po měkoučkých pokrývkách a zanechávali černé stopy na pastelově zbarveném koberci.

„Bůh žehnej Rumunsku!“ zvolal Drobeček, omámený mdlou vůní voňavek a krajkovými spodničkami, kterými byl dům doslova přeplněn. „Tady bych klidně strávil věčnost!“

Porta přešel pyšným krokem přes pokoj a otevřel francouzské okno vedoucí na terasu, z níž mohl obdivovat neobyčejně modré vody takzvaného perného moře. Kdesi daleko stále ještě zuřila válka, jenže v těchto chvílích to nikoho z nás ani v nejmenším nezajímalo.

Později téhož dne přistihl Drobeček, slídící právě po chodbách prvního patra, jakousi neskutečně tlustou ženu, jak z jednoho pokoje krade oblečení. Jak sám později připustil, dočista ho to vyvedlo z míry, ale našel v sobě aspoň tolik duchapřítomnosti, že si nás zavolal na pomoc. Když jsme dorazili na místo, on a žena spolu tiše zápasili. Těžko říct, kdo z nich měl navrch.

„Co se to tu děje?“ zeptal se Alte. „Kdo to je? Co tu chce?“

Se supěním a funěním uštědřila žena Drobečkovi parádní kopanec do holeně. Drobeček jí se vzteklým zavytím sevřel svýma obrovitýma rukama hrdlo.

„Nech ji!“ přikázal Alte a udělal krok kupředu. Drobeček neochotně uvolnil stisk. Tlustá žena upadla do šatníku, monstrózní poprsí se jí vzdouvalo a třáslo.

„Kdo jste?“ opakoval Alte. „Co tu chcete?“

„Přišla jsem si jen pro pár věcí. Nežiju tady, ale tenhle dům mi patří. Potřebuju jen pár prostěradel... Moje rodina má tyfus.“

Při vyslovení toho slova jsme všichni udělali instinktivně krok vzad. Žena se chopila své příležitosti. S omluvným mumláním popadla hromadu prostěradel a pokrývek a vykolébala se z domu. Legionář sledoval její odchod se zamyšleným pohledem.

„Na chůzi ty hory sádla je něco zvláštního.“

„Myslíš, že je to děvka?“ zeptal se dychtivě Drobeček. „Spíš nějaká bordelmamá. Já tenhle typ dobře znám... Podíváme se na ni trochu zblízka.“

Legionář si nasadil čepici, vyzbrojil se revolverem a nožem, který si zasunul do boty, a vykročil ke dveřím. „Jde někdo se mnou?“

Nikoho z nás však ta žena ve skutečnosti příliš nezajímala - snad jen Drobečka, a toho by z vily nedostal ani párem volů. Během soukromé procházky městem totiž objevil zásoby proviantu nakupené v opuštěné komandatuře a teď by ve svém pokoji ve vile klidně přečkal obléhání trvající třeba rok. Na noční stolek vyrovnal do výšky doutníky. Kolem obložení stěn stály celé zástupy lahví: whisky, vodka, francouzský koňak. Pozval nás dovnitř, abychom obdivovali jeho dílo a samozřejmě si i trochu přilepšili.

„Co má bejt tohle?“ zeptal se Barcelona a zvedl zpod postele velký porcelánový džbán.

„To je můj nočník,“ prohlásil Drobeček a žárlivě mu ho vytrhl z rukou. „Růžový a modrý kytičky se zlatejma andílkama... Myslím, že seto docela hodí, ne? A když bude plnej, můžu ho vylejvat z okna přímo do moře.“

„Což nebude dlouho trvat,“ poznamenal Barcelona s pohledem na řady lahví. Legionář se vrátil poměrně brzy, nabitý novinkami a dobrou náladou. Slavnostním krokem vstoupil do Drobečkova pokoje a usadil se se zkříženými nohama na posteli s lahví koňaku v jedné a doutníkem v druhé ruce. On s Altem tu byli jediní, komu doutníky opravdu chutnaly, ale i my ostatní jsme čistě z principu aspoň jeden vykouřili. Heidemu už bylo dokonce dvakrát špatně, ale za to mohla spíše láhev vodky, kterou upíjel, než ty doutníky.

„No tak?“ ptali jsme se netrpělivě. „Co jsi zjistil?“ Legionář se triumfálně usmál a bez mrknutí oka si nalil rovnou do hrdla plnou polovinu koňaku.

„Víte, co je tohle místo zač?“

„Ne,“ odvětil Drobeček hlasem kabaretního komika. „Copak je tohle místo zač?“

„Budete mít velkou radost, až vám to řeknu,“ prohlásil Legionář domýšlivě.

„No tak to přece vyklop!“ naléhal Drobeček.

„Dobře, dobře. Stručně řečeno - kdyby tu byl normální provoz, svítily by u vchodu nejspíš červené lucerničky.“ Ti z nás, kteří zrovna pili, se málem zalkli, kuřáci zase doslova zmodrali v obličeji. Drobeček ohromením nenacházel slov.

„Chceš říct, že bydlíme v bordelu?“ zašeptal Porta, jako by té dobré zprávě ani nemohl uvěřit.

„Ve skutečném, nefalšovaném bordelu,“ ujistil ho Legionář s poněkud soucitným úsměvem. Legionář sám se totiž o rozkoše podobných míst příliš nezajímal.

„Ale kde jsou všechny ženské?“ „Ženský!“

Drobeček náhle radostně zavýskl. Provedl před našimi udivenými pohledy bleskurychlý striptýz, nechávaje si na sobě pouze boty, opasek s pistolí a svůj starý tvrdák.

„To ostatní nebudu dlouho, dlouho potřebovat,“ oznámil nám, zatímco odhazoval kalhoty své uniformy do šatníku.

„A co boty?“ zeptal se Alte, poněkud vyvedený z rovnováhy.

„Chodit bez spodárů je jedna věc. Ale chodit naboso, to je zas úplně jiná káva. Moje motto zní: Bud připraven! A teď,“ ukázal rukou na to, co na něm ještě zůstalo, jsem připraven na každou eventualitu.“

Porta se už mezitím také začal připravovat na nadcházející události. Jeho šaty následovaly Drobečkovy do šatníku, až před námi stanul dočista nahý, řval jako tur a dupal v těžkých botách sem a tam.

„To jsem se ale vyparádil, co? Kde jsou dívky? A kdo vůbec tenhle bordel vede?“

„S tou jsi už měl tu čest,“ řekl pobaveně Legionář. „Žije dole v ulici. V domě, vedle kterého tahle vila vypadá jako ubohej protiletcekej kryt. Je to jen stará, smradlavá sůva, která na sebe denně lije galony voňavky, aby přebila smrad vlastního potu a nemusela se koupat, ale řekl bych, že ten podnik, kterej tu vedla, by byl rozhodně stál za návštěvu. Aspoň pro ty, co si na tyhle věci potrpí.“

Drobeček trhl hlavou.

„Byl by stál? Co tím chceš říct, BYL BY stál?“

„To je právě to neštěstí,“ připustil Legionář s povzdechem. „Podle té babizny dostaly holky strach, protože si myslely, že se blíží strejda Stalin... Odklidily se někam na západ a teď pravděpodobně dělají kurvy někde, kde je po jejich službách větší poptávka než tady.“

Drobeček vydal hlasité, zoufalé zaúpění a svalil se na záda na pohovku.

„Nikde přece nemůže bejt po jejich službách větší poptávka než právě tady!“ prohlásil zlostně Barcelona. „Jsem tak nadrženej, že bych na to mohl jít hned teď!“

„A co ta stará svině?“ nadhodil Porta. „Je to lepší než nic =“

Legionář zavrtěl hlavou.

„To bych ti neradil. Ta ji musí mít jak studnu... Ještě by ses v ní ztratil a nenašel cestu ven.“

„Jediný, co mě teď zajímá, je cesta dovnitř!“ odsekl Porta.

„Uklidni se,“ řekl Legionář s pokrčením ramen. „Myslím, že by proti tomu ani nic nenamítala... Jmenuje se Olga,“ dodal a vyslovil to jméno s nádechem nejhlubšího odporu.

„Olga,“ zkusil si to říct Drobeček. „Myslím, že nemám nejmenší zájem o nikoho, kdo se jmenuje Olga.“

„Já mám zájem o cokoli, Olgou počínaje a lahví od mlíka konče,“ prohlásil Barcelona. „Proč jsi ji nepřivedl s sebou, proboha?“

„Počkejte chvíli.“ Porta se na nás obrátil s vážnou tvář. „Co když nás ta stará čubka vodí za nos?“

„Jak to myslíš?“

„No, řekla nám, že ty holky vypadly, prostě proto, že se jí nelíbíme. Nejsme zrovna ta nejlepší parta šviháků, co jsem kdy viděl.“

„To je docela dobře možný. Ale kde je sakra mohla schovat?“

„Ať jsou kdekoli, my si je najdeme!“ zapřísahal se Drobeček. „A jestli nám ta stará mrcha lhala, tak toho bude pořádně litovat.“

„Hlavně neudělejte žádnou pitomost,“ prosil Alte. „Ženská jako ona bude nejspíš s policií jedna ruka. Začnete ji trochu otravovat a jste v maléru.“

„Srabe,“ usadil ho Porta. Popadl kalhoty a začal si je natahovat. „Pojďte! Jdeme a vymlátíme to z ní.“

S Legionářem v čele jsme se vyrojili na ulici vedoucí k madam Olze. Drobeček si v rozrušení a netrpělivosti úplně zapomněl vzít něco na sebe. Vůbec nic ho teď nemohlo odradit od pochodu za vidinou unikajících dívek. Pro to byl ochoten opustit i zásobu vína a doutníků. Vykračoval si nahý po ulici a my ho vesele povzbuzovali.

„Jen do toho!“

Legionář se zastavil u vrat sněhobílého paláce, který se vznášel mezi oblaky květin jako obrovský svatební dort. Bez povšimnutí minul tabulku na hlavních dveřích, vyzývající příchozí, ať před vstupem nejprve klepou, a neohroženě nás vedl dovnitř. Pochodovali jsme v šestistupu rozlehlou halou obloženou mramorem a zamířili rovnou do salonu, kde v elegantním křesílku seděla madam Olga s poprsím rozloženým na desce psacího stolu jako obrovitá přílivová vlna. Při zvuku našich kroků se polekaně otočila. V rozlehlé hale jsme díky ozvěně museli dělat rámus jako celá armáda.

„Co chcete?“ zeptala se a já zřetelně viděl, jak jí pod tlustou vrstvou mejkapu začínají rašit velké krupěje potu. „Mamma mia!“ vydechl Porta a s hrůzou v očích hleděl na hromadu masa, která jako by v tomto luxusním prostředí ještě více nakynula. „Ta by uživila na měsíc celej pluk!“

Madam Olga měla na tvářích naneseno tolik červeně, že ve skutečnosti nemohlo být vidět, jak při těch slovech zbledla, ale dalo se to přesto vycítit.

„Ptala jsem se,“ řekla, „co tu chcete?“ „Holky,“ odvětil stroze Drobeček.

„Holky? Jaké holky? Jestli máte na mysli moje holky, tak ty tu bohužel nejsou.“

Byla značně nervózní. Nikdo z nás jí nevěřil ani slovo z toho, co říkala.

„Čekáš, až přijdou Ivani,“ pronesl výhrůžně Drobeček. „Jenže ti s tebou nebudou zacházet tak poctivě jako my. My tě ještě slušně žádáme, ale oni prostě přijdou a vezmou si, co budou chtít.“

„Drahý mladíku, vy jste asi úplně mimo. Není tu nic, co by si mohli vzít.“

Drobeček udělal k ní krok a zdvihl pěst. Madam Olga ukročila, klopýtla a vykřikla.

„Ještě jednu lež, ty stará mrcho =

„Nech ji, Drobečku. Myslím, že to vyklopí sama.“ Legionář chytil Drobečka za ruku a madam Olga na něj vděčně vycenila své ohavně žluté zuby.

„Děkuji vám, obergefreitere. Myslím, že bychom snad, vy a já=

Madam Olga náhle zmlkla, protože se ozvalo prasknutí dveřmi a zvuk nových vojenských bot pochodujících halou. Stála před námi ve stavu naprostého zděšení. Otočili jsme se ke dveřím, připraveni se bránit, ale nebylo to nutné. Vojáci, kteří vtrhli dovnitř, byli totiž Rumuni a středem jejich zájmu byla Olga, nikoli my. Se zlostnými výkřiky se vydali přímo k ní, popadli ji a začali si s ní pohazovat. Léta až ke stropu a hlavou narážela do sádky; pak padala dolů k zemi a ztěžka přistávala svým rozměrným pozadím v křbu. Její výkřiky se mísily s řevem Rumunů. Porta vytáhl svou píšťalku a začal kolem celého shromáždění hopsavě tančit. Alte to vše sledoval se značným znechucením, ale my jsme se přidali k vřavě. Jásavě jsme povzbuzovali, kdykoli se Olga dotkla stropu, a společnými silami zvolali „Hanba!“, když dopadla zpět na zem.

„Tohle tě naučí, ty stará mrcho,“ halasil rumunský desátník, když ji konečně nechali ležet uprostřed koberce v záplavě slz a moří černých hedvábných spodničků. „Varoval jsem tě, že se vrátíme!“

„A proč jste sem přišli?“ vyzvídal Drobeček.

„Pro totéž co vy! Co myslíš jinýho?“ „Jen jsem se ptal.“

„Vracejí se sem Rusáci. Máme za úkol tohle místo bránit... Ale to bych musel bejt úplnej blb, abych bránil bordel bez holek! Tak kde jsou, ty odporná stará štěnice, ty kurvo, ty syfilitičko?“

Znovu se otočil k ní. Drobeček někde našel medvědí kůži a honem si ji oblékal. Když se do ní nacpal, začal ženu kousat a rafat do kotníků. Heide s Portou se k němu hned přidali. Popadli milou madam Olgu a začali ji vláčet po domě nahoru a dolů, hned za vlasy, hned za ruku nebo za nohu. Drobeček za nimi dováděl s medvědí kůží obtočenou kolem pasu. Převrhával nábytek, rozbíjel porcelán. Ten rachot musel být slyšet snad na míle daleko a možná se donesl i k blížícím se Rusům. Když se konečně unavili a odhodili nešťastnou ženu pod velké piano, aby byla z dohledu, zdálo se mi, že je už s největší pravděpodobností po smrti. Ne že bych ji nějak litoval, nebyla zrovna z těch, které by si zasluhovaly něčí lítost; nicméně přišlo mi to všechno poněkud barbarské.

Drobeček objevil kdesi v kuchyni obrovitý sud s pivem. Společně s jedním rumunským vojínem ho dokouleli do salonu, smetli ze stolu drahocennou sbírku broušeného skla, usadili na něj sud a otočili pípou.

„Zatím jen na zkoušku,“ vysvětlil Drobeček, když vytryskl proud tekutiny a rozlil se v hnědou skvrnu po koberci.

Ochutnali jsme z květinových váz a mis na ovoce, ale museli jsme uznat, že proti nápojům v Drobečkově ložnici je to ubohé pití.

„Zkuste tohle!“ zavolal na nás Rumun, který právě vcházel do místnosti s náručí plnou lahví.

Červené i bílé víno, vodka, koňak a gin byly nality do piva a celá směs důkladně promíchána. Uprostřed veselice se madam Olga pošetile probrala z mrákot a vyplazila se zpod piana. Okamžitě se stala středem pozornosti. Rumunský seržant padl vedle ní na všechny čtyři a začal štěkat jako pes. Kdosi další sebral hrst peří z roztrženého polštáře a snažil se jí ho vecpat do nosu, jenže ona je vyfukovala stejně rychle, jako jí je tam cpal. Heide jí vylil plnou láhev piva přímo na šaty, zatímco Drobeček se jí ve své medvědí kůži posadil na nohy a střídavě bručel a škytal.

„Kde jsou holky?“ otázal se rumunský seržant, zapomínaje náhle na svou roli štěkajícího psa. „Kde jsou, ty stará chciplotino?“

Madam Olga zatřásla svou rozbitou, zkrvavenou hlavou. „Mějte se mnou slitování,“ zakňučela. „Holky tu nejsou. Jsou na cestě do Sabiny.“

„Do Sabiny? A proč jedou do Sabiny?“ „Měly z vás strach.“

Rumuni na sebe navzájem pohlédli, očividně na rozpacích, zda jí mají věřit. Porta však nezaváhal. Přešel místnost a stanul ve výhrůžné póze nad jejím tělem, dosud zkrouceným na podlaze.

„Dost bylo lhaní, babizno! Kam jsi je schovala?“ Madam Olga se dala do pláče. Všechny záhyby tuku na jejím těle se roztřáslly.

„Odešly do Constance = ‘

„Jo? Tak do Constance najednou? Neříkalas náhodou před chvílí, že do Sabiny?“

„Ne, ne. Do Constance. Dostaly rozkaz. Musely tam jít, neměly na výběr.“

„Ty prolhaná čubko!“ zařval Porta a zvedl svou nohu několik centimetrů nad její obličej. „Koukej je sem radši přivést, a rychle!“

Drobeček si sundal medvědí kožich a začal jím bušit madam Olgu do zad. Rumuni výhrůžně mručeli.

Heide vytáhl Drobečkův nůž a přiložil ho ženě těsně k hrdlu.

„Poslouchej, ty prachbídna stará bečko, buď nám řekneš, kde jsou ty holky schované, nebo ti podříznu krk od ucha k uchu... Takže KDE JSOU?“

Nebýt příjezdu dvou nákladních automobilů, které právě v tom okamžiku zastavily mezi květinovými záhony před domem, byl by Heide svou hrozbu pravděpodobně splnil. Skřípání brzd a bouchání dveří však upoutalo jeho pozornost a on vyrazil halou za námi k hlavnímu vchodu.

„Já se snad zblázním!“ povykoval Porta. Popadl mě kolem pasu a roztančil se po hale. „Vidiš to samý co já? No já se snad zblázním!“

„Jo, vidím to taky,“ vydechl jsem a pokusil se ho setřást.

„Dyt to jsou děvky!“ zvolal Drobeček co nejsilnějším hlasem. „Dva nákladáky plný holek!“

Rumunský seržant zamával rukou nad hlavou a zavolal cosi ve své mateřštině. Všichni jeho muži se s výkřiky nadšení vyhnuli za ním a proudili po cestě dolů k vozům. Drobeček i Porta vyrazili ihned za nimi, jen Drobečka v běhu trochu zdržovala jeho medvědí kůže. Alte se posadil do okna vedle Legionáře a nerušeně si balil cigaretu.

„Dej Bůh, ať Rusové nepřijdou dneska v noci,“ prohodil. „Můžem proti nim bojovat, když jsme střizlivý, a můžem klidně bojovat, i když jsme opilí... Ale kdo se jim sakra postaví, když budeme všichni píchat?“ Legionář jen pokrčil rameny.

„Koho to zajímá?“ řekl. „Já bych si z toho teda hlavu nedělal.“

Z venku ze zahrady se ozývaly hlasy vřiskajících děvčat a klejících Rumunů. Drobeček pobíhal splašeně kolem tlačenice a bez úspěchu se snažil někoho ulovit do lasa ze své medvědí kůže. Pak se celý dav odebral za Portova vedení do domu. Užasle jsme sledovali, jak se rozlétly dvojkřídle dveře a Porta vtančil dovnitř se svou píšťalkou jako Krysař z Hamelinu. Jen místo dětí za sebou vedl dívky. Byly jich tucty a tucty. Některé zůstávaly dosud oblečené, jiné - ať už z vlastní vůle nebo z donucení - na sobě měly jen podprsenky a kalhotky. Drobeček už svou medvědí kožešinu odhodil jako nepotřebné břemeno a Porta ztratil kdesi mezi květinovými záhony své kalhoty. Barcelona předvedl na místě elegantní striptýz, který si, alespoň co do rychlosti, nezařadil s ničím, co jsem dosud viděl. Heide poslal své spodky otevřeným oknem ven, kde se jich chopil vítr a zavěsil je na vrchol vlajkoslávy. Několik vteřin se statečně třepotaly ve vánku těsně vedle německé vlajky, pak pomalu odlétly východním směrem. Nedlouho poté je objevil hladový vepř, potulující se po pozemcích v honbě za potravou. Okamžitě je s náramnou chutí zhltl. Heide však byl v té chvíli již dávno za hranicí stavu, kdy se člověk ještě stará, co se děje s jeho spodkami.

Barcelona sdílel pohovku společně se dvěma dívkami a jedním rumunským vojákem. Tvořili jednu propletenou masu nohou a rukou, dosud ani nerozdělení na dva jednotlivé páry. Seshora kdosi zavolal, že Steiner spadl do vany plné vody. Přinesli ho dolů do rozdováděného salonu promočeného na kůži a zpola utopeného, ale jakmile mu dali do ruky láhev vodky, rychle se vzpamatoval a o několik okamžiků později se jal pronásledovat jednu Řekyni. Naposledy jsem je spatřil, jak oba vyskakují z okna, a od té chvíle nebylo o Steinerovi dlouho ani vidu, ani slechu.

Madam Olga se zatím odpelazila do rohu a usadila se tam, celá roztřesená, na okraj židle. Legionář se jí vesele a dobrácky posmíval.

„To je od vás skutečně milé, madam, že nás necháte takhle si zadarmo užívat přímo ve vašem domě.“ Říhl si, rychle dal ruku k ústům a zůstal na ni civět přes hranu své dlaně.

„Prosím za prominutí, madam.“

Madam Olga mu věnovala vděčný úsměv.

„Vy jste aspoň džentlmen, pane. Nepochybně Francouz, že?“

„Přesně tak, madam. Jsem desátník Cizinecké legie... Caporal á la Légion étrangère. A votre service, madame.“ „Čum na to!“ dloubl Drobeček Portu do žeber a kývl hlavou směrem k Legionáři. „Jsme tady asi fakt v hodně nobl podnik.“

Porta však nejevil prázdňný zájem. Byl plně zaneprázdněn soubojem s jednou tvrdohlavou jugoslávskou dívkou. Drobeček pokrčil rameny, utáhl si opasek na svém nahém těle a vydal se ulovit atraktivní blondýnku oděnou do světle růžových kalhotek se zelenou krajkou a zářivě rudého podvazkového pásu. Jak se snažila mu uniknout, srazila se ve dveřích s rumunským desátníkem, vstupujícím do pokoje s podnosem plným sklenic. Sklenice i jejich obsah vylétly do vzduchu. Blondýna se s hihňáním svalila na zem a Drobeček padl na ni. Rumun strašlivě zaklel.

Jedna z dívek - říkala, že se jmenuje Anna z Hannoveru - se přitočila ke mně a položila mi ruku kolem krku. „Nevím, co jste vy kluci zač,“ zašeptala, „ale rozhodně je to nějaká změna!“

„Bud ráda, že se sem jako první nedostali Rusáci,“ řekl jsem.

Porta kroužil kolem se svou Jugoslávkou. Udělali už kolečko kolem celého pokoje, a když se opět octli v mém zorném poli, nezdála se být Jugoslávka už zdaleka tak tvrdohlavá jako prve. Porta ji nepřilíhl jemně držel za řádka, ale nebyla na ní znát žádná známka toho, že by se jí podobné zacházení nezamlouvalo.

„Nazdar, Svene!“ Přinutil ji zastavit se před malou skupinkou, kterou jsme tvořili já, Alte a Anna z Hannoveru. „Chceš pořád ještě psát ty paměti, až skončí válka? Tohle ti nikdy nikdo stejně neuvěří!“ obrátil se k dívce a vypjal hrud. „Chceš slyšet, co jsme všechno dokázali?“ Začal vypočítávat na prstech. „Přešli jsme Volhu - koupali jsme se ve Středozemním moři - klouzali jsme se na ledu v Botnickém zálivu. Byli jsme všude a všechno jsme vyzkoušeli... Jednou jsme se opili tak, že trvalo několik tejdnu,

než jsme vystřízlivěli... Umíme skákat s padákem z letadla, umíme vyhazovat do vzduchu mosty, řídit tanky i vlaky, umíme krást a zabíjet a špehovat a falšovat doklady. Na co si jen vzpomeneš, to dokážeme... Jednou jsem se dokonce koupal v šampaňském. Co na to říkáš?“

„Nic moc,“ prohodil Alte. „Co bych na to měl říkat?“ „Ty vypadni!“ okřikl ho Porta. „S tebou se nikdo nebaví.“

Odvrátil se od nás a táhl dívku k pianu, kde právě jeden znechucený, degradovaný rumunský nadporučík vyhrával cosi z hudby své vlasti. Hrál pomalu a zasněně, bezpochyby si přitom představoval sám sebe za předválečných časů v elegantním salonku plném kolegů-důstojníků a jejich manželek. Tóny jeho hudby vykouzily zvuk koňských kopyt na šterkové cestě, vrzání kůže a cinkot udidel; trubení trubek a polnic; rota nádherných modrých husarů cválá k jezeru... A místo toho seděl ten rozčarovaný nebožák v poničeném saloně, obklopený nižšími šaržemi, které se nestaraly o nic jiného než o pití a sex.

Bývalý nadporučík začal smutně zpívat rytmickou, truchlivou píseň lásky. Drobeček dovrávorál k pianu a vyprázdnil do jeho útroh vázu plnou bůhví čeho.

„Hej, ty!“ Předklonil se a zkroutil rty do děsivého úšklebku, s tváří jen několik centimetrů od Rumunovy.

„Jsi teď jeden z nás, brachu. Byl jsi kdysi nadporučík, ale to je dávno pryč. Jsi jen jeden z nás - a my ti na ten šmejď, co nám tu hraješ, sereme. Dej do placu něco, čemu budeme rozumět, jasný?“

Nadporučík se usmál, mile a poněkud výsměšně. „Něco, čemu byste rozuměli? Předpokládám, že máte na mysli prsa a zadky a podobné věci.“

„No to už je lepší,“ souhlasil nadšeně Drobeček. Nadporučík potřásl hlavou. Odkudsi se k němu přikymácel Barcelona. Byl zpitý pod obraz.

„Můj drahý nadporučíku - můj drahý, předrahý nadporučíku - chci tě slyšet špívat - chci tě slyšet špívat písničku - o smrti.“

Opřel se o Drobečka a vlastnoručně zahrál několik nejistých akordů, načež truchlivým hlasem zahájil zpěv své vlastní písně.

„Děla už nám pějí žalm svůj poslední, přijed', sladká smrti, v náruči mě obejmí.“

Pak zvrátil hlavu a dlouze, chraplavě se zasmál. Na okamžik spočinul pohledem na stříbrné mořské hladině, prozářené paprsky zapadajícího slunce. Jeho čelo se zachmuřilo. „Slyšeli jste to?“

V místnosti okamžitě zavládlo ticho. Z dálky jsme zaslechli dunivou ozvěnu střelby z děl.

„Klepou na dveře,“ pronesl slavnostně Barcelona. „Bum-bum, pustte nás dovnitř... Ale koho to zajímá?

To vám povídám: my se na ně můžeme úplně vykašlat! My umřeme až zejtra! A do té doby si to tady ještě pořádně užijem!“

Po těch slovech se Barcelona sesul na podlahu. Drobeček ho klidně překročil, ponořil hlavu do rozměrné květinové mísy plné piva s vodkou a zhluboka se napil jako kuň. Pak se otočil, plivl směrem k madam Olze, a když měla tu drzost protestovat, strhl ze zdi portrét Adolfa Hitlera a narazil jí ho přes hlavu. Obraz jí seděl na ramenou jako nějaký široký límec.

„Tohle,“ prohlásil Drobeček, „je to pravý místo pro obscénní kresby. Copak nevíš, že je to proti zákonu, přechovávat doma pornografii?“

„Měla by jít do pekla i s führerem a celou tou jeho bandou,“ řekl Porta, nenuceně přitom vylévaje polovinu lahve koňaku na ženinu hlavu.

„Nechtěl bys jít se mnou nahoru?“ zeptala se madam Olga medovým hlasem. „Měli bychom tam soukromí.“ „Kdo stojí o to, bejt s tebou v soukromí, ty stará, tlustá zrůdo? Dej si pozor na jazyk, když se mnou mluvíš.“ Porta se postavil do pozoru. „Já, madam, jsem páteř německý armády, to byste mohla vědět.“

Odkráčel pryč a nechal tam madam Olgu sedět na podlaze s Hitlerem kolem krku.

„Už se na tebe nevydržím dívat,“ prohlásil Drobeček. „V týhle proklatý místnosti je moc světla.“

Jednoduše zvedl ruku a vytrhl z lustru žárovku. S triumfálním výkřikem ji pak prohodil oknem ven na terasu. Na okamžik zavládla panika. Kdosi vykřikl, že jsou tu Rusové. Dívky začaly ječet a pobíhat po pokoji. Jeden z Rumunů vytáhl revolver a naprosto bezdůvodně vypálil osm ran přímo do podlahy.

Drobeček se rozřehtal šíleným smíchem. Nadporučík dál hrál na piano, Barcelona ležel na podlaze a zpíval o smrti. Uprostřed toho zmatku zjistila madam Olga, že chybí její medvědí kůže. Strhla si Hitlera z krku, vyskočila na nohy a začala pěsti bušit Drobečkovi do hrudi.

„Kde je moje kůže? Moje medvědí kůže? Co jsi s ní udělal, ty zloději? Tu kůži jsem dostala od jednoho čínského vojáka.“

„No a nakonec si s ní jeden německý voják vytřel prdel!“ zařval Drobeček a plácl ji přes vypasená záda. „A drž už hubu, ty stará krávo, nebo tě zamknu do šatníku.“

Madam Olga se stáhla zpět a zlostně si hryzala rty. Byla to skutečně jen stará kráva, přesto si však pro nesnáze, v nichž se ocitla, zasloužila snad aspoň trochu soucitu. Byla plná strachu, že se její děvčata napijí příliš přes míru a začnou mluvit. I madam Olga měla svá tajemství, jako většina z nás. A stěží si mohla nevšimnout černé stuhy na našich levých rukávech - černé stuhy se dvěma umrlčími lebkami a nápisem Sonderabteilung, pluk smrti. Pluk tvořený bývalými vězni, zloději, atentátníky, revolucionáři, provinilci proti státu; zoufalci, kterým byl nabídnut výběr mezi frontou a popravčí četou a kteří si vybrali frontu jako svou poslední šanci, ač také značně nejistou. Nikdo z nás se příliš nestaral o dodržování nějakých konvencí. Proč bychom také měli po tom všem, co jsme prožili a viděli? Možná jsme byli jedni z nejlepších vojáků na světě, ale i tak jsme zůstávali jen nedisciplinovanou chátrou, bandou surovců, kteří rozsávali strach do srdcí nepřátel. Vlastně nejen jim, ale komukoli, kdo nám přišel do cesty.

Olga zůstala roztřeseně stát s očima upnutýma na Drobečka. Bylo vůbec možné, že tohle je člověk jako každý jiný? Dalo se uvěřit tomu, že tohle šklebící se monstrum mělo také někdy rodinu, otce a matku? Že cítil stejné emoce jako druzí? Již čtyřikrát jí za tenhle večer vyhrožoval, že ji zaškrtní, a kdyby někdy přišel na její tajemství, jistě by neváhal svou hrozbu vyplnit. Svýma obrovitými tlapama by zardousil i slona.

Olga se raději rozhodla pro smír. Usmála se tak sladce, až se Heide, který ji právě míjel, zastavil a otočil zpět.

„Ó, jak kouzelné!“ řekl.

Madam Olga se k němu hned obrátila a znovu se usmála. Heide zatahal Drobečka za loket.

„Nezajímalo by tě, jak by ta stará bečka vypadala nahatá? Svlíknem ji a pobavíme se?“

Malá, snědá dívka, sedící na vrcholu šatníku, kam ji před časem odložil Drobeček, bezprostředně reagovala na Heideho slova.

„Zabalte ji radši aspoň do té kůže,“ radila. „Bez oblečení je na ni děsivější pohled.“

Olga vzhledla k dívce a zkrivila rty. Drahá Nelly. Drahá malá Nelly z Belgie. Byla blázen, že si ji tu nechávala. Měla se jí zbavit už před měsícem. Vyslala k ní mdlý úsměv.

„Nekřič tak, drahoušku. Nikoho tu tvoje řeči nezajímají.“

„Myslíš, že ne?“ zaječela dívka. „Radši na to moc nesázej!“

Seskočila z šatníku, přitočila se k Drobečkovi a něco mu zašeptala do ucha. Drobeček potěšeně vybuchl smíchy.

„Je to tak? Dělej, babizno, sundej si ty svoje spod'áry! Vždycky jsem si přál vidět takovej zadek, jako je ten tvůj... Hod sebou, dělej! Nejtlustší zadek na světě za tu podívanou stojí!“

Jeho volání se dočkalo všeobecné pozornosti. Ze všech čtyř rohů pokoje se začaly hrnout postavy, aby jim neunikl fantastický pohled na nahé pozadí madam Olgy. Ta zatím dočista zapomněla na svou snahu o smíření a bojovala jako divoká kočka. Nikdy byste nevěřili, kolik energie v sobě ta stará mrcha měla.

Byla Drobečkovi rovnocenným soupeřem. Nadporučík vyhrával na piano sled napínavých akordů a okolostojící dav hlasitě povzbuzoval a posmíval se. Náhle vyletěla madam Olga naprosto nečekaně do vzduchu a dopadla na naše hlavy. Kdosi vykřikl vzteky, popadl ji a odhodil přímo do davu. Prosvíštěla místností jako raketa, přičemž cestou porazila Julia Heideho, dvě z dívek a tři židle. Nakonec se zarazila až o piano, těsně vedle Barcelony, který se na ni opile usmál. Nadporučík přešel bez jediného zaváhání plynule do waltzu.

Dav se postupně rozptýlil, aby se věnoval vlastním záležitostem. Drobeček s Annou z Hannoveru si dřepili na zem a rozehráli s několika Rumuny kostky. Anna měla kolem krku namísto podprsenky námořnický límec. Ze zadního rohu místnosti ji už nějakou dobu nervózně pozoroval Profesor. Nakonec sebral odvahu a formálně k ní přistoupil. Jeho jinak bledý obličej nabíral purpurový nádech.

„Promiňte, že jsem tak smělý, ale kdyby vám nevadilo - kdybyste chtěla - totiž, kdybyste - rád bych věděl, jestli byste =

Drobeček k němu zvedl otráveně oči.

„Jestli ji chceš, tak si ji vezmi. A jestli ne, tak jdi do prdele.“

Annie naráz vypila polovinu sklenice vodky a usmála se Profesorovi do tváře.

„Tak co?“ zeptala se.

Profesor se obrátil a utekl. Několik hodin jsme ho pak neviděli.

Usadil jsem se do křesla s jednou opilou a klidnou dívkou na klíně, sledoval celou scénu a cítil se příjemně opile. Viděl jsem Barcelonu, jak vrávorá k oknu a zvrací na terasu. Pak jsem viděl Portu, jak si to rozdává se svou Jugoslávkou. A všiml jsem si, že ta malá Belgičanka, Nelly, se uvelebila na pohovce mezi Altem a Legionářem. Jak se zdálo, nepřišla tam kvůli sexu, ale kvůli konverzaci. Oba muži soustředěně poslouchali, co jim povídá, a zejména na Legionářově tváři byl znát značný zájem. Oči měl přimhouřené a svítily mu způsobem, který nikdy nevěstil nic dobrého. Alte si zapálil dýmku a zuřivě z ní bafal. Mrkl jsem na druhou stranu pokoje a zahlédl madam Olgu, jak celé trio neklidně pozoruje. Nelly na ni očividně vyrazovala nějaké tajemství - a ze všech lidí právě Legionářovi. Bylo opravdu nebezpečné něco si s tímhle člověkem začínat, a jestli se jí podařilo upoutat jeho pozornost, musela mu vyprávět něco vskutku zajímavého, protože Legionář se o ženy obvykle nestaral, ba snažil se je přímo ignorovat.

Madam Olga se tiše pohnula směrem ke dveřím, ale než se k nim dostala, zastoupil jí cestu Porta.

„Ale, drahá madam Olgo, vy nás už opouštíte?“ Popadl ji za ruku a dotáhl za sebou do středu místnosti.

Drobeček jim začal provolávat slávu a ze všech koutů pokoje zazněl potlesk.

„Dámy a pánové, jen přijďte blíž a zhlédněte nejvelkolepější podívanou pod sluncem! Přímo před vámi se tu svlékne ta nejtlustší bachyně na světě! Radši přimhuřte oči, ať vás pohled na její spod'áry neoslepí!“

„Hurá!“ zaječel opile Heide, stojící hned za ním. Madam Olga se přikrčila a snažila se uniknout, ale její hodina nadešla. Dav se kolem ní se smíchem a potleskem uzavíral.

„Sukni!“ poručil Drobeček.

Strhl ji z ní a vyhodil oknem ven k Heideho spodkům. „Podprdu!“

Ohromná podprsenka následovala sukni.

„A co drží všechno to sádlo pohromadě?“ vykřikl Heide a rozverně začal ze ženy strhávat korzet, vyhrávaje na něj jako na harmoniku. „Je z pravýho železa a oceli!“

„Dělejte, suňte to z ní všechno a dejte tý starý potvoře co proto,“ ozvala se Nelly z pohovky.

„Měj trpělivost,“ uklidňoval ji Legionář, který celou scénu sledoval chladným, nehybným pohledem.

„Nech je, ať si nejdřív trochu užijou. Dostane, co jí patří, o to nemusíš mít strach.“

Konečně byl odhalen i ten úplně poslední kousek těla madam Olgy, takže tu stála nahá jako červ a tlustá jako nějaká přerostlá larva. Dav zadržel dech. Těžko říct, zda hrůzou či obdivem. Já osobně byl uchvácen i zděšen zároveň.

„Svatá dobroto,“ vydechl Drobeček, spráskl ruce a naklonil hlavu trochu na stranu. „To je teda pohled!“

„Kde je medvědí kůže?“ zvolal Porta ze svého sedadla na okraji ringu.

Jeho výkřik hned zabral.

„Kde je medvědí kůže? Doneste medvědí kůži!“ Během několika vteřin jsme všichni prohledávali celou místnost. Stoly i židle byly převráceny. Za všeobecného veselí byly rozbity i poslední zbytky skla, polštáře rozervány, závěsy strženy. Jeden Rumun nejistým krokem přitáhl zvenčí dovnitř dokonce popelnici a ihned ji vysypal doprostřed koberce.

„Kde je medvědí kůže?“ „Najděte medvědí kůži!“

„Najděte medvědí kůži!“ opakoval Barcelona lezoucí po čtyřech po zemi.

Náhle zazněly tři výstřely. Všichni se otočili ve směru, odkud přišly. Byl to Porta. Skrčený za převrženým křeslem pálil z pušky na vrchol šatníku.

„Je tam nahoře,“ sdělil nám.

Drobeček přivlekl Barcelonu za krk přes celý pokoj, vylezl mu na záda a nakoukl na šatník.

„Je to ten prokletej medvěd! Tentokrát mi neuteče!“ Vytasil nůž a několikrát divoce bodl do vzduchu.

Madam Olga vykřikla. Medvědí kůže sklouzla přes okraj šatníku přímo Barcelonovi na hlavu, takže byl dočista slepý. Začal se plazit dokola se zoufalým voláním, ať ho někdo před tím medvědem zachrání.

Jakmile bylo znovu nastoleno alespoň jakési zdání pořádku, madam Olga zabalena do potrhané medvědí kůže a Barcelona opřen o krbovou římsu, začal jednat Legionář. S čepicí posunutou do týla a cigaretou na spodním rtu se domýšlivě blížil pokojem k madam Olze.

„Je tu něco, o čem bychom si měli promluvit, vy a já!“

Pohlédla na něj očima rozšířenými hrůzou. Za Legionářem stál Alte s Nelly. Madam Olga poznala, že by byla udělala lépe, kdyby opustila město společně s ostatními obyvateli a ponechala tu dívky napospas jejich osudu. Zdržela ji tu jen její chamtivost. Nejprve přišla rumunská armáda, pak německá; téměř určitě tu brzy bude ruská. Vypadalo to na slibné obchody. Pro ni se situace naneštěstí zatím příliš slibně nevyvíjela.

„Olgo,“ oslovil ji Legionář, „jak vycházíte s gestapem?“ „Gestapem?“ zablekotala Olga. „Co já vím o gestapu? Nemám o nich ani tušení. Nikdy jsem s nimi nic neměla.“

„Skutečně?“ otázal se Legionář. Zamyšleně vytáhl svůj nůž. „Vidíte tohle, Olgo? Vidíte tenhle nůž? Měl jsem ho u sebe, už když jsem sloužil v legiích.“ Zasmál se, jako by si v tu chvíli vybavil nějakou veselou příhodu. „Už jsem dokonce přestal počítat lidi, na které jsem ho použil.“

Olga se odhodlala k poslednímu pokusu o vzdor. Napřímila se, ztratila přitom sice svou medvědí kůži, ale přesto se snažila vypadat důstojně.

„Proč mi to říkáte?“ zeptala se. „Mě to vůbec nezajímá, kolik lidí jste už zabil.“

„Možná brzy bude,“ prohodil Legionář. „Až se sama dostanete na řadu.“

„Přestaň plácát a něco s ní udělej!“ naléhala Nelly. „Ať dostane, co si zaslouží!“

„I víc!“ vykřikla jiná dívka.

Prodrala se davem dopředu a obrátila se k nám.

„Víte, jak se stala majitelkou tohoto podniku? Dosadilo ji sem gestapo! A to tenhle není zdaleka jedinej! Má ještě další v Bukurešti a v Sarajevu.“

„A jak myslíte, že jsme se sem dostaly my?“ přidala se Nelly. „To si myslíte, že jsme děvky už od narození? To teda nejsme. Dotáhlo nás sem gestapo. Neměly jsme na výběr.“

„Snad jen kdybysme byly Židovky,“ dodala hořce druhá dívka. „Kdybysme byly Židovky, dali by nám vybrat mezi bordelem a plynovou komorou.“

„A tahle stará sůva tu na nás měla dohlížet. Dávat pozor, abysme moc nemluvíly.“

Ze všech stran začala přšet další obvinění.

„Jen za poslední měsíc poslala pět holek do Ravensbriicku, protože si stěžovaly na chování důstojníků, co sem chodili =

„A co Desa? Desu zaškrtila vlastníma rukama =

„Je s gestapem jedna ruka. Hauptsturmführer Nehri sem k ní celej měsíc chodil každé večer na večeři =

` Porta se vzteklým zavytím se vrhl madam Olze na

hrdlo. Rumunský nadporučík rozehrál na pianu šílené crescendo. Madam Olze se však nějak podařilo z Portova sevření vymanit. Proklouzla mu pod rukou, se zoufalou mrštností se vyhnula zástupu ječících dívek, velkým obloukem minula Legionáře, který celou scénu sledoval s cynickým úsměvem, a rozběhla se k Altemu. Byl z nás nejstarší a také nejrozzumnější. Byl pravděpodobně jedinou osobou v místnosti, u které mohla nalézt milost, a Olga to ihned vycítila. S nesrozumitelným žvatláním a prosbami mu padla k nohám. Pokud by byl Alte ochoten ji vyslechnout, pak bychom ji zatím nechali na pokoji. Dědek na ni shlédl vážným pohledem. Vyndal si dýmku, naplnil ji, zapálil, pomalu potřásl hlavou; pak se otočil a opustil pokoj. Osud madam Olgy byl zpečetěn.

Sevřeli jsme se kolem ní v hrozivém kruhu, muži i dívky dohromady. Musel na nás být zvláštní pohled.

Většina z nás byla zpola nahá, přesto však dosud s revolvery v rukou. Legionář byl vlastně jediný, kdo zůstal celý oblečený, a snad právě proto vypadal ještě mnohem podivněji než kdokoli jiný.

„Zabte ji!“ vykřikla Nelly. „Zabte ji, jako ona zabila Desu!“

„A Margaret Rose! Nechala ji zastřelit gestapem!“ Opět začala proudit nová obvinění. Yvonne a Ilse byly poslány do koncentračního tábora. Zemřely mezi ostatními dráty při pokusu o útěk. Madam Olga pak často vyhrožovala ostatním dívkám stejným osudem. Potom tu byla Silva. Ta prozradila jednomu nadporučíkovi, jak se do bordelu dostala, a byla za to zbičována a zavřena do sklepa, aby tam shnila zaživa.

„Brala nám všechny peníze. Nenechala nám ani halír.“

„Nutila nás každé den se svlíkat a prohlížela nás.“ „Nutila nás =

Legionář zvedl ruku.

„Dobře. Myslím, že jsme už slyšeli dost. Musíme tu věc ale provést pořádně - uspořádat soudní jednání, zvážít důkazy a vynést rozsudek.“

Zvedl polámanou židli a s bouchnutím ji postavil doprostřed kruhu.

„Ta je za Yvonne,“ řekl. „A tahle za Ilsu - ta za Desu - a Margaret Rose a Silvu. A tahle = “

„Ta je za Lone!“ zvolala jedna z dívek. „Pověsili ji v Tichilski.“

„Správně.“ Legionář postavil novou židli. „Ta je za Lone, kterou pověsili v Tichilski.“

Porta mu podal další židli.

„Tady máš. Ta je za Gerdu. Zastřelili ji tady v zahradě za to, že po té babizně hodila flaškou.“

„A nezapomeňte na Moniku = “ „A Soňu =

„Dobře. To by stačilo.“ Legionář mávl rukou k židlím. „Devět členů poroty. Správně by jich mělo být dvanáct, ale = “

Než stihl dopovědět, vytryskl nový gejzír jmen. Alice, Cecilia, Gola

„Akorát,“ řekl Legionář. „Už je jich přesně dvanáct. Dvanáct židlí, dvanáct mrtvých dívek. A teď,“ kývl na Nelly, „ty budeš soudce. Já žalobce. Obhajobu nepotřebujeme, stejně by ji neměla jak hájit.“

„Já chci být taky soudce,“ prohlásil Drobeček. Legionář pokrčil rameny.

„Jak je libo. Pojd, Sorko, ty můžeš být třetí.“

Kývl na Portovu Jugoslávku, která s ponurým úsměvem na rtech zaujala místo vedle Nelly a Drobečka.

Prošla za svůj život už devíti nevěstinci a těžko se od ní mohl někdo dočkat slitování.

„Vezmi si tohle.“ Drobeček jí podal revolver. „Můžeš to používat místo kladívka, kdyby lidi začali dělat moc velké kravál. K tomu případu budeme potřebovat ticho a klid.“

„Fajn.“ Sorka udeřila pažbou revolveru do podlahy. „Ticho v soudní síni! Předvedte vězně!“

Ostrý konec Portova bajonetu, zapíchnutý do obnažené zadnice, popohnal Olgu kupředu.

„Nemáte právo mě soudit. Nic jsem neudělala. Zákony stanovuje vláda, ne já. Já dělám jen to, co mi řeknou. Nenesu víc viny než kdokoli z vás.“

„Zmlkni!“ rozkázal Legionář. „Jestli neseš, nebo neneseš vinu, ti řekne porota.“

„No jasně, že je vinná!“ vybuchl Drobeček popíjející v soudní síni vodku.

„Z čeho ji žalujete?“ zeptala se Nelly.

Legionář se tváří obrátil k dvanácti prázdným židlím. „Vážené dámy porotkyně, ve jménu lidu žalují zde přítomnou Olgu Geissovou z následujících činů: vraždy, zotročování, mučení a zrady.“

Drobeček pohlédl přísně na vězeňkyni.

„Slyšelas to? Co na to můžeš sama za sebe říct? Vinná, nebo nevinná?“

„Nevinná,“ pronesla mdle Olga.

Sorka udeřila revolverem do stolu.

„Obžalovaná se může posadit. Jak zní verdikt poroty?“ Legionář se opět otočil k řadě židlí.

„Vážené dámy porotkyně, shledáváte obžalovanou Olgu Geissovou vinnou, či nevinnou výše řečenými zločiny?“

„Porota vynáší rozsudek viny.“

„No jasně, že je vinná!“ prohlásil podruhé Drobeček. „Teď už jen vymyslet pro ni trest. Podle mého by měla trpět pomalou smrtí oběšením s hořící svíčkou u zadku.“

Olga hlasitě vykřikla a vrhla se na zem. V té samé chvíli na nás z druhé strany pokoje, od dvojítych dveří vedoucích do hlavní haly, zavolal neznámý hlas.

„Co se to tu děje?“

Byli jsme tak zabráněni do soudního procesu, že si nikdo z nás nevšiml zvuku kroků po mramorových dlaždicích. Ve dveřích stáli tři příslušníci místních policejních sil. Ten, který prve promluvil, byl dokonce oberfeldwebel. Jakmile jsme se k nim jako jeden muž otočili, začal nečekaně pálit do davu. Ozval se výkřik a Anna z Hannoveru se s očima rozšířenými překvapením pomalu skácela na podlahu a z úst jí začala vytékat krev.

„Zachraňte mě!“ zaječela zezadu Olga. „Chtějí mě tu umučit!“

„Klid,“ řekl oberfeldwebel. „Nechte to na nás. Víme, co děláme.“

Postoupil o krok kupředu. Vtom se mu kolem pravého ramene zaleskla ocel a do jednoho z jeho průvodců se zabodl Legionářův nůž. Oberfeldwebel se otočil. Raněný muž na něj hleděl nevěřícným

pohledem, nůž zaražený hluboko v hrudi; pak se velice pomalu sesul k zemi a zůstal nehybně ležet. Skončil těsně vedle Barcelony, který se během poslední půlhodiny opil do nemoty, a rukou ho udeřil do tváře. Ozvalo se bouchnutí, jak mu z ochablé ruky vypadl revolver. Barcelona, jednající víceméně jen podle opileckých instinktů, ho hned zvedl a zamířil s ním kamsi mezi naše přátele na konci pokoje. Neměl tušení, co jsou zač, co on sám právě dělá ani proč to dělá. Naštěstí se v tom okamžiku Heide vrhl na oberfeldwebela a strhl ho k zemi. Legionář pak klidně vyprostil nůž z těla a oťel si ho o uniformu. Rumunský nadporučík se vrátil zpět k pianu a začal vyhrávat cosi, co mi znělo jako pochod smrti.

„Než budeme pokračovat ve výslechu,“ řekl Legionář, „myslím, že bude lepší, když zavřeme dveře. Svene, vezmeš si to na starost?“

Ve chvíli, kdy jsem se vrátil zpět, byl výslech již u konce. Madam Olze ze rtů nadobro zmizel triumfální úsměv, vzlykala a lomila rukama.

„Ve jménu lidu,“ odříkávala Sorka nelítostně, „budeš, Olgo Geissová, usmrcena oběšením. Jeden ze soudců nadále požaduje, abys předtím vytrpěla mučení a tvé tělo bylo hozeno psům.“

„To jsem byl já,“ vysvětlil Drobeček, jako bychom to sami neuhodli. „Je to to nejmenší, co si zaslouží.“

„Pravděpodobně ano,“ souhlasil Legionář. Obrátil se

k madam Olze. „Slyšela jste to? Chcete ještě něco říct, než bude rozsudek vykonán?“

At' chtěla či ne, stejně nedostala příležitost. Porta strhal několik sametových závěsů a odpáral silnou šňůru, kterou byly svázány. Drobeček sebral pár odložených punčoch a uvázal oběti roubík kolem úst. Jeden z Rumunů jí svázal ruce podprsenkou. Madam Olga se nevzdala bez boje. Svíjela se a kroutila, kousala, kopala a rozháněla se lokty, ale dívky se na ni sesypaly a jen zázrakem ji neroztrhaly ještě předtím, než jsme ji dovedli na šibenici.

Jeden konec provazu jsme upevnili vysoko na vlajkový stožár. Na druhém uvázali smyčku s volným uzlem. Obrovité, dosud se zmitající a kopající tělo bylo za pomoci mnoha ochotných rukou vyzvednuto do okna v prvním patře. Smyčka přehozena madam Olze kolem krku.

„Skoč,“ přikázal Drobeček.

Madam Olga nejistě balancovala na okraji římsy, třesoucí se vrstvy tuku každou chvíli hrozily, že se tělo samo převáží.

„Skoč!“ zařval Drobeček.

Nakonec skočila, či snad vypadla, nebo byla strčena. Tělo zavěšené na konci provazu narazilo do stožáru. Její dvojité brada se nafoukla jako balon, krk se protáhl a zdál se najednou nepřírozeně dlouhý a úzký.

Celá místnost se ponořila do ticha. Někteří odvrátili tvář. Jiní se vyklonili z okna a vyvalili oči, hypnotizováni hrůzným pohledem na otlé bílé tělo, houpající se sem a tam.

„Ta čubka,“ řekla Nelly. „Dostala se z toho podle mě až příliš lehce.“

Tiše jsme se vrátili dolů, postrkující před sebou oba policisty. Rumunský nadporučík dosud něžně vyhrával svůj pochod smrti. Barcelona zvracel na podlaze, ale vypadal už méně opile než dřív.

„Tak a teď,“ Legionář se obrátil na oberfeldwebela a jeho kumpána, „kdo z vás zabil tu dívku?“

Pohlédli jsme na Annie z Hannoveru, ležící na podlaze v kaluži vlastní krve. Oberfeldwebel zrudl.

„Já - já myslím, že jsem to byl já. Můj - prst - prostě, omylem jsem stiskl spoušť. Nechtěl jsem nikoho trefit.“ „To věřím, že jste nechtěl,“ souhlasil Legionář konejšivě. „Nicméně jste sakra příliš nebezpečný, abyste tu mohl jen tak pobíhat kolem. Kdokoli se vám může dostat do cesty - a vy ho omylem zastřelíte.“ Kývl na Heideho. „Vezmi ho ven a zbav se ho.“

„S radostí!“ zajásal Heide s rozzářenýma očima. Ztratili se. Zaslechli jsme ozvěnu jejich kroků v mramorové hale, doneslo se k nám i otevření a zavření hlavních dveří. Pak se rozhostilo ticho a my zůstali bez dechu stát. Nadporučík nechal prsty na klávesách pianu chvíli odpočinout. Děvčata hleděla z oken. V místnosti zavládla atmosféra očekávání; dokonce i Porta s Drobečkem byli zticha. Pak přišel zvuk, na který jsme čekali: šťekot kulometu, následovaný jediným výstřelem z P.38.

„A je to,“ hlesl Porta.

Legionář pozvedl láhev koňaku a slavnostně si ji přiložil ke rtům.

„A jdeme pokračovat v oslavách,“ navrhl. Nikdo nebyl proti.

Kapitola jedenáctá

VESELICE i pití pokračovalo. Téměř jsme zapomněli, že kdesi na severozápadě stále ještě zuří válka, takže to pro nás byl značně nepříjemný šok, když o sobě začala dávat vědět první vracející se vojska. Zdálo se, že Rusové pronikali všude, že se celá fronta najednou zhroutila, že naše jednotky upadly do stavu naprosté paniky a chaosu. Tolik jsme se alespoň dozvěděli od těch, kteří měli čas zastavit a informovat nás o svém zběsilém úprku z fronty směrem k průsmykům Kunduku. Byli to muži ze všech možných pluků, pestrá směsice prchající z dějiště bitvy. Dělostřelci, ženisté, členové tankových oddílů, ti všichni usilovali, aby vzdálenost mezi nimi a hbitě postupujícími Rusy byla co největší. Kdosi vykřikoval, že nepřítel prolomil linii na všech přístupných místech a že už je jen půl míle od vesnice. Někdo další šířil zprávy, že za řekou zůstalo několik divizí naší pěchoty odríznuto Rusy. Vypadalo to, že každý, kdo může, utíká, dokonce i ti, které sem teprve před pár dny přivezli jako rezervy, čerstvé a dychtivé bojovat.

My sami jsme byli připojeni ke Třetí rumunské armádě a dostali jsme rozkazem vytrvat na místě a udržet si svou pozici. Všichni, my i Rumuni, dokonce i dívky, jsme si byli vědomi pošetilosti celé situace: hmula se na nás celá armáda, plných osm divizí, a my, malá skupinka pomíchaných národností, jsme měli náporu nepřítele odolat. Kdykoli jsme vyhlédli z oken na ustupující hordy, bylo nám to k smíchu. Nedalo se ale nic dělat.

Jak vůbec tohle masové šílenství začalo? Stejně smutně jako obvykle. Došlo k tomu tak, že Rusové k podpoření ochabující morálky vlastního vojska vyslali kupředu několik T 34 v naději, že prorazí německými liniemi. Ty byly nenadálým útokem dočista zaskočeny a tanky jimi pronikaly s překvapivou lehkostí, pálíce kolem sebe vlevo vpravo a zanechávající vše ve stavu zmatku a hysterie. Nějaký blázen ztratil hlavu a poslal naléhavou zprávu, že jsou obklíčeni, že Rusové táhnou kupředu a jedinou možností je ústup. Tahle zvěst se rozlétna všemi směry jako ozvěna. Vypukla panika. Lidské mysli ovládla jediná myšlenka: vypadnout odsud dřív, než je tanky obklíčí úplně a oni tu zůstanou v pasti.

Zprávy, které pronikaly ven, vyznívaly stále poplašeněji. Z nevelkého počtu T 34 se stal v horečnaté fantazii prchajících vojáků celý prapor, pak pluk, nakonec několik divizí. Jeden kapitán nás s vážnou tváří přesvědčoval, že postupuje celá Pátá ruská armáda a blíží se k nám tedy informace, o níž jsme s jistotou věděli, že se nemůže zakládat na pravdě, protože většina bojových divizí si lízala rány na druhé straně Kertzu. Nicméně, byl to právě tento kapitán, kdo vydal rozkaz spálit veškeré tajné dokumenty a zničit všechna těžká vozidla - kromě jediného, které si vybral pro svou potřebu -, aby nepadla do rukou postupující Páté armády.

O několik let později sepsal tentýž kapitán podrobnou zprávu o strategickém ústupu z Tabar Bunary. Jeho zpráva je dodnes jednou ze standardních učebnic a využívá ji většina současných vojenských škol. Kapitána vyznamenali za brilantní vedení celého ústupu a povýšili na plukovníka.

T 34, které celé fiasko způsobily, mohly s těžší uvěřit svému štěstí. Postupovaly jeden vedle druhého podél hlavní silnice a hnaly před sebou k západu davy pološílených vojáků. Z těch se jen málokterým dařilo uchovat si prozatím zdravý rozum a i jejich chladnokrevnost se brzy utopila v moři všeobecné paniky. Jeden postarší generálmajor, který právě zmizel pod hladinou již potřetí, si opět statečně probojoval cestu na povrch a ocitl se tak v zadním voji prchajících, mezi nemocnými a raněnými. Hulákal, řval a vyhrožoval, ale hlavní oddíl armády ho drze minul a zmizel mu z dohledu. Zůstal tu sám s opozdilci, po tvářích mu stékaly slzy studu a ponížení. Bohužel slzy samy o sobě zastavit postup pomalu se plazících ruských tanků nedokázaly. Salvy výstřelů z děl rozrývaly cestu před ním, za ním i po obou stranách. Major se stále ještě mohl dát na útek. Namísto toho odtrhl svůj tuhý límec i se zářivým křížem na krku, popadl hrst granátů a vykročil s nimi naproti prvnímu z blížících se tanků. Děnilo je posledních několik metrů, když klopýtl a upadl. Granáty se neškodně skutálely do příkopu na okraji silnice. Major na okamžik zaváhal. Ležel stále na místě, kam upadl, a vedoucí T 34 se tyčil již téměř nad ním. Ve snaze dosáhnout na granáty se major otřel o výfuk, z něhož šlehaly plameny. Než jeho mozek stačil nějak zareagovat, měl ruku dávno spálenou na uhel. Pás tanku pak zachytil okraj jeho pláště, majorovo tělo bylo okamžitě vtaženo mezi kola a tam rozmačkáno. Uvnitř tanku zaslechli křik. Jeden nadporučík vyhlédl průzorem ven, a když spatřil paži trčící v jakési parodii pozdravu, hlasitě se zasmál. Majorovo

tělo bylo brzy roztrháno na kusy. Tu trochu, která z něj zbyla, rozmaširovaly na kaši další projíždějící tanky, takže na silnici nakonec zůstala jen krvavá stopa obklopená rojem much.

O tři měsíce později se v Německu dozvěděla o smrti svého manžela majorova vdova: padl prý v bitvě, když vedl svou jednotku do útoku proti těžce opevněným ruským pozicím. Za ústupu přece nikdo neumírá. V německé armádě taková věc jako ústup snad ani neexistuje.

V Kitě, na druhé straně hranice, zasedal na radnici vojenský soud. Nikdo dosud vůbec nepomyslel na to, informovat je o situaci v okolním světě, takže si zatím vesele užívali života. Padlo jim tu do rukou tolik dezertérů, kolik si jich jen vojenský soud může přát, a oni je bez mrknutí oka posílali jednoho za druhým na smrt. Ve chvíli, kdy dlouhá řada tanků T 34 vjížděla do východní brány města, zabýval se vojenský soud právě mladým vojínem, který před tváří nepřítele odhodil svou zbraň. Předsedající plukovník byl ve svém živlu. Znal zákony do posledního písmenka, do poslední čárky, posledního středníku. Právě se utápěl v moři vlastní mnohomluvnosti, dlouhá právnická souvětí se jako příboj rozlévala soudní síní. Konečným výsledkem byla nevyhnutelně smrt. Plukovník tajně doufal a věřil, že po podpisu svého dvoustého rozsudku smrti bude povýšen na generála a odvolán do Berlína, aby tam sloužil v Říšské soudní radě. V současné době byl sice teprve u svého stosedmatřicátého, ale stačí pár dní jako dnešek a brzy svůj příděl splní. A když mu bude přát štěstí, dosáhne své dvoustovky, aniž se bude muset osobně zúčastnit jediné popravy. Jakékoli násilí se plukovníkovi nesmírně hnusilo. Pro něj neznamenalono těch sto třicet sedm obětí ani tak lidské bytosti jako spíše materiál pro soudní mašinerii, který u něj procházel jen jakousi přípravou a pokračoval pak dál ke konečnému zpracování. A když už jim vůbec věnoval nějakou svou myšlenku, byla to jen připomínka toho, že za cenu dosažení celkového vítězství si válka žádá své oběti.

Zvedl se a pohlédl na mladého vojína, který měl být odsouzen k smrti jako odstrašující příklad pro ostatní. Příslušník vojenské policie poklepal chlapce po rameni.

„Pojd, mládenče. Je čas jít. Teď už nemáš žádnou naději.“

Chlapec apaticky vyslechl plukovníkovo závěrečné shrnutí. Nepohnul se, ani když byl schválen rozsudek smrti. Ale ta prostá slova „Teď“ už nemáš žádnou naději“ jako by mu náhle pronikla přímo do srdce.

Otočil se k soudu, rozhodil rukama a začal hlasitě protestovat. Vojenský policista ztratil své otcovské vzezření a uštědřil mladíkovi ostrou ránu za ucho. V příštím okamžiku ho již táhl ven ze soudní síně.

Jak se však otevřely dveře, dolehly sem náhle zvuky střelby. Ještě před vteřinou bylo ticho; teď se ovzduší naplnilo hlukem, duněním děl, svistotem kulek, výbuchy šrapnelů a staccatovým štekotem kulometů. Soudní sál se na okamžik otřásl, až začal ze stropu dolů pršet jemný sádrový prach.

„Co se to sakra děje?“ otázal se plukovník, uhlazuje si rukáv své neposkvřené, perlové šedé uniformy.

Jeden ze soudců, kapitán Laub ze Sedmého motorizovaného pluku, opustil židli a přešel k oknu.

Lhostejně vyhlédl ven, ale s popelavou tváří se hned odvrátil.

„To jsou Rusové!“

„Láry fáry, Rusové tu nikde v okolí nejsou! Seberte se trochu, chlape! Co se nám to snažíte namluvit?“

„Nic, pane.“ Kapitán se napřímil. „Možná byste se měl jít podívat raději sám.“

Než došel plukovník k oknu, připojil se ke kapitánu Laubovi prokurátor major Blank a potvrdil zprávy.

„Bojím se, že má pravdu, pane. Jsou to Rusové.“

„Jak se sakra dostali takhle daleko?“ „To ví jen Bůh, ale dostali se.“

Vojenský policista automaticky uvolnil sevření. Stáli teď s vězněm těsně vedle sebe, jako by se chtěli společně bránit, pokryti jemným popraškem, jenž se na ně stále poklidně snášel. Odsouzený voják se naprosto nečekaně vytrhl a rozběhl. Vyřítel se opuštěnými chodbami budovy ven na ulici, přímo do rukou obra v kožené bundě a kožšinové čepici, který kráčel po schodech do radnice. Obr vojáka popadl a vykřikl mu rusky něco do tváře. Voják, překvapením neschopný promluvit, se mu sice vykroutil z rukou, ale hned nato dostal dvě kulky do lebky. Na tak krátkou vzdálenost mu ustřelily větší část hlavy.

„Vidíte,“ řekl by k tomu dr. Goebbels, „dokonce i ti, které jsme odsoudili k smrti, jsou stále připraveni se postavit a bojovat za Říši.“

Ale ani sám dr. Goebbels by nedokázal říct, jaký osud ještě čeká právě na tohoto jednoho vojáka. Tělo nějakou dobu leželo na schodišti radnice, dokud na ně ruský tankový velitel, který mrtvolu pokládá za živého vojáka předstírajícího smrt a číhajícího na svou šanci, kdy bude moci po blížícím se vojsku mrštit

hrst granátů, nehodil výbušninu, jež odtrhla ruce i nohy od trupu. Co ještě zbylo, rozdrtily nepřátelské tanky na kaši. Tu pak bezpochyby objevil nějaký místní pes či kočka, jakých se tu po ulicích potulovaly spousty, a to už znamenalo naprostý konec vojína Wulffa. Dlouhý čas byl pokládán za pohřešovaného, podezřelého z dezerce. Jeho příbuzní a přátelé v Německu byli podrobeni dlouhým hodinám intenzivního výslechu; jeho matka byla dokonce na základě obvinění, že svého syna někde skrývá, uvězněna. Nikdo se nikdy nedozvěděl pravdu.

Obr v kožešinové čepici vykřikl nějaký povel a půl tuctu hnědě oděných Sibiřanů se vrátilo po schodech do radnice. Plukovník vzhlédl od svého stolu a pozoroval je s výrazem nejhlubšího překvapení. Kapitán Laub vytáhl revolver, ale než ho stačil použít, obdržel spršku kulometných kulek do žaludku. Se zmateným pohledem v očích pomalu klesl k podlaze. Plukovník se s námitkou obrátil na ruského desátníka, který se zdál být za celý tenhle nájezd zodpovědný.

„Protestuji proti takové brutalitě! Uklidněte se, proboha, a chovejte se jako voják!“

Desátník Balama si odplivl na zem a pozvedl svůj kulomet. Plukovník o krok ucouvl.

„Nebudeme klást odpor. Bojovat by bylo zbytečné. Naše životy jsou ve vašich rukou... Dejte tu zbraň dolů, člověče!“

Ostatní vojáci se zasmáli. „Stoj!“

Desátník se rozhlédl kolem a pažbou svého kulometu rýpl do břicha vojenského policistu, dosud se krčícího v rohu. Muž vydal vyděšený skřek, spíše strachy než skutečnou bolestí, proletěl místností a s nesrozumitelným žvatláním padl k nohám plukovníka, objímaje ho kolem kolenou. Plukovník ho několikrát kopl, ale nedokázal se vyprostit. Stoupal k němu zatuchlý, žluklý zápach nemytého těla a téměř ho dusil. Byl to pro něj jeden z nejhorších okamžiků celé války.

„Davaj, davaj!“ rozkazoval desátník.

Vojáci se opět rozesmáli. Začali opakovat: „Davaj, davaj!“ a tlačit členy vojenského soudu dohromady do jednoho rohu místnosti. Dělostřelecký feldwebel, který tu dnes sehrál roli hlavního svědka proti jednomu obžalovanému, dostal bajonetem dozadu do krku. Soudní písař po sobě zanechal tři děti a vdovu. Vdova však měla dva milence, kteří se o ni dobře postarali, takže manželova smrt pro ni znamenala spíše šťastné vysvobození.

Do haly vstoupil ruský komisař a vydal novou řadu rozkazů. Hovořil stroze, rozezleně. Všichni členové vojenského soudu číslo 4/6 306, kteří až do teď přežili, byli ihned vyvedeni ven a nacpáni do zadní části jednoho T 34, jemuž došla munice a vracel se proto s nákladem vězňů na základnu.

Drobeček s Barcelonou Blumem, skrývající se mezi i stromy, zaslechli blížící se tank ještě ve značné vzdálenosti. Řidič se řítí kupředu rychlostí, jež by se stěží dala označit za přiměřenou podmínkám, ale byl to už zřejmě ostřílený voják a jeho instinkt by ho bezpochyby včas varoval před každým skrytým nebezpečím. Komisař nebyl zrovna v nejlepším rozpoložení. Ustavičně bez zjevného důvodu klel, a kdykoli se motor trochu zakuckal nebo zaprskal, zahrnul řidiče přívalem nadávek.

Drobeček se natáhl na břicho, bradu si podepřel rukama a mrzutě pozoroval T 34 plahočící se po cestě směrem k nim.

„Ten blbec dole si vyloženě říká o problémy,“ usoudil. „Nemáš náladu na trochu randy a povyražení? Krej mě, až se dostanu dolů a půjdu na věc.“

„Nech je bejt,“ řekl s nezájmem Barcelona.

„Co tím chceš říct, nech je bejt?“ Drobečkův hlas zněl rozhořčeně. „Máme střežit bordel, nebo ne? Držet si Rusáky od těla? A ty si tu sedneš na tu svou tlustou prdel a budeš klidně čumět, jak kolem tebe jede takováhle velická kráva, a nehneš ani prstem, abys =“

„Sklapni, prokrista, už mě z tebe bolí hlava... Co může kurva udělat jeden samotnej tank? Dyt' ani nemůže sjet z cesty, poněvadž je tam po obou stranách bažina. A jestli se jen hnou špatným směrem, tak to dostanou, to víš stejně dobře jako já.“

„Tak? To je teda jako klid'ánko necháme odjet, jo?“ „Ty seš přece zatracenej tupec! Kam si myslíš, že se tudy asi dostanou? Nikam to nevede, leda k moři, takže dřív nebo pozdějc budou muset tou samou cestou zase zpátky. A až se budou vracet, přichystáme tu pro ně na přivítanou pěkný minový hnízdečko.“ „Vsadil bych se, že ti pitomci museli nějak zabloudit nebo co...“

Drobeček se otočil zpět k silnici a sledoval míjející tank. Náhle se posadil a ukázal prstem.

„Hej, koukni na to! Je plnej našich lidí = `

„To se spíš raněný hrdinové vracejí do Moskvy.“ „Chceš se vsadit?“

V tom okamžiku motor ztichl. Tank se nepřítliš půvabně, kodrcavě zastavil. Následovalo několik marných pokusů o jeho opětovné nastartování, pak k oběma skrytým divákům dolehl zvuk rozzuřených hlasů.

Drobeček se ušklíbl. Zvedl svůj kulomet a zapřel si ho o rameno, posunul si klobouk do týlu a zacítil.

„Nebud' zatracenej idiot!“ obořil se na něj Barcelona.

„Kvůli tomuhle tu nejsme. Dědek neříkal, abysme si sem sedli a odstřelovali lidi.“

„Jdi se vycpat,“ odvětil klidně Drobeček.

Jako první měl zemřít komisař. Ve vzteku se vysoukal z tanku a vyhrožoval řidiči z cesty.

„Víš, co tě za tohle čeká? Tohle je urážka, to je do očí bijící porušení = `

Čeho? Disciplíny? To se řidič nikdy nedozvěděl a nejspíš se o to ani nestaral. Ozvalo se prasknutí, komisař se náhle odmlčel v půli věty a složil se na zem.

„Co se děje?“ zaječel hlas z tanku.

Ticho. Jen vítr šuměl ve vrcholcích stromů, ve vzdychajícím a vrzajícím větroví. Ani jediná známka, kde by mohl být ostřelovač ukryt. Pak se netrpělivě rozkvákaly žáby, jako by komentovaly poslední události. To byl signál pro vězně krčící se v zadní části tanku, aby zvedli hlavy a začali si mezi sebou šeptat.

„Co to bylo? Někdo z našich?“ „Mě se ptej.“

„Musel to být někdo z našich.“ „Taky myslím.“

„Kdo jinej by po nás střílel?“ „Nevím.“

„Odkud to teda přišlo?“

Nikdo neodpověděl, protože to nikdo nevěděl. Mrtvý komisař ležel na zemi, kam padl, s roztaženými rukama a hlavou nachýlenou ke straně v kaluži krve. Opět zavládlo všeobecné ticho. Ze střelecké věže náhle vyskočil muž a s úzkostlivými pohledy na obě strany cesty běžel k předku tanku. Byl neochotně a nervózně následován dvěma společníky, schoulenými ve strachu k sobě navzájem.

Nahoře v houštině stromů se Drobeček sám pro sebe tiše zasmál. Znovu zamířil. Jeho prst opět sevřel spoušť. „Hele, dej si pohov, jo?“ šťouchl do něj rozezleně Barcelona. „Nejsme tu, abysme si hráli, máme důležitější věci na práci.“

„Co je důležitější než likvidovat nepřátele?“ odsekl Drobeček. „To se ti nepoštěstí každé den narazit na takový blázný, aby vylejzali z T 34 a tancovali před tebou po prostředku silnice... Tak mě nech bejt, než se naseru.“

V rychlém a přesném sledu zapráskaly další výstřely, jeden za druhým. Žáby přestaly kvákat a tiše se ponořily do nitra bažin. Najednou se vztyčil jeden z německých vězňů a začal mávat rukama ve vzduchu.

„Tovaryšč! Tovaryšč! Jsem tvůj přítel - nestřílej!“ Drobeček na něj zůstal užasle zírat.

„Koukni na to pako tam dole = `

„To je ale exhibice!“ Barcelona si znechuceně odplívl. „Koukni, jak se na sebe mačkaj jak stádo pitomejch ovcí... To se divím, že je Ivani rovnou neodpráskli. Já bych to teda na jejich místě udělal. Na co chtěli tenhle spolek tahat do Moskvy?“

„Co s nima uděláme?“

„Nevím... Asi je vezmem s sebou, předpokládám.“ Barcelona se vztyčil na jednom koleně a zamával dolů na německé vězně. Ti začali pomalu a opatrně vylézat z tanku a jeden za druhým si razit cestu do houštiny po úzké pěšince z haluzí a chrástí, položeného přes mokřinu. Na konci narazili na párek obyčejných, neskutečně zašpiněných vojáků nevábneho vzhledu.

„Kčertu,“ zasakroval plukovník, když ho Barcelona nešetně popadl za ruku a strhl do úkrytu.

„Ne tak nahlas!“ sykl Barcelona podrážděně. „Jsme ve válce, jestli se vám to ještě nedoneslo. Chcete mít ustřelenou hlavu?“

Plukovník se napřímil. „Musím vás varovat =

„Zavři klapačku!“ zavrčel Drobeček a zakryl plukovníkovi ústa svou ohromnou špinavou prackou.

V té chvíli se kdesi za nimi ozvala salva výstřelů.

„Co to bylo?“ zeptal se major Blank, ještě než v náhlém spěchu dostat se co nejdříve do bezpečí sklouzl do močálu. „Kdo to po nás střílí?“

„Kdo myslíte?“ řekl Barcelona a s úšklebkem sledoval, jak se major plácá na suchou zem, obalený

bahnem až ke krku.

„Rusové? Kde jsou?“

Barcelona pohodil lhostejně hlavou.

„Tam někde... Navrhuju odsud vypadnout, dokud je čas. Pojďte za mnou a hlavně buďte zticha.“

„Smím se zeptat =

„Ne.“ Drobeček dloubl plukovníka pažbou svého kulometu do zad. „Jdi a hlavně buď zticha! Kdo první promluví, dostane kulku rovnou do žaludku.“

Vyrazili na cestu houštinou, přes další pásma mokřin do úkrytu na hustě zalesněné stráni. Barcelona zavelel zastavit, aby se poradil s Drobečkem.

„Jak to vidíš? Zkusíme postoupit dál, nebo zůstanem tady, dokud se nesetmí?“

Drobeček se zamračil.

„Cestou ven jsme žádný problémy neměli. Ivani nás nechali klidně projít. Jenže to jsme s sebou netáhli bandu těchhle příposranců =

„Na chvíli se tu zdržíme.“ „Radši jo.“

Drobeček hodil svůj kulomet na zem a sám padl vedle něj. Barcelona mávl rukou na malý hlouček postav krčících se uprostřed mýtiny.

„Hej, vy tam, dejte si pohov. Chvilí si tu odpočineme.“ Plukovník si odkašlal. Učinil nový pokus prosadit svou autoritu.

„Myslím, že lepší by bylo bez zbytečných přestávek pokračovat dál.“

„No jasně, proč ne?“

Barcelona se uvelebil vedle Drobečka, vyndal potlučenou plechovku s tabákem a začal si balit cigaretu.

„Já vás nedržím. Můžete jít.“

Major Blank zhluboka nabral dech. Čekal, že plukovník něco řekne, něco udělá. Dva obyčejní vojáci, usazení bok po boku na vlhké zemi u paty stromu, na ně drze vzhlíželi očima lesknoucíma se v neholených tvářích, pokrytých nánosem několikadenní špíny. Nová salva výstřelů otřásla půdou pod jejich nohama. Plukovník se vrhl na mokrou zem a zakryl si hlavu.

„Nemusíte nám tu dělat scény,“ řekl mu laskavě Barcelona. „Na to si zvyknete. Nechtějí nikomu ublížit, jen nám dávají vědět, že jsou tady.“

„Tohle se mi nelíbí,“ odfrkl major Blank, zatímco pomáhal plukovníkovi na nohy. „Uznávám,“ řekl, aby si zachoval tvář, „že znáte místní podmínky lépe než já, ale přijde mi jako naprosté šílenství zůstat tu v dostřelu jejich zbraní.“

„Podívejte,“ začal Barcelona tónem, jakým se člověk snaží něco rozumně vysvětlit retardovanému dítěti, jestli se chcete nechat zabít, popojděte ještě dalších deset metrů a to přání se vám splní. To myslím smrtelně vážně. A slovo smrtelně sem fakt sedí... Tímhle směrem je takovej menší hrbolek. Je obsypanej tělama lidí, který si mysleli, že přes něj přejdou za denního světla. Jediná šance, jak se dostat zpátky do nevěstince vcelku, je počkat pár hodin do soumraku.“

Major otevřel ústa, ale hned je zase zavřel. Byl to plukovník, kdo se nakonec odhodlal zeptat.

„Zpátky - zpátky kam jste říkal?“ „Do nevěstince.“

„Chcete říct - na vaši základnu?“ „Přesně tak.“

„Proč tomu - proč je to =

Plukovník mávl rukou, ale Drobeček mu ochotně přispěchal na pomoc.

„Je to nefalšovanéj bordel,“ vysvětlil zmatenému důstojníkovi. „Děvky a tak. Jsme stejně dychtivý se tam dostat jako vy, ale jak já to vidím, nemá smysl zbytečně tu riskovat krk. Ani kvůli děvkám. Já zůstávám radši tady v bezpečí. Tamhle,“ ukázal palcem za sebe, „se pořád ještě bojuje. Ustřelili by ti hlavu, než bys řekl švec. To za to nestojí.“

Barcelona mu nabídl cigaretu. Oba vojáci se opřeli o kmen stromu, zahaleni do oblaku děsivě páchnoucího kouře. Plukovník se otřásl a raději se od nich vzdálil.

„Prasata,“ mručel si pro sebe.

Téměř půl hodiny panoval v lesíku poměrný klid. Potom pozvedl kdesi na jihovýchodě neznámý dirigent svou taktovku a orchestr války se mohl opět naplno rozeznít. Když se od okolních kopců odrazilo mocné dunění a rozlehlo se bažinami, celý lesík se otřásl a rozechvěl. Drobeček s Barcelonou sebou okamžitě

mrskli po hlavě na zem. Tohle nebyla jen tak nějaká obyčejná šarvátka. Vypadalo to, jako kdyby explodovala celá fronta. Čistotný major se plazil v bahně, hrabal a ryl kolem sebe rukama ve snaze prokopat si tunel do bezpečí. Plukovníka vymrštil první náraz do vzduchu. Přistál přímo na Drobečkovi a zůstal k němu přilepený po celý zbytek bombardování; vůbec nevnímal nepopiratelný zápach nemytých nohou a podpaždí, který k Drobečkovi neodmyslitelně patřil. Naopak Drobeček si musel před mdlou vůní, vycházející z plukovníkových nakadeřených, bílých vlasů, zacpat nos. Zvedl hlavu, aby k tomu smradu něco poznamenal, ale když se jeho pohled střetl s plukovníkovými modrými očima starého člověka, člověka vydešeného až na pokraj smrti, dokázal se Drobeček snad poprvé v životě překonat a zůstal zticha.

Kopce i močály na míle daleko se proměnily v ohnivé inferno. Muži, koně, vozy i těžké zbraně, všechno létalo vysoko do vzduchu v tryskajících gejzírech, zdvíháno silou výbuchů. Celý pěší prapor byl smeten z povrchu za méně než deset minut. Muniční sklad vyletěl ve hřmící změti plamenů a dýmu do povětří. Nebe rudě žhnulo tisícem ohňů, protkáno vířící masou kulek.

Nic z toho však nebylo z lesa vidět. Leželi tu na břichu s tvářemi přitisknutými k zemi, pokryti od hlavy až k patě nánosem bahna. Jako první se zvedl Barcelona.

„Asi tolik k tomu zatracenému Goebbelsovi a jeho pohádkám, že Ivani už jsou z týhle podělaný války venku,“ poznamenal trpce.

Drobeček ze sebe setřásl plukovníka, posadil se a začal okolo sebe plivat bahno s listím. Rozhlédl se kolem po členech vojenského soudu plazících se po čtyřech. Dva z nich byli mrtví. Zbylí tři se ještě vleže klepali na zemi.

„Hodný pejsci!“ zavolal na ně povzbudivě. „Stopa, stopa, držte stopu!“

Major Blank zdvihl opatrně hlavu.

„Vstávejte, vy podělaný hrdinové!“ přikazoval Barcelona a dloubl do nejbližšího těla. „Válka ještě neskončila!“

Major se s pochroumanou důstojností zvedl na nohy. Smetl si mokry list ze špičky nosu, uhladil klopky své promáčené uniformy. Přeměřil si Barcelonu ledovým pohledem.

„Jakmile se dostaneme k vaší jednotce, promluví si o vás s vaším velitelem.“

Barcelona bezstarostně pokrčil rameny. „Když si myslíte, že ho to bude zajímat.“

„To si buďte jist, že ho to bude zajímat.“ Major švihl roztrášeným prstem a dramaticky namířil na Barcelonu s Drobečkem. „Hned jak se vrátíme zpět, postarám se o vaše zatčení! Poženu vás k vojenskému soudu a skončíte před popravčí četou!“

„Jak si přejete,“ odvětil vlídně Barcelona.

Major Blank znachověl. Sáhl po své zbrani, jenže si příliš pozdě uvědomil, že mu ji zabavili Rusové.

Drobeček s Barcelonou si vyměnili soucitné pohledy.

„Neměli bysme jít?“ navrhl Drobeček.

Opustili lesík a přebrodili další bažinu. Pěšina vyložená větvemi a chrastím byla tentokrát o něco užší, houpala se a kývala pod jejich nohama jako člun uprostřed rozbouřeného moře. Drobeček šel v čele, Barcelona celý průvod uzavíral. Oba měli nastražené uši a oči otevřené, zbraně v pohotovosti, připraveni střílet po všem, co se kde hne.

Plukovník byl na podobné hry už příliš starý. Zvykl si na život v pohodě a dostatku, obtíže války pro něj byly neznámou veličinou. Plazil se a sklouzával na pohyblivé stezce, stále častěji se uchyloval k postupu po všech čtyřech. Hřívu stříbrných vlasů měl slepenou černým bahnem. Vysoký límec mu uvolněně plandal na jednom rameni, jezdecké kalhoty měl po straně celé roztržené. Zpocený nezvyklou námahou a těžce supící strachy belhal se plukovník úděsnou noční můrou. Vzpomínal na měkounké matrace a hedvábná prostěradla, na vonné esence a stříbrné vázy s růžemi, a kolem sebe neviděl nic než páchnoucí bažiny, zablácené vojáky a nepřírozně rudé nebe vyplněné hlukem smrti.

V polovině cesty přes mokřinu ztratil plukovník rovnováhu a ztěžka zapadl do lepkavého, černého bahna močálu, který se vyčkávací prostíral kolem jako šelma lačnící po kořisti. Celá skupinka se zastavila.

„Co je?“ rozhlížel se Drobeček.

„Proč stojíme?“ dotazoval se Barcelona, netrpělivě vykukující na konci řady.

Spatřili, jak se stařec plácá v bahně a jen nečinně přihlíželi, když major Blank poklekl na okraji stezky a

natáhl k plukovníkovi paže, bohužel příliš krátké. Vojenský policista si svlékl kabát a hodil jej do bažiny. Plukovník se chytil rukávu. Společně zatahli, bez úspěchu.

„Bejt sebou,“ radil Drobeček, zatímco si v klidu zapaloval cigaretu, „moc bych sebou takhle nemrskal. Budeš pak zapadat pomalejc.“

Postavil se po boku Barcelonovi a spolu vše nevzrušeně sledovali.

„Pět minut?“ nadhodil Drobeček.

„Asi tak. Možná i trochu dýl, když sebou přestane mlít.“

Major Blank se na ně ohlédl.

„Pojďte sem a podejte mi ruku... To je rozkaz.“ Drobeček se zakřenil. Ani on, ani Barcelona se nehnuli z místa. Znali plukovníkovu pověst. Věděli o jeho stosedmatřiceti obětech. Zůstali raději stát.

Major Blank se pomalu zdvihl na nohy. Zapátral v okolí po dlouhé větvi, jednu našel a takto vyzbrojen se zachmuřeně blížil po pěšině k oběma vojákům. Drobeček zvedl svůj kulomet. Major varování ignoroval.

V příští vteřině kulomet zarachotil, major rozhodil paže a následoval plukovníka do močálu. Vojenský policista se od nich začal s divokým jekotem vzdalovat cik cak po úzké pěšině. Barcelona chladně zacílil a stiskl spoušť. Poslední žijící člen vojenského soudu už nebyl mezi živými.

„Inu,“ poznamenal Barcelona s nádechem hlubokého uspokojení, „odvedli jsme dneska dobrou práci. Zatraceně dobrou práci. Udělá mi mnohem větší potěšení zbavit se takovejchhle tří kryš než bůhvíkolika Rusáků.“

Drobeček už hrabal v ústech oběti kleštičkami, které nosil stále při sobě.

„Co tomu říkáš?“

Upustil tři zlaté zuby do svého váčku na kořist.

„Už jich mám dohromady šest. To není špatný, co?“ Vylovil jeden a vsadil si ho do díry v zubech.

„Myslíš, že by mi sednul?“

Barcelona zavrtěl hlavou.

„Jen by sis tím říkal o problémy. Zapomněls, že Porta si taky dělá sbírku?“

„Jenže to je spolusběratel, ne můj soupeř,“ odvětil Drobeček rozhořčeně.

Barcelona se sarkasticky zasmál.

„Tím bych si nebyl tak jistej! Ale co, riskuješ ty, ne já.“

Pokračovali v cestě, ostražití, připravení postřehnout sebemenší známku nebezpečí. Než se dostali zpět na základnu, dávno už přešel soumrak a nebe teď bylo celé smolně černé, až na vytrvalou růžovou záři daleko na jihozápadě. S pomocí vodky a teplých párků podali své hlášení. Alte vyslechl jejich historku s vážnou tváří.

„Je to nade vši pochybnost,“ řekl, když dospěli ke konci, „jsme obklíčeni... Odříznuti. Julius a Sven hlásej pohyb těžkýho vojska za náma, vy mluvíte o ruskejch tancích a pěchotě před náma.“ Obrátil se na Portu.

„Co na plážích? Nějaký známky života?“

„Spousta! Ostřelovačema se to tam jen hemží.“ „

„Hm. Alte zhluboka potáhl ze své dýmky. Položil si palec a ukazováček levé ruky na kořen nosu a jemně si hladil kůži nahoru dolů.

„Jak teď sakra z tohohle zmatku vypadneme?“ „Vypadnete?“ vykřikla jedna dívka, oděná jen do jasně zelených kalhotek a podprsenky a hrající právě s rumunským desátníkem kostky. „Proč chcete vypadnout? Už sem jdou Rusové?“

Dědek si jí nevšímal. Rozprostřel mapu a kývl na Legionáře, aby se k němu připojil.

„Jak to vidíš?“

Legionář se zahloubil do mapy, po důkladném přemýšlení a mračení do ní zabodl prst a sledoval jím trasu dlouhé zelené linky, která se vinula po papíře.

„Tady. Mohlo by se nám podařit tudy projít.“ „Bažiny,“ poznamenal Alte.

„Všude kolem jsou tu jen podělaný bažiny.“ „Bažiny a hustej les... Aspoň šedesát kilometrů.“ „Bud' tohle, nebo zůstat tady a nechat se odstřelit. Jinou možnost nevidím.“

„Je to tak.“

„Hej!“ zvolal náhle Drobeček od své láhve vodky. „Co si takhle zazpívat... Kam se poděl ten pianista?“

„Jo, přiveďte pianistu!“ souhlasil Barcelona, mávaje

ve vzduchu zpola snědeným párkem. „Proč si nedopřát trochu muziky?“

„Protože ten zatracenej pianista je mrtvej, proto,“ odpověděl Heide svým obvyklým milým tónem.

„Mrtvej? Jak to?“

„Prohnal si kulku hlavou, nebo co?“ Drobeček vyskočil na nohy.

„Kde je tělo?“

„Sedni si a nestarej se,“ řekl Porta a tlačil Drobečka zpátky. „Už jsem tam byl.“

Zdvihl lesknoucí se zub. Drobeček se po něm chtěl žárlivě natáhnout, ale Alte v té chvíli dospěl k rozhodnutí.

„Okamžitě se připravte vyrazit. Ivani tu můžou bejt každou minutu. Bude lepší bejt venku než se nechat zmasakrovat tady uvnitř... Heide, prohledej to tady trochu a zjisti, jestli je tu dost revolverů, aby každá holka mohla jeden dostat.“

„Provedu!“

Dívka v zelených kalhotkách se otočila a znovu vykřikla.

„Revolvery? Já nechci! Neumím s nima zacházet!“ „Brzy se naučíš,“ ujistil ji suše Alte.

Během patnácti minut jsme byli venku z domu a mířili do bažin s Drobečkem a Portou v čele průvodu.

Pochodovali jsme celkem slušnou rychlostí, takže jsme se do skrytu stromů dostali ještě předtím, než se k nám donesly první zvuky bombardování.

„To jsou Ivani,“ usoudil Porta. „Vypadá to, že jsme vypadli akorát včas.“

„Hlavně nezastavuj,“ pobídl ho Alte. „Jdeme dál.“

V řadě po jednom jsme pokračovali pod stromy. Musel na nás být kuriózní pohled. V čele Drobeček inu, Drobeček byl kuriozita sám o sobě - následován dvěma dívkami oděnými ve směsici ženských civilních a mužských vojenských šatů, s nešikovně držеныmi revolvery v rukou, za nimi Porta a čtyři Rumuni, jejichž khaki uniformy se lehce daly pokládat za ruské, následováni hejnem děvčat a tím zbytekem. Na jednom místě jsme museli překročit most strážný třemi Rusy. Lehce jsme si s nimi poradili: myslím, že byli

pohledem na nás natolik ohromeni, že nedokázali okamžitě vystřelit, a pak už bylo příliš pozdě. Tři z holek si ihned přivlastnily ruské zimníky a naparovaly se v nich po mostě.

„Zatracený ženský,“ vrčel Legionář. „Jestli nás chytanou s nima v tomhle ohozu, zastřeje nás jako zvědy, ani nestačíme mrknout.“

„Zastřelili by nás i tak,“ řekl jsem nevrle.

Jakmile vjely ruské tanky do rumunské vesničky, kterou jsme v takovém spěchu opouštěli, jako první jim do očí padlo tělo Olgy, visící na vlajkovém stožáru, s velikou cedulí se slovem ZRÁDCE na krku. Téměř dvacet minut zasypávali Rusové opuštěnou vilu kulkami, než dospěli k závěru, že zřejmě není nikdo doma. Kolem možné identity pověšené ženy rozprádali dlouhé diskuse, až nakonec dospěli k závěru, že to musí být partyzánská, hrdinka, zabitá bandou fašistických sviní. Její tělo či to, co z něj po ostřelování vily zbylo - ze všeho nejdřív vyfotografovali na stožáru, pak odřízli a s veškerými vojenskými počty pohřbili.

Její hrob se dochoval dodnes. Na náhrobní desce stojí slova:

„Zde leží Olga Geissová. Padla v boji za svobodu.“ Muselo to být přibližně v době konání pohřbu, kdy Porta s Drobečkem, krčící se jeden vedle druhého na bobku, aby vyhověli volání přírody, vedli naprosto zásadní debatu o životě a smrti a věcech vůbec.

„Hitler,“ poznamenal Drobeček k fotografii na stránce, kterou právě vytrhl z novin.

Porta zachrčel. Poté si sám vytrhl jednu stránku. „Hm... Já mám Stalina,“ řekl.

Chvilí bylo ticho.

„Celkem slušná kvalita, tyhle noviny.“ Porta se postavil a upravoval si kalhoty. „Takový jemný a hebký. Skoro jako pravej toaleták.“

Složili zbytek listů a schovali je do kapes pro pozdější využití. Společně vykročili zpátky k cestě.

„Víš, co by mě zajímalo?“ zeptal se Drobeček zamyšleně. „Co myslíš, dá se to brát jako velezrada, když si člověk vytře Adolfovou fotkou zadek?“

Porta si dal s odpovědí načas, zvažoval otázku ze všech stran, hodnotil všechna pro i proti.

„Asi jo,“ souhlasil nakonec.

„Taky bych řekl... Škoda že to byla jen fotka.“